

B O D E

DES

HEILS IN CHRISTUS.

„DE HEER IS NABIJ.”
Fil. IV: 5.

ZEVEN EN TWINTIGSTE JAARGANG.

Uitgave van H. C. VOORHOEVE JZN.
DEN HAAG — Dunne Bierkade 17.
1884.

INHOUDS-OPGAVE

VAN DEN

Zeven en Twintigsten Jaargang.

	Bladz.
1. <i>Veiligheid, zekerheid en genot.</i>	1.
2. <i>Korte inhoud van de boeken des Bijbels.</i>	
a. <i>Genesis—Hooglied</i>	21.
b. <i>Jesaja—Maleachi</i>	37.
c. <i>Mattheüs—Lukas</i>	65.
d. <i>Johannes</i>	113.
e. <i>Handelingen—2 Korinthen</i>	129.
f. <i>Galatiërs—Hebreërs</i>	145.
g. <i>Jakobus—Openbaring</i>	181.
3. <i>Geschapen tot goede werken</i>	33.
4. <i>'s Heeren geboden en satan's tegenwerpingen.</i>	49.
5. <i>Drie troostwoorden</i>	74.
6. <i>De eerste dag der week en het samenzijn om Jezus</i>	81, 97.
7. <i>De woestijn of Kanaän</i>	123.
8. <i>Gode alleen de eer!</i>	139.
9. <i>Onze opname door den Bruidegom en onze verschijning met Christus, den Koning.</i>	161.
10. <i>Correspondentie.</i>	
<i>Over het gepast gebruik van den naam des Heeren in het gebed</i>	20.
<i>Kinderen bij de breking des broods</i>	35.
<i>Uitsluiting</i>	35.
<i>Waarom bouwde Jozef geen altaar in Egypte?</i>	143.
<i>Waren de zonen van Jakob geloovigen?</i>	143.
<i>Wat is vergaderen in den naam van Jezus?</i>	159.
<i>Waarom werd de Heer verzocht</i>	180.

Correspondentie.

<i>Genesis</i> I : 1	159.
— XXIV : 2	36.
— XXV : 1—4.	19.
<i>Richteren</i> IX	195.
— XI : 31.	79.
1 <i>Samuël</i> XXI : 6	127.
— XXVI : 19 ^a	48.
<i>Psalms</i> XXII : 23	36.
<i>Spreuken</i> XXI : 6.	160.
<i>Daniël</i> VIII : 14	79.
<i>Mattheüs</i> III : 11.	196.
— V : 17, 18.	143.
— X : 23	96.
— XI : 13.	126.
— XVII : 3	19.
— XVIII : 7	95.
— XXV.	128.
<i>Lukas</i> XVI : 9; XXII : 36—38.	46, 196.
<i>Johannes</i> VII : 8	96.
— XI	127.
— XIV : 12	94.
— XIX : 14	79.
<i>Romeinen</i> VI : 3	195.
— VIII : 1, 4.	144.
— XIII : 8—10	159.
1 <i>Korinthe</i> XIII : 13	35.
— XV : 5	194.
— XV : 13	80.
— XV : 51	34.
2 <i>Korinthe</i> I : 6	47.
— V : 1—4.	19.
— V : 13.	126.
— XIII : 4	47.
<i>Efeze</i> III : 10; IV : 15.	95.
— IV : 17—24.	143.
— IV : 30	78.
— VI : 12	95.
<i>Kolosse</i> I : 15	46.
— I : 18	158.
1 <i>Thessalonika</i> V : 20	78.
1 <i>Timotheüs</i> V : 9	195.
— VI : 20.	127.
<i>Hebreërs</i> VII : 22.	80.
— X : 22	48.
— X : 26	180.
1 <i>Petrus</i> II : 23	126.
— IV : 8	142.
<i>Openbaring</i> III : 14	46.

VEILIGHEID, ZEKERHEID EN GENOT.

Wij allen, zoowel de schrijver als de lezers dezer regelen, bevinden ons op de gewichtige reis naar de eeuwigheid; en niemand onzer weet, hoe dicht hij reeds nabij het einde is. Spoedig, wellicht geheel onverwachts, kan onze reis ten einde zijn. Het is derhalve wel der moeite waard, te vragen, waar zij zal eindigen. Om deze vraag evenwel juist te kunnen beantwoorden, moeten wij eerst op een andere vraag het antwoord kunnen geven; en die is: in welke klasse van reizigers bevind ik mij? Er zijn — indien ik dit beeld gebruiken mag — drie klassen:

In de eerste klasse bevinden zich degenen, die *verlost* zijn, en daarvan het bewustzijn in zich omdragen.

In de tweede klasse zijn degenen, die van hunne verlossing *niet zeker* zijn, maar dit gaarne zouden worden.

En in de derde klasse zijn zij, die niet alleen *niet verlost*, maar ook geheel *onverschillig* omtrent het heil hunner ziel zijn.

In één van deze klassen bevindt zich ieder mensch, en de gewichtige vraag is nu maar: in welke? Niets is dwazer, dan met betrekking tot de eeuwigheid onverschillig te zijn. Maar, helaas! hoe vele duizenden zijn dag aan dag rusteloos bezig voor hunne tijdelijke belan-

gen, en achten geen inspanning te groot, om die te bevorderen; terwijl zij omtrent hun eeuwig welzijn als met blindheid schijnen geslagen te zijn. In weerwil van de oneindige liefde, die God tegenover den zondaar op Golgotha geopenbaard heeft; niettegenstaande de Heer zoo menigwerf zijn haat tegen de zonde heeft uitgesproken; trots den welbekenden korten duur van het menschelijk leven, en al de verschrikkingen van het toekomstige oordeel; ijlt de mensch in de grootste zorgeloosheid het verschrikkelijk einde van zijnen weg te gemoet, alsof er geen God, geen dood, geen oordeel, geen hemel of hel bestond. Behoort gij tot deze klasse van personen, lezer? Och, dat God dan op ditzelfde oogenblik zich over u erbarme, en u bij het lezen dezer regelen de oogen opene, opdat gij uwen gevaarlijken toestand inziet, en moogt verstaan, dat gij op den rand van een eeuwig, schrikkelijk verderf staat!

Gij moogt het willen gelooven of niet, maar gij bevindt u werkelijk in een hopeloozen toestand. Wijs toch de gedachte aan de eeuwigheid niet langer terug! Het is de groote vijand der zielen, „een dief” en „een moordenaar,” die u tracht te misleiden, en u tot uitstel aanzet. In het spreekwoord: „Van uitstel komt afstel” ligt veel waarheid opgesloten; en ik bid u, vervolg dien weg niet langer! *Nu* is het de welaangename tijd, *nu* is het de dag des heils.

Doch wellicht antwoordt gij mij: „Ik ben niet onverschillig omtrent het heil mijner ziel. Integendeel ik ben dikwijls zeer bekommerd; doch ik bevind mij in algeheele *onzekerheid*; ik ben, om uw beeld over te nemen, reiziger in de tweede klasse.”

Welnu, mijn vriend! weet dan, dat uw toestand wel verschilt van dien eens onverschilligen, maar dat nochtans de oorzaak van beiden dezelfde is. Onverschilligheid en onzekerheid groeien op denzelfden bodem, namelijk — het ongeloof. De eerste toestand is het gevolg van ongeloof omtrent de zonde en de verlorenheid van den mensch; de tweede toestand, de uwe dus, is het gevolg van on-

geloof ten aanzien van het middel, dat God in zijne oneindige genade voor den mensch gegeven heeft. Ik kan den nood uwer ziel zeer goed verstaan; en ik ben er van overtuigd, dat hoe grooter de ernst is, waarmede gij deze zoo gewichtige zaak beschouwt, des te grooter het verlangen in u zal zijn, om zekerheid aangaande uwe eeuwige verlossing te verkrijgen. „Want wat baat het een mensch, zoo hij de geheele wereld wint, en zijne ziel verliest?” (Matth. XVI: 26.) Iemand, die verdwaald is, en vermoeid en hongerig aan een kruisweg komt, zal niet tevreden zijn, wanneer men hem op zijn vragen tot antwoord geeft, dat één van de twee wegen *wellicht* tot het doel leidt. Hij moet *zekerheid* hebben. Zoo gaat het ook met een ieder, die tot het bewustzijn van zijnen toestand geraakt is, en met ontzetting inziet, dat hij op den breeden weg is, die tot het verderf leidt. Hij is niet geholpen, wanneer iemand hem een weg aanwijst, waarop hij *hopen* kan, aan het verderf te ontkomen. Hij zal niet eerder tot rust komen, dan wanneer hij *zeker weet*, dat hij op den rechten weg is, op den weg naar het eeuwige leven.

Om den een of ander mijner lezers tot de verkrijging dezer zekerheid behulpzaam te zijn, wilde ik gaarne op drie dingen de aandacht vestigen, en deze onder de leiding des Heiligen Geestes en in het licht van Gods Woord eenigermate uitvoerig bespreken. Zij zijn:

- 1e. De weg des heils. (Hand. XVI: 17.)
- 2e. De kennis des heils. (Luk. I: 77.)
- 3e. De vreugde des heils. (Psalm LI: 14.)

In den loop onzer overdenking zullen wij zien, dat elk van deze drie dingen, niettegenstaande het nauw verband tot elkander, zijn afzonderlijken grond heeft, zoodat het zeer wel mogelijk is, dat een ziel den weg der verlossing kent, zonder de zekerheid te bezitten, dat zijzelve werkelijk verlost is; en ten tweede, dat iemand van zijne verlossing zeker kan zijn, zonder ten allen tijde de vreugde te genieten, die van deze zekerheid het gevolg moest zijn. Vestigen wij allereerst onze aandacht op den *weg des heils*

Over dezen weg geeft ons het dertiende hoofdstuk van Exodus, in een voorbeeld, een zoo duidelijk mogelijke aanwijzing. Wij vinden daar de woorden uit den mond van Jehovah zelve: „Al wat de baarmoeder der ezelin opent, zult gij lossen met een lam; wanneer gij het nu niet lost, zoo *zult gij het den nek breken*; maar alle eerstgeborenen des menschen onder uwe zonen zult gij lossen.” (vs. 13.) Nu zou ik den lezer willen verzoeken, mij naar een tooneel te volgen, 't welk voor ongeveer 3000 jaren kan hebben plaats gehad. Twee mannen — een priester van God en een arme Israëliet — staan in levendig gesprek bij elkaar. Laat ons naderbij treden, en hooren wat zij zeggen. De levendigheid, waarmede zij beiden spreken, doet ons besluiten, dat zij een zaak van groot gewicht behandelen; en het valt ons niet moeielijk op te merken, dat het onderwerp van hun gesprek een kleine ezel is, die levend tusschen hen staat.

„Ik ben gekomen,” hooren wij den armen Israëliet zeggen, „om te vernemen, of niet dezen éénen keer een uitzondering ten mijnen gunste kan gemaakt worden. Dit kleine dier hier is het eerstgeborene mijner ezelin; en ofschoon ik zeer goed weet, wat Gods wet daarover zegt, hoop ik toch, dat God mij barmhartigheid bewijzen, en het leven van dit dier niet van mij eischen zal. Ik ben een arme man, en het is mij onmogelijk, het te lossen.”

„Maar,” antwoordt de priester op ernstigen toon, „de wet van Jehovah zegt duidelijk en beslist: *Elke* eerstgeborene der ezelin zult gij lossen met een lam; en wanneer gij het niet lost, zoo zult gij het den nek breken. Waar is het lam?”

„Ik bezit geen lam.”

„Ga dan heen, koop er een, en kom dan weder; anders moet den ezel de nek gebroken worden. Een van beiden, het lam moet sterven, óf de ezel.”

„Helaas! dan is al mijne hoop vervlogen,” roept de arme treurig uit; „ik ben niet in staat, een lam te koopen.”

Onderwijl nadert een derde. Het is een oude Israëliet

met een vriendelijk, innemend gelaat. Hij heeft den verwijfelden uitroep van den armen man vernomen, en staat een oogenblik in nadenken verzonken. Daarna wendt hij zich tot den armen Israëliet, en zegt vriendelijk tot hem: „Wees goedsmoeds, mijn vriend; ik kan u helpen. Ik heb te huis een klein lam, een aardig dier, zonder gebrek. Het is de vreugde van allen in huis, en ook mij zeer dierbaar. Maar ik zal het halen, en wil het voor uwen ezel opofferen.” Bij deze woorden ijlt de medelijdende vreemde heen, en komt na eenige oogenblikken met het beloofde lam terug. De priester neemt het in ontvang, slacht het, en verbrandt het op het altaar. Nadat dit geschied is, keert hij zich naar den armen man, die dit alles sprakeloos heeft aangezien, en zegt tot hem: „Nu kunt gij uwen ezel met een gerust hart weder mede naar huis nemen. Het lam is in zijne plaats gedood, en dientengevolge gaat de ezel vrij uit. Zeg nu alleen dezen uwen vriend dank voor hetgeen hij gedaan heeft.”

Ziet gij in het hier verhaalde, lieve lezer! niet een treffend beeld van de verlossing eens zondaars? God moet vanwege uwe zonden een „gebroken nek” van u eischen, of met andere woorden, Hij moet een rechtvaardig oordeel over uw schuldig hoofd doen komen. De eenige mogelijkheid, om aan dit oordeel te ontkomen, bestaat daarin, dat een door God erkend en aangenomen plaatsvervanger voor u tusschenbeide treedt. Maar waar wilt gij zulk een plaatsvervanger vinden? Het gaat u gelijk den armen Israëliet. Gij zijt niet in staat, het door God verlangde lam te verschaffen. Welnu, luister daarom naar hetgeen God gedaan heeft, om uwe verlossing mogelijk te maken. In den persoon van Zijnen eeniggeborenen, veelgeliefden Zoon heeft Hij zichzelf een Lam bereid, een Lam „zonder gebrek en zonder vlek.” „Zie, het lam Gods,” riep Johannes tot zijne discipelen, toen hij den Heer Jezus aanschouwde. „Zie, het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt!”

Deze Jezus ging naar Golgotha „als een lam, dat ter slachtbank geleid wordt,” en leed dáár voor onze zonden,

Hij „de rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen.” (1 Petr. III : 13.) Hij werd overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging. (Rom. IV : 25.) Daarom behoeft God geen jota van zijne rechtvaardige en heilige eischen te laten vallen, wanneer Hij den goddeloozen zondaar rechtvaardigt, die in Jezus gelooft. (Rom. III : 26.) God zij geprezen voor zulk een Heiland en voor zulk een verlossing! Indien iemand in waarheid gelooft in den Zoon van God, zoo wordt hem de geheele waardij van Christus' offerdood toegerekend, even alsof hij het werk zelf volbracht had. God ziet hem niet meer aan in zijnen ouden, verwerpelijken toestand, maar in den persoon van Christus. Zijn verlossingsplan is waarlijk goddelijk en zijns waardig. Hij voldoet aan de liefde van zijn eigen hart, verheerlijkt zijnen Zoon, en brengt den zondaar in blijvende veiligheid. Gezegend zij de God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, die zijnen Eeniggeborene en Geliefde gezonden heeft, om het groote werk der verlossing te volbrengen, en ~~die~~ alles zoo volkomen in orde gebracht heeft, dat zulke ellendige, zondige schepsels, als gij en ik, door het geloof in Hem niet alleen de rijkste zegeningen, maar ook tot in alle eeuwigheid de zoo heerlijke gemeenschap des Gezegenden deelachtig zijn geworden! „Maakt den Heer met mij groot, en laat ons zijnen naam te zamen verhoogen!” (Psalm XXXIV : 4.)

Wellicht zegt gij echter: „Ik heb geleerd, van mijzelf en van mijn eigen werken geheel af te zien, en alleen op Christus en zijn werk te vertrouwen; maar nochtans ontbreekt mij de volle zekerheid mijner verlossing. Heden gevoel ik mij zeer gelukkig, en verheug mij in mijne aanneming bij God door het geloof in Jezus en zijn vergoten bloed; en misschien reeds morgen verandert deze vreugde in droefheid en onzekerheid. Vanwaar zou dit wel komen?”

Op deze vraag zou ik u gaarne met een wedervraag willen antwoorden: Hebt gij ooit gehoord, dat een kapitein het anker van zijn schip in het schip zelf werpt, om zoo

een goede ankerplaats te vinden? Neen, niet waar? Of hij zou zijn verstand moeten verloren hebben. Hij werpt zijne ankers steeds *naar buiten*, in de zee. Begrijpt gij, wat ik met dit beeld zeggen wil? Het is mogelijk, dat gij duidelijk inziet, hoe de dood van Christus alleen zekerheid tegen het eeuwig oordeel geven kan, en toch denkt gij, dat het uw *gevoelen* is, dat u deze zekerheid geven kan. In plaats van naar buiten te zien, ziet gij op uzelf, en dan kan het niet anders, dat gij wellicht vandaag gelukkig zijt, omdat gij het gepaste gevoelen in uzelf meent te ontdekken, terwijl gij morgen bij het verdwijnen van dit gevoelen, evenals een door den storm heen en weer geslingerd schip, onrustig en in nood zijt. Dit brengt ons vanzelf tot het tweede punt onzer overdenking, tot „de kennis des heils.”

Opnieuw moet ik den lezer verzoeken, zijnen Bijbel ter hand te nemen, en het vijfde hoofdstuk van den eersten brief van Johannes op te slaan. Daar zal hij een vers vinden, dat den weg aanwijst, waarop God den mensch de kennis des heils mededeelt. Er staat: „Deze dingen *heb ik u geschreven*, opdat gij *weet*, dat gij het eeuwige leven *hebt*, gij die in den naam van den Zoon Gods gelooft.” (vs. 13.) Let hierbij op, dat er niet staat: „Dit *gelukkig gevoel* heb ik u gegeven”, maar: „Deze dingen heb ik u geschreven.”

Waardoor wisten de eerstgeboren zonen der Israëlieten, dat zij in dien nacht des gericht over Egypte voor het zwaard van den engel volkomen veilig waren? Laat ons in gedachte aan twee van hunne huizen een bezoek brengen, en hooren, wat hunne bewoners te zeggen hebben.

In het eerste huis, dat wij binnentreden, merken wij bij den eersten oogopslag, dat alle bewoners vol vrees en bange verwachting zijn. Allen zien er bleek en ontdaan uit; bevend staan de ouders en kinderen bij elkaâr. Wij vragen hen naar de reden van de algemeene ontsteltenis. De oudste zoon verhaalt ons daarop, dat de engel des doods in den aanstaanden nacht door het land zal gaan, om alle eerstgeborenen te slaan, en dat hij niet geheel

zeker is, hoe het met hem in die ure zal afloopen. „Wanneer de engel aan het huis mijner ouders voorbijgegaan is, en de dag aanbreekt, dan zal ik weten, dat ik behouden ben; maar tot zoo lang ben ik er niet geheel zeker van. Onze bureu in het huis hiernaast beweren wel is waar, van hunne uitredding volkomen zeker te zijn; maar wij houden dit voor een groote aanmatiging. Al wat ik doen kan, is dezen langen, verschrikkelijken nacht te blijven waken, en *het beste te hopen.*”

„Maar hoor eens,” is weder onze vraag, „heeft de God van Israël dan niet een weg ter ontkoming voor zijn volk aangewezen?”

„Wel zeker!” luidt het antwoord. „Wij hebben dien weg ook ingeslagen. Wij hebben naar zijn woord een „volkomen lam, één jaar oud,” geslacht en diens bloed met een bundelken hyzop gestreken aan den bovendorpel en aan de beide zijposten der deur; maar toch zijn wij er niet zeker van, dat dit ons waarlijk zal beveiligen.”

Laat ons thans deze twijfelende, beangste zielen verlaten, en in het huis er naast binnengaan. Geheel en al het tegenovergestelde vertoont zich hier aan ons oog. Een kalme vrede is hier op ieders gelaat te lezen. De bewoners staan gereed met opgeschorte lendenen, den staf in hunne hand, en voeden zich met het gebraden vleesch van het lam. Waarin zou deze rust midden in dien verschrikkelijken nacht hare oorzaak wel hebben? Op onze vraag, waarom zij aldus reisvaardig om den disch geschaard zijn, ontvangen wij ten antwoord: „Wij wachten op het bevel van Jehovah om op te breken; zoodra dit komt, zullen wij voorgoed den wreeden drijvers en der harde slavernij van Egypte vaarwel kunnen zeggen.”

„Maar hebt gij dan vergeten, dat het de nacht des gericht is?”

„O neen! wij weten dat zeer goed; maar onze eerstgeborene is in volkomen veiligheid. Het bloed is volgens Gods wil aan de deur gestreken.”

„Maar dat is ook in het huis hiernaast geschied,” hernemen wij, „en toch zijn daar allen ongelukkig, omdat

zij van de redding huns eerstgeborenen niet zeker zijn.”

In dit oogenblik laat de stem van den oudsten zoon zich hooren. Hij zegt op beslisten toon: „Wij hebben niet alleen het bloed, maar ook het onwankelbare woord van God. God heeft gezegd: „Wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbijgaan.” God is bevredigd, wanneer Hij het bloed buiten aan onze deur ziet; en wij zijn volkomen gerust gesteld door *zijn* woord. Hij zal zijn woord waar maken.”

En zoo is het ook, lieve lezer! Het bloed des Lams, dat voor ons vergoten is, bevrijdt ons, en het woord, dat uit Gods mond is uitgegaan, geeft ons een volkomene zekerheid. Zou er iets kunnen zijn, dat ons voor alle oordeel zekerder beveiligen zal, dan het bloed van Christus? Zou ons ooit iets meer zekerheid kunnen geven, dan de uitspraken van God zelve, zijn geschreven Woord? Zeer zeker niet. Welk huis van die twee was in grooter veiligheid, het eerste of het tweede? Het tweede wellicht, omdat allen daar in rust en vrede waren? O neen, volstrekt niet; beiden waren *even veilig*. Hunne veiligheid hing niet af van het *gevoelen*, dat *binnen* heerschte, maar van het *bloed*, dat *buiten* was. En wanneer gij over uw eigene redding zeker wilt zijn, moogt gij niet luisteren naar het wankelende getuigenis van een inwendig gevoel, maar naar het onfeilbare getuigenis van Gods Woord. „Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: wie mijn woord hoort, en gelooft Hem, die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in het oordeel, maar is uit den dood overgegaan in het leven.” (Joh. V : 24.)

Veroorloof mij, een voorbeeld uit het dagelijksche leven aan te halen. Een zeker pachter verneemt, dat zijn pacht-heer een schoon, vruchtbaar weiland in de nabijheid van zijne hoeve denkt te verpachten. Reeds voorlang had hij den wensch gehad, dit weiland te bezitten, daar hij geen gras genoeg heeft voor zijn vee. Hij schrijft aan den eigenaar van het weiland, maar krijgt gedurende langen tijd geen antwoord. Op zekeren dag maakt een buurman een bezoek bij hem, en hij vertelt dezen de zaak. De

buurman luistert oplettend, en zegt daarop tot hem: „O, ik ben er vast van overtuigd, dat gij het weiland zult krijgen. Herinnert gij u niet, hoe de pachtheer u nog kort geleden een keurig geschenk gaf, en toen uw vlijt en nauwgezetheid prees?” Deze woorden vervullen den pachter met de beste hoop. Maar den volgenden dag ontmoet hem een andere buurman, en deze merkt in den loop van het gesprek op: „Ik vrees, dat gij niet de minste kans hebt, het weiland te ontvangen. Ik heb vernomen, dat mijnheer N. het eveneens wenscht te pachten; en gij weet, hoe bemind hij bij uw pachtheer is, hoe hij hem bijna alle dagen bezoekt, enz.” De hoop van den pachter neemt door deze woorden niet weinig af, en geheel terneergeslagen keert hij naar huis terug.

Nauwelijks is hij hier aangekomen, of de brievenbesteller verschijnt, en brengt hem het gewenschte antwoord. De pachter herkent in het adres het welbekende schrift van zijn heer. Met bevende hand breekt hij den brief open. Hij begint te lezen, en langzamerhand ziet men zijn gezicht ophelderen; de angstige verwachting maakt plaats voor blijde verrassing. Zegevierend houdt hij den brief in de hoogte, en roept zijne vrouw toe: „Nu is alles in orde; mijnheer X. schrijft mij, dat het veld voor mij is, zoolang als ik maar wensch, en dat op de billijkste voorwaarden. Al mijn vrees was ongegrond. Er moge nu komen wie wil — ik heb *zijn woord*, dat is voor mij genoeg.”

Helaas! hoe vele geloovigen bevinden zich in een soortgelijken toestand, als de ongeruste pachter — heen en weer geslingerd en in verlegenheid gebracht door de meeningen der menschen of de gedachten en meeningen van het eigen arglistige hart! Alleen door het Woord van God als de onfeilbare en onbedriegelijke uiting der gedachten en der raadsbesluiten Gods aan te nemen, kan de ziel rust vinden, en kan zij voor twijfel en vrees bewaard blijven. Wanneer God spreekt, moet zekerheid er het gevolg van zijn, Hij moge de veroordeeling der goddeloozen of de verlossing der geloovigen uitspreken.

„O Heere, uw woord bestaat in der eeuwigheid in de

hemelen." (Psalm CXIX : 89.) Voor den eenvoudige maakt zijn Woord alles in orde. „God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou! Zou Hij het zeggen, en niet doen, of spreken, en niet bestendig maken?" (Num. XXIII : 19.)

Maar gij vraagt wellicht, hoe kan ik er zeker van zijn, dat ik het *rechte* geloof heb? Hierop is maar één antwoord: „Stelt gij uw vertrouwen op den rechten persoon, op den gezegenden Zoon van God?" Het gaat niet om de grootte van uw geloof, maar om de betrouwbaarheid van den persoon, op wien gij uw vertrouwen stelt. De een grijpt Christus' hand aan als het ware met de haast van iemand, die op het punt staat te verdrinken; de ander waagt het alleen, Hem van achteren te naderen, en den zoom van zijn kleed aan te raken. Maar daarom is de een niet meer in veiligheid dan de ander. Beiden zijn tot dezelfde ontdekking gekomen; zij hebben erkend, dat zij op zichzelf niet het geringste vertrouwen stellen kunnen, maar dat zij met volkomen vrede op *Christus* en op zijn woord vertrouwen en in zijn volbracht werk rusten kunnen. Zie, dat is geloof. „Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: die in mij geloofd, heeft het eeuwige leven." (Joh. VI : 47.) Het zwakste geloof in dezen Jezus verlost den zondaar voor alle eeuwigheid, terwijl het sterkste geloof aan iets buiten Hem — het mogen goede werken, godsdienstige gewoonten, vrome gezindheid of iets anders dergelijks zijn — even zoo zeker in het eeuwig verderf brengt. Op Hem kunnen wij in waarheid vertrouwen. Hij is de geliefde Zoon, in wien de Vader zijn eeuwig welbehagen vindt, die voor den zondaar in het oordeel was en de gansche hitte des goddelijken toorns over de zonde droeg.

Maar, ach! hoe verkeerd is het menschen hart! „Ik geloof werkelijk in den Heer Jezus", zeide onlangs een jong meisje tot mij, „maar wanneer men mij vraagt, of ik verlost ben, zou ik niet ja durven zeggen, uit vrees van te liegen." Zij, die zoo sprak, was de dochter van een vleeschhouwer. Toevallig was het juist marktdag, en haar vader was er heengegaan om vee te koopen.

Van deze omstandigheid gebruik makende, zeide ik tot haar: „Laat ons eens aannemen, dat uw vader, straks te huis komende, u vertelde, dat hij tien schapen gekocht had. Later op den dag zou een vreemde in den winkel komen, en u vragen: „Hoe veel schapen heeft uw vader vandaag gekocht?” En gij zoudt antwoorden: „Mijn vader heeft mij gezegd tien, maar ik zou dit niet met zekerheid u durven bevestigen, uit vrees van te liegen.” Wat zoudt gij, door zóó te spreken, doen?”

„Zij zou haar vader tot een *leugenaar* maken,” viel de moeder van het meisje ons in de rede, die naar ons gesprek geluisterd had.

„Uwe moeder heeft volkomen gelijk,” hernam ik; „gij zoudt uw vader tot een leugenaar maken, en juist hetzelfde doet gij, zonder het te willen of te weten, met betrekking tot den Heer Jezus. Gij zegt: „Ik geloof in den Zoon van God, en die zegt mij, dat ik dan het eeuwige leven heb; maar ik zou dit niet durven uitspreken, uit vrees van te liegen.” Gij maakt zoo doende den Heer Jezus tot een leugenaar. Hoe verschrikkelijk is dat!”

Weder anderen zeggen: „Hoe kan ik weten, dat ik werkelijk geloof? Ik heb dikwijls genoeg getracht te gelooven, en heb bij mijzelven onderzocht, of ik het rechte geloof bezit; maar hoe meer ik op mijn geloof zie, des te minder schijn ik het te bezitten.” Helaas! al de zoodanigen zien in een verkeerde richting, en juist hunne vruchteloze inspanning om te gelooven, bewijst, dat zij op den verkeerden weg zijn. Gaarne wil ik opnieuw trachten, door een eenvoudig voorbeeld uit het dagelijksche leven den wortel der zaak bloot te leggen.

Stel u voor, dat gij op zekeren avond rustig op uw kamer zit. Opeens wordt er geklopt, en op uw „binnen!” treedt er iemand in de kamer, dien gij als een weinig geloofwaardig man kent, en die het met de waarheid niet zoo nauw neemt. Hij verhaalt u, dat de stationschef der plaats daareven verongelukt en dood naar huis gebracht is. Geloof gij dezen man, of *tracht* gij zelfs, hem te gelooven?

„Zeer zeker niet!” zult gij zeggen. Maar waarom niet? Omdat gij op uw geloof en op uw gevoel ziet? Wel neen, maar omdat gij den man, die u de boodschap brengt, als een *leugenaar* kent.

Eenige minuten later bezoekt u een buurman, die u langen tijd geleden eens bedrogen heeft, en zegt tot u: „Hebt gij al gehoord, dat de stationschef dezen avond door een goederentrein overreden is en dadelijk dood was?” Nog altijd weet gij niet zeker, of gij de tijding als waar moet aannemen, daar gij ook dezen man geen volkomen vertrouwen meent te kunnen schenken. Maar nauwelijks heeft hij u verlaten, of daar treedt uw beste vriend binnen, en bevestigt de woorden der beide vorige bezoekers. „Nu geloof ik het”, roept gij uit, „want mijn vriend heeft mij nog nooit bedrogen, en zal het ook zeker nooit doen.” Welnu, ik vraag u nog eens: „*Waarom* gelooft gij nu? Geloof gij, omdat gij in u het juiste gevoel ontdekt? O neen! gij gelooft, omdat uw vriend volkomen vertrouwen verdient. Evenzoo is het met de blijde boodschap, die God mij in zijn Woord meêdeelt. Ik geloof ze, omdat Hij, die ze mij brengt, niet liegen kan, omdat Hij mijn geheel en onbepaald vertrouwen waardig is. Ik zie niet op mijn geloof, maar op Hem, die tot mij spreekt; en op Hem ziende, roep ik uit: „Ja, Hij is waardig, dat ik Hem geheel vertrouw; Hij kan niet liegen, Hij zal zijn Woord waar maken.” „Indien wij de getuigenis der menschen aannemen, de getuigenis van God is meerder; want dit is de getuigenis van God, die Hij getuigd heeft betreffende zijnen Zoon. Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, *heeft Hem tot een leugenaar gemaakt*, omdat Hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft betreffende zijnen Zoon.” (1 Joh. V : 9, 10.) „*Abraham geloofde God*, en het werd hem tot gerechtigheid gerekend.” (Rom. IV : 3.)

Menigeen beschouwt het geloof als een niet te omschrijven zaak, die hij in zichzelf moet gevoelen, om zeker te zijn, dat hij voor den hemel geschikt is. Maar

dat is het geloof volstrekt niet. Het ware geloof ziet naar buiten op een levend persoon, op Christus en op zijn volbracht werk, en luistert kalm naar het getuigenis van een God, die de waarheid en het licht zelf is. En deze blik naar buiten geeft een inwendigen vrede aan de ziel. Indien ik mijn aangezicht naar de zon keer, is mijn schaduw achter mij, ik zie haar niet. Evenzoo onmogelijk is het, een verheerlijkten Christus in den hemel en tegelijktijd mijzelf te aanschouwen.

Op deze wijze zien wij, dat de gezegende persoon van den Zoon Gods mijn vertrouwen verdient. Zijn *volbracht werk* geeft mij eeuwige zekerheid; en het *Woord Gods*, gesproken tot allen, die in Hem gelooven, verleent mij een onwankelbare zekerheid met het oog op mijne verlossing. Ik vind in Christus en in zijn werk *den weg des heils*, en in het Woord Gods *de kennis des heils*.

Hoe is het echter te verklaren, dat zoo menigeen, die van zijne verlossing zeker is, nochtans zoo menigwerf *de vreugde des heils* verliest, en in een even ongelukkigen, ja wellicht nog ongelukkigeren zielstoestand verkeert, dan vóór zijne bekeering? Deze vraag brengt ons tot het derde gedeelte onzer overdenking.

Wij vinden in de Schrift, dat wij, verlost zijnde door het werk van Christus, en de verzekering ontvangen hebbende door het Woord van God, in het genot van dit heil, in onze vreugde en in onzen troost staande gehouden worden door den Heiligen Geest, die in ieder verlostte woont. Maar wij mogen tevens niet vergeten, dat ieder geloovige „het vleesch” met zich omdraagt, de booze natuur, waarmede hij geboren werd, en die zich reeds vertoonde, toen hij nog als een hulpeloos kind op den schoot zijner moeder lag. De Heilige Geest in den geloovige staat tegenover deze natuur, en wordt door elke openbaring daarvan, hetzij in gedachten, woorden of werken, bedroefd. Wanneer de Christen wandelt waardig den Heere, dan zal de Heilige Geest zijne gezegende vruchten — liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid in hem te voorschijn brengen.

Maar wandelt hij op vleeschelijke, wereldlijke wijze, zoo wordt de Geest bedroefd, en zullen die vruchten in meerdere of mindere mate ontbreken.

Evenals het werk van Christus en onze verlossing met elkander staan of vallen, zoo staan of vallen ook met elkander onze wandel en onze vreugde. God zij dank, dat het werk van Christus nooit vallen kan! Dit staat eeuwig vast, en daarmede ook onze verlossing. Maar anders is het met onzen wandel; die kan vallen, dat wil zeggen, niet in overeenstemming zijn met ons standpunt en onze roeping, en dan zal ongetwijfeld ook onze vreugde verdwijnen. Mijne geestelijke blijdschap zal steeds met het geestelijk karakter van mijnen wandel na mijne bekeering in overeenstemming zijn. Zoo lezen wij van de eerste Christenen in Hand. XI: 31. „Zij wandelden in *de vreeze des Heeren*, en werden vermenigvuldigd door *de vertroosting des Heiligen Geestes*;" en in Hand. XIII: 52: „De discipelen waren vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.”

Wij zien derhalve, dat onze veiligheid afhangt van het werk van Christus *voor* ons, dat onze zekerheid berust op het Woord van God, gesproken *tot* ons, en eindelijk dat ons genot er van afhankelijk is, of wij den Heiligen Geest *in* ons niet bedroeven. Echter mogen wij nooit onze veiligheid en zekerheid verwarren met ons genot. Wanneer wij als kinderen van God iets doen, dat den Heiligen Geest bedroeft, is onze praktische gemeenschap met den Vader en den Zoon afgebroken, en wel zoo lang, totdat wij onszelf oordeelen en onze zonden belijden. Eerst dan wordt de vreugde en het genot der gemeenschap weder hersteld. Het voorbeeld van een ondeugend kind is reeds zoo menigmaal aangehaald, dat ik er alleen maar op behoef heen te wijzen. Een zoodanig kind verblijdt zich niet eer weder in het praktische genot van de liefde en de gemeenschap zijns vaders, totdat het zijne ongehoorzaamheid erkend en zijn berouw over het voorgevallene uitgesproken heeft. Doch dit heeft niets met zijn kindschap te maken. Want dit berust op zijne *geboorte*,

niet op zijn gedrag. Toen David zich zoo zwaar aan de vrouw van Uria verzondigd had, en tot het bewustzijn zijner zonde gekomen was, bad hij niet: „Geef mij weder *uw heil*”, maar: „Geef mij weder *de vreugde uws heils*.” (Psalm LI: 14.)

Zoo is het met ieder geloovige. Heeft hij gezondigd, dan is de gemeenschap afgebroken, en zijne vreugde zoo lang gestoord, totdat hij met een gebroken en verslagen geest tot den Vader komt, en zijne zonde belijdt. Maar dan ontvangt hij ook de zekerheid, dat de zonde hem vergeven is; want het Woord van God getuigt duidelijk en verstaanbaar: „Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.” (1 Joh. I: 9.) Mocht toch geen enkel van Gods geliefde kinderen ooit vergeten, dat er niets *vaster* staat, dan de band tusschen het kind van God en den Vader, maar tevens ook niets *liefelijker* is, dan de band der gemeenschap! Geen macht der aarde of der hel is in staat, den eersten te beschadigen, terwijl een enkele onreine gedachte, een enkel ijdel woord den laatsten noodzakelijkerwijze moet verbreken.

Wanneer wij daarom onszelven vergeten, en daardoor het genot der gemeenschap met onzen God en Vader en zijnen Zoon Jezus Christus verloren hebben, laat ons dan stilstaan op onzen weg, en met oprechtheid en ernst ons hart oordeelen! En indien wij dan den dief ontdekken, die onze blijdschap en onzen vrede geroofd heeft, zoo laat ons hem onverwijld aan het licht brengen, laat ons de zonde voor onzen Vader belijden en onszelven meedoogenloos oordeelen vanwege den onwaakzamen, onverschilligen toestand onzes harten, waardoor aan den dief veroorloofd werd, binnen te dringen. Laat ons toch niet denken, dat de zonde van den geloovige voor God minder afschuwelijk is, dan van den ongeloovige. Gods gedachten over de zonde zijn steeds dezelfde; Hij kan evenmin stilzwijgend voorbijgaan aan de zonde van den geloovige, als aan de zonde van een, die zijnen geliefden

Zoon veracht. Wel bestaat er onderscheid tusschen deze twee personen. De zonden van den geloovige waren Gode te voren allen bekend, en werden allen op het door Hem te voren gekende Lam gelegd, toen het op Golgotha aan het kruishout hing. Daar werd eens voor altijd de *gerechtigheid* met betrekking tot deze zonden bevredigd, doordat de straf voor die zonden het hoofd van het reine, vlekkenlooze Lam trof, dat „zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout.” (1 Petr. II : 24.) Daarentegen moet hij, die Christus verwerpt, zelf zijne zonden voor eeuwig dragen in den poel des vuurs. Wanneer derhalve een verlorene zondigt, kan de vraag der *gerechtigheid* niet meer opgeworpen worden, maar wel de vraag der *gemeenschap*; en indien zulk een Christen, niet tegenstaande de vermaningen van zijn geweten en de stem des Heiligen Geestes, op zijn verkeerden weg voortgaat, zullen tuchtigingen van de hand des Vaders niet uitblijven. Hij wordt geoordeeld naar Gods regeering hier beneden, gelijk de Apostel den Korinthiërs toeroept: „Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij door den Heer getuchtigd, opdat wij niet met de wereld zouden veroordeeld worden.” (1 Kor. XI : 32.)

Nogmaals herhaal ik echter, dat door de ontrouw van een geloovige en door het daarop noodzakelijkerwijze volgende misnoegen Gods de zekerheid der verlossing in geen enkel opzicht in twijfel getrokken mag worden. Wanneer mijn hart als gevolg van onwaakzaamheid en ontrouw ongelukkig en terneergedrukt is, wordt daardoor noch het werk van Christus, noch het Woord van God veranderd. Maar wat wel verandert, dat is de werkzaamheid des Heiligen Geestes. In plaats van mijn hart met het bewustzijn en het genot der voortreffelijkheid en schoonheid van Christus' persoon te kunnen vervullen, is Hij bedroefd, en moet Hij zich met mijn zonde en ontrouw bezighouden, om mij tot het gevoel van mijn treurigen toestand te brengen. En de Vader, in plaats van mij zijne heerlijke gemeenschap te kunnen doen smaken, moet — indien ik in de zonde voortga — mij tuchtigen

en met mij over mijzelfen spreken. Welk een onberekenbaar verlies is dit! Moge de Heer ons elken dag meer waakzaam en nuchter doen worden, opdat wij den Heiligen Geest niet bedroeven, door welchen wij verzegeld zijn tot den dag der verlossing. (Efeze IV : 30.)

Geloofd zij onze geliefde Heer, dat Hij in zijne genade en goedertierenheid nooit verandert! „Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde, en tot in eeuwigheid.” (Hebr. XIII : 8.) Ook zijn werk zal nooit veranderen. „Ik weet, dat al wat God doet, dat zal in eeuwigheid zijn, er is niet toe te doen, noch er is niet af te doen.” (Pred. III : 14.) En evenmin zal zijn Woord ooit wankelen. „Alle vleesch is als gras, en al zijne heerlijkheid als een bloem van het gras. Het gras is verdord, en zijne bloem is afgevallen; maar het woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid.” (1 Petr. I : 24, 25.) Welk een rust geeft ons dit met het oog op onze zwakheid! Het voorwerp van mijn vertrouwen, de grondslag mijns heils, de oorzaak van mijne eeuwige veiligheid en zekerheid — het is alles even onwankelbaar als God zelf.

Maar mag het bewustzijn, dat wij zoo zeer begenadigd zijn, en dat ons heil in Hem voor alle eeuwigheid vast staat, ons onverschillig maken? Neen, gewis niet! Waar zulk een gezindheid aanwezig is, verraadt zij een allertreurigsten toestand des harten. Men gebruikt dan de genade Gods en de vrijheid, waartoe Hij ons gebracht heeft, tot een aanleiding voor het vleesch. Hoe verschrikkelijk dit is, behoef ik niet te zeggen. Geve de Heer ons allen in zijne genade, dat wij wandelen waardig der roeping, waarmede wij geroepen zijn! Moge Hij in onze harten de noodige vrees voor de zonde, ja voor onszelfen, bewerken, en tevens de ware godsvrucht in ons verwekken! Dat wij toch nooit vergeten, dat wij als Vader aanroepen Dengene, die „licht” is, en „die zonder aanzien des persoons oordeelt naar een ieders werk!”

Correspondentie.

1. A. M. S. te Leiden vraagt, hoe Gen. XXV : 1—4 moet verstaan worden, daar, volgens Rom. IV : 19, Abraham's lichaam verstorven was.

Het antwoord is in datzelfde hoofdstuk van de Romeinen te vinden. Abraham geloofde in God, Die de dooden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren. Die God maakte het reeds verstorven lichaam van Abraham levend, zoodat hij Izaäk gewon, en na Sara's dood nog vele andere zonen bij Ketúra kreeg.

Wat de sabbatviering betreft, verwijs ik naar mijn boekje „De sabbat en de dag des Heeren”, en naar „De wet en Christus” van J. N. D.

2. S. K. te Zaandam vraagt: Waren Mozes en Elia, toen zij op den berg verschenen, het opstandings-lichaam reeds deelachtig?

Stellig niet; want de Heer Jezus is „de Eerstgeborene uit de dooden”, (Kol. I : 18.) „de Eersteling van hen, die levend gemaakt worden.” (1 Kor. XV : 23.) De opstanding *uit* de dooden is met de opstanding van Jezus begonnen. Vóór dien tijd werden er wel dooden levend gemaakt, maar om in den toestand, waarin zij op aarde geleefd hadden, terug te keeren. Met de opstanding van Jezus begon een nieuwe toestand, de nieuwe schepping. Eerst bij 's Heeren komst zal het lichaam onzer vernedering veranderd worden tot gelijkvormigheid aan het lichaam zijner heerlijkheid. (Fil. III : 23.) Daarom staat er ook, dat Mozes en Elia aan hen *verschenen*. (Matth. XVII : 3.)

3. J. P. v. T. te Nieuw-Holland, N.-Amerika, vraagt een verklaring van 2 Kor. V : 1—4.

Want wij weten, zegt Paulus, niet wij hopen, of wij vertrouwen, maar wij *weten*, dat, zoo ons aardse huis dezes tabernakels afgebroken wordt, d. i., zoo dit ons lichaam verdwijnt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, een eeuwig, in de hemelen. Want ook in dezen tabernakel, in dit lichaam, zuchten wij, vurig verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, namelijk met het nieuwe lichaam, dat aan het heerlijk lichaam van Jezus gelijkvormig zijn zal, overkleed te worden. Als de Heer komt

in de lucht, worden de geloovigen, die dan op aarde leven, zonder te sterven, in een punt des tijds veranderd. Zij doen niet hun lichaam uit, dat is worden ontkleed, maar zij worden veranderd, dat is worden overkleed. Zoo wij namelijk, bekleed zijnde, dat wil zeggen, zoo wij namelijk bij Jezus' komst nog levende op aarde, niet naakt van de gerechtigheid Gods in Christus gevonden worden. Wie met Gods gerechtigheid is bekleed, zal, als Jezus komt, worden veranderd en Hem te gemoet in de lucht worden opgenomen. Want ook wij, die in dezen tabernakel, in dit lichaam, zijn, zuchten, bezwaard zijnde; naardien wij niet willen ontkleed worden, d. i. naardien wij niet willen sterven, maar wenschen overkleed, bij Jezus' komst veranderd te worden, opdat het sterfelijke, dat in ons lichaam is, door het leven Gods, 'twelk alsdan ons lichaam doorstroomen zal, verslonden worde.

4. H. S. te Alfen vraagt: Kan iemand den naam des Heeren in het gebed misbruiken?

„Misbruiken” is wel wat sterk uitgedrukt; beter ware het te vragen: Kan iemand van den naam des Heeren in het gebed een verkeerd, een ongepast gebruik maken? En op deze vraag moet, dunkt mij, een bevestigend antwoord gegeven worden. Het is zeker heel ongepast, ja oneerbiedig om in een gebed bij elken volzin den naam van God of van den Heer Jezus uit te spreken. Meermalen hoorde ik in één gebed wel twintigmaal den naam des Heeren noemen, zonder dat daartoe eenige noodzakelijkheid bestond, maar het integendeel op mij den indruk maakte, als werd die naam uit gewoonte uitgesproken, zoodat het hinderlijk, in plaats van stichtelijk was. Wie bidt, moet diep doordrongen zijn van het bewustzijn, dat hij spreekt tot God, den Vader, of tot den Heer Jezus Christus; zoodat hij met eerbied, met diep ontzag, met hoogen ernst vervuld is. Evenwel moeten wij voorzichtig zijn en geen regels stellen. Het heerlijke gebed van Daniël, in het 9de hoofdstuk zijner profetie, toont ons, hoe een ziel, door den Heiligen Geest geleid, in zijne smeekingen telkens den naam des Heeren aanroepen, en juist daardoor aan zijne gebeden de ware wijding en innigheid geven kan. In dat gebed toch wordt elfmaal de naam des Heeren genoemd. En in de Psalmen vinden wij daarvan eveneens vele voorbeelden.

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

De korte inhoud van de boeken des Bijbels, welken ik aan mijne lezers in dit en de volgende nummers wensch mede te deelen, is van de hand van onzen ontslapen broeder Darby. Op zijne eigenaardige, diepzinnige manier ontvouwt hij ons de goddelijke bedoeling en gedachte van elk der boeken des Bijbels, en toont daardoor tevens aan, hoe ook in de volgorde, waarin die boeken voorkomen, de leiding des Heeren is op te merken. In de voorrede van de engelsche uitgave zegt onze broeder in diepgevoelde afhankelijkheid van den Heer: „Ik geef deze aantekeningen ter perse in het bewustzijn van de zwakheid en nietswaardigheid van alles, wat bloot van menschen komt; maar tevens in de volle verzekering, door het geloof, van de kracht tot zegenen van Hem, die gezegd heeft: „Mijne genade is u genoeg; want mijne kracht wordt in zwakheid volbracht.” (2 Kor. XII: 9.)

Genesis.

In dit boek vinden wij al de groote beginselen van God's verhouding tot den mensch, zonder dat de verlossing er bij ingevoerd wordt, welke een volk voor God, en een woonplaats voor God in den mensch bereidt. Behalve in hoofdstuk II vs. 3 treffen wij het woord „heiligheid” in Genesis niet aan; en wij zien er nimmer, dat God bij de menschen woont.

De *schepping* wordt het eerst behandeld; daarna de *onschuld*, de *heerschappij* en het *huweljk*, het beeld van onze vereeniging met Christus. Vervolgens vinden wij den *val*, 's menschen zonde tegen God, en daarna in

Kaïn, 's menschen zonde tegen zijnen broeder. Tegelijkertijd is er een getuigenis van een aantal rechtvaardige personen: Abel in het offer, Henoeh in den wandel en Noach in het aankondigen van het naderend oordeel. Daarna vinden wij *de algeheele verdorvenheid van de wereld en den zondvloed*.

Nadat ons in Henoeh het voorbeeld van de gemeente is voorgesteld, vinden wij in Noach de bevrijding te midden van het oordeel. Daarna begint de nieuwe wereld; God treedt met dezelve in een verbond, en de regeering wordt ingevoerd om het geweld te beteugelen. De regeerder faalt, en God's plannen ten opzichte van de verschillende menschengeslachten treden te voorschijn. Wij zien, hoe God de natiën formeert, ten gevolge van 's menschen poging om vereenigd te blijven, en zoo doende onafhankelijk te zijn. In het midden van deze volken vinden wij, in Nimrod, keizerlijke macht, persoonlijk en despotisch, verbonden met Babel, de plaats van 's menschen goddeloosheid. Als feit komt de verdeeling der menschheid in volken door middel van het oordeel.

Nadat Sem's geslacht op de aarde erkend is — de Heer, de God van Sem — wordt het nationaal bestaan aangemerkt als het beginsel van de wijze van samenwonen op aarde; en dit wordt door God geregeld. De Heer begint daarna een geheel nieuwe zaak. Hij roept uit het midden van hetgeen Hij had geconstitueerd, een enkel persoon om het hoofd te worden van een zoowel in natuurlijk als geestelijk opzicht gezegend geslacht. Hoewel er tot daartoe afzonderlijke heiligen geweest waren, zoo was toch geen hunner het evenbeeld geweest van Adam, als hoofd van een geslacht. Dit werd Abraham. *Verkiezing, roeping en belofte* zijn hiermede verbonden; en bijgevolg vinden wij Abraham als een vreemdeling en pelgrim met niets anders dan zijn tent en zijn altaar. Hij faalt, gelijk iedereen; doch God oordeelt de wereld — Faraö's huis — om zijnentwil. Daarna wordt ons voorgesteld het onderscheid tusschen een hemelschgezind en een aardschgezind mensch; de wereld

had macht over den aardschgezinde (Lot); terwijl de hemelschgezinde (Abraham) macht had over de wereld. In verbinding hiermede zien wij, in Melchizedek, den toekomstigen priester op zijnen troon, en dat verbonden met Gods opperheerschappij over hemel en aarde. Nadat Abraham's afscheiding van de wereld gebleken is, stelt Jehovah Zichzelven aan Abraham voor als zijn schild en zijn loon zeer groot. Eerst daarna komt de aardse erfenis en het aardse volk, namelijk in belofte. Abraham ziet voor de vervulling der belofte naar aardse middelen om, doch dit wordt verworpen. Daarna wordt hem de belofte gedaan, dat hij de vader van vele volken worden zou, en God openbaart zich aan Hem als de Almachtige. Tevens vinden wij Gods verbond, als zoodanig geopenbaard, met Abraham, en het beginsel van afzondering voor God door de besnijdenis.

Hoofdstuk XVIII bevat de belofte van de erfenis en het oordeel over de wereld (Sodom), en hoe het hemelsche volk (Abraham) met God in dat oordeel gemeenschap heeft; terwijl wij in hoofdstuk XIX vinden, in welke betrekking het aardse volk (Lot) tot het oordeel staat, behouden als door vuur te midden der verdrukking. Daarop volgt in hoofdstuk XX de toebereiding der vrouw, hetzij Jeruzalem of de hemelsche bruid, als de vrouw des Heeren. Het oude verbond (Hagar) wordt uitgedreven, en de erfgenaam (Izaäk) ontvangt het land. (XXI.)

Met hoofdstuk XXII begint een andere reeks van gebeurtenissen. Nadat de beloofde erfgenaam opgeofferd, en de belofte aan het zaad bevestigd is, sterft Sara. (Hoofdst. XXIII.) Dit stelt voor het voorbijgaan van de oude betrekking met God op aarde; en in hoofdst XXIV wordt Eliëzer (in type, de Heilige Geest, of het werk des Heiligen Geestes op aarde) gezonden om een vrouw te nemen voor Izaäk (Christus), die de Erfgenaam is van alle dingen. Izaäk mag op geenerlei manier naar Mesopotamië terugkeeren. Christus, de Gemeente aannemende, kan niet op de aarde nederdalen. In Jakob daarentegen vinden wij het hoofd der twaalf stammen;

hij gaat naar Mesopotamië om Rachel en Lea, ons een voorbeeld van Israël en de volken. Jakob is de uitverkorene, doch stelt niet het hemelsche volk voor; hij gaat naar Kanaän terug, ontvangt de beloften, met alle mogelijke beproevingen, gelijk zulks met Israël het geval zijn zal.

In de korte mededeeling omtrent Ezau's nakomelingschap aanschouwen wij de wereld in macht en aanzien, voordat het volk des Heeren zulks is. Daarop begint een andere geschiedenis, de geschiedenis van Jozef, welke een duidelijke voorstelling geeft van Christus' verbinding met Israël — verworpen door Israël en verkocht aan de heidenen. Op die wijze wordt hij het hoofd over allen; hij ontvangt een troon, en is regeerder over gansch Egypteland. Hij heeft met Israël afgedaan, ontvangt een *heidensche vrouw*, en noemt zijne kinderen met namen, die Christus' verwerping en zegening buiten Israël om typisch aanduiden. Doch hij ontvangt zijne broeders terug in de heerlijkheid. Dit deel wordt besloten met twee duidelijke getuigenissen: Jozef's laatste wil omtrent zijn gebeente, en Jakob's profetie, dat zij allen zouden terugkeeren in het land, en de beloften aan Israël vervuld zouden worden.

Exodus.

In dit boek bezoekt God zijn volk. Wij aanschouwen eerst de *verlossing*, en daarna de vestiging van Gods betrekkingen met zijn volk, hetzij door hen op de proef te stellen door de wet, hetzij door de voorziening zijner genade, door welke Hij hen kon verdragen, met het bepaalde doel om onder hen te wonen, en hen te doen wonen in een plaats, welke Hij-zelf voor hen had toebereid. Dit alles is ten nauwste verbonden met vier allerbelangrijkste beginselen, namelijk: verlossing, gemeenschap met God, God's wonen onder hen, en bijgevolg heiligheid. Het priesterschap wordt ingesteld om de betrekking tot God te handhaven, wanneer het volk niet

in onmiddellijke gemeenschap met den Heer zijn kan.

Hiermede verbonden vinden wij het oordeel der wereld en de eindelijke verlossing van het aardsche volk. Met Mozes, den man der genade, is Zipporah vereenigd, die de Gemeente voorstelt; terwijl zijne kinderen de getuigen zijn van Christus' voortdurende betrekking tot Israël.

Van de Roode Zee tot Sinaï hebben wij de getrouwe schildering van Gods handelingen in genade, in Christus, door den Geest, tot en met het duizendjarig rijk.

In hoofdstuk XIX stelt het volk zichzelf onder de wet, en ontvangt het de wet, in plaats van de eeredienst, die gegrond is op verlossing en genade.

Levitikus.

In dit boek zien wij God in den tabernakel in het midden van zijn volk, alle dingen regelende, welke met hunne betrekking tot Hem in overeenstemming zijn. De feesten stellen Hem voor in het midden van het volk, dat een kring vormt om Hem.

Numeri

beschrijft de reis door de woestijn, met het gezicht op de erfenis (voor ons de hemelsche), en geeft ons een volledig overzicht van al de wegen Gods, door welke zij in het beloofde land zouden worden ingeleid. Wij aanschouwen Christus zelven als Dengene, die de heerschappij zal aanvaarden. Dit laatste vernemen wij op Pisga, in Bileam's profetic.

Deuteronomium.

Dit boek bevat een overzicht van al God's wegen en handelingen met Israël, als zoovele beweegredenen om

op gehoorzaamheid aan te dringen, en om het volk op zedelijke grondslagen in rechtstreeksche gemeenschap met Hemzelve te brengen. De drie groote feesten in hoofdstuk XVI dragen dit karakter. Het op de proef stellend karakter van de wet wordt aangetoond, en tegelijkertijd wordt God's bedoeling om het volk te zegenen, trots hun verbreking van de wet, geopenbaard. Het boek wordt besloten met de profetische zegeningen voor Israël in verbinding met den toestand, waarin het zich toen bevond.

Jozua.

De vestiging van het volk in het beloofde land door goddelijke leiding en macht wordt in dit boek beschreven, in overeenstemming met de belofte, doch door middel van een strijd, waarin de getrouwheid van het volk aan God wordt op de proef gesteld.

De loopbaan van Jozua begint met den doortocht door de Jordaan in de kracht der opstanding, en heeft haar bron van kracht tot den strijd in Gilgal — de besnijdenis, den dood van het vleesch. Zij eten het koren des lands, voordat zij tot den strijd uittrekken.

De Richteren.

Het boek van Jozua is een boek van zegepralende macht; het boek der Richteren daarentegen beschrijft ons Israëls ontrouw, zoodat de macht verloren gaat, en God alleen, van tijd tot tijd, in genade, tusschenbeide komt om te verlossen en te herstellen. Gilgal wordt veranderd in Bochim. Gilgal, de terzijdestelling van het vleesch, was de plaats der kracht, al scheen het ook van weinig belang; Bochim was de plaats der tranen; doch de engel des Heeren was aldaar.

Ruth.

In dit boek wordt ons voorgesteld de tusschenkomst

van God in genade om het beloofde zaad te verwekken, en Israël's herstel, doch in den weg der genade, op een nieuwen voet. Er is hongersnood in Israël. Naomi, die Israël voorstelt, gaat heen en verliest alles. Ruth komt met haar terug, en Boaz (kracht) lost de erfenis, en verwekt den erfgenaam. Het was, in zekeren zin, het oude Israël; het kind werd aan Naomi geboren, maar naar het beginsel der genade, want Ruth had geen recht op de belofte.

1 Samuël.

De vereeniging van het rechter- en priesterambt wordt in dit boek verbroken. Eli was zoowel priester als rechter. De ark wordt genomen — de breuk is volkomen. De macht en de band der vereeniging zijn verloren. Daarna komt God tusschenbeide, in zijn eigen souvereinen wil, door een profeet; gelijk Hij hen vroeger uit Egypteland had uitgeleid. Ten opzichte van 's menschen verantwoordelijkheid was alles verloren; doch de Heer zond in souvereine genade een profeet. Voordat Hij *de macht* (den koning) schenkt, geeft Hij *de profetie*. Dit is zeer opmerkenswaardig. Voordat Christus in *macht* terugkomt, hebben wij het getuigenis des Heiligen Geestes en des Woords, door hetwelk de verbinding tusschen God en zijn volk wordt gehandhaafd. Van Eli tot de troonsbestijging van David is dit het algemeen beginsel. *Geloof en macht*, geen opvolging.

Doch het vleesch eischt een ordelijke regeering, en krijgt, wat het verlangt; doch die regeering wordt door de macht des vijands overwonnen. Zelfs geloovigen, zooals Jonathan, die er aan vasthouden, vallen met haar. De eenige, op wien de hoop zich vestigen kan, moet zich vergenoegen met als een veldhoen op de bergen te worden nagejaagd.

Saul werd tot koning aangesteld om de Filistijnen te verslaan; doch hij sloeg ze geen enkelen keer; maar

werd integendeel door hen omgebracht. Jonathan was een geloovige, die met de uitwendige orde van zaken in verbinding stond. De plaats des geloofs was bij David. Het is de plaats van de kracht des geloofs buiten den koning (Saul) om.

2 Samuël.

Saul valt op het gebergte Gilbóa. Daarop krijgen wij David's koningschap, in voortdurende machtontwikkeling, niet in een regeering van vrede. De belofte wordt hem geschonken, dat God, onder alle omstandigheden, hoedanig zijne opvolgers zich ook gedragen zouden, zijn huis zou in stand houden. God zou hen straffen, indien zij ongehoorzaam waren; maar Hij zou zijne genade niet van hen aftrekken. Daarna vinden wij David's val, nadat hij koning geworden was.

Doch er komt nog een ander beginsel ter sprake, namelijk de ark en de tempel. De gemeenschap met God wordt eerst hersteld door het geloof, niet naar de wet, maar door geestelijke kracht naar de genade. De ark was op den berg Sion, en daar zongen zij: „Uwe goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid.” Salomo evenwel ging naar de hoogte bij Gibeon. Daar was de tabernakel, maar niet de ark. Salomo kwam niet op den berg Sion, dan nadat hij te Gibeon geweest was, waar God hem had geantwoord. Als gevolg van Gods tusschenkomst door bevrijding en verlossing, wordt de plaats ter aanbedding opgericht in verbinding met de aarde — de dorschvloer van Arauna, den Jebusiet. Dit was na het oordeel, waarmede het volk werd geslagen, en na het offer ter verzoening. God heeft Jeruzalem lief; en waar zijne hand zich uitstrekt ten oordeel, daar toont Hij ons door de profetie den weg ter verzoening door het offer.

1 en 2 Koningen.

In de eerste plaats vinden wij hier de regeering van

Salomo, de vestiging van het koninkrijk van Israël in vrede, en den bouw van den tempel. Dit alles is een voorbeeld van David's grooten Zoon. Historisch beschouwd, geraakt dit in verval onder Rehabeam; en van dat oogenblik af bevat het boek der Koningen de geschiedenis, niet van Juda, maar van Israël, met vermelding alleen van die gebeurtenissen in Juda, welke tot recht verstand van de geschiedenis moesten worden medegedeeld.

Wij vernemen van Gods tusschenkomst door de profeten Elia en Eliza, in genade, in het midden van Israël, 't welk den tempel had verlaten. Elia was een getuige in Israël op grond van hunne verantwoordelijkheid; Eliza getuigde in de kracht der opstanding.

Het eerste en het tweede boek der Koningen vervolgen de geschiedenis van Juda tot de babylonische ballingschap, en van dat oogenblik af is het volk Lo-Ammi, d. i. Niet-mijn-volk. Behalve dit worden ons vele bijzonderheden medegedeeld; het geloof treedt in verschillende karakters voor onze oogen: Hiskia in geloofsvertrouwen; Josia in gehoorzaamheid, Josafat in godsvrucht; doch nooit zóó, dat verbinding met de wereld iets goeds uitwerkt.

1 en 2 Kronijken.

Deze boeken geven ons de geschiedenis van David's geslacht, eindigende, evenals in de Koningen, met de babylonische ballingschap.

In 1 Kronijken vinden wij David zelf. Aan het einde van het boek heeft David door den Geest het voorbeeld van al, wat in Israël zou worden ingesteld en gemaakt, en geeft hij dit aan Salomo over ter uitvoering.

In 2 Kronijken vinden wij David's nakomelingschap.

De Kronijken zijn meer verbonden met de vestiging van het koninkrijk op aarde; terwijl het boek der Koningen meer bevat de voorbeelden van hetgeen in den hemel is. In den tempel in de Kronijken zien wij een voorhangsel, (2 Kron. III:14.) in de Koningen niet. Het

voorhangsel zal voor Israël in het duizendjarig rijk niet weggedaan zijn.

Ezra.

In Ezra wordt het herstel van den tempel en van de goddelijke eeredienst naar de wet verhaald, terwijl het volk wacht op den Messias. Er is geen ark, geen urim en thummum in den tempel. De tempel is ledig.

Nehemia.

Dit boek geeft ons het verhaal van het herstel van de maatschappelijke orde en van den staat onder de heerschappij der volken.

Esther.

In dit merkwaardige boek vinden wij de voorzienigheid Gods, die voor Israël zorg draagt in den tijd, dat God zich voor hen heeft verborgen, en zij Lo-Ammi zijn. God draagt zorg voor hen, hoewel Hij zich voor hen verborgen heeft, en hen niet als zijn volk erkent. God's naam wordt in dit boek geen enkele maal genoemd. De heidensehe koningin weigert hare schoonheid te laten bewonderen, en de joodsche bruid neemt hare plaats in.

Job.

De mogelijkheid der gemeenschap van een mensch met God, in den grooten strijd van goed en kwaad tusschen God en de macht der duisternis; de kastijding der heiligen in tegenstelling met het tegenwoordig rechtvaardig bestuur van de wereld door God; de noodzakelijkheid van een Middelaar; de macht des satans over de wereld en zijn karakter als aanklager der broederen; — ziedaar wat dit boek ons achtereenvolgens op treffend schoone wijze voorstelt.

God wordt voorgesteld als de bewerker van alles (natuurlijk niet van de aanklachten zelve, wat ik nauwelijks behoef op te merken, maar van den geheelen loop der dingen) met het doel om zijn volk te zegenen. Er is geen spraak van eenige bedeeeling, aangezien het geweten van hen, die door God worden gezegend, in Gods licht wordt gesteld. In Elihu hebben wij de wijsheid van God in zijn Woord, d. i. Christus; en daarna de macht van God (eveneens Christus) in zijn antwoorden uit den stormwind. Het boek *kan* beschouwd worden als gevende een type van Israël, in zooverre het in Israël is, dat deze wegen van God zullen gezien worden.

De Psalmen.

De Psalmen zijn in vijf boeken verdeeld. Zij leeren ons, hoe de Geest van Christus werkt en spreekt in het overblijfsel van Israël in de laatste dagen. Tegelijkertijd aanschouwen wij het deel, 't welk Hij persoonlijk in hun lijden genomen heeft, hetzij om den grond voor hunne verlossing te leggen, hetzij om met hen te kunnen medelijden. Dit gaat tot aan het duizendjarig rijk. Het duizendjarig rijk zelf vinden wij er niet.

De Spreuken.

De wijsheid Gods toont hier den mensch den weg, dien hij te bewandelen heeft, in tegenstelling met de verdorvenheid en het geweld in den mensch. De eerste acht hoofdstukken bevatten het beginsel; zij stellen ons Christus voor als de wijsheid; de overige hoofdstukken treden in bijzonderheden. Op merkwaardige wijze spreekt dit boek tot *den mensch*. Een mensch van de wereld ontkomt aan de ongerechtigheid door het kennen bij ondervinding van die ongerechtigheid; dit boek stelt den mensch in staat aan de ongerechtigheid te ontkomen

zonder haar bij ervaring te kennen; het maakt ons wijs in het goede en onnoozel in het kwade.

De Prediker.

geeft ons het resultaat van het zoeken naar geluk onder de zon. Alles is ijdelheid der ijdelheden.

Het Hooglied.

Dit lied der liederen schildert ons de genegenheden van het hart van de bruid voor Christus, den bruidegom. Naar den aard van de betrekking, die hier voorgesteld wordt, ziet dit lied letterlijk op Israël; hoewel het ook op de Gemeente en op ieder persoonlijk van toepassing zijn kan.

Het Hooglied bevat niet de vaste, onverbreekbare betrekking tusschen de bruid en den bruidegom, maar veelmeer begeerten, geloof, verlangen naar het sluiten van de verbintenis. Tot aan het einde toe is de verbintenis nog niet voorgoed gesloten. Met de Gemeente is zulks geheel anders. Hoewel het bruiloftsmaal nog komen moet, zoo is nochtans de verbintenis gesloten en de betrekking gekend en genoten.

Men kan in dit lied een soort van opklimming bespeuren. 1. Mijn liefste is mijn — dat is de laagste trap. 2. Ik ben zijn — het bewustzijn van Hem toe te behooren. 3. Ik ben zijn, en zijne begeerte is tot mij.

Wij vonden derhalve, na de mededeeling der geschiedenis, de zedelijke ontwikkeling van het hart des menschen en van den Geest van Christus, die op verschillende wijzen in zijn hart werkt. Voornamelijk in de Spreuken maakt het hart des menschen zichzelf een middelpunt en tracht zichzelf te voeden; terwijl in het Hooglied het hart van zichzelf afziet om zich aan Christus' hart te verbinden.

Geschapen tot goede werken.

„Want wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God te voren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.” (Efez. II: 10.) Hebben deze werken waarde voor God? Zeer zeker; want Hij-zelf heeft ze te voren bereid. Zijn zij alleen bestemd voor de woestijn? Geenszins; zij zullen hunne plaats hebben in de heerlijkheid. Deze in het verborgene des harten gewerkte dingen — een onderworpen wil en gereinigde, Gode welgevallige genegenheden — vinden hun resultaat in de toekomst. God houdt zich nu elken dag met ons bezig; Hij wil, dat wij onzen weg met Hem bewandelen en voortzetten. Maar dit is slechts het begin der zegeningen; het is niet hetgeen wij zijn zullen, wanneer wij den Heer Jezus zullen zien, en Hij onze lichamen veranderen en aan het lichaam zijner heerlijkheid gelijkvormig maken zal.

Is het een geringe zaak, dat God nu in ons werkzaam is, dat Hij in ons werkt beide het willen en het werken naar zijn welbehagen? Hij wil, dat het leven van Christus reeds hier beneden in ons openbaar worde, en dat wij de gemeenschap des lijdens van Christus leeren kennen. Doch wat zal het zijn, als het leven van Christus ook onze lichamen zal levend gemaakt hebben, en wij die plaats zullen hebben bereikt, waar in alle dingen de volmaakste harmonie heerschen zal.

De aan de ziel medegedeelde kracht van God maakt ons bekwaam om werken te doen, die de uitdrukking van deze kracht en van onze gemeenschap met Christus zijn. God plaatst ieder zijner kinderen op den voor hem geschikten weg. Er is een bijzondere voorzienigheid voor ieder in het bijzonder. God is groot genoeg om de haren onzes hoofds te tellen; wij zijn daartoe te klein. God is zóó groot, dat Hij elken beker koud waters kan beloonen; terwijl wij te klein, te nietig zijn, om ons met zulke

kleinigheden bezig te houden. Ik moet heilig zijn, zeer zeker; maar wie bepaalde den weg voor Daniël of voor Paulus in hunnen tijd, en wie voor de eerste Christenen in hunne dagen? Wie bepaalde den dag onzer geboorte? Wie het pad onzes levens? Wie bestemde onze beproevingen en onze krankheden? Was het niet God, de levende God? Voorwaar, in alle dingen is de Heer! Hij let op elke gedachte, op elken tred, op elke handeling onzes levens, ja, op elk woord, dat wij in het voorbijgaan of op straat zeggen.

De gedachte, dat er werken zijn, die God te voren bereid heeft, opdat wij daarin wandelen zouden, verleent aan menig op zichzelf onbeduidende zaak een groote waarde, verlicht menig zwaar kruis en bewaart ons voor vele eigenwillige daden. Als wij terugzien op onzen afgelegden levensweg, dan zien wij vele fouten, vele eigenwillige handelingen; maar wij zien ook, dat God ons genadig was, en onze voeten weer terugbracht op den weg, dien Hij voor ons bereid had.

Correspondentie.

5. M. G. M. te Amsterdam vraagt: „Staat de laatste bazuin van 1 Kor. XV: 51 in verband met de bazuinen, waarover in Openb. VIII, IX en X gesproken wordt?”

Stellig niet, want toen Paulus zijnen brief aan de Korinthiërs schreef, moest de Openbaring nog gegeven worden, en was er derhalve nog niets bekend van de zeven bazuinen, die in den tijd der oordeelen zullen worden geblazen. Paulus kan dus onmogelijk de zevende bazuin uit de Openbaring bedoeld hebben. Niemand zou hem hebben begrepen. Wat hij zegt over de laatste bazuin is ontleend aan het romeinsche krijgshair. Er werd daar driemaal gebazuind. De eerste keer om zich gereed te maken; de tweede keer om zich in slagorde te stellen; de derde keer om op te rukken. Zoo zullen de heiligen, nadat zij opge-

wekt en veranderd zijn, als dus allen gereed staan, den Heer te gemoet in de lucht worden opgenomen.

6. J. F. S. D. te Kampen vraagt: „Is het geoorloofd, dat onze kinderen tegenwoordig zijn bij de breking des broods?”

Hoe daaraan kan worden getwijfeld, begrijp ik niet. Mij dunkt, dit is niet alleen geoorloofd, maar plichtmatig. Waar wij zijn, moeten ook *onze kinderen* zijn. De vergadering moet openstaan voor iedereen. Onwetenden en ongeloovigen moeten kunnen binnenkomen, zegt de Apostel. Lees 1 Kor. XIV: 23. En zouden wij dan onze kinderen, om wier bekeering wij bidden, van de vergadering des Heeren verwijderd houden?

7. J. F. S. D. te Kampen vraagt een verklaring van 1 Kor. XIII: 13: „En nu blijft geloof, hoop, liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.” Hij meent, dat deze drie — geloof, hoop, liefde — blijven tot in eeuwigheid.

Ik geloof dit geenszins. „Het geloof — zegt Paulus in Hebr. XI — is de zekerheid van de dingen, die men hoopt, de overtuiging van de dingen, die men niet ziet.” Het houdt dus op, zoodra wij de hemelsche dingen aanschouwen. En van de hoop zegt hij in Rom. VIII: 24: „Een hoop nu, die men ziet, is geen hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?” De man, die aldus over geloof en hoop geschreven heeft, kan onmogelijk meenen, dat geloof en hoop zullen blijven, wanneer het geloof in aanschouwen verwisseld en de hoop verwezenlijkt is.

In de eerste verzen van dit hoofdstuk zegt de Apostel, dat geloof en hoop zonder de liefde niets baten, aangezien men zonder de liefde, welke Gods natuur is, het waarachtige leven mist. En daarom zegt hij aan het eind, na de beschrijving der liefde: „En nu blijft geloof, hoop, liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde;” als wil hij zeggen: geloof en hoop zonder liefde baten niets, maar nochtans moeten wij geloof en hoop evengoed bezitten als de liefde; daar evenwel de liefde Gods natuur is, en dus eeuwiglijk blijft, is zij de meeste van deze drie.

8. H. S. te Alfen vraagt: „Kan iemand, die uitgesloten is, en die naar aller meening verootmoedigd is, doch door omstandigheden niet opgenomen kan worden, gemeenschap met God hebben?”

Ik kan mij zulk een geval niet denken. Als alle broeders overtuigd zijn, dat er waar berouw en waarachtige verootmoediging aanwezig is, dan moet de uitgeslotene wederom worden opgenomen. Welke reden zou er kunnen zijn om dit niet te doen? In 1 Kor. II spreekt Paulus zich hierover duidelijk uit.

In het algemeen moet men in het oog houden, dat zoolang iemand niet is opgenomen in de gemeente, hij geen zekerheid hebben kan van de vergeving zijner bedreven zonde, al is het ook, dat hij, met waarachtig berouw zijne zonde aan God belijdende, gevoelt, dat zijne verhouding tot God een andere geworden is, en hij weer vrijmoedigheid heeft om tot God te naderen.

9. A. Q. te Breskens. — De woorden in Ps. XXII: 23: „Zoo zal ik uwen naam mijnen broederen vertellen; in het midden der gemeente zal ik U prijzen;” werden vervuld, toen de Heer na zijne opstanding tot Maria Magdaléna zeide: „Ga heen, en zeg tot mijne *broeders*: Ik vaar op tot mijnen God en uwen God, tot mijnen Vader en uwen Vader;” en toen Hij aan den avond van dien dag in het midden zijner discipelen verscheen. — Zij zullen ook vervuld worden, wanneer de Heer in de laatste dagen in het midden van zijn verlost volk Israël zal verschijnen om hen te zegenen. „Van U zal mijn lof zijn in een groote gemeente,” ziet op dien tijd van Jezus' heerlijke regeering op aarde.

10. J. S. te Almeloo vraagt: „Welke beteekenis heeft het leggen van de handen onder de heup, zooals b. v. Eliëzer bij Abraham doen moest?” (Gen. XXIV: 2.)

Dit was oudtijds een gewoonte, en ook nu nog, in Oostersehe landen, bij het zweren in gebruik. Zie Gen. XLVII: 29. Het werd waarschijnlijk gedaan als een bewijs van onderwerping en als een belofte van gehoorzaamheid; omdat deze plechtige handeling alleen gebruikt werd van minderen jegens meerderen.

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

(*Vervolg van bladz. 32.*)

De Profeten.

Behalve in Jona en tot op zekere hoogte in Daniël, vinden wij in de Profeten de werking van Gods Geest in het midden van zijn volk, teneinde het gezag en het karakter van des volks oorspronkelijke roeping te handhaven, tegen hunne afwijking daarvan te getuigen, en den Messias te openbaren, die hen op een nieuwen grondslag in zegening zou herstellen. Zoo doende ondersteunden zij het geloof in de godvreezenden gedurende de afwijking van de massa, en kondigden het oordeel aan over hen, die in hun ongeloof zouden volharden.

Jesaja.

Jesaja geeft ons het geheele plan van Gods handelingen met Juda, en tevens het oordeel over de volken, die Kanaän omringden, voornamelijk het oordeel over Babylon, waarbij Israël als het middelpunt beschouwd wordt; terwijl de Assyriër als de groote vijand van Israël in de laatste dagen wordt aangewezen. Immanuël, als Israëls hope en als de beveiligder van het land, treedt voor ons; gekomen tot een getuigenis wordt Hij — hoewel zelf Jehovah — een heiligdom — verworpen, en is een steen des aanstoets voor den ongeloovige. Tevens vernemen wij de bijzonderheden van de invallen van den Assyriër en van zijn oordeel in de laatste dagen; en bij de ontvouwing hiervan wordt ons Israël's herstel en zegening voorgesteld. Dit is het eerste deel van het boek, van Hoofdstuk I—XXXV.

In de geschiedkundige Hoofdstukken treffen wij twee groote beginselen aan, namelijk: de opstanding en de verlossing van de Assyriërs. Het is een opgewekte Christus, die de verlossing teweeg brengt, 'twelk deze zoo belangrijk maakt. De babylonische gevangenschap wordt hier voorondersteld. Deze laatste dient ten grondslag voor hetgeen volgt.

In het laatste gedeelte vinden wij Gods strijd met Israël, in de eerste plaats uithoofde van hunne afgoderij, en in de tweede plaats tengevolge van hunne verwerping van Christus. In het begin wordt Israël als *dienstknecht* aangemerkt, doch in Hoofdstuk XLIX neemt Christus de plaats van *dienstknecht* in, en nadat Hij verworpen is, zien wij het overblijfsel van Israël in de laatste dagen als dienstknecht. Tegelijkertijd wordt ons, hoewel Israël steeds het voorwerp van Gods gunst is, het scherpe onderscheid tusschen den goddelooze en den rechtvaardige voorgesteld, en dientengevolge de afzondering van het overblijfsel en het oordeel over den goddelooze — de verklaring, dat er geen vrede zijn kan voor den goddelooze, of hij tot Israël of tot de andere volken behoort. (Het slot van Hoofdst. XLVIII, LVII.)

In dat gedeelte, waarin hoofdzakelijk over de verwerping van Christus gesproken wordt, wordt ons de roeping der Heidenen, het oordeel over Israël, de komst van Jehovah en de volle zegening van het overblijfsel te Jeruzalem medegedeeld.

Jeremia.

De profeet Jeremia deelt ons de tegenwoordige handelwijze van God met het oproerige Juda mede. De Heer maakt Juda tot Lo-Ammi (Niet - mijn - volk.) door de gevangenschap in Babel. Daarna, van Hoofdstuk XXX af, vinden wij de openbaring van Gods onveranderlijke liefde voor Israël (Juda en Efraïm) en de zekerheid van hun

herstel onder David, naar Gods verordening in Jeruzalem, terwijl Jehovah hunne gerechtigheid is. Na de geschiedenis van Zedekia, en de mededeeling van de oorzaken hunner ballingschap, en van hetgeen daarna in Palestina voorviel, wordt het oordeel over al de volken en over Babel zelf beschreven.

De Klaagliederen.

In de Klaagliederen vinden wij het medegevoel van den Geest van Christus met het lijden van Israël, voornamelijk van het overblijfsel; en dientengevolge de hoop op herstel.

Ezechiël.

In dit boek hebben wij eerst het oordeel over Jeruzalem. God komt van buiten, want Hij heeft Jeruzalem verlaten. Geheel Israël, en niet alleen Juda, is het onderwerp dezer profetie. Daarna komt het oordeel over de volken rondom, over de goddelooze onderdrukkers *in* en *over* Israël. Met iedere ziel wordt, ten aanzien van het oordeel, afzonderlijk gehandeld. Verder vinden wij de wederoprichting van David's troon en de nieuwe geboorte als de middelen tot Israël's zegening; de hereeniging van Juda en Israël, en na hun herstel in het land de vernietiging van den Assyriër of Gog door de goddelijke almacht, feitelijk door de tegenwoordigheid van Christus; en eindelijk een visioen van de herstelling van den tempel en van orde en regel in het land.

Daniël.

Dit boek is in twee deelen verdeeld. Vooreerst, de geschiedenis van de heidensche wereldmachten, beginnende met Nebukadnezar, het gouden hoofd. Ten tweede, te beginnen met Hoofdst. VII, bijzondere gezichten aan

Daniël gegeven, voorstellende den toestand en de omstandigheden der heiligen in verband met de geschiedenis van deze rijken, welke nog nader wordt omschreven; en daarna de komst van het oordeel, 'twelk hen allen vernietigt ten gunste van Israël. Daniël brengt ons tot voor de deur van het duizendjarig rijk zonder over dit rijk zelf te spreken.

Hosea.

De verwerping van het huis van Israël en van het huis van Juda, als Lo-Ruchamah en Lo-Ammi (Niet - Geliefde; Niet - mijn - volk.) wordt in deze profetie zeer duidelijk uitgesproken. Hierdoor wordt de deur voor de volken geopend. Israël's langdurige berooving van elken zegen, en deszelfs herstel onder Jehovah en David in de laatste dagen vormt het slot. Paulus haalt Hoofdst. I : 10 en II : 23 aan; Petrus alleen het laatste. Van Hoofdst. IV af vinden wij Gods ernstige handelwijze met het geweten van Israël, eindigende met hunnen berouwvollen terugkeer tot de zekere zegeningen van Jehovah. Dit boek bevat het getuigenis van de wegen des Heeren.

Joël.

Onder het zinnebeeld van de verwoesting, veroorzaakt door een insekten-plaag, wordt ons voorgesteld de inval van de Noordsche heirscharen in de laatste dagen en het verzet van de geheele macht van den mensch tegen God; en dientengevolge de tusschenkomst van Jehovah, om die macht van den mensch in den dag des Heeren in het dal van Josafat te verdoen. De uitstorting des Heiligen Geestes en de belofte van verlossing aan een ieder, die den naam des Heeren zal aanroepen, verbonden met de vermaning tot bekeering aan allen, die ooren hebben om te hooren, vormt een voornaam deel dezer profetie.

Amos.

Amos beschrijft de lankmoedigheid van Gods handelin-

gen en wegen, welke hij mededeelt in verband met de nauwkeurige beschrijving van de ongerechtigheid van de wegen van Israël; terwijl de kastijding van de aangrenzende volken op denzelfden grond van zedelijk kwaad in hun midden berust. Hij bespreekt de verwerping van het getuigenis tegen het kwaad, en verklaart, dat het zekere, onfeilbare, niet te ontkomen oordeel van Jehovah over het geheele volk komen zal; terwijl het rechtvaardig overblijfsel zal worden gered. Hij besluit zijne profetieën met de belofte van den wederopbouw van den tabernakel van David als het hoofd der natie.

Obadja

bevat het oordeel over Edom voor hunnen haat tegen Israël. Hij waarschuwt hem, dat de dag des Heeren is over al de heidenen, dat op den berg Sion verlossing en dientengevolge heiligheid en zegen wezen zal, terwijl het koninkrijk des Heeren is.

Jona.

Dit merkwaardige boek is het bewijs, dat, hoewel God Israël had uitverkoren, Hij nochtans zijne rechten als een getrouw Schepper in genade over de geheele aarde niet had opgegeven, daar zij, die tot Hem in betrekking staan, zich aan zijne macht onderwerpen en zich voor zijne genade buigen moeten. Ware dit niet zoo, dan zouden ontrouw en zelfverheffing het natuurlijk gevolg zijn. Tegelijkertijd vinden wij hier een type van dood en opstanding als de weg tot zegening.

Micha.

In Micha vinden wij het algemeene oordeel over het volk, Samaria en Jeruzalem, voor hunne overtredingen, ongerechtigheden en afgoderij, en voor hunne verwerping

van het getuigenis Gods. Daarom wordt het geheele land behandeld als verontreinigd, en als niet langer de rustplaats voor Gods volk. Het volk moet opstaan en vertrekken. De profeet oordeelt de vorsten en hunne profeten; hij roept de kracht des Geestes in om zelfs de uitverkorene stad Gods te oordeelen; maar kondigt tevens haar herstel door Jehovah in genade in de laatste dagen aan. Hij voorzegt de belegering van Jeruzalem door de heidenen als vervulling van Gods raadsbesluiten, hoewel ten gevolge van hunne verwerping van Christus; en toont aan, dat dezelfde Christus staan zal als hun vrede en zekerheid, wanneer de Assyriër in de laatste dagen komen zal. Het overblijfsel van Israël wordt het volk des zegens voor en der macht over de andere volken; terwijl alle kwaad *in* hetzelfde is geoordeeld en weggedaan, en de volken, die tegen hen opstonden, zijn vernietigd. Na aldus over Israël's herstel in de laatste dagen gesproken te hebben, keert hij terug, en staat stil bij de rechtvaardigheid van God's wegen; stelt de poging om Hem te behagen door het onderhouden van allerlei instellingen tegenover de door hen gepleegde ongerechtigheid, welke de Heer haat; en eindigt met zijn oog te vestigen op Hem, die zijn volk herstelt en voedt als de God, die de ongerechtigheid vergeeft.

Nahum.

Hier wordt ons voorgesteld, dat de macht der wereld voor altijd wordt terneergeworpen. Dit gaat gepaard met de getuigenis van Gods getrouwheid te midden zijner wraak, en dientengevolge is er zegen voor hen, die op Hem hun vertrouwen stellen en naar Hem uitzien. Het is nog altijd de Assyriër; Babel is heel wat anders.

Habakuk.

In Habakuk is de ziel vervuld met verontwaardiging over de ongerechtigheid van Gods volk, maar tevens met

droefheid over de ellende, welke over hen gebracht wordt door hen, die de roede des Heeren zijn om hen te kastijden. Het antwoord van God is, dat Hij den hoogmoed des goddeloozen kent, en dien zal oordeelen, en dat de rechtvaardige leven zal door op Hem te vertrouwen. En eindelijk verheft de profeet zich boven alles, en aanschouwt de heerlijke kracht van God, tentoongespreid in de verlossing van zijn volk, zoodat hij in Hem zijn vertrouwen stelt, er moge komen wat wil.

Zefanja.

In Zefanja vinden wij het oordeel over het land om de ongerechtigheid, de huichelarij en de afgoderij in den grooten dag des Heeren; en tevens het oordeel over de omliggende landen. Het oordeel gaat over alles, wat tot 's menschen macht behoort, Jeruzalem daaronder begrepen, uit oorzaak van hare goddeloosheid, hoewel het zeer bepaaldelijk wordt aangezien als het bijzondere voorwerp van Gods misnoegen, daar het met Hem in betrekking stond. Daarna treedt het overblijfsel op een zeer merkwaardige en besliste wijze op den voorgrond; het wordt vermaand om op den Heer te wachten, die hen als een geslagen en arm volk verliet, doch hen verlost door de oordeelen, welke Hij nitoeft. De Heer maakt Jeruzalem een naam en een eer onder alle volken.

Haggai.

Deze profeet houdt zich bezig met het Huis, en verklaart, dat zijne latere heerlijkheid grooter zijn zal dan zijne eerste, ten dage dat God alle volken slaat. Daarom moedigt hij hen aan om te bouwen, verzekerende dat Gods Geest met hen gaan zal, gelijk Hij deed in Egypte, en dat Hij den troon van alle koninkrijken zal omverwerpen, en daarop zetten zal Christus onder den naam van Zerub-

babel, als de uitverkoren man, als de zegelring aan zijne rechterhand.

Zacharia.

Zacharia houdt zich in het bijzonder bezig met Jeruzalem, en toont aan, dat de Heer handelt met alle volken, omdat Hij Jeruzalem beschouwt als een middelpunt, en het eene volk gebruikt om het andere uit te werpen, totdat zijne plannen zijn volvoerd; terwijl Hij daarna, wanneer de heerlijkheid gekomen is, zichzelven vestigt in Jeruzalem. In den persoon van Jozua, den hooge priester, rechtvaardigt Hij Jeruzalem tegen zijne wederpartijders. De Heer verklaart, dat Hij komen zal, en dat Hij alle wijsheid, de alwetendheid van zijn bestuur, in Jeruzalem zal vestigen. Verder profeteert Zacharia van de volmaakte orde en regel, die er in het koninkrijk en het priesterschap zijn zullen; en spreekt het oordeel uit over elke valsche aanmatiging, welke als babylonisch wordt tentoongesteld. Hij voorzegt het bouwen van den tempel door de Spruite, en spreekt het oordeel uit over de vijandige macht der wereld. Dit alles wordt gebruikt om de Joden aan te moedigen in dien tijd den tempel te bouwen. Dit deel der profetie loopt van Hoofdst. I—VI.

In het volgende gedeelte neemt de Heer aanleiding uit de vraag van sommigen, of zij nog altijd moeten vasten over de verwoesting van Jeruzalem, om Jeruzalem's herstel te beloven. Hij verklaart, dat Hij zijn huis beschermen zal tegen alle hen omringende vijanden.

Daarop hooren wij de bijzonderheden van Christus' verwerping, en wordt over den dwazen en afgodischen herder gesproken. De Heer oordeelt dan alle volken, die tegen Jeruzalem strijden. Hij verdedigt Jeruzalem, brengt zijne inwoners tot bekeering, en opent een fontein voor hunne reiniging. In tegenstelling met den valschen profetischen geest hooren wij van Christus' vernedering, van het overblijfsel dat gespaard wordt, als de massa des volks wordt afgesneden aan het einde, en ten laatste van

de eindelijke bevrijding en heiliging van Jeruzalem door de tegenwoordigheid des Heeren, die het maakt tot het middelpunt van alle eeredienst op aarde.

In Hoofdst. XIII : 5 aanschouwen wij Christus, den dienstknecht van den mensch, den verworpene door de Joden en den geslagene van Jehovah. Het blijkt, dat Hij de wonden in zijne handen gekregen had in het huis zijner liefhebbers; en het groote geheim van alles is, dat Hij Jehovah's metgezel is en door Hem is geslagen. Let wel op, dat, waar Christus als God wordt erkend, Hij de heiligen zijne metgezellen noemt; terwijl hier, waar Hij in de diepste vernedering wordt gezien, God Hem zijn metgezel noemt.

In Haggai en Zacharia worden de Joden nooit het volk van God genoemd, behalve wanneer er sprake is van de toekomst.

Maleächi.

Deze profetie geeft getuigenis van der Joden algeheelen afval, nadat zij uit de babylonische ballingschap waren teruggekeerd, in spijt van Gods verkiezende liefde, welke Hij steeds behoudt. Daarna hooren wij van de komst des Heeren, die een bode voor zijn aangezicht henen zendt; doch die komt om door en door te ziften en te reinigen door middel van het oordeel. Hij erkent het overblijfsel, 'twelk in de vreeze des Heeren de een tot den ander spreekt, te midden der goddeloosheid. Hij richt hen op, en zet hen over de macht van den booze. De Zon der gerechtigheid gaat over hen op tot hunne genezing. Doch tegelijkertijd roept Hij hen terug tot de wet van Mozes, met de belofte van de zending van Elia, den profeet, om hunne harten te bekeeren.

Correspondentie.

11. A. 't H. te Nieuw-Lekkerland vraagt, wat men er onder verstaan moet, als Christus genoemd wordt „de eerstgeborene der gansche schepping,” (Kol. I: 15.) en „het begin der schepping Gods.” (Openb. III: 14.)

De Zoon van God is „de eerstgeborene der gansche schepping”, niet omdat Hij het eerst geboren is, maar omdat Hij de Schepper is. De Apostel zegt toch: „die de eerstgeborene der gansche schepping is; *want* door Hem zijn alle dingen geschapen.” Er is dus geen spraak van tijd, maar van rang. „De eerstgeborene der gansche schepping” wil dus zeggen, dat Hij de eerste, het hoofd van de geheele schepping is. Van Salomo wordt gezegd, hoewel hij geenszins David's eerstgeborene was: „Ik zal hem stellen ten eerstgeboren zoon, ten hoogste over de koningen der aarde.” (Ps. LXXXIX: 28.)

In Openb. III: 14 wordt niet van de gansche schepping, van het heelal, maar van de *nieuwe* schepping gesproken. Van die schepping is Christus, de getrouwe en waarachtige Getuige, het Begin. Dezelfde plaats, die Adam als het voorbeeld Desgenen, die komen zou, in de eerste schepping innam, bekleedt Christus in de nieuwe schepping.

12. P. B. te Boskoop vraagt een verklaring van Lukas XVI vs. 9 en van Lukas XXII: 36—38.

a. De eerste plaats moet gij vooral lezen in de nieuwe vertaling; daardoor zal u reeds veel worden opgehelderd. De Heer leert zijnen discipelen, dat zij zich met den mammon der ongerechtigheid, dat is met het geld, aangezien aan elk stuk geld de ongerechtigheid kleeft, vrienden zouden maken. Dit kan men doen door zijn geld en zijn goed ten nutte der armen of ten behoeve van de prediking der evangelies te besteden. Doet gij dit, zoo zegt de Heer, dan zult gij eenmaal, als het met u ten einde gaat, dat wil zeggen, wanneer gij gestorven zult zijn, in de eeuwige tabernakelen, dat is in den hemel, worden ontvangen. Met vreugde zullen de bewoners des hemels dengene ontvangen, die zich schatten vergaderd heeft in den hemel.

b. In Lukas XXII: 36—38 spreekt de Heer in zinnebeeldige taal. Vroeger, bij de uitzending der discipelen, had Hij gezegd, dat zij niets moesten medenemen op den weg, maar in de

huizen, waar men hen ontving, moesten blijven, etende en drinkende wat hun voorgezèt werd; doch nu zou er een heel andere tijd aanbreken. Van een rustig rondtrekken door de steden en dorpen van Israël zou geen spraak meer wezen; Hij, de Heer en de Meester, zou worden gedood, en zij, zijne discipelen, zouden worden vervolgd. Hierop bereidt de Heer hen, in beeldspraak, voor. „Maar nu, wie een beurs heeft, die neme ze, desgelijks ook een zak; en die er geen heeft, verkoope zijn kleed, en koope een zwaard.” Met andere woorden: de tijd des lijdens en des strijds breekt aan, de dagen der rust zijn voorbij. Toen nu daarop de discipelen, Jezus' bedoeling niet begrijpende, zeiden: „Heer! zie hier twee zwaarden,” antwoordt de Heer: „Het is genoeg;” hetgeen zooveel zeggen wil als: „Genoeg hiervan! Laat ons hierover niet verder spreken.” Dat de Heer niet bedoeld kan hebben: „daaraan hebt gij genoeg,” ligt voor de hand, want wat zouden zij, als het op werkelijk strijden had aangekomen, met twee zwaarden hebben moeten beginnen. Bovendien toen Petrus dienzelfden nacht in den hof een van die zwaarden gebruikte, en het oor van Malchus afhieuw, zeide Jezus: „Keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard omkomen.”

13. H. S. te Alfen vraagt een verklaring van 2 Kor. I: 6 en van 2 Kor. XIII: 4.

a. In 2 Kor. I: 6 zegt de Apostel, 1°. dat zijne *verdrukking* tot vertroosting en heil van de Korinthiërs had gestrekt, aangezien zij door het zien van zijne volharding onder het lijden moed hadden gevat om ook in het lijden te volharden; en 2°. dat zijne *vertroosting*, waarmede hij vertroost geworden was, en waarover hij hen in dit hoofdstuk schreef, tot hunne vertroosting en heil zou dienen.

b. In 2 Kor. XIII: 4 zegt Paulus: de Christus, die in mij spreekt, is niet zwak jegens u, maar sterk. Zijne kracht wordt onder u openbaar. Want hoewel Hij door zijne kruisiging zwak had geschenen, zoo is nochtans de kracht Gods gebleken in zijne opstanding uit de dooden. Evenzoo is het met mij; hoewel ik, evenals Christus, zwak ben, zoo wordt nochtans het leven van Christus door de kracht Gods jegens u openbaar, aangezien gij het evangelie hebt aangenomen.

14. J. D. te Holland, N.-Amerika, schrijft: „Leert de Schrift

ons, dat een wedergeboren mensch nog een boos hart heeft? Ik meen, dat de Schrift ons leert, dat ons hart gereinigd is van het kwaad geweten. En Petrus zegt: Hebt elkander vuriglijk lief uit een rein hart. Is het niet de wensch onzes harten om den Heer te gehoorzamen, Hem te eeren, lief te hebben en te dienen? Verlangen wij niet te leven in de gemeenschap des Heeren en zijne nabijheid te genieten?"

Ik ben het met J. D. geheel eens. De Schrift spreekt nergens van het booze hart van den wedergeborene. Integendeel, zij zegt ons uitdrukkelijk, dat ons hart besprengd is met het bloed van Christus, en alzoo gereinigd van het kwaad geweten. (Hebr. X: 22.) Evenwel moeten wij niet vergeten, dat de Schrift ons leert, dat, zoolang wij nog hier op aarde vertoeven, in een sterfelijk en verderfelijk lichaam, den schat hebbende in een aarden vat, het vleesch nog in ons is, de zonde nog in ons woont. Wij zijn niet in het vleesch, maar in den Geest; doch het vleesch is nog in ons, en begeert tegen den Geest. Daarom zegt de Apostel: „Dat dan de zonde niet heersche in uw sterfelijk lichaam, om zijne begeerlijkheden te gehoorzamen.” En: „Houdt u voor de zonde dood, maar voor God levend in Christus Jezus”. (Rom. VI.)

15. M. v. W. te Hillegersberg vraagt een verklaring van 1 Samuël XXVI : 19a.

„Indien de Heer u tegen mij aanport, laat Hem het spijs-offer rieken,” wil, dunkt mij, zeggen: Indien de Heer uwe gramschap tegen mij heeft opgewekt, om daardoor mijne zonden te straffen, zoo laat ons Hem een offerande brengen, opdat zijn toorn van ons afgewend worde. David wist wel, dat zulks het geval niet was, zooals uit het vervolg blijkt; doch hij vooronderstelt het eene geval, zoowel als het andere, opdat Saul in zijn eigen geweten overtuigd zou worden van zijne booze handelingen.

's Heeren geboden en Satan's tegen- werpen.

„En daarna gingen Mozes en Aäron heen, en zeiden tot Faraö: Alzoo zegt de Heer, de God van Israël: laat mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn.” (Exod. V : 1.)

Welk een rijkdom van waarheden ligt in dit korte woord des Heeren opgesloten! Het is een van die plaatsen zoo vol diepte van gedachten, die voor ons oog en hart een uitgestrekt veld der kostelijkste waarheden ontsluiten. Het maakt ons in eenvoudige, maar krachtige taal met het heerlijk plan van den God Israëls bekend, om zijn volk uit Egypte, het diensthuis, te bevrijden, opdat het Hem in de woestijn een feest viere. Niets was in staat zijn hart te bevredigen, dan de algeheele afscheiding van zijn volk van het land des doods en der duisternis. Hij wilde het niet alleen verlossen van Egypte's steenovens en drijvers, maar ook van zijne tempels en altaren, van al de gebruiken, zeden en beginselen zijner bewoners. In één woord, het moest een volkomen afgezonderd volk zijn, voordat het Hem een feest in de woestijn viere kon.

En gelijk het voormaals met Israël was, zoo is het thans met ons. Ook wij moeten een volk zijn, volkomen vrijgemaakt, voordat wij God in waarheid kunnen dienen, voordat wij Hem aanbidden en met Hem wandelen kunnen. Het is niet genoeg, dat wij de vergeving onzer zonden en onze volkomen bevrijding van schuld, toorn, oordeel en verdoemenis kennen; maar wij moeten ook van de tegenwoordige booze wereld en van al hetgeen er toe behoort, vrijgemaakt zijn, voordat wij den Heer in waarheid dienen kunnen. De wereld is voor den Christen hetzelfde, wat Egypte voor Israël was, met dit onderscheid, dat onze afscheiding van de wereld niet plaatselijk of natuurlijk, maar zedelijk en geestelijk is. Israël verliet Egypte in werkelijkheid; wij verlaten de wereld in het geloof. Het was voor het volk Israëls een werkelijke scheiding, die met alles brak; dit is het ook voor ons. „Laat mijn

volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn.

1. Tegen zulk een strenge afzondering maakt de duivel, gelijk aan ons allen zeer wel bekend is, steeds vele tegenwerpingen. De eerste tegenwerping, die hij toen door den mond van Faraö maakte, luidde: „Gaat heen, *en offert uwen God in dit land.*” (Ex. VIII : 25.) Dat waren listige, te voren wél berekende woorden, en geheel en al geschikt, om een hart, dat niet in innige gemeenschap met God leefde en zijne gedachten kende, in verwarring te brengen. Is het niet — aldus had schijnbaar met recht kunnen gevraagd worden — is het niet zeer tegevoetkomend van den koning van Egypte, dat hij de uitoefening van een bijzondere soort van godsdienst in zijn land wil dulden? Is het niet een sterk bewijs van grootmoedigheid en welwillendheid, dat hij aan uwe godsdienst een plaats in zijn rijk aanbiedt? Ongetwijfeld, gij moogt uwe godsdienst even zoo goed uitoefenen als anderen. Er is plaats voor allen. Waarom eischt gij dan afzondering? Waarom wilt gij u niet met anderen op denzelfden bodem plaatsen? Een bekrompenheid, gelijk gij toont te bezitten, is geheel verkeerd en misplaatst.

Zulke woorden klinken wel zeer verstandig; maar welke waarde hebben zij tegenover het duidelijke en besliste bevel des Heeren: „Laat mijn volk trekken?” Zij prediken ongehoorzaamheid. De woorden des Heeren lieten geen tweëerlei uitlegging toe; zij konden niet verkeerd verstaan worden. Tegenover zulk een duidelijk uitgesproken bevel kon men niet in Egypte blijven. De meest overtuigende redeneeringen verdwijnen als de nevel voor de zon bij de gebiedende stem van Jehovah, den God Israëls. Wanneer Hij zegt: „Laat mijn volk trekken!” moeten wij gaan, ook al waren alle machten van aarde en hel, van menschen en duivelen tegen ons. Alle redeneeringen en vragen zijn dan van geen nut; wij moeten gehoorzamen. De Egyptenaren mogen hunne eigene gedachten volgen; maar Jehovah denkt voor Israël, en de uitkomst zal leeren, wie van beiden gelijk heeft.

Het zij mij vergund, in het voorbijgaan, een woord over de christelijke bekrompenheid te zeggen, waarover wij heden

ten dage zooveel hooren spreken. De eigenlijke vraag is hier: Wie heeft de grenzen van het christelijk geloof te bepalen? De mensch of God? Zoodra deze vraag opgelost is, is de zaak niet meer moeielijk. Velen zijn bevreesd voor het woord „bekrompenheid” op zichzelf. Maar wat is dan eigenlijk bekrompenheid, en wat is vrijzinnigheid? Wel, ik geloof, dat werkelijke bekrompenheid altijd daar aanwezig is, waar men weigert de *geheele* waarheid Gods aan te nemen, en zich door deze te laten leiden. Iemand, die door menschelijke gedachten en redeneeringen, door wereldsche beginselen, door eigenliefde en eigenwil geregeerd wordt, verklaren wij zonder aarzelen voor bekrompen. En aan den anderen kant noemen wij iemand, die zich aan het gezag van Christus onderwerpt, en zich eerbiedig buigt voor de uitspraken der Heilige Schrift, die standvastig weigert een haarbreed van den geopenbaarden wil Gods, het geschreven Woord, af te gaan; iemand, die alles onvoorwaardelijk verwerpt, wat zich niet grondt op een: „Zoo zegt de Heer” — zoo iemand noemen wij waarlijk vrijzinnig.

Lieve lezer, is dit niet volkomen juist? Is het Woord Gods — zijne gedachten en zijn wil — niet veel uitgestrekter en volmaakter, dan het woord en de geest des menschen? Bevindt zich in de Heilige Schriften niet een veel grootere hoogte, diepte en breedte, dan in al de menschelijke geschriften der wereld? Vereischt het niet veel meer ruimte des harten en veel ernstiger overgave der ziel zich door de gedachten Gods te laten leiden, dan door onze eigene gedachten of door die onzer medemenschen? Op deze vraag is slechts één antwoord; en derhalve laat zich het geheele onderwerp samenvatten in de eenvoudige, maar veelzeggende woorden: „Wij moeten zoo bekrompen zijn als Christus, maar ook zoo ruim als Hij.”

Hierin ligt de oplossing van deze, zoowel als van elke andere moeielijkheid. Van dit standpunt uit moeten wij alles beschouwen; dan zal onze blik helder en ons oordeel gezond zijn. Doch wanneer de mensch of ons eigen-ik het uitgangspunt is, dan zijn wij buiten staat een gezond oordeel te vellen. Onze oogen zijn kortzichtig en verblind; ons

hart en onze geest zijn zonder goddelijk licht. Wij beoordeelen en beschouwen alles verkeerd.

Een eenvoudig oog en een oprecht hart zal dit alles verstaan en onverwijld toestemmen. En inderdaad, wanneer *het oog niet eenvoudig* en het geweten aan het Woord niet onderworpen is; wanneer het hart niet waarlijk voor Christus slaat, is het vergeefsche tijd en moeite, indien men het van de waarheid hiervan overtuigen wil. Welk nut zou het kunnen hebben, met iemand te redetwisten, die, in plaats van aan het Woord Gods te gehoorzamen, slechts tracht de scherpte er van weg te nemen? Niet het minste. Het is een hopelooze poging, iemand te willen overtuigen, die de zedelijke kracht en beteekenis van het woord „gehoorzaamheid” nooit heeft leeren kennen.

In het antwoord van Mozes op de eerste tegenwerping des duivels ligt iets buitengemeen schoons. Hij zegt: „Het is niet recht, dat men alzoo doe; want wij zouden der Egyptenaren gruwel den Heer, onzen God, offeren. Zie, indien wij der Egyptenaren gruwel voor hunne oogen offerden, zouden zij ons niet steenigen? Laat ons den weg van drie dagen in de woestijn gaan, dat wij den Heer, onzen God, offeren, gelijk Hij tot ons zeggen zal.” (Ex. VIII: 26, 27.) De voorwerpen der egyptische aanbidding waren geheel ongeschikt, om ze Jehovah als offer te brengen. Maar niet alleen dit; nog veel gewichtiger was het, dat Egypte de rechte plaats niet was, om den waren God een altaar op te richten. Abraham had geen altaar, toen hij naar Egypte toog. Hij verliet zijne godsdienst en het land zijner vreemdelingschappen, toen hij zich naar het Zuiden begaf; en indien Abraham aldaar niet had kunnen aanbidden, zoo kon het ook zijn zaad niet doen. Een Egyptenaar zou kunnen gevraagd hebben: „Waarom niet?” Maar het is geheel iets anders een vraag op te werpen, dan het antwoord er op te verstaan? Hoe zou een Egyptenaar de redenen hebben kunnen verstaan, die het gedrag van een waren, getrouwen Israëliet bepaalden? Onmogelijk. Hoe zou hij in de beteekenis van dien „weg van drie dagen” hebben kunnen doordringen? „Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet gekend heeft.” (1 Joh. III: 1.)

De drijfveeren, die den waren geloovigen leiden, en de voorwerpen, die hem bezighouden, liggen ver boven het gezichtsveld der wereld. Wij kunnen er van verzekerd zijn, dat een Christen des te minder getrouw is aan zijnen Heer, hoe beter de wereld zijne drijfveeren verstaat en opprijsstelt.

Wij spreken natuurlijk van de ware drijfveeren eens Christens. Zonder twijfel is er in het leven van een ernstig Christen veel, dat de wereld bewonderen en achten kan. *Rechtschapenheid, eerlijkheid, waarheidsliefde, vriendelijkheid, zorg voor de armen, zelfverloochening* — dit alles zijn dingen, die de wereld wel kan verstaan en opprijsstellen. Maar toch herhalen wij met nadruk de woorden van den Apostel: „de wereld kent ons niet.” Wanneer wij wenschen met God te wandelen; wanneer wij Hem een feest willen vieren; wanneer het de oprechte en ernstige wensch onzer harten is, een waarlijk hemelschen wandel te openbaren, moeten wij volkomen met de wereld en met het eigen-ik breken, en onze plaats innemen buiten de legerplaats met een door de wereld verworpen, maar in den hemel opgenomen Christus.

2. De tweede tegenwerping des Satans is aan de eerste zeer nauw verwant. Indien het hem niet gelukken kan, Israël geheel in Egypte te doen blijven, wil hij toch ten minste trachten, hen zoo dichtbij als mogelijk te houden. „Toen zeide Faraö: Ik zal u laten trekken, dat gijlieden den Heer, uwen God, offert in de woestijn; *alleen dat gijlieden in het gaan geenszins te verre trekt.*” (Exod. VIII : 28.)

Er wordt aan de zaak des Heeren veel meer schade berokkend door een schijnbaar, gedeeltelijk loslaten der wereld, dan door er geheel in te blijven. Een onbeslist, wankelmoedig belijder des Heeren verzwakt het getuigenis, en onteert den Heer veelmeer, dan een, die zich nooit van de wereld heeft afgescheiden. Buitendien mogen wij wel zeggen, dat er tusschen het afstaan van sommige wereldsche dingen en de afscheiding van de wereld zelve een zeer groot onderscheid bestaat. Iemand kan sommige vormen der wereldschgezindheid afleggen, en nochtans te-

gelijkertijd aan de wereld een plaats in zijn hart gunnen. Hij kan de komedie, het bal, de billardtafel en de opera laten varen, en niettegenstaande dit alles toch aan de wereld hangen. Ja, wij zijn in staat, enkelen der slechte takken af te houwen, om slechts met des te grooter kracht ons aan den stam vast te klemmen. Dit is onze ernstige aandacht wel waard. Hetgeen honderden van belijdende Christenen noodig hebben, is, naar onze vaste overtuiging, een algeheel breken met de wereld — ja, met de wereld in de geheele, zoo veel omvattende beteekenis van het woord. Het is volstrekt onmogelijk, een goed begin of ook geestelijke vorderingen te maken, zoolang het hart met de heilige eischen, die Christus ons stelt, als het ware, speelt. Wij beweren met alle beslistheid, dat in duizende gevallen, waar zielen over angst en twijfel, over onrust en bezwaardheid, over gebrek aan licht, troost, vrede en vreugde klagen, de oorzaak daarin te zoeken is, dat zij nooit in werkelijkheid met de wereld gebroken hebben. Zij zoeken den Heer òf een feest te houden in Egypte, òf blijven toch zóó dicht bij, dat zij weer gemakkelijk kunnen teruggetrokken worden; zóó dicht bij, dat zij noch het een, noch het ander, noch koud, noch heet zijn, en dat alle invloed, dien zij bezitten, ten bate van den vijand der zielen en niet van Christus komt.

Hoe kunnen zulke zielen gelukkig zijn? Hoe kan hun vrede daarheenvloeien gelijk een stroom? Hoe kunnen zij wandelen in het licht van Gods aangezicht, of in het genot van de tegenwoordigheid des Heeren? Hoe kunnen de heerlijke stralen dier zon, die in de nieuwe schepping schijnt, hen bereiken te midden van de bedompte atmosfeer, waarin het land des doods en der duisternis zich bevindt? Onmogelijk. Zij moeten breken met de wereld, en zich met geheel hun hart en alle beslistheid aan Christus overgeven. Er moet, indien wij het zoo uitdrukken mogen, een *geheele* Christus voor het hart, en een *geheel* hart voor Christus zijn. Hierin bestaat het groote geheim voor de vorderingen van een Christen. Wij moeten een goed begin maken, voordat wij tot vorderingen in staat zijn; en om goed te beginnen, moeten wij

al de banden, die ons aan de wereld verbinden, verscheuren; of liever gezegd, wij moeten het feit gelooven, en het praktisch verwezenlijken, dat God ze in den dood van onzen Heer Jezus Christus reeds voor ons verbroken heeft. Het kruis heeft ons voor altijd van de tegenwoordige, booze wereld gescheiden. Het heeft ons niet alleen van de eeuwige gevolgen onzer zonden bevrijd, maar ook van de kracht en de heerschappij der zonde, en van de beginselen en gewoonten eener wereld, die zich in de handen van den booze bevindt.

Het is een van satans meesterstukken, dat hij Christenen er toe brengt, zich met een blik op het kruis tot hunne verlossing tevreden te stellen, terwijl zij in de wereld achterblijven, of zich ten minste niet al te ver van haar verwijderen. Voor dezen gevaarlijken strik kunnen wij onze lezers niet ernstig genoeg waarschuwen. Een oprechte overgave des harten aan een verworpen en verheerlijkten Christus, en een innige gemeenschap met Hem zijn alleen in staat, ons voor dezen valstrik te bewaren. Om met Christus te kunnen wandelen, in Hem ons te kunnen verheugen en met Hem ons te kunnen voeden, moeten wij van deze goddelooze, booze wereld gescheiden zijn — gescheiden in onze gedachten en overleggingen, gescheiden in de neiging onzer harten, gescheiden niet alleen van hetgeen openbaar slecht is, van hare dwaasheid en ijdelheid, maar ook van hare godsdienst, van al haar dichten en trachten.

Men zou ons hier kunnen vragen: „Is het Christendom dan niets anders dan een afleggen en nalaten van allerlei dingen? Bestaat het alleen uit verbodsbepalingen?” Met ware vreugde des harten mogen wij antwoorden: „Neen, duizendmaal neen! Het Christendom is bovenal opbouwend; het geeft „onmetelijke schatten,” in plaats van „slijk en drek.” Het geeft ons „een onverderfelijke en onbevleete en onverwelkelijke erfenis, in de hemelen bewaard,” voor nietige, ijdele, welhaast verdwijnende bezittingen; het geeft ons Christus, de vreugde van Gods hart, het voorwerp van de aanbidding des hemels en van de hulde der engelenschaar, het eeuwige licht der nieuwe schepping, in plaats van enkele oogenblikken van zondig genot

en ijdel genoeg; het geeft ons een eeuwigheid der reinste vreugde en der kostbaarste zegeningen in het huis des Vaders, in plaats van een eeuwigheid van schrikkelijke pijniging in den poel des vuurs.

Wat zegt gij tot deze dingen, lezer? Is dit geen goede ruil? Vindt gij hierin niet de krachtigste beweegreden, om de wereld te verlaten? Men hoort sommigen de redenen opnoemen, waarom zij dezen of genen vorm der wereld hebben laten varen; maar mij dunkt, al deze redenen moesten tot één enkele teruggebracht worden, namelijk: „Ik heb Christus gevonden, en daarom heb ik de wereld losgelaten.” Niemand vindt het moeielijk, kolen voor diamanten, asch voor paarden, slijk voor goud af te staan. En evenmin is het voor iemand, die eenmaal de kostbaarheid van Christus gesmaakt en ondervonden heeft, moeielijk, de wereld te verlaten. Neen, het zou hem integendeel zwaar vallen, er in te moeten blijven. Wanneer Christus het hart vervult, is de wereld niet alleen voor een *oogenblik*, maar voor *altijd* buitengesloten. Dan keeren wij niet alleen Egypte den rug toe, maar wij verwijderen ons ook ver genoeg, om er nooit weêr terug te keeren. En tot welk doel doen wij dit? Om de handen in den schoot te leggen? Om terneergeslagen, gedrukt en treurig te zijn? O neen! maar om „*den Heer een feest te houden.*” Wij vieren dit feest, wel is waar, nog in de woestijn; maar als wij Christus bij ons hebben, begeeren wij niets anders meer. Wij hebben aan Hem genoeg; Hij is het licht onzer oogen, de vreugde onzer harten, de spijs onzer ziel; zonder Hem zou de hemel geen hemel voor ons zijn; maar in zijne heerlijke, hartversterkende gemeenschap verandert zelfs de woestijn in een voorhof des hemels. Wij genieten reeds vooruit iets van de heerlijke dingen, die tot in alle eeuwigheid ons deel zullen uitmaken.

Doch dit is niet alles. Niet alleen is het *hart* met Christus vervuld, maar het is ook volkomen gerustgesteld met het oog op al, wat zich op onzen weg door deze wereld voordoet. Wanneer ik, b. v. in het een of ander geval geroepen word, iets voor Christus te doen,

en ik beschouw die zaak niet naar hare beteekenis voor Hem en voor zijne verheerlijking, maar alleen naar de gevolgen voor *mij*, dan zal ik ongetwijfeld in verlegenheid geraken en tot een verkeerde slotsom komen. Maar wanneer ik eenvoudig op Hem zie, en ik ga onderzoeken, hoe de zaak tot zijne verheerlijking kan uitloopen, zoo zal ik niet alleen een helder inzicht hebben, maar ook met een gelukkig hart en met vastberadenheid het gezegende pad gaan, 't welk door de stralen van des Vaders aangezicht verlicht wordt. Een eenvoudig oog ziet nooit op de gevolgen, maar onmiddellijk op Christus; en dan is alles helder en eenvoudig; het geheele lichaam is verlicht, en de weg kenmerkt zich door een onwankelbare beslistheid.

Hieraan hebben wij, in deze dagen van wereldsche godsdienstigheid, van zelfzuchtig streven en van het jagen naar de goedkeuring der menschen zoo zeer behoefte. Wij moeten Christus tot ons *eenig* standpunt maken, en in zijn licht het eigen-ik, de wereld en de zoogenaamde kerk bezien. Wij moeten Hem tot middelpunt hebben, waaromheen alles zich draait, en van Hem uit alles beoordeelen, zonder in het minst aan de gevolgen te denken. Zijn en handelen wij in overeenstemming met zijne gedachten, dan kunnen wij de gevolgen gerust aan Hem overlaten.

Het is verwonderlijk, en toch eigenlijk ook niet, hoe hardnekkig de duivel elken duimbreed gronds verdedigde, toen het ging om de bevrijding van Israël uit Egypte. Hij was bereid hun te veroorloven, om *in* het land of ten minste *in de nabijheid* van het land hunne godsdienst uit te oefenen; maar tegen hunne algeheele bevrijding *uit* het land verzet hij zich met alle kracht. Hij laat geen middel onbeproofd, ten einde hen daarin te verhinderen.

Maar Jehovah staat boven den grooten vijand zijns volks. Hij wil zijn volk verlossen; en dit plan brengt Hij ten uitvoer trots de macht van den satan. Van de eischen, die God stelt, kan nooit een haarbreed afgeweken worden. „Laat mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn!” Zoo luidde Gods bevel; en het *moest* ten uitvoer gebracht worden, al zou de vijand ook

duizend tegenwerpingen maken. De heerlijkheid Gods stond in nauw verband met de volkomen afscheiding van Israël van Egypte, evenals van alle andere volken der aarde. Israël moest alleen wonen, en mocht niet onder de volken der aarde gerekend worden. Hiertegen verzette zich de vijand, en hij spande al zijne kracht in om dit te verhinderen.

3. „Toen werden Mozes en Aäron weder tot Faräo gebracht, en hij zeide tot hen: Gaat heen, dient den Heer, uwen God! Wie en wie zijn zij, die gaan zullen? En Mozes zeide: Wij zullen gaan met onze jonge en met onze oude lieden, met onze zonen en onze dochteren, met onze schapen en onze runderen zullen wij gaan; want wij hebben een feest des Heeren. Toen zeide hij tot hen: De Heer zij alzoo met ulieden, gelijk ik u en uwe kleine kinderen zal trekken laten! Ziet toe, want er is kwaad voor ulieder aangezicht! Niet alzoo, gij mannen, gaat nu heen, en dient den Heer; want dat hebt gijlieden verzocht! En men dreef hen uit van Faräo's aangezicht.” (Ex. X : 8—11.)

Deze woorden bevatten een zeer ernstige onderwijzing voor alle christelijke ouders, en ontsluiert tevens het listige plan van den duivel. Wanneer hij de ouders niet in Egypte kan houden, tracht hij ten minste de kinderen te houden, om op deze wijze het getuigenis voor de waarheid Gods te verzwakken, de verheerlijking Gods te verhinderen en aan het volk den zegen te ontnemen. De ouders in de woestijn, en hunne kinderen in Egypte — welk een tegenstrijdigheid! Het is het tegenovergestelde van Gods gedachten, en het maakt zijne verheerlijking in den wandel van zijn volk volstrekt onmogelijk.

Moet het geen bevreesing wekken, dat christelijke ouders kunnen vergeten, dat hunne kinderen een deel van henzelfen uitmaken? Gods scheppende hand heeft hen daartoe gemaakt; en hetgeen de Schepper heeft te zamen gevoegd, zal de Verlosser zeer zeker niet uit elkaar scheuren. Daarom vinden wij altijd in de Schrift, dat God den mensch met zijn huis verbindt. „Gij en uw huis” is een woord van diepe, praktische beteekenis. Het

sluit de belangrijkste gevolgen in zich, en bevat een rijken troost voor ieder christelijk ouderhart; en wij mogen er wel bijvoegen, dat de veronachtzaming dezer waarheid in duizende huisgezinnen de treurigste gevolgen na zich gesleept heeft.

Helaas! hoe vele christelijke ouders hebben tengevolge van een geheel verkeerde toepassing van de leer der genade, aan hunne kinderen veroorloofd, in eigenwil en wereldschgezindheid op te groeien! En terwijl zij dit deden, hebben zij zich getroost met de gedachte, dat zij niets konden doen, en dat God te zijner tijd hunne kinderen zou bekeeren. Zij hebben feitelijk de groote waarheid uit het oog verloren, dat dezelfde God, die het einde bepaald heeft, ook de middelen aanwijst, om dat einde te bereiken, en dat het de grootste dwaasheid is, het einde te willen bereiken, zonder van de middelen gebruik te maken.

Willen wij nu hiermede beweren, dat alle kinderen van christelijke ouders zullen bekeerd worden, en de schuld alleen bij de ouders ligt, indien zij verloren gaan? Geenszins. Wij weten in dit opzicht niets van de plannen en raadsbesluiten Gods. Hem alleen zijn al zijne werken van het begin der wereld bekend. Geen sterfelijk oog heeft ooit een blik geslagen in het boek van Gods raadsbesluiten. Zoover strekt zich de beteekenis van de uitdrukking „Gij en uw huis” niet uit. Nochtans heeft zij ons twee zeer belangrijke dingen te leeren. Vooreerst maakt zij ons met een heerlijk voorrecht, en ten andere met een heilige verantwoordelijkheid bekend. Het is zonder twijfel het voorrecht van alle christelijke ouders, voor hunne kinderen op God te mogen rekenen, maar tevens is het hun plicht, hen voor God op te voeden.

Dit zijn de twee zijden van deze zoo gewichtige vraag. Het Woord Gods scheidt den huisvader nooit van zijn huis. „Heden is dezen huize heil wedervaren.” (Luk. XIX : 9.) „Geloof in den Heer Jezus, en gij zult behouden worden, gij en uw huis.” (Hand. XIV : 31.) Naar dit gewichtig beginsel ons gedragende, moeten wij onze kinderen zorgvuldig voor den Heer opvoeden, de uitkomst aan Hem overlatende. Wij moeten, als het ware, van

hun eersten ademtucht af beginnen, en van week tot week, van maand tot maand, van jaar tot jaar hunne opvoeding naar dit beginsel voortzetten. Evenals een bekwame en zorgvuldige tuinier zijne vruchtboompjes, wanneer zij nog jong en buigzaam zijn, langs den muur heenleidt, opdat zij de verwarmende stralen der zon zouden ontvangen, zoo moeten ook wij onze kinderen, zoolang zij nog jong en ontvankelijk zijn, voor God trachten te vormen. Zou het niet dwaas zijn, als die tuinier wilde wachten, totdat de takken oud en onbuigzaam geworden zijn? Ze dan nog te willen buigen en leiden, ware vergeefsche moeite. En evenzoo zou het de grootste dwaasheid zijn, indien wij onze kinderen jaren lang aan den invloed van den satan, van de wereld en de zonde wilden blootstellen, om dan eerst met hunne opvoeding voor den Heer te beginnen.

Het is te vreezen, dat velen onzer weinig verstaan, wat christelijke opvoeding is, en hoe zij ten uitvoer moet gebracht worden. Zij bestaat niet daarin, dat wij onze kinderen een menigte bijbelplaatsen en geestelijke liederen laten van buiten leeren. Hoewel het goed is, aan het geheugen der kinderen bijbelteksten en nuttige verzen in te prenten, moeten wij er toch wel voor waken, dat wij het Christendom niet tot een lastige, vervelende zaak voor hen maken. Het noodigste is, dat wij onze kinderen met een christelijke atmosfeer omgeven. Zij moeten steeds de zuivere lucht der nieuwe schepping inademen, en in hunne ouders de heerlijke vruchten van een geestelijk leven aanschouwen — liefde, vrede, reinheid, teederheid, vriendelijkheid, onbaatzuchtigheid, geduld en een liefderijke zorg voor anderen. Deze dingen oefenen een krachtigen invloed uit op het ontvankelijke gemoed van het kind; en de Geest Gods zal ze zekerlijk gebruiken, om zijn hart er door tot Christus te trekken, tot het middel- en uitgangspunt van al deze liefelijke eigenschappen.

Aan den anderen kant, wie zou in staat zijn, den verderfelijken invloed te beschrijven, dien het op onze kinderen moet hebben, wanneer zij bij ons eigenliefde, drift, wereldschgezindheid of een jagen naar aardsche goederen ontdekken? Zouden wij onze kinderen wel uit Egypte

kunnen uitleiden, indien de beginselen en gewoonten van Egypte in ons geheele gedrag te voorschijn treden? Wellicht zeggen wij tot hen, dat wij niet tot de wereld behooren; dat de wereld een woestijn voor ons is, en wij ons op reis naar het hemelsche Kanaän bevinden; maar welk nut heeft dit, indien onze wegen, ons doen en laten in lijnrechte tegenspraak zijn met hetgeen wij belijden? Onze kinderen zullen maar al te spoedig deze tegenstrijdigheid ontdekken; zij hebben daarvoor een helder oog. En hoe treurig en verderfelijk vaak de gevolgen zijn, kunnen wij elken dag om ons heen zien.

Dat toch alle christelijke ouders met oprechtheid in de tegenwoordigheid Gods zich onderzochten, of zij waarlijk hunne kinderen in afhankelijkheid van God opvoeden, en hun in alle opzichten een goed voorbeeld zijn! De vraag aangaande de opvoeding onzer kinderen is veel gewichtiger, dan velen van ons schijnen te denken. Alleen de kracht des Heiligen Geestes kan ons tot het gewichtige en heilige werk geschikt maken in deze laatste, moeilijke dagen. Doch de genade Gods is ook daarvoor voldoende. Wij mogen het vaste vertrouwen koesteren, dat God de zwakste poging zegenen zal, zoodra wij namelijk in oprechtheid verlangen, onze kinderen uit Egypte uit te leiden. Maar deze pogingen moeten dan ook in het werk gesteld worden, en wel met een waar, ernstig voornemen des harten. En bij deze gelegenheid zouden wij gaarne in broederlijke liefde alle christelijke ouders er aan herinneren, van hoe veel belang het is, onze kinderen, van hun prilste jeugd af, aan een onbepaalde gehoorzaamheid te gewennen. Wij gelooven, dat ook in dit opzicht veel gebrek onder ons is; en wij hebben ons daarover voor God te oordeelen en te verootmoedigen. Ten gevolge van een verkeerde teederheid, of ook uit nalatigheid laten wij onze kinderen dikwijls hun eigen wil en genoegen volgen; en zoodra wij hun eenmaal toegelaten hebben dezen weg te bewandelen, gaan zij met reuzenschreden daarop vooruit. En welk is het einde van dezen weg? Allertreurigst. Menig zoon is op dien weg er toe gekomen, de vermaningen van zijne ouders

te verachten, hun gezag geheel en al van zich af te werpen, de heilige orde Gods met voeten te treden, en den familiekring tot een tooneel der beklagenswaardigste voorvallen te maken.

Wij behoeven niet te zeggen, hoe schrikkelijk dit is, en hoe zeer het met de gedachten Gods in tegenspraak is. Maar hebben de ouders van zulke kinderen zich daarover niet zelf te berispen? God heeft de teugels des bewinds en de roede des gezags in de handen der ouders gegeven; wanneer zij nu deze teugels uit nalatigheid aan hunne handen laten ontglippen, of uit verkeerde liefde en zwakheid de roede niet gebruiken, behoeven wij dan over de gevolgen verwonderd te zijn? Een goede opvoeding oefent een verbazenden invloed uit op het gemoed en het karakter van het kind. Wij kunnen het gerust als regel stellen — ofschoon er hier en daar uitzonderingen mogen zijn — dat in meerdere of mindere mate uit onze kinderen wordt, hetgeen wij uit hen maken. Noodzaken wij hen tot gehoorzaamheid, zoo zullen zij gehoorzaam zijn; veroorloven wij hun, hun eigen wil te volgen, zoo zal het tegendeel plaats vinden.

Maar moeten wij dan voortdurend de roede gebruiken? Volstrekt niet. Een al te strenge behandeling is even verkeerd als een te zachte. Een kind moet van zijn vroegste jeugd af aan den indruk krijgen, dat zijne ouders alleen zijn bestwil wenschen, maar tegelijkertijd dat hun wil ook onder alle omstandigheden ten uitvoer gebracht moet worden. Niets is eenvoudiger dan dit. Voor een wel opgevoed kind is reeds een blik of een woord voldoende, om het van verkeerde dingen terug te houden. Het ware geheim van een deugdelijke opvoeding ligt naar onze gedachten in de juiste mate van strengheid en zachtheid. Wanneer ouders van het begin af aan hun gezag handhaven, kunnen zij gerust zoo veel liefde en teederheid bewijzen, als zij maar wenschen. Ontvangt het kind werkelijk den indruk, dat de teugels en de roede onder de leiding van een gezond oordeel en een waarachtige liefde zijn, zoo zal het zich betrekkelijk zonder moeite laten opvoeden.

In één woord, de beide ware fundamenten van een

gezonde opvoeding zijn beslistheid en teedere liefde — een beslistheid, die zich nooit door den eigenwil van het kind of door verkeerd geplaatste teederheid aan het wankelen laat brengen, en een liefde, die met elke ware behoefte en elken rechtmatigen wensch van het kind rekening houdt. Zoo handelt onze hemelsche Vader ook met ons, en Hij is hierin, gelijk in alle andere dingen, ons voorbeeld. Gelijk er geschreven staat: „Gij kinderen! weest uwen ouderen in alles gehoorzaam,” zoo staat er ook geschreven: „Gij vaders! tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.” (Kol. III: 20, 21.)

Het kind moet leeren te gehoorzamen, maar tevens moet het gehoorzame kind het voorrecht genieten, in den zonneschijn van ouderlijke toegenegenheid te kunnen wandelen. Dit zijn onze gedachten over christelijke opvoeding; en wij hopen in den Heer, dat de hierboven gegeven beschouwingen voor de harten en gewetens van vele christelijke ouders tot zegen zullen zijn, opdat er in hen een diepgevoeld bewustzijn van de groote en heilige verantwoordelijkheid geboren worde, die er aangaande hunne kinderen op hen rust.

Ten slotte komen wij tot de vierde en laatste tegenwerping van den duivel tegenover het bevel des Heeren.

4. „Toen riep Faraö Mozes, en zeide: Gaat heen, dient den Heer! Alleen uwe schapen en uwe runderen zullen vastblijven; ook zullen uwe kinderkens met u gaan.” (Ex. X : 24.) Welk een halsstarrigheid! Faraö stemt nu toe, dat de kinderkens met hunne ouders zouden trekken; hij kan hen niet langer terughouden. Gods hand ligt te zwaar op hem en op zijn land. Maar de duivel heeft nog een laatste tegenwerping. Indien hij van het volk niemand terug kan houden, moeten toch ten minste hunne schapen en runderen achterblijven. Hij wil hen op die wijze de mogelijkheid en de middelen onthouden, om den Heer te dienen; hij wil hen ledig wegzenden.

Laat ons het fiere antwoord van Mozes, den getrouwen dienstknecht Gods, hooren. Het is zoo schoon en van zulk een groote zedelijke beteekenis. „Doch Mozes zeide: ook zult gij slachtofferen en brandofferen in onze handen geven, die wij den Heer, onzen God, doen mogen. En ons

vee zal met ons gaan, er zal niet een klauw achterblijven, want wij weten niet, waarmede wij den Heer, onzen God, dienen zullen, totdat wij daar komen." (vs. 25, 26.)

Wij moeten met een helder bewustzijn op den goddelijken grondslag staan, voordat wij ons een juist oordeel over den aard en de uitgestrektheid zijner eischen vormen kunnen. Zoo lang wij ons in een wereldsche atmosfeer bewegen, en ons laten leiden door een wereldschen geest en door wereldsche beginselen, is het onmogelijk een juist begrip te hebben van hetgeen voor God aangenaam en Hem waardig is. Wij moeten staan op den grondslag van een volbrachte verlossing, in het volle licht der nieuwe schepping, gescheiden van deze tegenwoordige, booze wereld, voordat wij den Heer op de rechte wijze kunnen dienen. Alleen dan wanneer wij door de werking des Heiligen Geestes hebben leeren verstaan, waar wij door den dood en de opstanding van Christus gebracht zijn, alleen dan zijn wij in staat te onderscheiden, waarin een ware christelijke eeredienst bestaat. Maar dan zullen wij ook begrijpen, dat al, wat wij zijn en hebben, Hem toebehoort. „Wij weten niet, waarmede wij den Heer, onzen God, dienen zullen, totdat wij daar komen." Heerlijke woorden! Mochten wij de kracht en de praktische toepassing er van beter verstaan! Mozes, de man Gods, bejegt alle tegenwerpingen des duivels eenvoudig daarmede, dat hij met alle beslistheid aan het bevel van Jehovah vasthoudt: „Laat mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn!"

Dit is ten allen tijde en onder alle omstandigheden het eenig ware beginsel. Anders is het onmogelijk, God te dienen. Wij moeten volkomen gescheiden zijn van Egypte en van zijn verderfelijken invloed. Het bevel van God moet gehandhaafd worden, niettegenstaande elke tegenwerping of tegenspraak des vijands. Zoodra wij dit bevel slechts een haarbreed verlaten, heeft de Satan gewonnen spel, en is een ware christelijke eeredienst en een waar getuigenis voor God onmogelijk. Mochten wij ons daarom „onbevlekt bewaren van de wereld" om onzen Heer op waardige wijze te kunnen dienen, totdat Hij komt!

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

(*Vervolg van bladz. 45.*)

HET NIEUWE TESTAMENT.

De vier Evangeliën stellen ons Christus op aarde voor. De Handelingen der Apostelen verhalen de stichting der Gemeente door Petrus en Paulus, hetzij in verbinding met de Joden of zich verre boven hen verheffende. De Brieven zijn eensdeels gericht tot bijzondere gemeenten, die onder apostolische hoede stonden, en bevatten anderdeels de ontvouwing van de christelijke leer tot opbouwning der heiligen; terwijl tevens wordt aangetoond het verval en de afwijking van de waarheid, zooals die in de gemeente op aarde reeds toen aanwezig waren. En eindelijk vinden wij in de Openbaring de verbinding, door dit verval en bederf, van het aardsche, kerkelijk stelsel met de regeering en het koninkrijk, welke komen zouden.

Mattheüs.

In Mattheüs wordt ons Christus voorgesteld als Messias, den zoon van Abraham en den zoon van David, overeenkomstig de beloften — Jehovah Emmanuël — brengende het getuigenis van het koninkrijk en deszelfs genezende kracht; blootleggende het beginsel, volgens hetwelk men in het koninkrijk kan ingaan; (dat is, het karakter van het overblijfsel) en dan ontvouwende de verschillende krachten, door welke zijne komst werd gekenmerkt en bevestigd. Daarna komt zijne verwerping door het volk,

en de oprichting van het koninkrijk op een verborgen wijze gedurende de afwezigheid van den Koning, die alles met volhardend geduld verdraagt — een geduld, hetwelk voortduurt, totdat Hij wederkomt. Nochtans gaat de Heer voor het tegenwoordige voort met zijne bediening, totdat zijne ure gekomen is, en openbaart de Gemeente en het koninkrijk in heerlijkheid. Daarna gaat Hij op naar Jeruzalem, en stelt het volk in zijn geheel en in zijne verschillende klassen voor zich, en onderwerpt zich dan aan de ellende en de macht des kwaads en des duivels, welke in Israël heerschten, en aan de straf van den Heer der heirscharen in den beker, welken Hij moest ledigen. Hij wordt opgewekt uit de dooden; ontmoet zijne discipelen in Galiléa op den ouden profetischen grond van het overblijfsel, en geeft hun bevel om alle volken tot discipelen te maken in den nieuwen naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. De hemelvaart vinden wij hier niet.

Ik voeg hier enkele bijzondere opmerkingen bij. In Hoofdst. X geeft de Heer een getuigenis uitsluitend voor Israël, 'twelk den ganschen tijd van zijne tegenwoordigheid op aarde tot aan zijne wederkomst als Zoon des menschen omvat. In Hoofdst. XXIII, sprekende tot zijne discipelen, erkent Hij den stoel van Mozes. In Hoofdst. XXI vertoont Hij zich als Koning, rijdende op een ezelin, overeenkomstig Zacharia's profetie; daarna spreekt Hij, na Mozes' stoel te hebben erkend, het oordeel uit over dat geslacht, 'twelk schuldig was aan het bloed van al de rechtvaardigen. Hij stelt zijne discipelen op de plaats van een getuigenis, dat verworpen wordt. Het huis wordt den Joden woest gelaten, totdat zij Hem erkennen als dengene, die komt in den naam des Heeren. Hij bewaart het stilzwijgen over den tijd, die er verloopt, totdat de gruwel der verwoesting is opgericht; en Hij verschijnt daarop, na de groote verdrukking, in heerlijkheid, en vergadert geheel Israël. Wij vinden dan, in een tusschenzin, de verschillende vormen van het oordeel over hen, die gedurende zijne afwezigheid zijnen Naam belijden, en eindelijk het oordeel over de volken bij zijne wederkomst.

Markus.

In Markus wordt ons Christus' bediening als Profeet voorgesteld; daarom vinden wij hier geen woord over zijne geboorte. Mattheüs geeft ons de volgorde der feiten met het oog op de ontvouwing der beginselen, terwijl Markus ze naar tijdorde mededeelt. Lukas heeft dezelfde tijdorde als Markus, inzoverre die namelijk bij hem gevonden wordt.

Daar Markus ons Christus' tegenwoordige dienst openbaart, zoo vinden wij in zijn Evangelie in de gelijkenis van den zaaier Christus' werkzaamheid op den akker in het begin en haar duur tot aan het einde, wanneer Hij opnieuw werkzaam is bij den oogst. Al de andere bijzonderheden, welke Mattheüs ons mededeelt, zijn hier weggelaten.

In de profetie op den Olijfberg wordt meer melding gemaakt van de dienst der discipelen dan in Mattheüs. De opdracht in Markus is om het evangelie aan alle creaturen te prediken.

Lukas.

In Lukas vinden wij vooreerst een schoone voorstelling van den toestand van het godvreezende overblijfsel in Israël, ten tijde van 's Heeren eerste verschijning, en van de werkzaamheid van Gods Geest in hun midden; en tegelijkertijd een beschrijving van den publieken toestand des volks in verbinding met de heidenen. De geheele staatkundige wereld wordt in beweging gezet, ten einde een armen timmerman naar Bethlehem te brengen. In verbinding met dit overblijfsel komt Johannes de dooper, en kondigt Hem aan, die met den Heiligen Geest en met vuur doopen zou. Daarna vinden wij het geslachtregister van Adam af. (In Mattheüs komt dat van Israël voor.) Lukas stelt ons Christus voor als den Zoon des menschen in volmaakte zedelijke schoonheid op aarde, en predikt ons de genade Gods, welke zich in zijne komst open-

baarde, hoewel Hij vooralsnog in het midden van Israël diende. Deze dienst ontvouwt zich in de onderscheidene vormen der genade, met bijzondere heenwijzing naar hare zedelijke beginselen. Die genade strekt zich uit tot de heidenen, terwijl de bondsbetrekkingen met de Joden worden verbroken. Niet alleen wordt het karakter van het overblijfsel onderscheiden, maar de discipelen worden als het overblijfsel aangemerkt: „Welgelukzalig gij, armen!” enz. (Hoofdst. I—VII.)

In den bezetene uit het land der Gadarenen zien wij, bijgevolg, een bijzondere voorstelling van de genezing van het overblijfsel in Israël, van den afval van het volk en van de zending van het verlost overblijfsel, 'twelk in plaats van met Hem te gaan als een getuigenis, wordt achtergelaten. (Hoofdst. VIII.)

In het verhaal van de verheerlijking op den berg wordt in het bijzonder melding gemaakt van Jezus' onderhoud met Mozes en Elia over zijnen uitgang, dien Hij te Jeruzalem volbrengen zou. Daarna spreekt de Heer over den Zoon des menschen, die zou worden overgeleverd; 'twelk gevolgd wordt door het oordeel over het eigen-ik in zijne onderscheidene vormen, en besloten met de verklaring, dat het ongeloof van het gansche geslacht, zijne discipelen daaronder begrepen, zijne verbinding met Israël zou doen eindigen, terwijl Hij een volstrekte toewijding aan zijn persoon eischt. (Hoofdst. IX.)

Vervolgens vinden wij Christus' geduldige dienst in Israël in de zending van de zeventig; hen waarschuwende, dat dit het laatste getuigenis zijn zou, en het oordeel aankondigende; terwijl Hij hen aanmaant om, welke macht zij ook ontvangen hadden in verbinding met het koninkrijk, hunne vreugde veeleer te zoeken in hunne hemelsche zegeningen. Daarna wordt het beginsel der genade op den voorgrond gesteld, handelende *als* een naaste, in plaats van God's eisch aan den naaste. (Hoofdst. X.) Vervolgens belooft de Heer de gave des Heiligen Geestes aan hen, die er Hem om vragen, en de verhooring hunner gebeden; terwijl Hij het oordeel uitspreekt over de schriftgeleerden

en farizeën voor hunne lastering van den Heiligen Geest; door welken Hij bewezen had, dat het koninkrijk Gods tot hen gekomen was, en door welken Hij de macht des vijands had gebonden, zoodat Hij allen verlossen kon, die onder die macht gevangen waren. In den toestand, waarin het volk zich bevond, was Hij de toetssteen voor hunne bevrijding; doch zij zouden aan de macht des satans, van welke zij gesproken hadden, worden overgegeven. Het hooren van Gods woord was belangrijker dan vereeniging met Israëel naar het vleesch — belangrijker dan welke vleeschelijken band ook. De mannen van Ninevé en de koningin van Scheba zouden opstaan in het oordeel tegen dit geslacht, en het bloed van al de profeten zou bij hen gevonden worden. Zij zouden op de proef worden gesteld door apostelen en profeten, welke tot hen zouden worden gezonden, doch die door hen zouden worden gedood. (Hoofdst. XI.) De Heer wekt daarna de discipelen op om in alles op God te vertrouwen, en Hem, den Heer Jezus, tegenover elken tegenstand vrijmoedig te belijden. Hij zegt hun, dat de Heilige Geest hun zou gegeven worden, zoodat degenen, die den Heiligen Geest in hen wederstonden en lasterden, zouden worden geoordeeld evenals degenen, die dit deden in Hem. Hij leert den discipelen, dat alle dingen openbaar zouden gemaakt worden. Zij behoefden over niets bezorgd te zijn, maar moesten het koninkrijk zoeken, 'twelk de Vader naar zijn welbehagen hun geven zou. Zij moesten hunnen schat hebben in de hemelen, en op Hem wachten. Daarna schildert Hij het karakter van den trouwen en ontrouwen dienstknecht gedurende zijne afwezigheid; toont aan, dat zijn getuigenis verdeeldheid onder de menschen, zelfs in de huisgezinnen, zal teweegbrengen; waarschuwt het volk om te letten op de teekenen der tijden, en zegt hun, dat zij uit zichzelf moesten oordeelen, wat recht was. Jehovah was als een die met hen ten gerichte gaat, zoodat zij met Hem op den weg tot overeenstemming moesten trachten te komen. (Hoofdst. XII.)

Wij vinden daarna, in Hoofdst. XIII en XIV, zoowel

in gelijkenissen als in rechtstreeksche onderwijzingen, de terzijdestelling van Israël en de aanneming der heidenen, met de verklaring: dat men, om Hem te volgen, zijn kruis moet opnemen en het zout der aarde moet zijn. In Hoofdst. XV en XVI vinden wij dan de wegen van God in genade met zondaars, altijd nog verbonden met de terzijdestelling der Joden. In de eerste plaats aanschouwen wij de genade, die zondaars zoekt en aanneemt; ten tweede, de toekomstige verwachtingen in plaats van de tegenwoordige genietingen; en eindelijk zien wij het gordijn weggeschoven, zoodat hetgeen hemelsch is staat tegenover hetgeen in het Jodendom beloofd was aan hen, die uitwendig goed wandelden.

Daarna worden wij gewaarschuwd om een struikelblok te leggen voor de voeten der kleinen; en aan den anderen kant vermaand, om beledigingen te vergeven; met de bijvoeging, dat, wat wij ook doen, het niet meer is dan het volbrengen van onzen plicht. Afzondering van Israël is het voorrecht van hen, die den Heer erkennen in zijnen eigenen persoon. Het koninkrijk was in zijn persoon onder hen; doch Hij zou onverwacht komen in zijne heerlijkheid, en het oordeel uitvoeren, nochtans de rechtvaardigen van de goddeloozen weten te onderscheiden. Onder de verdrukkingen van dien dag, evenals ten allen tijde, moeten de menschen volharden in hun vertrouwen op God en rekenen op zijne verhooring. Nederigheid des harten is een vereischte, zoowel om onze fouten te belijden als om den geest der zachtmoedigheid aan te kweeken. De gevaren des rijkdoms, als een hinderpaal om het koninkrijk binnen te gaan, worden blootgelegd, zoowel als de zegen van alle dingen prijs te geven voor Christus. (Hoofdst. XVII, XVIII.)

De Heer gaat daarop naar Jeruzalem door Jericho. Dit is in alle drie de Evangelien een kenmerkend tijdstip, waarop de Heer opnieuw met de Joden begint te handelen. Zelfs hier stelt Lukas de genade voor in Zacheüs. Hoewel deze een tollenaar was, wordt hij nochtans door den Heer erkend als een zoon Abrahams. Jezus wordt

als Zoon van David erkend; nochtans brengt Hij de genade; „want de Zoon des *menschen* is gekomen om te zoeken en te behouden, wat verloren was.” De gelijkenis van de dienstknechten, aan wie het geld huns meesters was toevertrouwd, verschilt in Lukas van die in de andere Evangeliën hierin, dat de verantwoordelijkheid van den mensch meer op den voorgrond treedt. Ieder hunner krijgt dezelfde som, en de belooning wordt gegeven naar hetgeen een ieder gewonnen had; terwijl in Mattheüs ieder ontvangt naar zijn verstand en bekwaamheid, en allen dezelfde belooning ontvangen.

Bij Jezus' intocht in Jeruzalem vinden wij de uitdrukking: „Vrede in den hemel,” welke aan Lukas eigen is, en welke aanduidt, dat Jezus de macht des satans in den hemel vernietigt, en aldaar vrede brengt ten einde het koninkrijk te kunnen inleiden. Hij weent hier over Jeruzalem. In zijn antwoord aan de sadduceën, toen de verschillende klassen gerangschikt werden, hooren wij van de macht der eerste opstanding ten bewijze, dat wij Gods kinderen zijn. Hier, zoowel als in Mattheüs, brengt zijne verhooging aan Gods rechterhand de farizeën, ten opzichte van hunne verwachtingen omtrent het koninkrijk, geheel in verwarring. Hij oordeelt de schriftgeleerden, en stelt de arme weduwe, die haar penningske in de schatkist werpt, boven al de rijken. Daarna spreekt Hij in zijne profetie van de op handen zijnde verwoesting van Jeruzalem, wat Mattheüs niet doet. De Heer spreekt niet van den gruwel der verwoesting, maar van Jeruzalem, 't welk door heirlegers omsingeld wordt; bijgevolg gewag makende van die eerste verwoesting, totdat de tijden der heidenen zullen vervuld zijn. Hij houdt zich veel nadrukkelijker bezig met den geest, in welchen zijne discipelen hun getuigenis moeten afleggen, en bespreekt de moeielijkheden, die hen wachtten. (Hoofdst. XIX — XXI.)

Aan den paaschmaaltijd zien wij de schrikkelijke boosheid van het hart des menschen, en den strijd onder de discipelen, wie van hen de meeste zou zijn. Van het ziften der discipelen door den duivel, met heen-

wijzing naar Simon, voor wien de Heer gebeden had, wordt bijzonder melding gemaakt; benevens van de verandering der omstandigheden voor hen in den tijd, waarin Hij zijne macht had uitgeoefend, om hen op aarde te beveiligen. In de bange ure in Gethsemané, zoowel als op het kruis, wordt de Heer ons meer als mensch voorgesteld dan in de andere Evangeliën — zijne eigene volmaaktheid, getrouwheid en genade treden aan het licht. Het is hier niet, gelijk in Mattheüs, Jehovah, die zijn metgezel slaat, maar de Zoon des menschen, wiens zweet als groote druppelen bloeds ter aarde valt. Het is de lijdende mensch, en de volmaaktheid des geloofs en der genade in den mensch, die aldus lijdt.

Dit is het kenmerkend karakter van Lukas' Evangelie. Wij vinden in dit Evangelie den Heer veel meer in het gebed dan in de andere Evangeliën, waarvan ik twee treffende voorbeelden aanhaal: zijn doop en zijne verheerlijking op den berg. Ook nog een andere omstandigheid, die kenmerkend is in dit Evangelie, moet onze opmerkzaamheid trekken, namelijk, de samenvoeging van een aantal gebeurtenissen tot een enkele algemeene voorstelling, en de mededeeling van de een of andere bijzondere gebeurtenis, welke een groote, zedelijke schoonheid en waarheid aan het licht stelt, zooals, b. v., de tocht naar Emmaus. Wij vinden in Lukas de geschiedenis van Herodes, en hoe Herodes en Pilatus vrienden werden door hunne vijandschap tegen Christus. Wij lezen hier de geschiedenis van den moordenaar aan het kruis, en hoe de Heer voor dezen man terstond het Paradijs ontsluit in tegenstelling met het koninkrijk. Ook Jezus' bede voor de Joden. En ik mag er wel bijvoegen, de nutteloosheid van natuurlijke genegenheid voor Christus, als men Hem niet volgt. Wij moeten ook opmerken de kracht van Jezus in een onverzwakt, niet uitgeput leven, waar Hij met *grootte stem* zijnen geest in de handen des Vaders aanbeveelt. De hoofdman over honderd erkent Hem als den rechtvaardigen mensch; terwijl bovendien de uitwerking op de toe-

schouwers en op den raadsheer Jozef wordt medegedeeld. (Hoofdst. XXIII.)

Behalve de bijzonderheden van de twee Emmausgangers is het belangrijk op te merken, hoe de Heer de Schriften voor hen opent, en Zichzelven aan hen bekend maakt in datgeen, wat het teeken van zijnen dood was. (de breking des broods.) Hij vertoont Zichzelven als volmaakt dezelfde mensch Jezus, en eet in tegenwoordigheid zijner discipelen. Met nadruk spreekt Hij opnieuw van de vervulling der Schriften, en dat wel als het boek, 't welk wij tot op den huidigen dag als het Oude Testament bezitten — de wet, de profeten en de psalmen. Hij opent hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden, er nadrukkelijk op wijzende, dat dezen aldus moesten vervuld worden. Zijn opdracht aan de discipelen is: de prediking van bekeering en vergeving der zonden in zijnen Naam onder alle volken, beginnende van Jeruzalem. Zij zouden zijne getuigen zijn; doch moesten wachten op de belofte des Vaders, op den Heiligen Geest van den hemel. En terwijl Hij hen zegent, vaart Hij ten hemel.

Wij vinden hier geen woord over Galiléa, gelijk in Mattheüs en Johannes. Daar zien wij de verbinding met het overblijfsel in Israël, hier zijne verbinding met den hemel.

Drie troostwoorden.

Aan den laatsten paaschmaaltijd zeide de Heer tot zijne discipelen, dat Hij weldra zou heengaan, en zij Hem niet zouden kunnen volgen. Geen wonder, dat de discipelen bedroefd waren. Hun Heer en Meester, dien zij zoo vurig beminden; die hen geleid, gezegend en verzorgd had; van wien zij gezegd hadden: „Tot wien zullen wij heengaan, gij hebt de woorden des eeuwigen levens,” zou van hen worden weggenomen, en zij zouden alleen achterblijven te midden eener vijandige wereld. Maar geen wonder ook, dat de Heer kwam om hen te troosten. Zou men van Hem iets anders kunnen verwachten. O neen! de zijnen te zegenen, dat is zijn lust en zijne vreugde. Hij draagt hen op zijn hart. Hunne vreugde is zijn geluk.

Luisteren wij naar de woorden van troost, die Hij sprak. Zij strekken ook ons nog tot vertroosting en sterkte. Zij behouden hunne waarde en kracht, totdat Hij komt om ons verzadiging van vreugde te geven voor zijn aangezicht.

„Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.” Ziedaar, het eerste troostwoord. Wondervol is het. „Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.” Geloofden de discipelen dan niet in Jezus? Voorzeker. Petrus had immers uit aller naam beleden, dat Hij was de Christus, de Zoon des levenden Gods; en de Heer had geantwoord, dat vleesch en bloed hem zulks niet had geopenbaard, maar de Vader, die in de hemelen is. En toch zegt de Heer: „Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij;” en dat wel tot hunne vertroosting? Ja, zeker; want zij hadden tot nu toe in Hem geloofd, zooals Hij zich hier beneden openbaarde; doch van nu af aan moesten zij in Hem gelooven, zooals Hij verheerlijkt aan 's Vaders rechterhand zou gezeten zijn.

Was Hij tot op dat oogenblik voor hen het voorwerp des geloofs op aarde geweest, voortaan zou Hij het voorwerp huns geloofs in den hemel zijn. Hij ging heen naar den Vader; en gelijk zij God niet zagen, zoo zouden zij ook Hem niet zien; maar gelijk zij geloofden in God, dien zij niet zagen, geloofden in den Onzienlijke, als zagen zij Hem; zoo zouden zij nu voortaan ook gelooven in Hem, hoewel zij Hem niet aanschouwden. In den hemel werd Hij het voorwerp huns geloofs. Waar Jezus de aarde verlaat, daar richt Hij den blik der zijnen naar den hemel; en in dien hemel is de verheerlijkte Zoon des menschen aan 's Vaders rechterhand gezeten.

Dat was ware troost. De discipelen hebben het op dat oogenblik niet begrepen. Zij bleven even bedroefd en ontroerd. Toen Jezus gestorven was, meenden zij, dat al hun hoop vervlogen was, en keerden daarom tot hun gewone handwerk terug. Maar later, toen hunne oogen geopend waren, was hun hart vol van vreugde. Toen Jezus werkelijk heengegaan was; toen er een wolk gekomen was om Hem voor hunne oogen weg te nemen; toen — zoo lezen wij in Lukas XXIV — keerden zij naar Jeruzalem terug met *grootte blijdschap*, en waren voortdurend in den tempel, *prijzende en lovende God*. Hun verstand was geopend, opdat zij de Schriften verstonden. Zij hadden het doel van Jezus' komst op aarde begrepen. Zij hadden de waarde van zijn bloed, de kracht zijner opstanding, de beteekenis zijner hemelvaart verstaan. Zij wisten het nu, dat al hunne zonden waren uitgewischt; dat er een eeuwige verzoening voor hen teweeggebracht en een volkomen vrede met God voor hen gemaakt was; dat de vorst der duisternis was overwonnen; en dat Hij, die aan het kruis om hunnentwil door God verlaten was, nu, met eer en heerlijkheid gekroond, in den hemel zijne plaats aan Gods rechterhand had ingenomen, nadat Hij het bloed der verzoening voor den troon des heiligen en rechtvaardigen Gods had gebracht. Vreugde vervulde hunne harten. Alle vrees was geweken. Jezus, hun Heer en Verlosser, was in den hemel het voorwerp huns geloofs. Zijne verheer-

lijking door God was het zekere bewijs hunner verlossing en aanname.

Is ook uw hart vol vreugde, mijn broeder? Kunt ook gij God loven en prijzen? Rust uwe ziel in het volbrachte werk der verlossing? Geloofst gij, dat uwe zonden vergeven zijn, en gij door ééne offerande in eeuwigheid zijt volmaakt geworden? Is uw blik gericht op Hem, die aan Gods rechterhand gezeten, daar leeft om altijd voor ons tusschenbeide te treden? En gaat gij nu met vrijmoedigheid het hemelsche heiligdom binnen? O, God geve het! Waarlijk, wij hebben wel oorzaak ons te verblijden. Alle reden voor vrees is geheel weggenomen. „Uw hart worde niet ontroerd,” zoo roept de Heer ons toe; „gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.”

Doch de Heer gaat nog verder. Een tweede troostwoord vloeit van zijne lippen. „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; ware het anders, ik zou het u gezegd hebben: want ik ga heen om u plaats te bereiden.” In het huis mijns Vaders, waar tot nu toe alleen plaats voor mij was, zijn vele woningen; daar is veel plaats; daar is een plaats ook voor u; want ik ga heen om u daar een plaats te bereiden. Door zijn ingaan in het huis des Vaders als de Zoon des menschen, is er voor ons, die in Hem gelooven, een plaats bereid in dat Vaderhuis. De hemel is geopend. Het voorhangsel is gescheurd. De verheerlijkte Menschenzoon is aan Gods rechterhand gezeten. De vreugde, waarvoor Hij het kruis verdroeg en de schande verachtte, is zijn deel geworden. Met de kinderen, Hem door den Vader gegeven, kan Hij voor Gods aangezicht verschijnen, en zeggen: „Vader! ik wil, dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt.” Hij is dus niet alleen zelf in het huis des Vaders ingegaan, maar hij heeft dat huis des Vaders gemaakt tot een woning voor ons. Heerlijke waarheid! En verneemt nu zijne belofte! „En wanneer ik heengegaan ben, en u plaats bereid heb, kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben.” Hij is in den hemel het voorwerp onzes geloofs, en tevens het voorwerp onzer

hoop en verwachting. Alles is volbracht. De verzoening is tot stand gebracht. De zonden zijn vergeven en uitgewischt. De zonde is te niet gedaan. De duivel is overwonnen. Onze oude mensch is met Christus gestorven, en wij zijn met Christus opgestaan tot een nieuw leven. Het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. Het Vaderhuis is onze woning geworden. Niets ontbreekt meer aan ons geluk dan zijne komst om ons op te nemen, te verheerlijken en te brengen daar, waar Hij is. Wij hebben den schat nu nog in een aarden vat; doch als Jezus komt, dan zal ons sterfelijk en verderfelijk lichaam veranderd worden in een onsterfelijk en onverderfelijk — in een lichaam, gelijkvormig aan het heerlijk lichaam van den Heer Jezus. Onuitsprekelijk heerlijke verwachting! Mochten onze harten er steeds mede vervuld zijn, en onze blik voortdurend naar Boven gericht zijn, vanwaar de Bruidegom komen zal om ons tot zich te nemen!

Jezus in den hemel het voorwerp des geloofs, en het Vaderhuis als onze eeuwige woning in het verschiet, ziedaar de troost voor 's Heeren discipelen bij zijn heengaan van deze aarde. Hoe onuitsprekelijk heerlijk! Maar toch ontbrak er nog iets aan. Moesten de discipelen na Jezus' hemelvaart nog eenigen tijd hier beneden vertoeven, dan zouden zij alleen en verlaten hun weg hebben moeten bewandelen, indien de Heer ook hierin niet voorzien had. Maar ook daarvoor zou Hij zorgen! Wie zou van zijn liefhebbend hart iets anders kunnen verwachten. Als derde troost belooft Hij zijnen discipelen de komst des Heiligen Geestes. „Ik zal den Vader vragen, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat hij bij u zij tot in eeuwigheid, den Geest der waarheid, dien de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet hem niet, en kent hem niet; maar gij kent hem, want hij blijft bij u, en zal in u zijn. Ik zal u geen weezen laten; ik kom tot u.” (vs. 16—18.) En die Heilige Geest is gekomen. Door den verheerlijkten Jezus gezonden hier op aarde om in de Gemeente en ook in iederen geloovige te wonen, is Hij Jezus' plaatsvervanger bij de zijnen. In zijne plaats leidt Hij hen door

de woestijn naar het heerlijk Vaderhuis. Hij kwam van den hemel, nadat Jezus, verheerlijkt, aan 's Vaders rechterhand gezeten was; en spreekt ons dus van den verheerlijkten Heiland en van het bloed der verzoening, 'twelk is voor den troon. Hij neemt het uit Jezus, en verkondigt het ons. Hij herinnert ons, wat Jezus op aarde gesproken heeft. Hij verkondigt de toekomstige dingen. Hij is het kanaal der geestelijke zegeningen, die ons toevloeien. Hij is het leven in ons. Hij is onze Trooster, Leidsman, Gids en Voorbidder. In Hem is Jezus tot ons gekomen; en Hij leidt ons, als een andere Eliëzer, tot onzen hemelschen Bruidegom, naar Wiens komst Hij, evenzeer als wij, verlangt. „De Geest en de Bruid roepen: kom!” Wonderbare genade! Geen weezen zijn wij hier, hoewel Jezus ons verliet. Hem verwachten wij van den hemel, en zoolang Hij vertoeft te komen, is de Heilige Geest de hemelsche Gast, die ons troost en sterkt, en veilig leiden zal tot aan het einde.

Correspondentie.

16. A. K. te Aardenburg vraagt, wat het onderscheid is tusschen het bedroeven (Efez. IV : 30.) en het uitblusschen (1 Thess. V : 20.) van den Heiligen Geest.

De Heilige Geest woont in ons; onze lichamen zijn tempelen des Heiligen Geestes. Door dien Geest leven wij; door dien Geest moeten wij ook wandelen. Wandelen wij door den Geest, dan volbrengen wij de begeerlijkheden des vleesch niet. Geven wij evenwel in eenig opzicht gehoor aan het vleesch, hetzij door woorden of werken of gedachten, dan bedroeven wij dien Geest, en verhinderen Hem daardoor in ons te werken.

De woorden in 1 Thess. V : 20: „Bluscht den Geest niet uit,” hebben evenwel geen betrekking op den persoonlijken toestand des Christens; maar beteekenen, zooals uit het verband, waarin zij voorkomen, blijkt, dat de werkzaamheid des Heiligen Geestes in de vergadering der geloovigen niet mag worden verhinderd. Er volgt op: „Veracht de profetieën niet.” Onder profetieën

wordt hier niet verstaan het mededeelen van voorzeggingen, of het geven van nieuwe openbaringen, maar het spreken over de reeds geopenbaarde waarheid tot stichting der gemeente. Werd het woord van een broeder, die als werktuig des Heiligen Geestes gebruikt wordt tot stichting en onderwijzing der geloovigen, veracht, dan zou daardoor de Heilige Geest worden uitgebluscht.

17. D. R. te Apeldoorn vraagt: „Wat zijn de 2300 avonden en morgens van Daniël VIII : 14?”

De kleine hoorn, die uit een van de vier hoornen van den geitenbok (Griekenland) voortkomt, is een koning, stijf van aangezicht en raadselen verstaande. Hij wordt gebruikt tot kastijding der Joden, die, in hun land teruggekeerd, zich aan de ongerechtigheid overgeven. Velen van hen worden door hem gedood; ja, hij verheft zich zelfs tegen den vorst des heirs, tegen Christus, die in vs. 25 de vorst der vorsten genoemd wordt. Het dagelijksch offer wordt voor den vorst des heirs (Christus) weggenomen, en het heiligdom verwoest. Aan het einde wordt deze koning door het oordeel des Heeren getroffen. Dit alles duurt 2300 dagen, op 220 dagen na 7 jaar. Misschien wordt in die 220 dagen het hier beschrevene voorbereid.

18. H. L. G. te 's Hage vraagt een oplossing van het verschil in tijdsbepaling bij het lijden des Heeren, tusschen het Evangelie van Johannes en de drie andere Evangelien.

De drie Evangelisten Mattheüs, Markus en Lukas volgen de joodsche tijdrekening, volgens welke de dag begint met het opgaan der zon, des morgens om 6 uur. Johannes daarentegen volgt de romeinsche tijdrekening, welke ook de onze is. De zesde ure in Joh. XIX : 14 was dus 's morgens om 6 uur; 'twelk derhalve geheel overeenkomt met den tijd door Markus XV : 25 voor de kruisiging aangegeven, namelijk de derde ure; want de derde ure naar de joodsche tijdrekening is de negende ure naar de romeinsche.

19. H. J. D. te D. vraagt: „Volsbrengt Jeftha zijne gelofte in Richt. XI : 31 door zijne dochter af te zonderen, en haar den Heer toe te wijden, zoodat zij geen ander mag toebehooren?”

Mij dunkt, dit blijkt duidelijk uit vs. 40, waar wij lezen, dat de dochteren Israëls van jaar tot jaar heengingen, om de dochter van Jeftha aan te spreken, vier dagen in het jaar.

20. H. S. te Alfen vraagt een verklaring van 1 Kor. XV : 13.

De Korinthiërs geloofden aan de opstanding van Christus, doch sommigen van hen leerden, dat er geen opstanding der dooden was. Welnu, zegt de Apostel, is er geen opstanding der dooden, dan is ook Christus niet opgewekt. Geloofst gij evenwel aan de opstanding van Christus, dan belijdt gij daardoor te gelooven aan de opstanding der dooden.

21. H. L. G. te 's Hage vraagt, wat het beteekent, dat Jezus borg geworden is van een beter verbond. Hebr. VII : 22.

Het betere verbond is het nieuwe verbond, 'twelk volgens Jer. XXX, door den Apostel in Hebr. VIII aangehaald, in de laatste dagen zal worden opgericht voor het huis Israëls en voor het huis van Juda. Van dit nieuwe verbond is Jezus borg geworden, dat wil zeggen: Hij staat er ons voor in, dat dit verbond zal worden opgericht en Gods beloften zullen worden vervuld.

Hebr. VII: 22 is de eenige plaats in het Nieuwe Testament, waar Jezus borg genoemd wordt. Hij is borg van een beter verbond. Hij is niet onze borg bij God, maar borg van God bij ons, die er ons voor in staat, dat het nieuwe verbond zal worden opgericht. Van een borg bij God voor ons spreekt de Schrift niet, evenmin als van borgtochtelijk lijden. Dit zijn, op zijn minst genomen, onjuiste uitdrukkingen. De Schrift leert ons, dat Christus tot zonde voor ons is gemaakt geworden; dat Hij onze zonden in zijn lichaam op het hout gedragen heeft; dat Hij dientengevolge in onze plaats is gestraft en geoordeeld; zoodat wij, in Hem geloovende, niet worden geoordeeld, maar Gods gerechtigheid in Hem geworden zijn. Wij mogen Hem derhalve onze Plaatsvervanger of Plaatsbekleeder noemen. Gebruikt men nu in dezen zin het woord „borg”, dan bedoelt men het wel goed, waar bezigt een onjuist woord, 'twelk allicht tot onjuiste voorstellingen aanleiding kan geven.

De eerste dag der week en het samenzijn om Jezus.

(Joh. XX.)

Het is een opmerkenswaardig feit, dat, zoodra de Heer Jezus was gestorven en opgestaan, volbracht hebbende het werk der verlossing, er in de Heilige Schrift onmiddellijk gesproken wordt van *den eersten dag der week*. Het hoofdstuk, dat voor ons ligt, bevat zelfs uitsluitend gebeurtenissen, die op de twee eerste dagen der week na het volbrachte verlossingswerk hebben plaats gevonden. Tot hiertoe kwam de eerste dag der week nooit ter sprake; en indien er te voren in de H. Schrift van een bijzonderen dag melding werd gemaakt, was het altijd van den zevenden of laatsten dag.

In Genesis wordt ons medegedeeld, dat God op den zevenden dag gerust heeft na het volbrengen van het scheppingswerk; en dat Hij dien zevenden dag toen gezegend heeft en geheiligd, dat is: van de andere dagen der week afgezonderd voor Zichzelve. Verder in dit boek, zelfs bij de uitvoerige levensgeschiedenis van de aartsvaders Abraham, Izaäk en Jakob, of bij die van Jozef, wordt nimmer de zevende dag genoemd. De eerste maal, dat er in de H. Schrift van den zevenden dag, onder den naam van Sabbat, in verbinding met den mensch, wordt gesproken, is in Exodus XVI. In het boek Exodus vinden wij *een verlost volk*, bestemd voor een heerlijk land op deze aarde; en dat volk moest op den zesden dag der week een dubbel deel manna vergaderen, omdat het op den zevenden dag de rust, de heilige sabbat des Heeren was. Dit hoofdstuk aandachtig

overwegende, ontvangt men den indruk, dat bij deze gelegenheid voor het eerst aan het volk geleerd wordt, dat de zevende dag voor hen een geheiligde rustdag moest zijn. In Exod. XX wordt dan in het vierde gebod gezegd, dat het volk aan den sabbatdag *gedenken* zou; en in Exod. XXXI wordt uitvoerig medegedeeld, hoe de sabbat tusschen den Heer en de kinderen Israëls een teeken in eeuwigheid zou zijn. Uit de verdere geschiedenis van Israël weten wij, dat de sabbat in dagen van geestelijke verheffing in eere, maar in tijden van geestelijk verval in minachting bij het volk gehouden werd. De profeten waarschuwen menigwerf tegen zulk een geringschatting; doch o. a. in Ezechiël's profetie (XLV en XLVI) wordt vermeld, dat, wanneer Israël zal hersteld zijn in zijn land, de sabbatdag eerst recht in waarde gehouden zal worden.

Uit bovenstaande herinnering blijkt duidelijk, dat de zevende- of sabbatdag in verbinding staat met deze schepping, en dat hij een rustdag is voor het volk, dat zijne plaats heeft op deze aarde. Deze schepping echter is door de zonde des menschen onder den vloek gekomen; en het volk, dat God verlost had, om het te zegenen in het schoonste land der aarde, is, wat zijn geheel betreft, niet ingegaan in Gods rust (Hebr. III.), en heeft God zelf verworpen. Zodoende werd Gods rust verstoord; want hoe kon God rusten en „zich verkwikken” (Exod. XXXI : 17.) te midden van de onrust en het onverkwikkelijke eener verontreinigde schepping en eens verdorvenen geslachts! „Mijn Vader *werkt* tot nu toe, en ik *werk* ook”, heeft later de Zoon getuigd, toen men Hem verweet, dat Hij *op den sabbat* een mensch gezond gemaakt had. (Joh. V.)

Nu doet zich de vraag op: Zal deze schepping nog ooit voorgoed hersteld, en dit menschelijk geslacht nog eenmaal grondig verbeterd worden? De H. Schrift antwoordt hierop beslist ontkennend. Wel worden, van het begin der zonde af, menschen verlost uit het algemeene verderf, dat in de wereld is; en wel zal, als de Verleider

gebonden zal zijn, deze schepping, en met name het land Israëls, gedurende duizend jaren met tot hiertoe ongekenen luister prijken; doch, zelfs na deze laatste proef der genade in heerlijkheid, zullen de volken, in menigte als het zand der zee, de gansche breedte der aarde bedekken, om hun woede te koelen aan de heiligen Gods, en alzoo hun volslagen onverbeterlijkheid te bewijzen tot het uiterste toe. Eerst als dezen verslonden, de tegenwoordige hemel en aarde weggevloden, en de dooden geoordeeld zullen zijn, verschijnt *een nieuwe hemel en een nieuwe aarde*, waarin gerechtigheid woont. (Openb. XXI : 1; 2 Petr. III : 13; 2 Kor. V : 17.) „Zie,” zegt Hij, die op den troon zit, „Ik maak *alle dingen nieuw*.” „Indien iemand in Christus is — *een nieuwe schepping*; het oude is voorbijgegaan, zie, het is *alles nieuw* geworden.” Ziedaar dus wat de H. Schrift ons leert: niet een oude toestand, die verbeterd wordt, maar die *voorbijgaat*, om plaats te maken voor een nieuwen. Dit, en dit ook alleen, is Gode waardig.

Hoe voert God dien *nieuwen* toestand in, of met andere woorden, hoe komt die *nieuwe schepping*, die *nieuwe mensch* tot stand? Het schriftuurlijke antwoord luidt: Door middel van Christus en op grond van Zijn verlossingswerk. 2 Kor. V vs. 17 heeft het ons reeds gezegd: „Indien iemand *in Christus* is.” Christus is namelijk gekomen in den ouden toestand van een zuchtende schepping en een verdorven menschengeslacht, op Zich nemende om vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden, en Zich de zaak aan te trekken, niet van engelen, maar van menschen. De Heer uit den hemel, als de tweede mensch, heeft al de gevolgen aanvaard, die door de zonde van den eersten mensch niet alleen over hem, maar ook over de schepping gekomen waren. De eerste menschheid was onder het vonnis des doods; de eerste schepping onderworpen aan de ijdelheid. Bovendien — en dat is eigenlijk het voornaamste — God's eigen recht was geschonden, en den duivel gelegenheid gegeven om zich een recht over den mensch en de schepping aan te matigen.

Dit laatste recht kon niet verbroken en Gods recht niet hersteld, de schepping niet vrijgemaakt en de mensch niet vrijgesproken worden, *tenzij Christus God's recht liet gelden door in onze plaats te sterven en den duivel op zijn eigen gebied en met zijn eigen wapen te overwinnen. In Christus' kruis is dat alles geschied.* Al wat aan de herstelling van Gods eer en de ontwapening van den duivel, aan de verlossing van den mensch en de vrijmaking van de schepping in den weg stond, is door den dood van Christus volkomen opgeheven; en *door dien dood is nu een einde gemaakt aan den geheelen toestand, die ten gevolge van de zonde was ontstaan.* Doch niet alleen is aan den ouden toestand een einde gekomen door den dood van Christus; maar door zijne opstanding is een nieuwe toestand geboren. Hij heeft den dood, het kenmerk van de oude natuur, te niet gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid, de kenmerken van de nieuwe, aan het licht gebracht. Toen zich het graf boven Christus sloot, was, naar Gods gedachten en bestel, het oordeel over het oude voltrokken; doch ook toen ten derden dage Christus uit het graf verrees, was in Hem de nieuwe schepping daar. Zoals God door Hem de eerste schepping gemaakt had, waarin Zijne eeuwige kracht en goddelijkheid te kennen en te doorzien waren, lag het eveneens in Gods plan door Hem de nieuwe schepping te voorschijn te roepen, die, door het verlossingswerk tot stand gekomen, zijne oneindige liefde en rijke barmhartigheid te aanschouwen geeft. In alle dingen, de oude zoowel als de nieuwe, neemt Christus, naar den wil van God, de eerste plaats in. Wij zien nu nog wel niet de voltooiing van de nieuwe schepping, en het toekomstige aardrijk is nog wel niet aan den mensch onderworpen; maar wij zien toch reeds Jezus, het Hoofd, met heerlijkheid en eer gekroond, en hebben hierin een waarborg en profetie, dat die voltooiing niet uitblijven kan. Zij, die in Christus gelooven, zijn thans reeds verzoend; eenmaal zullen „alle dingen” door Christus verzoend worden. En op de nieuwe aarde, onder den nieuwen

hemel, die wij verwachten, zal het nieuwe Jeruzalem toebereid zijn als een bruid, die voor haren man versierd is. De „eerste dingen” zijn dan voorbijgegaan; en alles, wat ook maar aan zonde en verderf herinnert — tranen en dood, rouw en geschrei, noch zelfs moeite — zal er meer zijn; zij bestaan niet meer en kunnen niet meer opkomen. Heerlijke schepping, die — dank zij God! — niet bezoedeld, noch verdorven kan worden, omdat niet de eerste Adam, een geschapen wezen, maar de tweede Adam, de Heer zelf, haar Hoofd en haar Kroon is.

Daar alzoo door den dood en de opstanding des Heeren de oude schepping een einde, en de nieuwe een aanvang genomen heeft, kan het niet anders, of hetgeen tot de eerste schepping behoort, moest tegelijk vervallen, om plaats te maken voor hetgeen bij de tweede past. Wij zagen vroeger, dat de zevende- of sabbatdag met de eerste schepping en met een verlost volk op aarde in verbinding stond. De dood van Christus, het einde van de eerste schepping, was tevens de opheffing van een afzonderlijk volk op aarde, gescheiden van de andere volken door een middelmuur der omtuining. Door het kruis is die middelmuur afgebroken, (Efez. II: 14.) en is het onderscheid tusschen volk en volk verdwenen. Vroeger verlost God Abraham's nakomelingen uit Egypte, vormde ze tot een volk, en riep ze naar een schoon land, het schoonste dezer aarde. Een *aardsche* roeping hadden zij dus. (*) Sedert echter Christus door zijn kruis de twee — Joden en niet-Joden — in Zichzelf tot „éénen nieuwen mensch” geschapen heeft, worden zij, die thans door God uit de wereld verlost zijn, aangesproken als „heilige broeders, deelgenooten der *hemelsche* roeping.” Dat is: gij zijt *broeders*, en vormt één familie, één huisgezin, als kinderen des Vaders; gij zijt *heilig*, als afgezonderd van de wereld voor God; en gij zijt *der hemelsche roeping deelachtig*, als niet bestemd om in een schoon gewest dezer aarde gezegend te worden, maar uwe plaats

(*) Wij spreken hier niet over den persoonlijken toestand van den afzonderlijken Israëliet, maar over hetgeen hen *als volk* kenmerkte.

hebbende in den hemel om dáár gezegend te zijn. Zij roepen dus uit: „Gezegend zij de God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, die *ons* gezegend heeft met alle geestelijke zegening *in de hemelsche gewesten* in Christus.”

De tweederlei grond, waarop de zevende- of sabbatdag volgens de H. Schrift rustte, namelijk de eerste schepping en het bestaan van een volk met aardse roeping en bestemming, aldus door den dood van Christus vervallen zijnde, kan het niet anders, of hetgeen op dien grond gebouwd was, de zevende- of sabbatdag zelf, moest ook als zoodanig komen te vervallen. Tot het beginsel van de eerste schepping behoorde het, dat eerst gewerkt werd en daarna gerust; tot het wezen der nieuwe schepping, dat eerst gerust wordt en daarna gewerkt. Indien iemand in Christus is, en alzoo „een nieuwe schepping”, dan heeft zoo iemand eerst in Christus rust gevonden, om na het vinden van die rust te gaan werken. Als men eenmaal *in Christus is*, dat wil zeggen: tot Hem gekomen en door Hem behouden, dan daarna „heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar *geloof, door liefde werkende.*” (Gal. V : 6.) Zoodra is dan ook Christus niet, den sabbat doorgebracht hebbende in het graf, ten derden dage verrezen, en met deze verrijzenis de nieuwe toestand begonnen, of de H. Schrift begint ons voor het eerst bezig te houden met den eersten dag der week. In elk der vier Evangeliën wordt ons verhaald, wat er plaats vond in den loop van den opstandingsdag zelf, en in Johannes XX aan het einde (vs. 26.) bovendien, wat op den volgenden eersten dag der week gebeurd is. In de Handelingen der Apostelen vinden wij (XX : 7.) ons verder medegedeeld, dat de discipelen op den eersten dag der week bijeenkwamen om brood te breken; en in den loop der geschiedenis van de gemeente na den apostolischen tot op onzen tijd, zien wij het merkwaardige feit, dat overal, waar het Christendom kwam, de zevende- of sabbatdag *niet*, maar de eerste dag der week *wel* als rustdag, als dag van samenkomst aangenomen werd.

Zonder dat onze Heer gedurende zijn leven ooit daarvan gesproken of dienaangaande een gebod gegeven had; alvorens nog de Heilige Geest was uitgestort; ook terwijl in de brieven van den apostel der gemeente, Paulus, alleen (1 Kor. XVI : 2.) de aanduiding voorkomt om voor de armen iets weg te leggen op den eersten dag der week, blijkt het, dat de Christenen, als door heilig instinct gedreven, onmiddellijk begrepen hebben, dat het den Heere welbehagelijk en met de beginselen der nieuwe schepping in overeenstemming was, den eersten dag der week als rustdag, als dag van eeredienst en van weldadigheid te gebruiken. Wel zien wij ook, dat, zoo lang de uitwendigheden van de godsdienst des aardsehen volks staande bleven, de sabbat mede stand hield, gelijk de verstrooide Joden dien ook nog vierden, en het in zijn land herstelde volk hem later in hooge eere houden zal; doch dit neemt niets weg van hetgeen wij hierboven als algemeene waarheid over den eersten dag der week hebben gezegd (*).

(*) Dat eenige Christenen in den tegenwoordigen tijd zich beijveren om de viering van den zevenden- of sabbatdag weer in te voeren, is alleen te verklaren uit een niet onderscheiden tusschen hetgeen tot de eerste en hetgeen tot de tweede of nieuwe schepping behoort. Juist het beroep van de sabbattisten op een der geboden van het aardsehe volk Gods, en hun zeggen, dat geen enkel gebod onder de nieuwe bedeeling van het afzonderen des eersten dags spreekt bewijst, dat zij geestelijk behooren tot het aardsehe volk, hetwelk geschreven geboden ontving; en dat zij zich niet kunnen verheffen tot de hoogte, waarop God de geloovigen thans plaatst als een hemelsch volk, dat niet een uitwendige wet heeft, maar die zelf zijn een brief van Christus, geschreven niet met inkt, maar met den Geest des levenden Gods, „niet op steenen tafelen, maar op vleeschen tafelen des harten.” Waarom, daar toch evenmin de besnijdenis ooit door een formeele verklaring is afgeschaft, voeren zij niet ook deze in? Op de handhaving van de besnijdenis, veel meer dan van den sabbat, was men in Paulus' tijd, volgens zijn brief aan de Galatiërs, bijzonder gesteld.

Als wij het twintigste hoofdstuk van Johannes' Evangelie op zichzelf, en in verband met de opstandingshoofdstukken uit de andere Evangeliën, aandachtig overwegen, treft het ons, dat in het eerste gedeelte daarvan worden medegedeeld ontmoetingen van den Heer met *afzonderlijke* discipelen; terwijl in het laatste gedeelte ontmoetingen worden beschreven van den Heer met *vergaderde* discipelen.

Reeds van de eerste oogenblikken, en voorts in het geheele verloop van dien eersten dag der week, zien wij de discipelen in beweging. Hun Heer is niet meer zichtbaar bij hen, maar hun hart blijft aan Hem hangen. Zij gevoelen zich als schapen zonder herder, her- en derwaarts omgedreven, en niet wetende wat te doen. Hun vurigste begeerte strekt zich daarnaar uit Hem te zien. Hij verschijnt dan ook aan sommigen; Maria, de Emmausgangers, Simon genieten dit voorrecht. Inzonderheid de ontmoeting met Maria, voor haarzelve zoo verkwikkend als feit, verkwikt telkens nog ons eigen hart als mededeeling. Welk een genegenheid voor Christus; hoe smacht de ziel naar Hem; hoe zijn alle gedachten door Hem ingenomen! Zeker moet het den Heer aangenaam geweest zijn dit op te merken; en zooals de zijnen dan hier, dan daar worden gezien in spanning, in ontroering, in onbevredigd verlangen, ziet men ook den Heer dan bij Maria, dan bij de Emmausgangers, dan bij Simon, om de spanning op te heffen, de ontroering te bedaren, het verlangen der ziel te bevredigen. De discipelen toonen weinig kennis te bezitten, maar hoeveel liefde leggen zij aan den dag! Het werk van den Heer begrepen zij niet; den persoon des Heeren hingen zij echter aan met hun gansche ziel. En Hij . . . . al begreep niemand, wat Hij gekomen was om te doen, toch *had* Hij het gedaan; en na het volbracht te hebben, keert Hij niet onmiddellijk terug tot den Vader, maar verschijnt aan de zijnen, en beijvert zich het bewijs te leveren, dat Hij, de Verrezene, de Verheerlijkte, niet veranderd, maar dezelfde gebleven is, die hen opzoekt, met hen wandelt, hen onderwijst en hunne vreeze wegneemt. Aan Maria alleen — en wij

begrijpen waarom juist aan haar — maakt Hij de blijde boodschap bekend, die zijn eigen hart met vreugde vervult, dat de zijnen thans dezelfde plaats innemen als Hij, zoodat zijn Vader ook hùn Vader, zijn God ook hùn God was. Al vatte noch Mária, noch iemand van zijne discipelen den omvang van deze overheerlijke openbaring, Hij kan zich door de bekrompenheid van inzicht der zijnen niet laten terughouden om den last van zijn hart af te wentelen, en het uit te roepen: „Wat Ik gezocht heb, dat heb Ik verkregen; gijlieden staat voortaan in dezelfde betrekking tot Mijn Vader en Mijn God als Ik-zelf.” Wonderbare liefde, die de kennis te boven gaat! Hoe kunnen onze harten nog dikwerf zoo weigerachtig zijn om in te treden in datgeen, wat de Heer ons, ten koste van zoo veel bloed en tranen, verworven, en met zooveel blijdschap aangekondigd heeft!

Aan den avond van „dien eersten dag der week” (vs. 19.) vinden wij de discipelen bijeen. Zonder onderlinge bepaling — anders ware Thomas er ook bij geweest — zijn zij aan ééne plaats te zamen. Hun afzonderlijk omdolen op den dag is geëindigd in een gemeenschappelijke opkomst aan den avond. Al wordt niet met zooveel woorden vermeld, wat eigenlijk het doel der samenkomst was, uit het verband zelf laat zich dat doel gemakkelijk verklaren. „Uit vrees voor de Joden waren de deuren gesloten.” Waarom zouden zij voor de Joden gevreesd hebben, indien niet hunne harten behoefte hadden gevoeld om zich uit te spreken over Hem, die — dood of levend — het voorwerp van hun hart was, over Jezus zelf. Waarlijk, indien zij een gewone samenkomst hielden, of eenvoudig bijeen waren om over onverschillige dingen te spreken, er zou geen aanleiding geweest zijn om den toegang te versperren. Doch hetgeen zij gehoord of gezien hadden — en niets hadden zij gehoord of gezien, dat geen betrekking had op Hem — dàt moest wel het onderwerp hunner besprekingen uitmaken. Van Hemzelf en van de dingen, Hem aangaande, was hun hart vol; en waar het hart vol van is, daarvan vloeit de mond over. De *Naam*,

hun zoo lief, maar bij de joodsche machthebbers gehaat, en waarvoor zij later geesestriem en zwaard zouden uitstaan, zou over hunne lippen komen; en nu de Heilige Geest hen nog niet aangegord had met kracht uit de hoogte, onttrokken zij zich zooveel mogelijk aan het bespiegend oog en het luisterend oor van den vijand. Zichtbaar stond Hij niet voor hunne oogen, maar zijn Naam kon niet voor hun bewustzijn worden uitgewischt; en die Naam vertegenwoordigde voor hen zijn Persoon met al het aantrekkelijke, daaraan verbonden. Toen de Heer nog lichamelijk bij hen was, had Hij gesproken over het vergaderd zijn van twee of drie in (eigenlijk *tot*) zijnen Naam; en veilig kan men zeggen, dat hier voor de eerste maal eenige weinige discipelen op die wijze vergaderd waren.

Aan dergelijke vergadering had de Heer echter een belofte gegeven, en wel dat Hij in het midden van hen zou zijn. Wel was zijne bedoeling niet daar zijne zichtbare tegenwoordigheid te schenken; want die thans nog op dezelfde wijze zijn vergaderd, aanschouwen Hem niet met hunne lichamelijke oogen. Doch niettemin blijft zijne belofte kracht behouden; en waar ter wereld inderdaad twee of drie tot zijnen Naam bijeengebracht zijn, daar is, zonder eenige twijfel, Jezus zelf in het midden van hen. Hij is daar niet tegenwoordig door den Geest. De tegenwoordigheid des Geestes op aarde, in de gemeente en in de persoonlijke geloovigen, is een andere dan *zijne* tegenwoordigheid. In de vergaderingen der geloovigen komt aan den Geest de leiding, het voorzitterschap, om zoo te zeggen, toe. Maar de Geest vergadert *niet om zichzelf*, wel om Jezus; gelijk Hij ook niet op Zichzelve opmerkzaam maakt, maar op de dingen van Jezus, zijn persoon en werk, met al de heerlijkheid en al de vruchten, die daarin liggen opgesloten. De Heer is *het middelpunt, waaromheen* discipelen vergaderd worden; de Geest is *de kracht, waardoor* dit vergaderen plaats vindt.

Wij vinden dan ook, dat de Heer, toen de discipelen

alzoo vergaderd waren, niet maar *bij* hen kwam (*), doch *in het midden van hen* zich stelde, naar de letterlijke woorden van zijne belofte. Hij was daar niet als een hunner; de vergadering werd niet met één persoon vermeerderd; neen, Hij nam de eigen plaats in, die Hem alleen toekwam, en die niemand anders innemen kan zonder in *zijne* rechten te treden. „Toen kwam Jezus,” zoo lezen wij, „en stond in het midden.” Welk een verassing, welk een vreugde voor de ontroerde discipelen! Vergaderd om zich zijner te herinneren, over Hem te spreken, te spreken als over een afwezende, een heengegane, maar dien zij niet op konden houden lief te hebben met al de liefde van hun hart, dachten zij zeker niet aan de belofte, die Hij gegeven had van in hun midden te zijn. En nu komt Hij aan hunne ontroering en verwarring te gemoet, en stelt zich zichtbaar in hun midden, als wilde Hij zeggen: „Denkt gij niet aan hetgeen Ik u gezegd heb, toen Ik nog bij u was, dat Ik in uw midden zou zijn, waar twee of drie tot mijnen Naam vergaderd waren? Ziet, hier ben Ik dan, Ik, die dood geweest ben en nu leef tot in alle eeuwigheid. Ik vergeet u niet; en Ik verheug mij, dat ook gij Mij niet vergeet. Weest getroost; zoolang de Mijnen, als Ik tot den Vader heengegaan ben, om Mij geschaard zullen zijn, wil Ik in hun midden wonen, tot tijd en wijle zij komen wonen, waar Ik ben, in het Vaderhuis met de vele woningen, waarvan Ik u sprak.” Nu werden de discipelen gewaar, dat van Hem als het middelpunt licht en warmte uitstraalde tot allen, die om Hem waren vereenigd. „De discipelen dan verblijdden zich, toen zij den Heer zagen.” Wat er ook te voren in hun hart geweest mocht zijn: liefde tot zijn Persoon, behoefte om gemeenschap te hebben met elkander, drang om over Hem te spreken en zijn Naam over hunne lippen te laten komen, *blijdschap* hadden zij niet gesmaakt. Die kwam eerst door Hemzelve, door Hem in hun midden

(*) Vroeger was Hij *bij* hen. „Deze dingen heb Ik u van het begin niet gezegd, omdat Ik *bij* u was.” (Joh. XVI : 4.)

te weten, door Hem werkelijk te zien. Aan Hem te denken, terwijl wij hier achtergebleven zijn, is heerlijk; maar Hem te zien is het allerhoogste, wat voor ons is weggelegd. *Nu* zijn wij kinderen Gods, en hebben Hem lief, dien wij thans niet zien; maar ons is deze hoop gegeven: Hem te zien, en wel te zien, gelijk Hij is. Dan zal er ook in onze harten voor niets anders plaats zijn dan voor blijdschap, die zich in dankzegging en aanbidding zal uitspreken.

Geliefden, kennen wij iets van dit alles? Vindt ons de Heer ook op den eersten dag der week vergaderd niet om een mensch, een leeraar, maar om Hemzelven, om Hem alleen, ten einde Zijner te gedenken, met Hem bezig te zijn, over Hem te spreken, het hart vol van Hem? Worden wij het gewaar, dat zijne belofte niet faalt, en dat Hij in ons midden is, onzichtbaar ja, maar toch werkelijk, zoodat zijne tegenwoordigheid ons verkwikt, en onze harten — al vertoeven wij in het vreemde land, waar moeielijkheden zijn en verzoekingën zonder getal — niet gedenken aan die moeielijkheden en aan die verzoekingën, maar gedenken aan Hem, „die ons liefheeft, en ons van onze zonden gewasschen heeft in zijn bloed, en ons gemaakt heeft tot een koninkrijk, tot priesters voor zijnen God en Vader?” Zoo ja, dan roepen wij het dáár ook uit: „Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheid! Amen;” en dan wordt Gode in de gemeente, in Christus Jezus, de heerlijkheid gebracht tot in alle geslachten van alle eeuwigheid! (Openb. I : 6; Efez. III : 21.) Waar zijn wij meer in zijnen Naam, dat is om zijnen Persoon, vergaderd, dan waar wij, om de teekenen van zijn lichaam en zijn bloed geschaard, niet anders kunnen dan op Hem zien als het geslachte Lam! Ach, hoe weinig beseffen wij menigwerf de grootte van het voorrecht alzoo vergaderd te zijn, en Hem in ons midden te hebben. Het is niets minder dan een voorproef en een beeld in het klein van hetgeen ons deel zal zijn in den hemel voor ceuwig. In het vijfde hoofdstuk van de Openbaring, dat ons, met het vierde,

door een geopende deur in den hemel doet zien, lezen wij: (vers 6.) „En ik zag *in het midden* van den troon en van de vier dieren, en *in het midden* van de oudsten, een Lam, staande als geslacht.” Het eenmaal geslachte Lam wordt daar aanschouwd, het middelpunt vormende van de oudsten, zoowel als van den troon en de vier dieren. Wie zijn „de oudsten;” en wat is „de troon en de vier dieren?” „De oudsten” zijn de hemelsche heiligen, waartoe ook wij behooren door den dood en de opstanding van Christus; en „de troon en de vier dieren” stellen voor den zetel en de uitvoering der oordeelen van God. Welnu, gelijk Christus, het geslachte Lam, het middelpunt uitmaakt van God's liefderaad, maar ook van God's oordeelen, zoo maakt Hij tevens het middelpunt uit van de heiligen in den hemel. Welk een gedachte! De heiligen, wij, hetzelfde Voorwerp, denzelfden Persoon tot middelpunt hebbende als ook God zelf. Voorwaar, in een menschenhart kon niet de gedachte opkomen aan hetgeen in Gods hart geweest is om ons te schenken. Maar hetgeen een onmetelijk groote genade van de zijde Gods is, legt ook een onmetelijke verantwoordelijkheid op ons. Indien toch God — om mensche-lijk te spreken — niets beraamt noch uitvoert buiten Christus om, zullen wij ons dan vermeten om plannen te maken of in het werk te stellen buiten dien Christus, zonder het bewustzijn, dat, wat wij bedenken of doen, in overeenstemming is met Hem en Zijner waardig? Dat verhoede God, opdat wij niet smaadheid brengen over den Naam, in welken wij vergaderd zijn geworden, en dien wij aanroepen in onze bijeenkomsten, als een getuigenis zoowel tegenover de wereld, als tegenover elke eeredienst, die niet Christus tot middelpunt heeft.

Als dus de Heer gezegd heeft: „Waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen Naam, daar ben Ik *in het midden* van hen,” en wij zijn als discipelen op den eersten dag der week, onder de leiding des Geestes, om Hem, om de teekenen, die Hem als „het geslachte Lam” voorstellen, te zaam gebracht, laat ons daar bedenken,

dat wij in den hemel op geen andere wijze, in geen andere rangorde, om geen ander middelpunt vereenigd zullen zijn als ook hier. Wel zullen wij dáár verheerlijkt zijn, terwijl wij hier nog het lichaam der vernedering omdragen; wel zullen wij Hem daar zien met het oog, terwijl wij Hem hier alleen aanschouwen door het geloof; doch wij zullen daar geen andere personen zijn dan wij hier waren; en Dien wij hier in ons midden hebben, hebben wij ook dáár in ons midden. Welk een heiligen, hemelschen toon zou dit aan onze vergadering geven, indien ons hart altijd verwezenlijkte hetgeen tot het wezen eener zoodanige vergadering behoort. Daar hielden wij ons niet bezig met onszelfen noch met anderen, maar met Hem; daar dachten wij zeker niet aan hetgeen wij of anderen *doen zouden*, maar aan hetgeen Hij *gedaan heeft*; daar, al verlieten onze voeten *de plaats, waar* wij vereenigd waren geweest, *bleven onze harten nochtans bij Hem, om Wien wij vereenigd waren*, uitroepende: „Ik zal gedurig (d. i. aanhoudend) bij U zijn.” En als dan eenmaal het vergaderd worden om Hem op aarde geëindigd, en het geschaard zijn om Hem in den hemel aangevangen zal zijn, zal ook van ons gezegd kunnen worden, wat van de gelukkige discipelen op dien eersten dag der week getuigd werd: „Zij verblijdden zich, toen zij den Heer *zagen!*”

(Slot volgt.)

Correspondentie.

22. J. V. te 's Hage vraagt een verklaring van Joh. XIV: 12.

De Heer Jezus ging heen tot den Vader; doch Hij zou den Heiligen Geest zenden, die in de discipelen zou wonen. Door de kracht van dien Geest zouden zij niet alleen de werken doen, die Hij gedaan had, maar zij zouden „grootere” doen dan deze. De Heer wandelde op aarde in vernedering; doch door den Heiligen Geest zou zijne kracht zich in volle mate in de discipelen openbaren. Wij lezen dan ook, dat als de schaduw van Petrus iemand maar overschaduwde, de kranke

genezen werd. (Hand. V : 15.) Wij hooren, dat zelfs zweetdoeken en gordels van Paulus' lijf op de kranken gedragen werden, zoodat de ziekten van hen weken, en de booze geesten uitvoeren. (Hand. XIX : 12.) En op den Pinksterdag alleen werden drie duizend menschen tegelijk bekeerd.

23. A. K. te Aardenburg vraagt naar het onderscheid tusschen de overheden en machten, van welke in Efez. III : 10 en in Efez. VI : 12 gesproken wordt.

In Efez. III : 10 worden met de overheden en de machten in de hemelsche gewesten de engelen bedoeld, aan wie door de gemeente de veelvoudige wijsheid Gods, geopenbaard in het heil, dat door Christus is aangebracht, bekend gemaakt wordt. In Efez. VI : 12 zijn de overheden en de machten de duivel en zijne engelen, gelijk uit de woorden zelve duidelijk blijkt. Wij hebben niet den strijd tegen vleesch en bloed, d. i., niet tegen de menschen op aarde, maar tegen de overheden, tegen de machten, *tegen de wereldbeheerschers dezer duisternis, tegen de geestelijke machten der boosheid* in de hemelsche gewesten. De duivel en zijne engelen wonen nu nog in de hemelsche gewesten; doch zullen volgens Openb. XII eenmaal uit den hemel op aarde, en aan het einde aller dingen, volgens Openb. XX, in de hel geworpen worden.

24. H. L. G. te 's Hage vraagt een verklaring van Matth. XVIII : 7.

„Wee der wereld vanwege de ergenissen!” zegt de Heer; „want het is noodzakelijk, dat er ergenissen komen.” De toestand der wereld is zóó, dat het niet anders kan, of er moeten ergenissen komen. De menschen zijn zóó boos, dat zij het niet laten kunnen om struikelblokken voor de voeten der eenvoudigen te leggen. Daarom roept de Heer het „wee” uit over de wereld, en over een iegelijk mensch, door wien de ergenis komt.

25. H. S. te Alfen vraagt: wat is opwassen in hem? Efez. IV : 15.

Er staat niet „opwassen *in* hem,” maar „opwassen *tot* hem.” Het woord *tot* wijst aan de richting in welke wij opwassen. De Apostel zegt: „Maar de waarheid betrachtende in liefde, in alles zouden opwassen tot hem, die het hoofd is, Christus.” Christus is ons voorbeeld, ons model. Zijne voetstappen moeten wij drukken. Zijne gezindheid moet in ons wonen. Naar Hem moeten wij ons vormen. En zijne woorden waren de uitdruk-

king zijns wezens. Wat Hij sprak, was de openbaring zijns persoons, daar Hij de waarheid was. Dit zegt Hij in Joh. VIII : 25 tot de Joden, toen zij vroegen: „Wie zijt gij?” — „Geheel wat ik u ook zeg,” is zijn antwoord. Aldus betrachtte Hij de waarheid in liefde. Doen wij dit ook, dan wassen wij op tot Hem. Wij vormen ons naar zijn beeld.

26. J. R. te Delft vraagt: „Hoe moet men verstaan, dat de Heer in Joh. VII: 8 uitdrukkelijk zegt, dat Hij niet opging tot het feest; terwijl Hij er later toch heenging?”

De Heer zeide tot zijne broeders, die uit ongeloof verlangden, dat Hij zich aan de wereld openbaar zou maken: „Gaat gij op naar dit feest; ik ga niet op naar dit feest, want mijn tijd is nog niet vervuld,” en dit heeft Hij ook werkelijk niet gedaan. Hij is niet opgegaan naar het feest. De Joden zochten Hem op het feest, doch vonden Hem niet. Eerst in het midden van het feest kwam Hij in den tempel, niet om feest te vieren, niet als feestgenoot, maar om het evangelie te verkondigen.

Het was het loofhuttenfeest, dat in Jeruzalem gevierd werd. Dit feest nu stelt voor: het genot van de zegeningen Gods onder de heerlijke regeering van Israël's Messias. Daarom ging de Heer niet op tot dat feest. Zijn tijd, namelijk de tijd zijner openbaring in heerlijkheid, was nog niet vervuld. Vóór de heerlijkheid van het koninkrijk, vóór het genot der zegeningen moesten nog eerst het lijden en de dood komen.

27. J. de W. te Breskens vraagt een verklaring van Matth. X : 23.

Van het 16de vers af voorspelt de Heer zijnen discipelen, wat hun in Israël en onder de volken treffen zou, wanneer zij het evangelie verkondigden. Hierbij moet men wel in het oog houden, dat de Heer in zijne voorzegging gaat tot aan de dagen vóór zijne wederkomst op aarde. Daarom kon Hij zeggen: „Voorwaar, ik zeg u: Gij zult met de steden Israëls geenszins ten einde zijn (dat wil zeggen: gij zult uwe reis door de steden Israëls niet hebben geëindigd), totdat de Zoon des menschen zal komen.” De geloovige Joden, die in de dagen, welke aan de komst des Heeren onmiddellijk voorafgaan, het evangelie zullen verkondigen, worden door den Heer beschouwd als één geheel vormende met de discipelen, die toen om Hem heen stonden.

De eerste dag der week en het samenzijn om Jezus.

(*Vervolg van bladz. 94.*)

Doch de Heer stond op den bewusten avond niet in hun midden, om alleen te worden aangestaard en bewonderd. Hij sprak tot hen; en de woorden, die uit zijnen mond kwamen, waren woorden van vrede. „Vrede zij u!” Met dezen veelzeggenden heilgroet verscheen Hij in het midden der zijnen. Zooals alles in dit hoofdstuk nieuw is, omdat de nieuwe schepping er in voorgesteld wordt; gelijk een nieuwe dag er in wordt vermeld en een nieuwe wijze van vergaderen: afgesloten van de wereld en met Jezus in het midden, zoo is ook deze heilgroet nieuw. Nooit te voren had Jezus aan de zijnen „vrede zij u” toegeroepen, en nooit te voren zou dit ook mogelijk zijn geweest. Wel had Hij tot de gezond gemaakte vrouw gezegd, dat zij in vrede heen zou gaan; en tot zijne discipelen had Hij, als heengaande van hen tot den Vader, gesproken, dat Hij hun vrede naliet en hun zijnen vrede gaf; ook had Hij meermalen zijne benauwde discipelen moed ingeboezemd door het bekende „Vreest niet”; doch hier komt Hij voor het eerst tot hen met de boodschap: „Vrede zij u!” Hoe had Hij ook vroeger *kunnen* spreken van den vrede, dien Hij nu pas door zijn kruis had teweeggebracht. Er bestond te voren geen vrede, om de eenvoudige reden, dat de vrede, door Jezus gemaakt, gegrond is op zijn bloed. „Vrede door het bloed des kruises.”

In plaats van vrede was er tot hiertoe vijandschap en oorlog. Vijandschap tusschen mensch en mensch, want

de menschen waren „hatelijk, elkander hatende”; vijandschap van volk tegenover volk, want de Joden haatten de andere volken en omgekeerd; bovenal vijandschap van alle menschen tegen God, want „het bedenken des vleesches is vijandschap tegen God.” Aan deze vijandschap was in het hart zelf van den mensch geen einde te maken. In het hart van God bestond nochtans geen vijandschap tegen eenig mensch. Hij kwam in goedheid, op allerlei wijzen, tot den vijandigen mensch, ten laatste in den Zoon; doch de mensch volhardde in zijne vijandschap, met deze éénige uitwerking dat, hoe langmoediger en goedertiereener God zich aan den mensch voorstelde, de haat van den mensch daardoor slechts te meer geprikkeld werd. Op wien van degenen, door wie God tot den mensch sprak, opdat Hij zou aflaten van tegen Hem vijandschap te bedenken, heeft zich de menschelijke haat zóó opeengehoopt, als op Christus, God geopenbaard in het vleesch, en gekomen om krankten te genezen, dooden op te wekken, zonden te vergeven, in één woord om goedheid te toonen en genade voor recht te laten gelden? Niets baatte tegenover den mensch als zoodanig; de onschuldige mensch viel af van God en den duivel toe; de schuldige mensch sloeg de verzoenende Hand terug. Zonder wet, onder de wet, onder de genade, altijd betoonde de mensch geen lust te hebben in het goede en vooral niet in God, die de Bron en Samenvatting van al het goede is.

Zou de vijandschap ophouden, zou er een einde komen aan den voet van oorlog, waarop de mensch leefde tegenover God en den naaste, dan moest er een einde komen aan den mensch zelven; en dan moest voor den eersten, verdorvenen mensch een tweede, onverderfbare mensch in de plaats worden gesteld. Om een onverbeterlijken mensch weg te nemen, bleef er niets anders over dan hem te doen sterven. De dood alleen kon aan de menschelijke vijandschap een eind maken, omdat hij een eind maakte aan den mensch, in wiens hart die vijandschap gebonden was. Indien God echter dien dood toepaste op den mensch zelven, dan had hij in dien dood *moeten blijven*,

en de menschheid in haar geheel ware onherroepelijk verloren geweest. Niet een enkel mensch toch ware bij machte geweest, om zich uit dien dood los te maken en een nieuw leven aan te vangen. Doch ziet nu de aanbiddelijke genade van God! Hij laat zijnen Zoon mensch worden, om in dien heiligen Mensch het vonnis over den zondigen mensch uit te voeren. Jezus, niet alleen heilig door zijne geboorte, maar ook door het leven, dat Hij als mensch geleid heeft, laat aan zich voltrekken, wat aan den schuldigen mensch had moeten voltrokken worden.

Dat deed Hij bovendien niet maar, omdat Hij een gebod van den Vader ontvangen had, neen, Hij verklaart uitdrukkelijk, dat Hij het leven evenzeer *van Zichzelven* aflegde. Wat een gebod was des Vaders, was tevens Zijn eigen, persoonlijke wil. Bij alle vroegere offers van stieren en bokken, onder Israël, was nooit de wil werkzaam geweest; en zelfs indien eenig mensch den wil had gehad om den dood als straf der zonde te ondergaan, die mensch zou geen macht of recht gehad hebben om zijn leven af te leggen, daar aan een schepsel geen vrije beschikking over zijn leven toekomt. Bij Jezus, het eenig geldige offer, was juist de wil werkzaam; Hij wilde sterven voor de eer van God en het heil van ons. Hij had ook macht of recht om zijn leven af te leggen, omdat Hij niet was een schepsel, maar de Heer. En gelijk er aan den eenen kant naar waarheid gezegd wordt, dat God Hem in het stof des doods gelegd heeft, is het aan den anderen kant niet minder waar, dat Hij zijn leven afgelegd heeft van Zichzelven. Dit sterven nu rekent God voor ons sterven, dien dood voor onzen dood, zoodat allen, die in dien Zoon gelooven, door God geacht worden, en ook zichzelf achten moeten, als opgehouden hebbende te bestaan in den eersten toestand van voorheen, den toestand van zonde en vijandschap.

Ware het echter hierbij gebleven, dan zou er wel geen vijandschap meer zijn, omdat de vijandige mensch zelf niet meer bestond; doch van zaligheid en heerlijkheid voor ons kon dan geen sprake zijn, omdat die onbestaan-

baar zijn, als wijzelf niet bestaan. Hij echter, die macht had om het leven af te leggen, had ook macht om het weder aan te nemen; en de Vader had Hem juist dáárom lief, dat Hij zijn leven aflegde, *opdat Hij het wederom nemen zou.* (Joh. X : 17.) Het wederom nemen van het leven behoorde (vs. 18) evenzeer tot het gebod des Vaders als het afleggen des levens. Wij lezen zoowel dat Christus zelf is opgestaan, als dat de Vader Hem heeft opgewekt. Beiden, de Vader en de Zoon, wilden dat Christus wederom het leven nemen zou. Christus echter, uit de dooden opgewekt zijnde, sterft niet meer, de dood heerscht niet meer over Hem. Het leven, dat uit het graf te voorschijn kwam, toen Christus verrees, was het leven der opstanding, een leven, dat buiten het bereik is van verderf en dood. En dit opstandingsleven is het leven, dat zij bezitten, die in Christus gelooven. Zooals God hun eerste leven, een leven van zonde en dood, heeft doen eindigen in den dood van Christus, heeft Hij hun nieuwe leven doen aanvangen met de opstanding van Christus. Zij zijn *met Hem* levend gemaakt en mede opgewekt. Christus zelf, niet zooals Hij op de aarde geleefd heeft, maar gelijk Hij thans leeft in den hemel, is hun leven. Hun sterven aan het oude en hun opstaan in het nieuwe leven heeft niet plaats gehad in hun eigen persoon, maar in den Persoon van Christus. Daarom is het een zaak, die zij niet te weten zijn gekomen door ervaring, maar door openbaring van God; en zij *zijn* juist geloovigen, *omdat* zij „gelooven in God, die Jezus, onzen Heer, uit de dooden heeft opgewekt, welke overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging.” Hun wordt derhalve gezegd, dat zij zich *moeten houden* dood voor de zonde en levend voor God, hetwelk waarheid is in Christus Jezus. (Rom. IV : 24, 25; VI : 11.)

Zoo is dan nu de hatende mensch, die voor de zonde leefde, dood; en de liefhebbende mensch, die voor God leeft, is in de plaats gekomen. Voor haat is er nu liefde; liefde tot God, liefde tot den broeder, liefde ook tot den vijand. „Die liefheeft, is uit God geboren.” De mensch,

die in Christus is, en tot de nieuwe schepping behoort, leeft niet meer op voet van oorlog met God en zijnen naaste. Er is nu „vrede.” Een vrede, niet gemaakt door dat de mensch zelf verbeterd is, maar door dat Christus gestorven is en opgestaan. „Want Hij is onze vrede, die beiden (Joden en heidenen) één gemaakt en den middelmuur der omtuining verbroken heeft, toen Hij in zijn vleesch de vijandschap (tusschen Joden en heidenen), de wet der geboden, bestaande in inzettingen te niet gedaan had, opdat Hij die twee in zichzelf (toen Hij opstond) tot éénen nieuwen mensch zou scheppen, vrede makende, en beiden in één lichaam met God verzoenen zou door het kruis, de vijandschap (van Joden en heidenen tegen God) door hetzelfde gedood hebbende.” (Efez. II: 14—16.)

Hebben wij dit alles verstaan, dan zien wij nu ook in, waarom, voordat Jezus het werk volbracht had, niet door Hem *kon* gezegd worden: „Vrede zij u!” Er was te voren geen vrede, daarom kon hij ook niet uitgeroepen worden. Zoodra echter was de vrede niet gemaakt, en zoodra zijn er geen discipelen vergaderd met een hart vol liefde voor den Persoon, maar onbewust van de kracht van het werk des Heeren, of Hij haast zich in hun midden te komen, ten einde hun de uitwerking van hetgeen Hij volbracht had te openbaren in de kostelijke woorden: er is voor u „vrede”. Zij mogen het eerst later begrijpen; hun hart moge nog niet omvatten, wat in dit woord ligt opgesloten, zijn hart heeft nochtans behoefte om het uit te spreken, dat er vrede voor hen is gemaakt.

Aanbidenswaardige liefde! Wat heeft het Hem gekost om vrede te maken! De heerlijkheid heeft Hij er om verlaten; op aarde is Hij gekomen als mensch; onder vijandige menschen heeft Hij verkeerd; zijne goedheid werd versmaad; en zooals Hij in de wereld kwam, *hoewel* er „geen plaats” voor Hem was hier beneden, heeft Hij de wereld verlaten, *omdat* er „geen plaats” voor Hem was. Men gunde Hem hier geen plaats meer; moorde-naars wèl, niet Hem, die goed deed; sterven moest Hij,

en wel den schandelijksten dood, dien des kruises. En ach, ware hetgeen de mensch Hem aandeed het eenige geweest, hoe ondragelijk ook, het ware te dragen geweest, vergeleken bij hetgeen Hij dragen moest in den toorn van God, die op Hem aanliep, toen Hij onze plaats innam voor de vierschaar van een heilig God! Dàt uit te spreken, wat zijne ziel doorvlijmde, toen Hij uitriep: „Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?” geen onzer vermag het, omdat geen onzer ooit door die diepste diepte van al, wat lijden genaamd kan worden, is heengegaan. Dit alles, wat hier maar is aangestipt, met nog zooveel meer, *moest* het Hem kosten, en *heeft* het Hem gekost om den toestand van onvrede en dood te vervangen door een toestand van leven en vrede.

En ziet, zoodra heeft Hij niet, ten koste van zulk een lijden en sterven, vrede gemaakt, of Hij beijvert zich om dien vrede ook aan te kondigen. „Hij is gekomen, en heeft vrede verkondigd.” (Efez. II : 17.) „Jezus kwam en stond in het midden, en zeide tot hen: vrede zij u!” Hij had, na den vrede gemaakt te hebben, onmiddellijk tot den Vader kunnen wederkeeren; zich vergenoegende dat de vrede nu toch tot stand gebracht was; en wetende dat de Vader zijn werk volkomen waardeerde, terwijl de discipelen te „traag van hart” waren om in te gaan, 't zij in zijn lijden, 't zij in de vrucht van dat lijden. Maar door niets laat Hij zich terughouden om te doen, waartoe zijne eigene liefde Hem drijft. Hij, die den vrede gemaakt heeft, wil ook de *eerste* verkondiger daarvan zijn. Geen engel vertrouwt Hij de boodschap toe; aan geen engel wil Hij de vreugde afstaan van de eerste maal in het midden van vergaderde discipelen de blijde tijding van het groote heil uit te spreken. Anderen mogen het doen na Hem; geen engelen, maar verlostes zondaren, voor wie de vrede gemaakt is, kunnen het later aan zondaren, die in benauwdheid zijn, toeroepen; doch het begin wil Hij maken. „Het groote heil, hetwelk *begonnen* is verkondigd te worden door den Heer,” mag later bevestigd worden door hen, die het gehoord hebben; en

God zal dan medegetuigen door teekenen; maar ditmaal, de allereerste maal, moet de tijding komen van de lippen Desgenen, die beter dan iemand wist, hoe groot de omvang van de heerlijke tijding was. Wat kan ons dieper inzicht geven in de onbegrijpelijke liefde, die zijn hart jegens ons vervult!

Bij woorden echter laat de Heer het niet. Na den vrede verkondigd te hebben, laat Hij hen *zien*, waarop de vrede gegrond is. „Hij toonde hun zijne handen en zijne zijde,” als wilde Hij zeggen: „door te lijden en te sterven heb Ik den vrede gemaakt. Door u, o mensch! was de onvrede gekomen, en gij waart niet in staat dien door „vrede” te vervangen; daarom kwam Ik op de wereld, en stierf aan het kruis, ondergaande eigenlijk uwen dood en lijdende uwe straf; maar door dien dood heb Ik God volkomen verheerlijkt, en nu ben Ik voor eeuwig levend; terwijl Ik mij verheug in uw midden te kunnen verschijnen met de kostelijke openbaring, *dat er nu „vrede” is*. Een vrede, door mij gemaakt, en die dus van u niet afhankelijk is; een vrede op *mijn werk* gebouwd, en die dus op *uw werk* niet steunt; een vrede op mijn eens voor altijd volbrachte offerande rustend en dus van eeuwige kracht en geldigheid, niet staande en vallende met uwe afwisselende gevoelens en gewaarwordingen.”

Verstaat gij dit alles goed, mijn lezer? Er zijn, helaas! zoovele *geloovigen*, die daar niets of weinig van inzien. Zij geloofden reeds lang, dat zij verdorven en veroordeelde zondaars waren, die niet op voet van vrede met God stonden; zij hebben ten laatste ook geloofd, wat God aangaande zijnen Zoon getuigde, dat Hij Dien namelijk heeft „overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging;” aanvankelijk hebben zij dan ook, omdat God hen uit dat geloof gerechtvaardigd heeft, vrede gekend... doch in plaats van het oog *gericht te houden* op het feit, dat Jezus om onze zonden overgeleverd en om onze rechtvaardiging opgewekt geworden is, zijn zij het oog *gaan richten* op zichzelf en wat er in henzelfven omgaat, met het onontwikkbaar gevolg, dat

zij, niet bevredigd met zichzelf en hetgeen in henzelf gevonden werd, uitroepen: „ik heb geen vrede.” Indien dit nu eigenlijk beteekende: „ik ben niet bevredigd met mijzelf,” dan zou men zoo iemand moeten gelukwenschen eer dan hem te beklagen; doch indien er mee bedoeld wordt: „de vrede, die door Jezus Christus gemaakt is, heeft opgehouden,” dan roep ik hem toe: „gij vergist u; die vrede *kan* niet ophouden, omdat het werk, waardoor die vrede gemaakt is, en waarop hij rust, eeuwig zijne kracht behoudt.” Van het oogenblik af, dat onze Heer uit de dooden opstond, bestond de vrede. Zijn werk kan onmogelijk ongedaan worden gemaakt, en daarom kan eenvoudig de vrede niet ophouden, die er het gevolg van is. Een eeuwig werk heeft eeuwige gevolgen. De vrede rust in geen enkel opzicht op iets in den mensch, zelfs niet op het geloof. Indien er geloof is, rechtvaardigt God den goddelooze, die gelooft; maar door dat geloof is de vrede niet gekomen, en met dat geloof kan de vrede dus ook niet verdwijnen. De gerechtigheid verbindt God aan het geloof, den vrede niet; de vrede is verbonden met Christus' werk, dat zijne geldigheid tot in eeuwigheid niet verliezen kan. Wat nood dan voor den vrede, als uwe gewaarwordingen en gevoelens wisselen, of hetgeen binnen in u omgaat niet deugt. Het is treurig genoeg, wanneer verkeerde bewegingen in onze ziel plaats hebben, of wanneer de gemeenschaps- en geloofsoefening zwak zijn; want wij verheerlijken dan God niet, en missen *het genot* van hetgeen Christus voor ons verwierf; maar de geest des duivels zou dan willen, dat wij gaan twijfelen aan Christus' werk en zijne gevolgen; terwijl de Geest van God integendeel wil, dat wij onszelf oordeelen, voor Hem belijdenis doen, en niet ophouden te gelooven, dat Christus door zijn bloed „een eeuwige verlossing” teweeggebracht heeft. Wij moeten de dingen niet verwarren *met* elkander, maar ze houden *uit* elkander. De vrede staat niet in verband met den toestand, waarin wij verkeeren op dit oogenblik, maar met den toestand, waarin Christus verkeerd heeft achttien eeuwen

geleden. De gerechtigheid staat wel in verband met den toestand, waarin wij verkeeren, met dien verstande dat op het oogenblik, wanneer wij gelooven, zijnde nog goddeloos, de gerechtigheid ons door God wordt toegerekend. Dat God dit doen kan aan ons, die ongerechten waren, is omdat Christus gestorven is en opgestaan, vrede gemaakt hebbende. Vrede maken is Christus' werk geweest *voor ons*; rechtvaardig maken is God's werk geweest *aan ons*, namelijk *aan ons*, die gelooven. Wat moeten wij nu verder denken over den feitelijken toestand, waarin wij na het geloof nog verkeeren? In de eerste plaats: dat de zonde nog in ons *is*, behoeft ons niet te verontrusten, omdat zonde en vleesch onafscheidelijk zijn, en het vleesch eerst wegvalt met de aflegging des lichaams. Al is echter het vleesch in ons, wij zijn niet meer in het vleesch. Wij zijn integendeel in den Geest, leven door den Geest, en moeten nu ook naar den Geest wandelen. Dit doende laten wij niet toe, dat het vleesch zijne *werkingen* in ons openbare. Zoodra het vleesch zich in ons zou willen bewegen, hebben wij in de herinnering, dat in Christus' dood niet alleen onze *zonden* gestraft zijn, maar ook *de zonde in het vleesch* geoordeeld is, en dat wij als menschen in het vleesch *met Hem gestorven* zijn, dit feit toe te passen, opdat wat gedood is in Christus, ook dood blijve bij onszelven. Als wij hierin getrouw zijn, zal elke openbaring van het vleesch *naar buiten* worden voorkomen. De aanwezigheid van het vleesch in ons of de bewegingen van het vleesch van binnen en de openbaringen van het vleesch naar buiten zijn dus drie verschillende dingen. Het eerste maakt ons niet onrein; het tweede en derde wel. Tegen het tweede en het derde biedt ons de Schrift een wapen. „Dewijl nu Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, *zoo wapent gij u ook met dezelfde gedachte, dat, wie in het vleesch geleden heeft, (d. i. wie gestorven is) afgedaan heeft met de zonde*, om het overige van zijnen tijd in het vleesch niet meer te leven naar de begeerlijkheden der menschen, maar naar den wil van God.” (1 Petr. IV : 1, 2.) Hanteeren wij

dit wapen, dan zijn wij als dezulken, die afgedaan hebben met de zonde. Hanteeren wij het niet, dan worden wij onrein, en moeten gewasschen worden niet door bloed (dat heeft slechts eenmaal plaats) maar door water, dat wil zeggen: het Woord Gods, door den H. Geest toegepast, brengt ons tot inzicht en veroordeeling van onzen toestand; wij doen het verkeerde weg, en daarop vergeeft en reinigt God ons.

In de verschillende toestanden, waarin wij dus zijn kunnen, hebben wij verschillende gewaarwordingen en aandoeningen. Is onze toestand een goede, dan zijn onze gewaarwordingen en aandoeningen van liefelijken aard; is onze toestand slecht, dan zijn onze gewaarwordingen en aandoeningen van onaangename aard. Doch zoomin als de liefelijke gewaarwordingen den vrede gemaakt hebben, evenmin kunnen de onaangename den vrede ongedaan maken. *Hij* is onze vrede, en niets of niemand anders. Dat Hij onze vrede is, geeft ons een aangenaam gevoel; maar het aangename gevoel is de vrede niet, wel een gevolg van den vrede. Het verdient wel opmerking, dat er in de Schrift over gevoel of stemming, waar wij zoo veel aan hechten en zooveel werk van maken, eigenlijk niet gehandeld wordt. De oorzaak hiervan is misschien, dat de Schrift niet onze personen op den voorgrond stelt, maar den Heer; en dat wij ons meer met onszelven bezig houden dan met den Heer. Wij moeten niet zooveel aan onszelven denken en onszelven beschouwen; de tijd, daaraan besteed, is ontroofd aan den Heer, die al onze gedachten en beschouwingen overwaardig is. Ook worden wij niet veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, aanschouwende onszelven, maar aanschouwende met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren. De bron van onze treurigheid en wankelmoedigheid is maar al te dikwijls te veel belangstelling in onze personen en te weinig belangstelling in den persoon des Heeren. (*)

(*) Wij gevoelen behoefte om hier nog iets aan te stippen. Er zijn, namelijk, ware geloovigen, ernstige Christenen meestal, die *door den toestand van hun lichaam* in een onaangenaam gevoel of ge-

Is het dus niet, alsof de Heer, wetende hoe het met ons gaan zou, opzettelijk, door het toonen van zijne wonden, heeft willen voorkomen, dat wij den vrede van iets anders dan van zijn werk zouden afhankelijk maken? Hebben wij soms toch den vrede met ons werk in verbanding gebracht, en daarom het bewustzijn van den vrede verloren, laat ons dan nu voortaan alleen op Hem en zijn bloed zien, en het bewustzijn van den vrede zal ons nooit verlaten. Bovendien, wat Hij aan den avond van dien eersten dag der week aan de toen vergaderde discipelen gaf, geeft Hij thans nog elken eersten dag der week aan zijne discipelen, die naar de aanwijzing in Hand. XX : 7 te zaam vergaderd zijn om brood te breken. Het brood en de beker zijn voor hen evenzeer de teekenen van zijn volbracht werk. Zij zien en smaken, om zoo te zeggen, dat de Heer voor hen gestorven is en opgestaan; dat Hij zoo doende den vrede voor hen ook gemaakt heeft. Elke broodbreking op den eersten dag der week is een herhaling van Jezus' heilgroet „vrede zij u!” en een herhaling tevens van *het toonen* zijner wonden. Omdat ook wij zoo „traag van hart” zijn, (niet minder immers dan een Petrus en een Johannes?) hebben wij zoo iets zichtbaars noodig om aan ons zwakke geloof te gemoet te komen. De Heer wist wel, waarom Hij dezen disch aan de zijnen achterliet, zoolang zij Hemzelve niet zouden zien. Al zou iemand, die het arme menschelijke hart niet zoo goed kende, soms meenen, dat dit werkelijke brood en die werkelijke wijn wel een weinig zinnelijk waren en voedsel voor het zinnelijke in ons, de Heer laat zich door zulk een bedenking van menschelijk allooi niet terug-

---

drukte stemming verkeeren. Zij verwarren licht dit gevoel, dat bij hen uit hun niet gezond lichaam voorkomt, met dergelijk gevoel, dat bij een ontrouwen Christen uit zijn onreinen hartetoestand ontspruit, en zijn dan diep ongelukkig. Deze lieve zielen mogen om geduld bidden in hun veelal zenuwachtige ongesteldheid; zij doen misschien goed een geneesheer te raadplegen; maar laten zij toch niet meenen, dat hun zaak bij God niet goed zou staan, of dat God iets tegen hen zou hebben, omdat zij *eigenlijk ziek zijn!* Integendeel de Heer zelf gevoelt met hen, en wij doen het ook.

houden om aan de zinnen iets zinnelijks als beeld voor te houden, opdat het beeld ons zou doen denken aan de zaak, die er door afgebeeld wordt. En de toestand van de Christenheid met haar flauw begrip van den gemaakten vrede en haar geklag van „geen vrede” te hebben, bewijst maar al te duidelijk, dat de Heer wel wist, wat Hij deed, toen Hij, als een gestadige zichtbare voorstelling van den grond des vredes, ons het Avondmaal naliet. Des te jammerlijker is het, dat het verwaarloozen en verbasteren dezer heerlijke instelling den maatstaf aangeeft van het verloren gaan onder de Christenheid van de kennis zelfs der „eerste beginselen”. In plaats dat er te veel werkelijkheid in de instelling des Heeren ligt, is er, helaas! te weinig werkelijkheid in het hedendaagsche Christendom. En naarmate de vrede en het werk, waarop die gegrond is, meer gekend en gewaardeerd wordt, is de instelling des Heeren meer kostelijk voor het hart en een gelegenheid, die niet te dikwijls voor ons wederkeeren *kan*, om Hem te danken en te aanbidden, die door zijn ontzaglijk lijden den vrede voor ons heeft gemaakt.

Na hun de eerste maal „Vrede zij u!” toegeroepen, en hun zijne handen en zijne zijde getoond te hebben, zegt Hij andermaal tot hen: „Vrede zij u!” Thans toont Hij hun echter niet zijne wonden, maar voegt bij den heilgroet deze woorden: „gelijk de Vader mij gezonden heeft, zend Ik ook u.” De om Jezus vergaderde discipelen ontvangen dus hier een zending. In bijzonderen zin kan men daarbij denken aan de zending der Apostelen, die dan de opdracht ontvangen om den vrede, die voor henzelven bestond, en welken zij kenden, te gaan verkondigen aan anderen, gelijk later Petrus zegt: „Het woord, dat Hij den zonen Israëls gezonden heeft, *verkondigende vrede door Jezus Christus*, (deze is aller Heer) weet gij.” (Hand. X : 36.) Hij herinnert daar aan het woord, *dat vrede verkondigde door Jezus Christus*, en dat gezonden was aan de zonen Israëls in de eerste plaats; maar omdat deze Jezus Christus *aller Heer*, en dus ook

Heer van de heidenen was, brengt hij de boodschap nu ook aan hen, die met Cornelius samengekomen waren. In algemeenen zin kan men echter daarbij denken aan al de geloovigen en wel uit twee oogpunten. In de eerste plaats hebben al de geloovigen een vrede-zending, gelijk de apostel Paulus (Efez. VI : 15.) aan de Efezische discipelen onder meer op het hart drukt, dat zij hunne voeten geschoeid zullen hebben met de toebereiding van „het evangelie des vredes”; maar in de tweede plaats geeft de Heer aan zijne discipelen, apostelen of niet, als Hij ze de wereld inzendt, gelijk de Vader vroeger Hem had gezonden, zijnen vrede mee. Uit dit laatste oogpunt willen wij thans een oogenblik den tweeden vrede-groet beschouwen.

De discipelen waren, met Jezus in hun midden en met blijdschap in hunne harten, afgesloten van de wereld, samen vergaderd. Hoe gezegend was zulk een vergaderd zijn! Niets ontbrak er aan hun geluk en hunne vreugde, want zij *zagen* Jezus. Hoe aangenaam echter zulk een vertoeven in de tegenwoordigheid des Heeren voor de discipelen en voor den Heer zelve ook is, het kan hier beneden slechts eenige oogenblikken duren. Daar binnen is het zoo zalig, maar ach, daar buiten is het zoo treurig. En zij, die de zaligheid van het binnen kennen, moeten uitgaan om de treurigheid van het buiten te verzachten of op te heffen. Jezus zelf genoot vroeger ook alleen de heerlijkheid van het binnenzijn in het Vaderhuis, maar God zond Hem, en Hij kwam naar buiten in de wereld, om het leed en de smarten dezer wereld te deelen of te lenigen, en om voor de oorzaak van al dat leed en die smarten, de zonde, te sterven. Die zending in de wereld bracht allerlei lijden voor Hem aan. Behalve zijn lijden aan het kruis, toen God onze zonden aan Hem bezocht, heeft Hij geleden van de zijde der menschen en van de zijde des duivels; en zelfs het vertoeven op een bezoe-delde aarde en onder vijanden van zijnen Vader baarde Hem lijden. Angst en benauwdheid heeft Hij gekend, haat en verachting, honger en vermoeienis, ook de smart

van zijne liefde versmaad en Hemzelven verworpen te zien. Hijzelf echter had te midden van dit alles, vrede. Hij kon *op hetzelfde oogenblik*, dat Johannes de Dooper in gevaar verkeerde van zich aan Hem te ergeren; dat de steden, in welke zijne meeste krachten geschied waren, zich niet hadden bekeerd; ja, dat het joodsche volk hem een vraat en wijnzuiper schold, den Vader antwoorden: „Ik prijs u, Heer des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze aan kinderkens geopenbaard. Ja, Vader! want alzoo is het welbehagen voor U geweest!” (Matth. XI.) De kennis van en de gemeenschap met zijnen Vader maakte, dat alle omstandigheden, die Hem anders in verwarring zouden gebracht hebben, dit nu niet vermochten. Vrede was en bleef zijn deel. Hij werd niet heen en weer geslingerd door hetgeen Hem omgaf, maar nam alles, ook het grievendste, uit de handen zijns Vaders aan; Hij rechtvaardigde God in al Diens wegen met Hem, en onderwierp zich daaraan; en zoo was Hij altijd in dien toestand van kalmte, ongeschoktheid en inwendige rust, die met het woord „vrede” wordt uitgedrukt.

Nu zendt Hij de zijnen naar buiten in de wereld, gelijk de Vader het Hem had gedaan. Hoe kan het nu anders dan, dat zij hetzelfde ondervinden, wat Hij ondervonden heeft. „De wereld kent ons niet, omdat zij Hem niet gekend heeft.” Alles, wat hier is en gebeurt, heeft de strekking om ons in onrust, verwarring en onvrede te brengen. Naarmate wij meer als gezondenen *in* de wereld, die dus van elders hun oorsprong en leven hebben, ons openbaren, zal ook ons lijden toenemend zijn. Moeite, verzoeking, strijd en teleurstelling is onze dagelijksche spijs. Doch, geen nood, Hij, die ons zendt, geeft ons zijnen vrede mee. Hij wist persoonlijk, dat wij daaraan behoefte zouden hebben, en Hij verzuimt niet in die behoefte te voorzien. „Vrede laat Ik u, mijnen vrede geef Ik u” had Hij gezegd; en aan Hem ligt het niet, indien dit praktisch bij ons niet vervuld wordt. Wat deed *Hij* te midden van al het schokkende en ont-

roerende, dat Hem omgaf? Hij zag op Dengene, die Hem gezonden had, zijnen Vader daarboven, en bewaarde altijd de plaats van een gezondene, een dienstknecht. Hij noemde zijnen vader „Heer.” Welnu, laten wij hetzelfde doen, en te midden van de tooneelen, die wij achter Hem doorwandelen, *zien op Jezus*, den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, ons herinnerende den Heer, onzen Zender; en al wat die zending meebrengt aannemende met een „zachtmoedig en nederig” hart. Hoe onrustig het om ons heen ook zij, Hij verzekert ons, dat wij zoo doende rust zullen vinden voor onze zielen. Vergeten wij vooral niet, dat wij hier alleen een zending hebben, en dat ons tehuis niet hier, maar Boven is, vanwaar wij ook onzen oorsprong hebben; want wij zijn uit God geboren, en onze namen staan in de registers des hemels. En laat ons van den tijd onzer zending een ijverig gebruik maken om vrede te brengen, vrede te maken, vrede te verkondigen. Er is nog zooveel nood en ellende, zooveel strijd en zonde, moge onze daad en ons woord *veel*, zooveel *mogelijk*, tot opheffing of verzachting van al die treurige toestanden meewerken. „Welgelukzalig de vredestitchers, want zij zullen zonen Gods genoemd worden.” „Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die den vrede doet hooren.” (Matth. V; Jes. LII.)

Ziedaar dan wat wij uit de eerste vergadering van geloovigen, met Jezus in het midden, kunnen leeren. Een tweevoudigen vrede deelt Hij aan de zijnen mee. Vrede voor het geweten door de gemeenschap aan zijn volbracht werk; vrede voor het hart door de gemeenschap met zijn Persoon. Vroeger vijanden, zijn wij nu verzoend door zijnen dood; geloovende dat die dood voor ons plaats vond, en uit dat geloof gerechtvaardigd, hebben wij „vrede met God” door onzen Heer Jezus Christus. Vroeger op en neer bewogen met de afwisselende toestanden hier beneden, hebben wij nu, omdat wij, als nieuwe menschen, van dit aardse losgemaakt en met Hem in den hemel verbonden zijn, „vrede met het tegenwoor-

dige," zoodat wij roemen zelfs in de verdrukkingen.

Op elken „eersten dag der week" vergaderd, is Jezus daar in ons midden; en zooals *zijne* tegenwoordigheid ons met blijdschap vervult, zoo is Hij verkwikt door *onze* tegenwoordigheid. Door Hem ontvangen wij genade voor genade; en al die menigvuldige genade maakt de dankzegging overvloedig ter heerlijkheid Gods.

Gesterkt door ons verkeer met Hem, als ingaande in het heiligdom, waar wij zonder vrees voor God staan, en Hem dienen als priesters, gaan wij ook uit in de arme wereld, om daar een goede reuk van Christus te zijn, en te dienen in de liefde, te midden van de velerlei schreiende ellende.

Vergeten wij niet het hooge belang van het vergaderd zijn om Jezus op den eersten dag der week. Thomas was er de eerste maal niet bij tegenwoordig. De gansche week moest verlopen, en er moest een nieuwe eerste dag der week en een nieuwe vergadering aanbreken, alvorens Jezus wederom „stond in het midden," en zijn vredegroet herhaalde, nu ook voor de ooren van den neergedrukten Thomas. Het komen van Jezus in het midden der zijnen op den eersten dag der week, waar hun getoond worden de teekenen van zijn lijden en dood, is iets geheel eenigs, dat door niets opgewogen wordt, en dat wij, zoomin als Thomas, missen kunnen zonder groote schade. Niet van een enkelen geloovige toch, maar van vergaderde geloovigen in zijnen Naam, is Hij het middelpunt.

Geliefden, laat hetgeen waar is, wat ons standpunt in Christus voor God aanbelangt, ook waar zijn, wat onzen werkelijken, praktischen toestand aangaat, zoodat van ons, zoowel wat standpunt als wat praktijk betreft, gezegd kan worden: „Dezen zijn in Christus een nieuwe schepping; het oude is bij hen voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden."

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

(*Vervolg van bladz. 73.*)

Johannes.

In het Evangelie van Johannes wordt ons de goddelijke persoon des Heeren voorgesteld, voornamelijk als leven en licht; en in verband daarmede de zending van den Trooster in zijne plaats; en eindelijk wordt ons een kort overzicht gegeven van den geheelen loop der bedeeelingen tot aan het duizendjarig rijk.

De eerste achttien verzen stellen ons den persoon des Heeren Jezus voor: Vers 1—5 in het afgetrokkene, ten opzichte van zijn wezen en van de uitwerking van zijne komst op aarde; vers 6—11 het getuigenis van Johannes ten zijnen opzichte, en de uitwerking van diens komst; vers 12 en 13 de uitwerking en de weg der genade; vers 14—18 het Woord vleesch geworden. Van vers 19—34 hebben wij het getuigenis van Johannes omtrent hetgeen de Heer zou zijn in zijn werk en in zijne werkzame kracht voor den mensch: het Lam van God, de Dooper met den Heiligen Geest. Jezus wordt als Gods Zoon door den Heiligen Geest, die op Hem neerdaalde, erkend. Van vers 35—42 zien wij, hoe het getuigenis van Johannes vergadert tot Jezus; terwijl van vers 43 tot het eind de Heer zelf vergadert. Dit omvat derhalve al de handelingen met het overblijfsel gedurende Jezus' leven, en daarna totdat Hij door het overblijfsel wordt aangenomen aan het eind, voorgesteld in Nathanaël. Dientengevolge wordt Hij erkend als Zoon van God, als Koning Israëls en als Zoon des menschen, op Wien de engelen opklimmen en neerdalen. Merk

vooral op, dat Christus het middelpunt is als God geopenbaard in het vleesch, (anders zou Hij ons van God aftrekken) en in de tweede plaats, de weg door deze wereld — volg mij. De wereld is veroordeeld; Christus zondert van de wereld af tot Hemzelve als God geopenbaard in het vleesch; terwijl Hij de eenige weg is door de wereld. In vers 51 wordt Hij in een ander karakter geopenbaard; de hemel wordt voor Hem als mensch geopend, en de engelen komen tot Hem. Hij is als mensch het voorwerp voor een geopenenden hemel. Ons deel is, wat het deel van Stefanus was — de hemel is voor ons geopend, en Hij, de Zoon des menschen, is daar. Merk wel op, dat Christus geen voorwerp had om op te zien, terwijl wij zulk een voorwerp hebben — Hij is ons voorwerp.

In Hoofdstuk II: 1—22 vinden wij het dubbele karakter van den derden dag (de duizendjarige werkzaamheid) in Israël: het huwelijk en het reinigend oordeel.

De Heer wil geen erkenning door het vleeschelijk verstand; (vs. 23—25.) een mensch moet opnieuw geboren worden. (Hoofdst. III.) Dit is noodzakelijk zelfs voor de aardsche beloften, die aan Israël geschonken zijn. Doch Gods gedachten voor den mensch gaan tot in den hemel, van waar de Zoon des menschen afdaalde; waar Hij, in zijn goddelijken persoon, altijd is, en waarover Hij spreekt. God heeft de wereld lief, en geeft Hem voor het persoonlijk geloof, opdat men niet verloren zou gaan. Dit brengt ons tot het kruis, tot den Zoon des menschen, die evenals de koperen slang is verhoogd. Het oordeel hangt af van het al of niet gelooven in den Zoon van God; het komt, omdat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen de duisternis liever hadden dan het licht. Dit is een groote zedelijke waarheid, welke geheel buiten Israël omgaat. De Heer heeft den hemel volkomen geopenbaard, daar Hij dien kent, en Hij den mensch, die in Hem gelooft, voor den hemel heeft geschikt gemaakt. Daarna geeft Johannes getuigenis van Christus, in tegenstelling met hemzelve en met zijn getuigenis, als goddelijk en hemelsch, als Dengene, aan Wien zijn Vader alles gegeven heeft.

In Hem geloovende, heeft men het leven; niet geloovende zal men het leven niet zien, Gods toorn blijft op den zoodanige. Deze bediening van Johannes ging vooraf aan Jezus' openlijk optreden in zijne bediening, 'twelk eerst plaats vond, nadat Johannes in de gevangenis was geworpen.

Hoofdstuk IV. De jaloerschheid der Joden drijft den Heer uit Judéa. In de samaritaansche vrouw wordt de nieuwe zaak, in beginsel, onafhankelijk van het Jodendom, ingevoerd. God is tegenwoordig, doch in vernedering, om te geven, 'twelk op een gezegende wijze vertrouwen inboezemt om te vragen; Hij schenkt het begeerde, en een geestelijke fontein springt tot in het eeuwige leven in den mensch. Evenwel de natuur kan geen geestelijke dingen ontvangen. God bereikt het geweten door het Woord. Dit wordt als van Hem komende erkend, en daarna wordt Christus als Zaligmaker der wereld gekend en aangenomen. En hoewel de zaligheid uit de Joden is, zoo moet God, die een Geest is, in geest en in waarheid worden aanbeden. De Vader — de Naam, die nu in genade geopenbaard wordt — zoekt dezulken, die Hem aanbidden, terwijl Hij een behoeftige ziel te gemoet komt. Dit is in genade Jezus' vreugde.

Hoofdstuk V. De wet, met al hare inzettingen, kan niets doen, door de zwakheid des vleesches; doch de waarheid is nu, dat de Vader en de Zoon, en niet de mensch, werkzaam zijn. Zij kunnen hunnen sabbat niet houden in zonde en ellende. Zulk een sabbat wordt niet erkend; maar gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelve, zoo heeft Hij aan Jezus, den Zoon, gegeven het leven te hebben in Zichzelve; en Hij maakt levend wien, Hij wil; en de Vader heeft al het oordeel den Zoon gegeven, opdat allen den Zoon zouden eeren, gelijk zij den Vader eeren. Er is geen verwarring in deze wijze van Hem te eeren. Die zijn woord hoort, en gelooft in den Vader, die Hem gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in het oordeel, maar is uit den dood in het leven overgegaan. Daarom is er een opstanding des levens en een opstanding des oordeels. (vers 30—47.)

Hij wordt aan de verantwoordelijkheid des menschen voorgesteld als het leven, getuigenis ontvangen hebbende van Johannes den dooper, van zijne werken, van den Vader, van de Schriften. Doch zij kwamen niet tot Hem, opdat zij dit leven ontvangen zouden. De Joden wilden Hem niet aannemen. Als de valsche Christus komen zal in zijnen eigenen naam, dan zullen zij dien aannemen, daar zij de schriften van Mozes verwierpen, die van Christus en van zijne werken getuigden.

Hoofdstuk VI bevat een voorstelling van de orde der wegen Gods in Christus. De Heer was Profeet, doch Hij wilde geen koning zijn. Hij gaat op den berg alleen om te bidden. Onderwijl worstelen de discipelen zonder Hem tegen den storm; Hij voegt zich bij hen, en zij komen aan land. Dit staat in verband met het pascha, en de Heer bewijst dat Hij is de Jehovah van Ps. CXXXII. In plaats daarvan is Hij thans het Brood, dat van den hemel is neergedaald om der wereld het leven te geven; Hij moet aangenomen worden als in het vleesch verschenen, en ook als gestorven zijnde, want er is geen leven in den mensch; doch dit is geestelijk. Ook ging Hij heen, waar Hij te voren was.

Hoofdstuk VII. De Joden (zijne broeders) gelooven niet in Hem, en Hij kan zich niet aan de wereld openbaren. Dit is het loofhuttenfeest. Doch Hij belooft in plaats van zijne zichtbare tegenwoordigheid den Geest aan hen, die in Hem gelooven, als een fontein van levend water (vroeger als springende tot in het eeuwige leven.) Let op het onderscheid tusschen de Joden (van Judéa) en het volk (van Galiléa, enz.).

In Hoofdstuk VIII wordt zijn woord, in Hoofdstuk IX zijn werk verworpen.

Christus is in Hoofdstuk VIII het licht der wereld, 'twelk handelt met het geweten in tegenstelling tot het onderscheid tusschen grove zonde en zondigheid. Hij is het Licht, dat bestuurt. Zijn woord is de uitdrukking van Hemzelve. Hij is van Boven; de ongeloovige mensch is van beneden, van den duivel, die een leugenaar en een

moordenaar is, en in de waarheid niet is staande gebleven. Hij is God. De Joden verwerpen Hem.

In Hoofdstuk IX geeft Hij oogen om te zien. Hij wordt als de Gezondene erkend, als Profeet beleden, en daarna als Zoon geloofd, doordat het woord ontvangen werd. Het schaap wordt buiten geworpen, doch door Hem aangenomen.

In Hoofdstuk X wordt zijne zorg voor de schapen beschreven. Hij komt in den geordenden weg. Daarna is Hij-zelf de geordende weg. Hij geeft behoudenis, vrijheid en weide. Hij legt zijn leven voor de schapen af. Hij kent hen, en zij kennen Hem, gelijk de Vader Hem kent, en Hij den Vader kent. Zijn leven afleggende wordt Hij het bijzondere voorwerp van Zijns Vaders liefde. Hij heeft andere schapen — de heidenen; en er is ééne kudde (geen schaapstal) en één herder. Hij gaat van zijne gehoorzame vernedering tot de eenheid met zijnen Vader. Vader en Zoon zijn namen der genade.

In Hoofdstuk XI wordt Hij als Gods Zoon verklaard door de kracht der opstanding. Hij is de opstanding en het leven. Dit beantwoordt aan het karakter van zijne tegenwoordigheid. De dooden zullen leven, de levenden sterven niet. Doch terwijl Hij zijne goddelijke kracht toont, is Hij de afhankelijke Zoon des menschen, die voor en met ons gevoelt, en altijd verhoord wordt.

Hoofdstuk XII. Hij is de Zoon van David, en de tijd zijner heerlijkheid als *Zoon des menschen* komt; maar dan moet Hij sterven. Van te voren evenwel wordt Hij ontvangen te Bethanië, waar het onderwezen overblijfsel in zijnen dood ingaat, den grond voor een nieuwe zaak leggende, terwijl daardoor de vijandschap grooter wordt. Zijn dood, ten gevolge van de hopelooze en door het oordeel blinde vijandschap der Joden, treedt nu geheel voor ons.

Hoofdstuk XIII. Zijn heengaan maakt geen einde aan zijn dienen van de discipelen. Hij maakt hen bekwaam om *met Hem* te zijn, wanneer Hij niet bij hen blijven kan; en dit is volstrekt noodzakelijk in overeenstemming

met zijne ware natuur en heerlijkheid. Hij kwam van God, en ging tot God, en de Vader had alle dingen in zijne hand gesteld. In volkomen oorspronkelijke en nu in de menschelijke natuur voortgezette goddelijke reinheid en volmaaktheid en heerlijkheid, tegenover den mensch die verraderlijk vijandig was, heeft Hij *de zijnen*, die in de wereld waren, liefgehad, volkomen en door alles heen, tot het einde. Hen wedergeboren hebbende door het Woord, wascht Hij hunne voeten als een slaaf, stelt hun deze dienst ten voorbeeld, toont zijne persoonlijke liefde voor hen, door hun het voorrecht te schenken zóó nabij Hem te komen, dat zij bekwaam worden zijne gezindheid te kennen. Nadat Judas heengegaan was, toont Hij aan, dat de grondslag van de nieuwe, maar werkelijke en eeuwige betrekking tot God gelegd is in het kruis onder den titel van Zoon des menschen. De Zoon des menschen is door hetzelfde verheerlijkt, want wat is heerlijker voor een mensch, dan dat hij al de wezenlijke eigenschappen van God verheerlijkt. God is in Hem verheerlijkt, en wacht daarom niet op het koninkrijk of op de heerlijkheid in de erfenis, maar verheerlijkt Hem in Zichzelve, en verheerlijkt Hem terstond. Daarna spoort de Heer hen aan om elkander lief te hebben, en waarschuwt Petrus, dat hij Hem nu niet volgen kon. Het pad ging door dood en verderf en toorn voor den mensch, die alleen een natuurlijk leven heeft.

Merk op, dat het eerste wasschen niet kan herhaald worden. Het zijn de voeten, die door het stof in den wandel bezoedeld worden; de geloovige evenwel is geheel rein, eens voor altijd.

In Hoofdstuk XIV toont de Heer vooreerst aan, dat Hij, afwezend, een voorwerp des geloofs is, gelijk God. Hij ging niet heen om uit te rusten, en hen in droefheid achter te laten. Ware dit het geval geweest, dan zou Hij het hun gezegd hebben. Hij gaat heen om voor hen een plaats te bereiden in het huis des Vaders, en Hij zou wederkomen, en hen tot zich nemen. Daarna hooren wij, wat zij bezaten, toen Hij bij hen was, en wat zij hebben

zouden na zijn vertrek. Zij wisten, waarheen Hij ging, want Hij ging tot den Vader, en zij hadden in Hem den Vader gezien. Zij kenden den weg, want door tot Hem te komen vonden zij den Vader. Bij zijn heengaan zou Hij den Vader vragen, en de Vader zou hun een anderen Trooster zenden, om bij hen te blijven en in hen te zijn. Hij was tot nu toe alleen onder hen geweest. Door den Heiligen Geest zouden zij Hem kennen. Indien iemand zijne geboden bewaarde, zoo zou zijn Vader hem liefhebben, en Hij, Jezus, zou zich aan hem openbaren; en indien iemand zijn woord bewaarde, zoo zouden de Vader en Hij komen en woning maken bij den zoodanige. Hij liet hun vrede, en gaf hun *zijn* vrede. Ook verwachtte Hij bij zijne discipelen zulk een liefde, dat zij zich verblijden zouden, dat Hij heenging, dat wil zeggen, dat zij belang zouden stellen in zijn geluk — een heerlijk bewijs van gemeenschap.

Hoofdstuk XV. Christus vervangt Israël, den ouden, doch niet waren wijnstok op aarde. Van Hem, den waren wijnstok, zijn de discipelen ranken, rein door het woord. De Vader reinigt de vruchtdragende, en snijdt de niet vruchtdragende ranken af. Zij moesten in Hem blijven, en Hij in hen. Indien iemand (niet zij) niet in Hem bleef, die zou buitengeworpen en verbrand worden. Bleven zij in Hem, en bleven *zijne woorden* in hen, dan zouden zij over zijne kracht kunnen beschikken. Eerst afhankelijkheid en vertrouwen, Christus' woorden — daarna de werking op onze wenschen en gedachten. In het vrucht-dragen zouden zij Hem gelijken.

Verder, zij moesten in zijne liefde blijven; en wel door gehoorzaam te zijn; en dit opdat hunne blijdschap vervuld zou worden. Zij moesten elkander liefhebben, gelijk Hij hen had liefgehad. Hij stelde zijn leven voor zijne vrienden. Zij waren zijne vrienden (niet Hij hun vriend, dat is Hij voor zondaars, maar zij *zijne* vrienden.); opdat zij elkander zouden liefhebben. De wereld zou hen haten, gelijk zij Hem gehaat had.

De Trooster zou komen, en van Hem getuigen. *Hij*

zou dien zenden, nadat Hij verheerlijkt was; en zij zouden van Hem getuigen, daar zij met Hem geweest waren. Merk op, dat in Hoofdst. XIV de Vader den Trooster zendt. De Heilige Geest zou hun alles herinneren, wat de Heer gezegd had. Zoo zou hun getuigenis goed zijn. Doch Hij zou ook zijne hemelsche heerlijkheid openbaren. In dit Hoofdstuk zendt *Hij* den Trooster van den Vader.

In Hoofdstuk XVI vinden wij den Trooster, tegenwoordig op aarde, en zijn werk in de wereld en in de Gemeente, in tegenstelling tot hun eigen toestand in een vijandige wereld en onder een verblind Jodendom. De discipelen, geheel bezig met hun gemis, zien niet op hetgeen God van plan is te doen; nochtans was het hun nut, dat de Heer wegging, anders kon de Heilige Geest niet komen. Deze zou de wereld overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. Van zonde, omdat zij Christus verworpen hadden; want de tegenwoordigheid des Heiligen Geestes op aarde bewees, dat de verworpene tot den Vader gegaan was. Van gerechtigheid, omdat Hij, die de gerechtigheid verdiend had, naar Gods gerechtigheid bij den Vader was, en de wereld, die Hem verworpen had, Hem niet meer zien zou. De breuk was volkomen. Van oordeel, omdat de overste dezer wereld, die haar tegen Christus had aangevoerd, geoordeeld is; het bewijs van Christus' macht over hem en van zijne boosheid was daar. Het oordeel was bewezen, want de satan was alreede geoordeeld.

De Trooster zou de discipelen in alle waarheid leiden; hun de toekomstige dingen verkondigen; hun de dingen van Christus, dat is, al wat de Vader had, openbaren. Nochtans, na een kleinen tijd, zou Hij hen wederzien (na zijne opstanding) en zij zouden dan treden in het volle bewustzijn van hunne betrekking tot den Vader. Voor het oogenblik zouden zij verstrooid worden, en Hem alleen laten; maar Hij was niet alleen, want de Vader was met Hem; en zij konden gerust zijn, want Hij had de wereld overwonnen.

In Hoofdstuk XVII spreekt Christus tot den Vader.

In vs. 1—5 legt Hij den grond voor alles, wat Hij te vragen heeft. Hij wordt verheerlijkt als Zoon en als Degene, die het werk volbracht heeft — de soort van heerlijkheid in gemeenschap, en ons recht om er in te deelen. Hij heeft macht over alle vleesch, opdat Hij het eeuwige leven geve aan allen, die de Vader Hem gegeven heeft. De kennis van den Vader en van Hem als den Gezondene is het eeuwige leven.

Vers 6—8 stelt de discipelen in hunne ware positie. De Heer openbaarde hun den naam des Vaders, zoodat de betrekking was gevestigd. Zij kenden Hem, die alle dingen van den Vader ontvangen had. Al wat de Vader Hem in deze positie gegeven had, had Hij hun gegeven, zoodat zij dit ten volle konden genieten.

In vs. 9—13 bidt Hij voor hen, niet voor de wereld, maar voor de degenen, die de Vader Hem gegeven had. Zijne pleitgronden zijn: zij zijn van den Vader, en Hij, Christus, is *in* hen verheerlijkt; zijn doel is, dat zij zijne blijdschap vervuld mochten hebben in zichzelf.

Vs. 14—19. Zij zijn gesteld in de plaats van zijn getuigenis, van het woord (niet de woorden), 'twelk in betrekking stond tot de plaats der gemeenschap; zij zijn niet van de wereld, gelijk Hij niet van de wereld was. Zij zouden evenwel niet uit de wereld worden weggenomen, maar bewaard worden van den booze. Zij zouden zedelijk worden afgezonderd voor den Vader door de waarheid — het woord des Vaders. Zij zijn door Christus gezonden in de wereld, gelijk Hij door den Vader gezonden was. Hij zondert zichzelf af voor den Vader als de hemelsche mensch, opdat de Heilige Geest, op grond van hetgeen wat Hij was, hen zou afzonderen. Het was Christus zoowel als de waarheid, maar toch de waarheid.

In vs. 20 en 21 bidt Hij, dat zij, die door hun woord in Hem gelooven zouden, in den Vader en den Zoon één zijn mochten, opdat de wereld *gelooven* moge.

In vs. 22 en 23 heeft Hij hun de heerlijkheid gegeven, opdat zij één zijn mochten bij de *tentoonspreiding* van de heerlijkheid, opdat de wereld zou *erkennen*.

Vs. 24—26. Hij wilde hen hebben, waar Hij is, die vóór de grondlegging der wereld door den Vader werd bemind. Zij worden bemind gelijk Hij. Hij had hun den naam des Vaders bekend gemaakt, en zou dien bekend maken, opdat zij dien zouden genieten, terwijl Hij in hen was.

Hoofdstuk XVIII. Wij moeten wel letten op het karakter van Gethsémané en van het kruis. Wij aanschouwen hier steeds den Zoon Gods, die boven de verzoeking verheven is, en ontdekken geen lijden. Wij vinden hier niet: „Indien het mogelijk is, laat die drinkbeker voorbijgaan.” Evenmin: „Waarom hebt Gij mij verlaten?” Maar de krijgsknechten vallen achterwaarts ter aarde; en de Heer geeft Zich gewillig over, opdat de discipelen zouden kunnen heengaan. En op het kruis geeft Hij zijnen geest over, nadat Hij zijne moeder aan zijnen geliefden discipel had aanbevolen, en uitgeroepen had: „Mij dorst!” opdat de Schrift zou worden vervuld. Evenzoo heelt Hij in den hof. Petrus verloochent Hem. Hij antwoordt als de machthebbende den hoogepriester en Pilatus. Den eerste laat Hij de kwestie zelf beslissen; den laatste getuigt Hij van Zichzelf als de waarheid, en onderwerpt zich aan Hem als aan de macht, die van Boven gegeven was. De Joden verloochenen elken koning, behalve den Keizer. Zij worden met verachting behandeld, evenals overal in dit Evangelie. Geen been van Hem wordt gebroken, en Hij is bij de rijken in zijnen dood.

Hoofdstuk XX geeft ons een voorstelling van het geheele tijdperk van het overblijfsel, dat toen bestond, af, gedurende den tijd der Gemeente, tot op het bekeerde overblijfsel, als zij den Heer zien zullen. Maria Magdalena, die het overblijfsel vertegenwoordigt, wordt bij haren naam geroepen als een schaap, en is persoonlijk aan Hem gehecht. Daarna worden de discipelen broeders, in dezelfde betrekking tot God en den Vader als Hij. Daarna zijn zij vergaderd; vrede wordt hun verzekerd; zij ontvangen den Heiligen Geest, en worden door Christus gezonden tot vergeving van zonden. Het overblijfsel

der laatste dagen (Thomas), die niet geloofde zonder te zien, gelooft, nadat hij gezien heeft; doch dezulken worden welgelukzalig geprezen, die niet gezien, maar nochtans geloofd zullen hebben.

Hoofdstuk XXI. Daarna komt de groote vergadering van het duizendjarig rijk, wanneer het net niet scheuren zal. Christus heeft reeds sommigen op den oever; dezen zijn ingebracht van de groote wateren. Petrus wordt hersteld, moet voor de schapen van Jezus zorgdragen, voornamelijk voor de joodsche kudde. Johannes wordt gelaten om in zijne bediening over de heiligen der gemeente te waken, en is Gods getuige, totdat Christus komt. Dit brengt ons tot de Openbaring. Derhalve hebben wij de bediening van Petrus voor de joodsche gemeente; Johannes' brieven en de Openbaring. (deze zien op Christus' verschijning.) De bediening van Paulus komt tusschen deze twee, en spreekt ons van de verborgenheid, de Gemeente, en van de opname vóór 's Heeren verschijning.

De woestijn of Kanäan.

Om de erfenis Gods in bezit te nemen moet men door de Jordaan gaan. In de woestijn leeren wij onze afhankelijkheid van God, en worden wij bekend met al zijne gedachten over en zijne zorg voor ons in groote en kleine dingen. Doch hoe groot ook het voorrecht is, van God op deze wijze te kennen, zóó zullen wij Hem toch in zijne erfenis op een heerlijker en volmaakter wijze kennen. Hier beneden zijn het *onze* omstandigheden, dáár boven zijn het *de zijne*. Het is van Boven, dat God nu door zijnen Geest, de gerechtigheid schenkt door en in Christus, die alle gerechtigheid vervuld heeft, en aan zijne rechterhand

gezet en is; zoodat de heerlijkheid, waarin de Zaligmaker geplaatst is, en waaruit alle gerechtigheid voortvloeit, onze woning wordt.

Vanwaar zou het wel komen, dat wij niet meer met de heerlijkheid bezig zijn? *Omdat, zullen wij dáár kunnen zijn, waar Christus is, wij ons volmaakt in Hem moeten zien.* In het tweede hoofdstuk van den brief aan de Kolossers toont ons de Apostel in de eerste plaats aan, dat wij in Christus, die alle dingen vervuld heeft, volmaakt zijn; en hij doet ons vervolgens verstaan, hoe wij geheel van onszelven hebben af te zien, door ons te wijzen op de besnijdenis (de uittrekking van het lichaam des vleesches), zoowel als op den doop. (den dood) Er is niets, waartoe wij langzamer komen, dan tot het geheel opgeven van onszelven; en daarin ligt de moeielijkheid; want als wij onszelven hebben verloochend, dan wordt het gemakkelijker om alleen in Christus te zijn.

En om werkelijk tot deze geheele aanneming van Christus te komen, en tot dat geheel verloochenen van onszelven, 'twelk het doel Gods met ons is, zijn er twee dingen noodig; het eerste is te wandelen met een goed geweten en het tweede te wandelen in gemeenschap met den Heer door den Heiligen Geest. Een goed geweten alleen is niet genoeg. Iemand kan vele dingen met een goed geweten doen, zonder dat hij zeggen kan in gemeenschap met den Heer te wandelen, ofschoon de gemeenschap noodzakelijk een goed geweten vereischt; want het is een gemeenschap met den Vader en den Zoon door den Heiligen Geest. Het goede geweten is het inzicht, dat ik heb van wat God eischt; en hoe teederder het geweten is, des te meer zal het zoeken te verstaan, wat God beveelt. Nochtans is dit niet de gemeenschap, ofschoon het er toe leidt. Als het geweten zich aan de werking des Woords overgeeft, brengt het mij tot den troon der genade. Maar de gemeenschap is een schrede verder. Dáár in het licht weet ik niet alleen, dat Christus mijne voeten gewasschen heeft, maar ook dat Hij ze heeft afgedroogd, en dat er tusschen Hem en mij een innige betrekking

van liefde en vertrouwelijkheid bestaat, welke door niets verbroken kan worden. Ik ben met Hem *dáár*, waar *Hij is*; ik vergeet alle dingen, zelfs wat goed is in den mensch, om in Hem te zijn, om *Christus te gewinnen*. „Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht. Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijnen Heer, om wiens wil ik de schade van alle dingen geleden heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus gewinne, en in hem bevonden worde, niet hebbende mijne gerechtigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is, de gerechtigheid, die uit God is, door het geloof, opdat ik hem kenne en de kracht zijner opstanding en de gemeenschap zijns lijdens, zijnen dood gelijkvormig wordende, of ik op eenigerlei wijze moge komen tot de opstanding uit de dooden.” (Fil. III : 7—11.)

Aldus is men *geheel in Christus* en *ontdaan van zichzelf*; en dan kent men de heerlijkheid als de woning, die ons behoort. Wij kunnen door verschillende middelen daarheen gebracht worden. Paulus *begreep* het van zijne bekeering af aan. Het licht der heerlijkheid verblindde hem; en hij werd *zedelijk* blind, na het eerst *werkelijk* geweest te zijn. Blind voor alles behalve voor ééne zaak: Christus in de heerlijkheid. Abraham verloor zijnen Izaäk; David zijn Jeruzalem; Jona zijn wonderboom; Paulus wordt in de gevangenis gezet; alles, wat van de natuur is, wordt ter zijde gesteld, en Christus wordt het eenige en duidelijke voorwerp voor het hart, en dan ben ik in volkomene gemeenschap met de gedachte van God. Ik verblijd mij in Christus Jezus. Ik behoud het Hoofd. Het oog mijner ziel houdt zich bezig en is voldaan met de plaats, waar Christus is. Ik aanbid, en mijne vreugde is volkomen.

Correspondentie.

28. H. S. te Alfen vraagt een verklaring van 2 Kor. V : 13 : „Want hetzij wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode; hetzij wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het u.”

Was Paulus in geestverrukking, dan vergat hij alles, wat tot deze wereld en tot de natuur behoort; hij was dan alleen met God bezig. Dit kon evenwel niet altijd zoo zijn, want hij had een dienst te verrichten. In geestverrukking geweest zijnde, kwam hij tot den gewonen toestand terug; doch ook dan, vervuld van den invloed van Gods tegenwoordigheid, vergat hij zichzelf, om voor het welzijn van Gods beminden te arbeiden. Welk een heerlijk leven, 'twelk verdeeld was tusschen een toestand, waarin de ziel zoo geheel met God zich bezighield, dat al het andere verdween, en een toestand, waarin men, vervuld met de liefde Gods, slechts het heil van anderen zoekt.

29. H. L. G. te 's Hage vraagt: hoe Jezus vrucht van den vijgeboom verwachten kon, terwijl het de tijd der vijgen niet was? (Mark XI : 13.)

Bij een vijgeboom komen eerst de vruchten en dan de bladeren. Deze vijgeboom had bladeren, en derhalve kon er vrucht worden verwacht; doch er was geen vrucht, niettegenstaande er bladeren waren.

Deze vijgeboom, die wel bladeren, maar geen vruchten had, stelt het Israëlietische volk voor, 'twelk wel den schijn had van vrucht te dragen, doch geen enkele vrucht vertoonde. Hierbij, evenals bij de woorden van Jezus: „Uit u worde geen vrucht in der eeuwigheid!” moeten wij denken aan het volk als volk, zooals het zich vertoonde; en niet aan hetgeen Gods genade in de laatste dagen van dat volk maken zal.

30. A. Q. te Breskens vraagt: hoe de woorden van Petrus II : 23, „maar zich overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt,” te rijmen zijn met hetgeen de Heer zegt: „De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven?”

Toen de Heer Jezus op aarde wandelde, leefde Hij in volkomene afhankelijkheid van God, zijnen Vader, gaf zich in

alles aan Hem over, stelde alle dingen in Gods handen, in plaats van zichzelf te wreken. En juist daarom heeft de Vader al het oordeel aan Hem gegeven, opdat allen eenmaal den Zoon eeren zullen, gelijk zij den Vader eeren.

Bovendien moeten wij wel bedenken, dat, als de Vader al het oordeel den Zoon gegeven heeft, het dus de Vader is, die oordeelt, maar oordeelt door den Zoon; evenals de Vader de Schepper der wereld is, hoewel Hij de wereld geschapen heeft door den Zoon.

31. M. v. W. te Hillegersberg vraagt een verklaring van 1 Sam. XXI : 6.

Volgens Levitikus XXIV : 5—9 moesten op elken sabbatdag nieuwe brooden op de tafel gelegd worden; terwijl de oude brooden den priesters gegeven werden om die in de heilige plaats te eten. Toen David te Nob kwam, was het de dag, dat de toonbrooden van voor het aangezicht des Heeren waren weggenomen, om er nieuw brood voor in de plaats te leggen; en daarom zeide David tot den priester: „Het is eeniger wijze gemeen brood.”

32. E. v. B. te Arnhem vraagt, wat de beteekenis is van het toebetrouwde pand, waarvan Paulus in zijne brieven aan Timotheüs spreekt.

In 1 Tim. VI : 20 zegt Paulus: „O, Timotheüs! bewaar het toebetrouwde pand;” waarmede hij, gelijk uit het vervolg blijkt, de gezonde leer, de zuivere waarheid, welke hij verkondigd had, bedoelt. Er volgt toch: „En wend u af van het ongoddelijk geklap, en de tegenstellingen der valschelijk dusgenaamde wetenschap.”

Hetzelfde bedoelt Paulus in 2 Tim. I : 14. Aan de vermaning: „Bewaar het goede pand,” gaat vooraf: „Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt.”

In 1 Tim. I : 12 bedoelt de Apostel, dunkt mij, met zijn pand, 'twelk de Heer machtig is te bewaren tot dien dag, de eeuwige gelukzaligheid en heerlijkheid, die God zijnen getrouwen dienaren beloofd heeft.

33. J. B. te Kaapstad. Uit het verhaal in Joh. XI blijkt, dunkt mij, duidelijk, dat Martha de woorden, welke de Heer tot haar sprak, niet verstond, en in hare verlegenheid daarover

heenging, om Maria te roepen. Zij gevoelde, dat Maria veel beter dan zij de woorden des Heeren kon verstaan; en dat wanneer de Heer onderwees, Maria er wezen moest.

Wat de tweede vraag betreft, zoo is mijn antwoord daarop, dat wanneer wij in onze liederen zingen: Zie ons aanbeddend nederknielen; wij dit dan in overdrachtelijken zin bedoelen; evenals wij menigwerf in onze gebeden zeggen: Wij buigen ons voor U neer; terwijl wij óf staan óf zitten.

34. W. R. te Doesburg vraagt een verklaring van de gelijkenissen in Matth. XXV.

Ik kan hier slechts in het kort de algemeene beteekenis dezer gelijkenissen aanduiden; voor een uitvoerige verklaring verwijs ik naar mijn boekje over „de Toekomst onzes Heeren Jezus Christus.”

De eerste gelijkenis stelt den toestand van de gemeente van Christus voor, die het geloof aan de wederkomst van Christus verloren heeft, daarna door de hernieuwde aankondiging van zijne komst uit den slaap wordt opgewekt, en dan den Heer te gemoet gaat. De onbekeerden worden buitengesloten en geoordeeld.

De tweede gelijkenis toont ons de verantwoordelijkheid van de dienstknechten des Heeren, om met de gaven en talenten, hun verleend, te woekeren, opdat zij, wanneer Hij komt, hunnen loon ontvangen.

De derde gelijkenis schildert ons het oordeel, 'twelk de Heer, bij zijne komst op aarde, over de volken, die dan op de profetische aarde, d. i. het Romeinsche gebied, leven, zal uitspreken. Dit oordeel is onderscheiden van dat, 'twelk over de rondom Jeruzalem vergaderde heirlegers (Openb. 19) zal komen, en van het oordeel der dooden in Openb. 20.

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

(*Vervolg van bladz. 123.*)

De Handelingen der Apostelen.

Dit boek sluit zich onmiddellijk aan bij het einde van het Evangelie van Lukas. In het eerste Hoofdstuk vinden wij de discipelen handelende naar de kennis, die zij hadden van de Schriften, zonder de kracht des Heiligen Geestes. Daarna bevat de Handelingen der Apostelen de openbaring van de gave en de werkingen des Heiligen Geestes. Eerst te Jeruzalem, waar Hij door Israël verworpen wordt, vervolgens in zijne vrije werkzaamheid buiten Israël; en eindelijk in Paulus, verbonden met de openbaring der Gemeente onder de volken, 't welk eindigt met Paulus' overlevering aan de volken door de Joden en met zijne zending als een gevangene naar Rome.

Hoewel de komst des Heiligen Geestes de Babylonische spraakverwarring niet opheft, zoo worden nochtans door de gave der talen, in genade, de gevolgen dier spraakverwarring weggenomen. De gave der talen is het eerste teeken van de tegenwoordigheid des Geestes. Wij aanschouwen daarna de zedelijke uitwerking zijner tegenwoordigheid in de toewijding en de eenheid der geloovigen. De Gemeente wordt gesticht, en het overblijfsel van Israël aan haar toegevoegd. „De Heer voegde dagelijks bij de Gemeente, die behouden moesten worden.” Nochtans belooft de Heilige Geest, als gevolg van Jezus' bede aan het kruis, aan Israël de terugkomst van Christus, indien zij zich zouden bekeeren; verklarende, dat de hemel Hem moet opnemen tot op de tijden der herstelling aller dingen, waarvan God gesproken heeft door den mond zijner heilige profeten van oudsher. Doch Israël verwerpt zijn getuigenis. Evenwel zetten de Apostelen

hun getuigenis volhardend voort, trots Israëls' tegenstand, en worden gesterkt door de kracht des Heiligen Geestes. De Heilige Geest openbaart zich in kracht, als de tegenwoordigheid des Heeren in de Gemeente, de harten der menschen blootleggende. Hij bewerkt eenheid en orde zelfs in tijdelijke dingen, en handelt nu in volkomene vrijheid overeenkomstig het geloof en de getrouwheid in de werktuigen zijner eigene keuze. Deze vrije werkzaamheid des Heiligen Geestes is de oorzaak van het uitspreken van het oordeel over Israël, daar hun gedrag gekenmerkt is door voortdurenden tegenstand van den Heiligen Geest. Stefanus, die het getuigenis, 'twelk zij verwierpen, krachtig predikte, was vervuld met den Heiligen Geest, en zag den hemel geopend. Zijne gelijkvormigheid aan Christus als gevolg van het aanschouwen van Jezus in de heerlijkheid wordt op treffende wijze voorgesteld. Hij sterft, doch wordt door den Heer in den hemel ontvangen. Voortaan kunnen de zegeningen der Gemeente niet meer in verbinding met Israël gegeven worden. Saulus, de groote vijand van Christus, betreedt hier voor het eerst het tooneel.

Als gevolg van de vervolging, die daarna ontstond, vinden wij de vrije werkzaamheid des Heiligen Geestes buiten Jeruzalem. Terstond daarop wordt Saulus, de hevigste vijand van Christus, ter aarde geworpen, en gebracht tot Jezus, die hem in de heerlijkheid des hemels verscheen, en hem tevens openbaarde, hoe alle geloovigen één waren met Hem, den verheerlijkten Zoon van God. „Saul, Saul, wat vervolgt gij *mij* ?”

Het getuigenis van Petrus hield in, dat de Messias, de Vorst des levens, Dien zij verworpen hadden, door God was verhoogd. Paulus daarentegen predikt Hem terstond als den Zoon van God. Petrus *predikt* Hem nooit als den Zoon van God. Paulus' prediking omvatte derhalve deze twee punten: de hemelsche heerlijkheid en de eenheid der heiligen met Christus.

Evenwel, nadat Saulus door de discipelen als een geloovige was erkend, wordt hij weer voor een tijd ter zijde

gesteld. De bediening van Petrus wordt voortgezet; en de eerste heiden wordt door middel van hem gevoegd bij de gemeente, welke tot daar toe alleen uit Joden bestond, waardoor de eenheid werd gehandhaafd. De vroegere vrije werkzaamheid des Heiligen Geestes buiten Jeruzalem, te Samaria, was erkend geworden door Petrus en Johannes, die daarheen gezonden waren; en de discipelen aldaar ontvingen den Heiligen Geest door de oplegging hunner handen. Wij vinden nu dezelfde vrije werkzaamheid des Heiligen Geestes, welke zich uitstrekt tot de heidenen in de groote Grieksche hoofdstad Antiochië. De eenheid wordt wederom gehandhaafd, doordien de Apostelen Barnabas daarheen zenden, en deze zoekt Saulus, en brengt hem te Antiochië.

Daarop vinden wij het getuigenis door profeten — een ander teeken van de tegenwoordigheid des Geestes; en de eenheid wordt weer op een andere wijze bewaard. Profeten kwamen van Jeruzalem, en tengevolge van hunne mededeelingen zenden die van Antiochië gaven voor de behoeften der heiligen in Judéa. Eindelijk vinden wij de dienst der engelen ten behoeve van de Gemeente. En hiermede wordt dit gedeelte van de Handelingen besloten.

De Heilige Geest zondert daarna, door den mond van profeten, Barnabas en Saulus af tot het werk, waartoe Hij hen geroepen had; en zij worden uitgezonden door den Heiligen Geest. Wij vinden nu een nieuwe klasse van apostelen. Het eerste, wat ons daarop voorgesteld wordt, is een beeld van de algeheele blindheid der Joden, die den Heiligen Geest wederstaan, en de opening van de oogen der heidenen om te gelooven. Doch niettegenstaande deze verblinding gaat Paulus (want van nu af aan wordt hij Paulus genoemd) steeds, naar de gedachte des Heeren, het eerst tot de Joden, en daarna tot de Grieken. Johannes Markus verlaat hen. Na op vele plaatsen gepredikt te hebben, verkiesen zij ouderlingen voor de gemeenten, van welke wij hier voor de eerste maal lezen. Zij keeren daarop naar Antiochië terug, vanwaar zij door de oplegging der handen der genade Gods bevolen

waren geweest voor het werk, dat zij thans volbracht hadden. „En zij vertoefden geen kleinen tijd bij de discipelen.”

Nadat nu de Gemeente naar hemelsche beginselen gesticht was buiten Jeruzalem, zocht de duivel verwoering te doen ontstaan door het invoeren van de wet; en opdat de eenheid zou bewaard blijven, bestuurt God alles zóó, dat deze kwestie in Jeruzalem behandeld wordt, ten einde de Apostelen en de Gemeente aldaar de geloovigen uit de heidenen zouden vrij verklaren. De dingen, aan welke zij onderworpen werden, waren niet ingevoerd door de wet, maar stonden in verband met de rechten van God op het leven, en met de handhaving der oorspronkelijke reinheid, in welke God den mensch op aarde had gesteld.

Ik zie hier het gezag der Apostelen in het midden der Gemeente. „Het heeft den Heiligen Geest *en ons* goed gedacht.” Maar tevens vinden wij hier volkomen vrijheid van bediening. Zij zenden Judas en Silas; maar daarna vinden wij heel wat anders; Paulus vergadert mede-arbeiders rondom zich: eerst Silas, en dan Timotheüs, wien hij besnijdt. Dit was gansch en al onwettig. Hij verhief zich nooit meer boven de wet dan hier.

Vervolgens zien wij de rechtstreeksche leiding des Heiligen Geestes in de uitoefening zijner bediening; doch deze rechtstreeksche leiding sluit niet buiten, dat hij gevolgtrekkingen maakt uit goddelijke aanduidingen, welke hem gegeven worden. Daarna zien wij Paulus zijne bediening vervolgen, overal door God bewaard. De duivelen zelve zijn gedwongen hem te erkennen. Hij is even bevoegd als de andere Apostelen om den Heiligen Geest mede te deelen. De vrije werkzaamheid onder de leiding des Heiligen Geestes gaat steeds voort.

Paulus, naar Jeruzalem terugkeerende, kondigt te Milete aan de ouderlingen van Eféze het einde van zijne bediening in die streken aan; hij voorspelt de aanvallen des satans; en vermaant hen om te waken en te arbeiden met denzelfden ernst en dezelfde geestkracht als waardoor zijn arbeid onder hen was gekenmerkt geweest.

Daarop keert hij naar Jeruzalem terug, hoewel de Heilige Geest hem waarschuwt, en de discipelen hem door den Geest zeggen niet te gaan. Op voorstel van de ouderlingen te Jeruzalem onderwerpt hij zich aan de joodsche instellingen, aangezien de geloovigen te Jeruzalem allen ijveraars voor de wet waren. Dientengevolge komt hij in de gevangenis; doch deze gevangenschap heeft tot gevolg, dat hij getuigenis aflegt voor de Joden, die de genade, den volken bewezen, verwerpen, voor Lysias, Felix, Festus, Agrippa en Nero. Nochtans is hij al dien tijd een gevangene; en als zoodanig werkt hij te Rome. Hiermede wordt het getuigenis aan de Joden besloten; en hiermede besluit de geschiedenis, welke wij bezitten, van de verspreiding van het Evangelie in den apostolischen tijd.

De brief aan de Romeinen.

Deze brief ontvouwt het evangelie *van God* als het getuigenis van de gerechtigheid van God, en in verband met het getuigenis van de openbaring van Gods toorn van den hemel. Hij begint met de diepe verdorvenheid der heidenen, de huichelarij der zedepredikers en de schuld der Joden. Allen zijn derhalve onder de zonde besloten, en allen kunnen van deze schuld en zonde om niet gerechtvaardigd worden door het bloed van Christus door het geloof. Tevens wordt de gerechtigheid van God in het voorbij laten gaan van de zonden der heiligen in den verleden tijd bewezen, en de grond aangetoond voor de gerechtigheid van God in den tegenwoordigen tijd.

Van Hoofdstuk IV af verbindt de Apostel het geloof met de opstanding, na Christus' overlevering voor onze zonden. In Hoofdst. V past hij dit toe op de rechtvaardiging en den vrede in de verzekering van Gods liefde; en vat allen te zamen in Adam aan den éénen kant, en in Christus aan den anderen kant, als de hoofden van hun geslacht, de wet slechts bovendien ingekomen zijnde.

In Hoofdst. VI past hij dit toe op een godzalig leven, en in Hoofdst. VII op de wet; terwijl hij in Hoofdst. VIII de algeheele vrijmaking ontwikkelt, welke de Christen daardoor deelachtig is, verbonden met het leven en de tegenwoordigheid des Heiligen Geestes. God maakt alles vast en zeker door hetgeen Hij voor ons is; en alle dingen werken ten goede mede voor ons door Jezus Christus, te midden van alle mogelijke gevaren om van Hem gescheiden te worden.

Hoofdstuk VIII is in drie deelen verdeeld. 1°. de Geest als leven, 't welk zich uitstrekt tot de opstanding des lichaams; (vs. 4—11.) 2°. de Heilige Geest als een afzonderlijk persoon in ons wonende tot onze vreugde, en met ons medegevoelende in onze zwakheden; (vs. 12—27.) 3°. God voor ons. Aldus drie dingen: het leven, God in ons en God voor ons. (vs. 28—39.)

In den brief aan de Romeinen vinden wij, behalve wanneer er gehandeld wordt over de voorbede van Christus, geen enkele maal gesproken over Jezus' verheerlijking, en dientengevolge ook niet over de eenheid des lichaams, waarop alleen gezinspeeld wordt bij haar praktische resultaten in Hoofdst. XII. Daarentegen vinden wij in dezen brief een duidelijke voorstelling van de betrekking, waarin ieder geloovige persoonlijk staat tot God op grond van de genade, die heerscht door de gerechtigheid. De gerechtigheid van God wordt in zeer scherpe tegenstelling geplaatst met die des menschen, welke de wet tot haar regel heeft; welke wet zeer nuttig is tot overtuiging van zonde, begeerlijkheid en machteloosheid, ook dan wanneer wij een goeden wil hebben.

Van Hoofdstuk IX tot en met XI tracht de Apostel de bijzondere beloften, aan de Joden gegeven, te verzoenen met de leer der goddelijke gerechtigheid, bij welke alle onderscheid wegvalt. Na zijne groote liefde tot de Joden uitgesproken te hebben, gebruikt hij de alsolute souvereiniteit van God, in hunne eigene geschiedenis bewezen door de uitsluiting van Ismaël en Ezau, hoewel deze zonen van Abraham en Izaäk waren, en

bevestigd door de genade, welke hen bij Sinai had gespaard, om de rechtvaardigheid van de roeping der heidenen te bewijzen, 't welk hij door aanhalingen uit Hoséa aantoonst. Daarna toont hij aan, dat de verwerping der Joden door de profeten was voorspeld. In Hoofdstuk X stelt hij de gerechtigheid door de wet tegenover de gerechtigheid door het geloof; bewijst het recht, 't welk de heidenen hebben op de laatste; en bevestigt dit, evenals het verzet der Joden tegen deze roeping der heidenen, uit hunne eigene schriften.

In Hoofdstuk XI stelt hij de vraag: Is Israël dan voorgoed en onherroepelijk, als volk, verworpen? Zijn antwoord is ontkennend; en hij levert daarvoor drie bewijzen: 1°. in zijn eigen persoon; 2°. in de waarheid, dat, waar er gesproken wordt van de roeping der heidenen, er uitdrukkelijk wordt bij gezegd, dat deze geschiedde om Israël tot jaloesheid te verwekken, en derhalve niet om hen onherroepelijk te verwerpen; 3°. in de stellige verklaring der Schrift, dat de Verlosser zou komen uit Sion en de goddeloosheden zou afwenden van Jakob. In verband hiermede stelt hij de heidenen, naar het beginsel des geloofs ingeënt, hunne verantwoordelijkheid voor oogen; hun aantoonende, dat, indien zij niet in de goedertierenheid Gods bleven, zij van den boom der belofte op aarde zouden worden afgehouden, gelijk zoovelen van de Joden toen reeds waren, en dat God dan de Joden wederom opnieuw zou inenten. Dit is de getuigenis ten opzichte van de wijsheid: God heeft allen onder het ongelooft besloten, opdat Hij aan allen barmhartigheid zou bewijzen.

In het laatste gedeelte van dezen brief vinden wij afzonderlijke vermaningen; behalve dat de Apostel in Hoofdst. XV zijne leer te zamen trekt in de volgende woorden: „Jesus Christus is een dienstknecht geworden der besnijdenis ter wille van de waarheid Gods, ten einde de beloften der vaderen te bevestigen, en dat de volken God zouden verheerlijken wegens *de barmhartigheid.*”

De eerste brief aan de Korinthiërs.

In dezen brief vinden wij de inwendige orde van de Gemeente door de leiding en de kracht van Gods Geest in den Apostel. De Gemeente wordt op hare verantwoordelijkheid gewezen, en de Apostel handelt in overeenstemming met haar, nochtans zijn gezag, waar zulks noodig is, handhavende. Paulus begint met de kracht des Geestes in hun midden in de gaven te erkennen, benevens de genade, die hen tot het einde toe bewaren zou; doch hij stelt de kracht van dien Geest tegenover de wijsheid des vleesches; hij bevestigt, dat wij geloovigen, den Geest ontvangen hebben om te onderzoeken, wat geen oog heeft gezien, en geen oor heeft gehoord, welke dingen *geopenbaard* zijn door den Geest aan een iegelijk, die God liefheeft — *medegedeeld* door den Geest en *ontvangen* door den Geest. Wij hebben derhalve: openbaring, geïnspireerde mededeeling en ontvangst. (Let op de vertaling in Hoofdst. II : 13: „Geestelijke dingen door geestelijke woorden mededeelende.”) Behalve dit hebben wij ook den zin van Christus.

Nadat de Apostel heeft aangetoond, dat hij een goed fundament gelegd had, stelt hij den bouw van Gods gebouw onder de verantwoordelijkheid van hen, die er aan arbeiden. Hij verdedigt zijn eigen bediening en autoriteit; en treedt daarop in allerlei bijzonderheden van den wandel. Eerst omtrent persoonlijke reinheid; daarna omtrent de uitoefening van de tucht over den booze; vervolgens over het gaan voor de rechtbank, over het huwelijk, over het eten van vleesch aan de afgoden geofferd. Daarna verdedigt hij opnieuw zijne bediening; vestigt hunne aandacht op de ernstige waarheid, dat men deel kan hebben aan allerlei zegeningen en toch verloren kan gaan; en dringt er ernstig op aan, dat zij toch geen gemeenschap met den afgodstempel hebben zouden, waar zij gemeenschap hadden aan de tafel des Heeren. In Hoofdstuk XI handelt hij over hetgeen betamelijk is in de geestelijke bediening bij bidden of profeteeren, waar-

voor hij als grond aangeeft, dat Christus het Hoofd is van iederen man, en de man het hoofd van de vrouw. Van het 9de vers af handelt hij over de orde in de vergadering, en voornamelijk aan de tafel des Heeren; terwijl hij tegelijkertijd spreekt over Gods tuchtiging in tegenstelling met veroordeeling.

Hierop volgt in Hoofdstuk XII het onderwerp van de geestelijke openbaringen — de plaats welke de gaven innemen, de eenheid des lichaams en het persoonlijke lidmaatschap. De gaven zijn van *den Geest*; de bediening van die gaven geschiedt onder *den Heer*; de werkingen zijn van *God*. Vervolgens toont de Apostel aan, dat de liefde beter is dan de beste gaven, de nog uitnemender weg. In Hoofdstuk XIV komt hij dan op de gaven terug, en toont aan, dat dezulken, waarbij het verstand werkzaam is, de uitnemendste zijn, terwijl de stichting van allen het hoofddoel wezen moet.

In Hoofdstuk XV wordt de opstanding, de heerlijkheid van Christus, en onze heerlijkheid met Hem behandeld.

En ten slotte herinnert hij aan de inzameling voor de heiligen; en laat ons in zijne verschillende groetenissen de vrijheid der persoonlijke bediening zien; terwijl hij tevens het beginsel vaststelt, dat degenen, die zichzelf aan de dienst des Heeren onder de heiligen hadden overgegeven, door allen moesten worden geëerd en gehoorzaamd.

De tweede brief aan de Korinthiërs.

Deze brief werd geschreven, nadat de Apostel door Titus vernomen had, dat zijn eerste brief een gunstige uitwerking onder hen gehad had. Hij was in gevaar van zijn leven geweest, en nu hij vrij tot de Korinthiërs spreken kon, opent hij zijn hart wijd voor hen, en deelt hun al de redenen mede, die hem verhinderden om op zijn weg naar Macedonië tot hen te komen. In de eerste hoofdstukken evenwel verklaart hij de macht des levens in Christus, 't welk hij met het werk van Christus in verband brengt, om zoo doende over de gerechtigheid van

God te kunnen spreken. Hij stelt deze macht des levens tegenover de wet in Hoofdst. III; toont haar zegepraal over den dood in elk opzicht in Hoofdst. V; stelt ons voor de bevrijding van het oordeel als een oorzaak van vrees, terwijl wij door de liefde van Christus gedreven worden om ons met de zielen der menschen bezig te houden. In Hoofdst. IV spreekt hij over het aarden vat, waarin de kracht dezès levens is, opdat onze kracht praktisch van God zijn zou. Het vat moet voor gestorven worden gehouden, en de Heer komt ons daarin te hulp door zijne kastijdingen. Dientengevolge ziet hij slechts op de eeuwige dingen; kent geen mensch naar het vleesch, maar is getrouw in de bediening der verzoening, welke hem en den anderen gezanten van God toevertrouwd was, en bidt de menschen, van Christus' wege: „Laat u met God verzoenen.” Deze bediening wordt dan bewezen in elk opzicht werkelijkheid te zijn.

De Apostel dringt vervolgens ~~Van~~ op geheele afzondering van de wereld, opdat zij gemeenschap zouden kunnen hebben met den Vader; vermaant hen tot volkomene heiligheid in de vreeze Gods, en erkent de echtheid van hunne bekeering, waarop hij had aangedrongen, en waarvan de tijding door Titus zijn geest had verkwikt. Daarop wijdt hij lang uit over de inzameling voor de heiligen; en is eindelijk, geheel tegen zijn eigen wil, genoodzaakt om zijne bediening te verdedigen door van zichzelf te spreken, besluitende dit onderwerp met de mededeeling van zijne opneming in den derden hemel. Zijne kracht was evenwel geen gevolg daarvan, maar van de kracht van Christus, die in zijne zwakheid werkte.

Ten slotte spreekt hij zijne vrees uit, dat sommigen nog niet recht stonden, en dreigt hen met de roede, wanneer hij tot hen komen zou; terwijl hij eindelijk een beroep doet op hunne eigene zekerheid, dat zij Christenen waren, ten bewijze dat Christus werkelijk door hem sprak.

Gode alleen de eer!

(Uittreksel van een brief.)

Geliefde vriend en broeder in Jezus Christus!

Met veel genoegen ontving ik uwe vertaling van . . . . . Ik hoop het genoegen te smaken die te lezen of mij te doen voorlezen in de tusschenpoozen, wanneer de Heer, evenals tot zijne discipelen, ook tot mij wil zeggen: „Kom hier ter zijde en rust een weinig”. Doch, geliefde vriend! ik kan niet nalaten U op te merken, dat het genoegen, 't welk mij het verschijnen van uw werk heeft verschaft, een weinig bedorven is geworden door de veel te gunstige gedachte, die gij jegens mij in uw voorbericht uitdrukt.

Nog eer ik een woord van uwe vertaling gelezen had, gaf ik een exemplaar aan een zeer geliefden vriend, die mij kwam mededeelen, dat gij in uw voorbericht mij geprezen hadt wegens mijne vroomheid. Nadat ik uwe woorden gelezen had, hadden die op mij dezelfde uitwerking als op mijne vrienden. Ik hoop dus, dat gij mij niet euvel zult duiden, wat ik U ten dezen opzichte heb te zeggen als vrucht van een vrij lange ondervinding.

De hoogmoed is de grootste van de zonden, die ons bestormen; van al onze vijanden is het deze wel, die het langzaamst en het moeilijkst sterft. Zelfs de kinderen der wereld weten dit te onderscheiden. Mevrouw de Stael zeide op haar sterfbed: „Weet gij, wat bij den mensch het laatste sterft? De eigenliefde.” God haat den hoogmoed meer dan alle andere zonden, wijl de mensch door den hoogmoed de plaats wil innemen, welke alleen toebehoort aan Hem, die verheven is boven alles.

De hoogmoed stoort de gemeenschap met God, en brengt zijne straffen over ons; want God wederstaat den hoovardige; en het Woord zegt ons, dat er een dag vastgesteld

is, wanneer de hoogmoed der menschen vernederd zal worden, en de menschen, die zich verheven zullen hebben, ternedergeworpen zullen worden. (Jesaja II : 17.) Ook twijfel ik er niet aan, of gij zult gevoelen, mijn waarde vriend! dat men zijn naaste niet meer schade kan doen, dan door hem te prijzen en zijn hoogmoed te streelen. „Een man, die zijnen naaste vleit, spreidt een net uit voor deszelfs gangen.” (Spreuken XXIX : 5.) En „een gladde tong maakt omstoting.” (Spreuken XVI : 28.)

Wees er overigens van overtuigd, dat onze gezichtseinder veel te kort is dan dat wij bekwaam zouden zijn de mate van vroomheid van onzen broeder te waardeeren; wij kunnen er de juiste maat niet van te weten komen zonder de weegschaal van het heiligdom; maar die is in handen van Hem, die de harten doorziet. „Zoo oordeelt dan niets vóór den tijd, totdat de Heer komt . . . die de raadselen der harten openbaren zal, en dan zal een iegelijk zijnen lof hebben van God.” (1 Kor. IV : 5.)

Laat ons tot dat oogenblik, onze broeders ten opzichte van het goede en het kwade waardeeren met die gematigdheid, welke ons betaamt, bedenkende dat het veiligste en beste oordeel dat is, hetwelk wij over onszelf vellen, indien wij vermeenen dat anderen boven ons uitmunten.

Indien ik u vroeg, waardoor gij meent te weten, dat ik een van de verst gevorderden op de christelijke levensbaan ben en een uitstekend dienstknecht van God, dan zoudt gij mij zeker bezwaarlijk kunnen antwoorden. Wellicht zoudt gij de werken, die ik geleverd heb, opnoemen; maar weet gij niet, mijn waarde vriend en broeder, dat gij, zoo goed als ik, een stichtelijke preek kunt houden, en dat het oog (zooals het spreekwoord zegt) verder ziet dan de voeten gaan; en dat wij ongelukkig niet altijd, en niet in alle dingen zijn, wat onze prediking voorstelt, en dat wij dezen schat in aarden vaten omdragen, opdat de uitnemendheid der kracht van God zij en niet van ons?

Ik wil u niet de gedachte mededeelen, die ik van mijzelf heb, want dit doende zou ik waarschijnlijk niets anders doen dan mijn eigen eer verkondigen, en onder dit alles

zou ik nederig schijnen, 't welk ik niet ben. Ik zou u veeleer moeten zeggen, wat onze Meester van ons denkt. Hij, die de harten proeft, en de waarheid zegt; Hij, die de Amen en de getrouwe Getuige is, heeft vele malen tot mij in het binnenste mijner ziel gesproken, waarvoor ik Hem dankzeg. Maar wil mij gelooven, Hij heeft mij nimmer gezegd, dat ik een uitstekend Christen was, zeer gevorderd op de paden der vroomheid; integendeel, Hij zegt mij zeer duidelijk, dat, indien ik de plaats, die mij toekomt, ken, het die is van den voornaamste der zondaren en van den minste van al de heiligen.

Het staat vast, geliefde vriend! dat ik veeleer zijn oordeel dan het uwe heb aan te nemen. De meest uitmuntende Christen is een dergenen, dien niemand kent, van wien niemand ooit heeft hooren spreken, hier of daar een geringe werkman of knecht, wiens eenig geluk Christus is, en die alles doet onder zijn toezicht en om zijne goedkeuring te verwerven. De eersten zullen de laatsten zijn. Laat ons elkander aanmoedigen, den Heer alleen te verheerlijken. Hij alleen is waardig eer, lof en verheerlijking. Zijne goedheid is nooit genoeg te waardeeren. Het lied der heiligen (Openb. V) brengt alleen eere toe aan Hem, die hen gekocht heeft door zijn bloed. Het behelst niet één woord van lof voor een hunner, niet één woord, dat eenige rangschikking aangeeft van uitmuntenden of niet uitmuntenden, elke onderscheiding verliest zich in den algemeenen titel van „gekochten;” en die alleen maakt het geloof en de roem uit van hun heilig gezelschap. Laten wij ons beijveren onze harten in overeenstemming te doen zijn met dit heerlijke lied, waarin, zooals wij weten, ook onze zwakke stemmen zich eenmaal zullen mengen. Dit is ons geluk reeds hier beneden. Zoo doende zullen wij tot de verheerlijking van God bijdragen; welke verheerlijking vermindert door de onderlinge eerbewijzen, waarmede de Christenen elkander zoo dikwijls vleien. Wij mogen geen twee monden hebben: één om God te eeren en een ander om den mensch te eeren. Laat ons derhalve doen, wat de Serafijnen in de hemelen

doen. Met twee vleugelen bedekken zij hun aangezicht, ten teeken van hun diepen eerbied voor de heilige tegenwoordigheid van den Heere God; met twee anderen bedekken zij hunne voeten, teneinde voor zichzelf hun eigen loopbaan te verbergen, en met de twee laatsten vliegen zij om het welbehagen van hun Heer ten uitvoer te brengen, terwijl zij niet ophouden te zeggen: „Heilig, heilig, heilig is de Heer der heirscharen; de geheele aarde is van zijne heerlijkheid vervuld.”

Vergeef deze weinige woorden van christelijke vermaning, welke, ik ben er zeker van, u vroeg of laat nuttig zullen worden, daar zij deel zullen uitmaken van uwe eigen ondervinding. Gedenk mij in uwe gebeden, zooals ik den zegen des Heeren inroep over u en over uwen arbeid.

Indien gij ooit een tweede editie van uw werk mocht uitgeven, wil dan zoo goed zijn al de zinsneden, waarop ik uwe aandacht gevestigd heb, uit te laten en mij eenvoudig „broeder en dienstknecht des Heeren” te noemen. Zoodanige eer is voldoende, en behoeft geen enkele toevoeging.

Uw vriend en broeder,

J. N. D.

Correspondentie.

35. A. Q. te Breskens vraagt, wat de woorden in 1 Petr. IV : 8: „de liefde bedekt een menigte van zonden” beteekenen.

Wanneer de Christenen een vurige liefde tot elkander hebben, dan zullen zij, als er zonden in hun midden gevonden worden, zich met deze bezighouden, en niet rusten, voordat de schuldige zijne zonde heeft beleden en er van gereinigd is geworden. De schuldige wordt dan door de liefde der geloovigen teruggebracht, en weer in de gemeenschap des Heeren hersteld, zoodat zoo doende de zonden voor Gods aangezicht weggenomen en derhalve bedekt worden.

36. K. R. te Delft vraagt een verklaring van Efeze IV : 17—24.

De Apostel vermaant in deze woorden de geloovigen, op grond van hun deelgenootschap aan de nieuwe schepping, om niet meer te wandelen evenals de andere volken, maar in alles afgezonderd te leven van de begeerlijkheden der wereld en des vleesches.

De waarheid in Jezus, zooals die door Paulus verkondigd werd, is, dat de Christen den ouden mensch heeft afgelegd, en vernieuwd in den geest zijns gemoeds, den nieuwen mensch heeft aangedaan. De oude mensch wordt verdorven naar de begeerlijkheden der verleiding; de nieuwe mensch daarentegen is naar God geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid.

Een uitvoerige verklaring dezer woorden is te vinden in de beschouwing over den brief aan de Efeziërs.

37. H. L. G. te 's Hage vraagt: *a.* „Is er ook een reden op te geven, waarom wij niet lezen, dat Jozef, tijdens zijn verblijf in Egypte, een altaar oprichtte, terwijl Abraham, Izaak en Jakob in Kanaän meermalen een altaar bouwden?”

De reden is, dunkt mij, dat Kanaän het land was, 't welk door den Heer aan Abraham en zijn zaad ten erfdeel gegeven was; terwijl Egypte een vreemd land was, waar Jakobs nakomelingen wel een tijdlang hebben vertoefd, maar waaruit zij door een machtige hand zijn verlost, om er nooit terug te keeren. Opmerkelijk is het, dat ook Abraham, toen hij, tengevolge van den hongersnood, naar Egypte ging, daar geen altaar heeft opgericht; terwijl hij, in Kanaän teruggekeerd, terstond ging naar de plaats des altaars, dat hij in het eerst gemaakt had, en aldaar den naam des Heeren aanriep.

b. „Is er ook een bewijs te leveren, dat de zonen van Jakob geloovigen waren?”

In het begin van de ons medegedeelde geschiedenis waren zij het zeker niet. Zij waren toen, integendeel, vijanden en vervolgers van den rechtvaardigen Jozef. Of zij het later geworden zijn, is moeielijk met beslistheid te zeggen. Wel blijkt uit de geschiedenis, dat zij tot erkentenis en gevoel van hunne schuld gekomen zijn; en als wij aannemen, dat deze schuldbelijdenis een waarachtige geweest is, waartoe ik zeer geneigd zou zijn, dan hebben zij zich in waarheid tot den Heer bekeerd.

38. F. Z. te Leeuwarden. — In Matth. V : 17, 18 spreekt de

Heer niet van zijne vervulling van de wet door het opvolgen van hare geboden — hoewel Hij dit natuurlijk in elk opzicht, volmaakt, heeft gedaan — maar van het voleindigen van de wet en de profeten, van het tot voleindiging of volmaking brengen van de oud-testamentische bedeeling, doordien in zijn persoon en werk al de typen en schaduwen dier bedeeling hunne vervulling gekregen hebben. Van de geheele oud-testamentische bedeeling is Christus de geest, de hoofdinhoud, het middelpunt. Het door Gods Geest verlichte oog aanschouwt Hem in al de instellingen en ceremoniën en offeranden, zoowel als in de geheele geschiedenis; zoodat Hij, naar Paulus' woord in Rom. X : 4, is „het einde der wet tot gerechtigheid voor een iegelijk, die gelooft.”

Wat Rom. VIII : 3, 4 betreft, laat mij die woorden een weinig omschrijven, dan zal hunne bedoeling duidelijk worden. „Want hetgeen der wet onmogelijk was,” om mij namelijk vrij te maken van de zonde en den dood, „dewijl zij door het vleesch, ('t welk vijandschap is tegen God) krachteloos was”, (de schuld lag dus niet bij de wet, maar bij het vleesch; want de wet is heilig, rechtvaardig en goed,) „deed God, daar Hij, zijnen eigen Zoon in gelijkheid des zondigen vleesches” (niet in zondig vleesch) „en (als offer) voor de zonden zedende, de zonde in het vleesch (dat is de zonde, die in het vleesch woont, niet de zonde in zijn vleesch) heeft veroordeeld; opdat de rechtvaardige eisch der wet (hetgeen de wet rechtvaardiglijk eischt) vervuld zou worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.” Door Christus vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods, hebben wij kracht tegenover de zonde. Wie onder de wet is, heeft geen kracht, zooals Rom. VII duidelijk aantoonst; hoewel het gemoed is vernieuwd, zoo is er nochtans geen kracht tegen de zonde, maar integendeel een voortdurend struikelen en vallen. Christus, en niet de wet, Christus in genade en waarheid, Christus gestorven en opgestaan, is de eenige kracht tot heiligheid door de werking des Heiligen Geestes in ons; zoodat hetgeen de wet, doch tevergeefs, eischte van hen, die onder de wet waren, werkelijk vervuld wordt in ons, die niet zijn onder de wet, maar onder de genade.

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

(*Vervolg van bladz. 138.*)

De brief aan de Galatiërs.

Deze brief stelt de wet tegenover de beloften, de genade en den Geest, en niet zoozeer tegenover de gerechtigheid, hoewel ook daarover gesproken wordt. Hij toont aan, dat de wet gekomen is tusschen het geven van de belofte en de komst Christus, en dat zij de belofte onmogelijk kon teniet doen, maar alleen gegeven was tot op Christus of het geloof. In verband hiermede doet de Apostel de onafhankelijkheid zijner bediening uitkomen. Kortelijk toont hij aan, dat hij der wet gestorven was, welke wet den vloek bracht; dat hij door de wet gestorven was, doch als een gekruisigde met Christus; zoodat Christus in hem, een levendgemaakte, leefde, en hij leefde door het geloof in den Zoon van God.

In Hoofdstuk III : 20 is de hoofdzaak, dat de vervulling van een stellige belofte alleenlijk afhangt van de getrouwheid van één; doch dat, daar de wet een middelaar, Mozes, had, er twee partijen in gemoeid waren; God evenwel is slechts één. Derhalve hangt onder de wet de zegening af van de getrouwheid van den mensch, zoowel als van die van God; en dientengevolge faalt alles. De belofte was van te voren door God bevestigd in Christus. Christus kwam, nadat de wet gebroken was, en wij rusten in het werk van den Middelaar, en niet in het werk van de tweede partij. De wet was er bijgevoegd om der *overtredingen* wil, niet om der zonde wil.

Een ander punt is, dat zij, die onder de wet leefden, verlost waren door Christus, die den vloek der wet gedragen had; zoodat de zegen vrijelijk kon vloeien, opdat zij de belofte des Heiligen Geestes zouden ontvangen. In

de Galatiërs vinden wij den dood toegepast op de wet, het vleesch en de wereld. In Hoofdstuk VI vinden wij de vermelding van het feit, dat er een regeering is van God, welke zich over alle menschen uitstrekt, en hare gevolgen met zich medebrengt als algemeenen regel.

De brief aan de Efeziërs.

In dezen brief vinden wij de betrekking, waarin de heiligen staan tot God, den Vader, en tot Christus, die in den hemel verhoogd is. Vooreerst tot God en den Vader, 'twelk onze roeping is; daarna worden wij bekend gemaakt met de plannen van God, die alle dingen onder één hoofd in Christus zal te zamen brengen; en bijgevolg met de erfenis en met de plaats, welke de erfgenamen innemen; terwijl de Heilige Geest ons gegeven is als onderpand, totdat de verlossing der erfenis zal hebben plaats gevonden.

De Apostel bidt daarna van den God van onzen Heer Jezus Christus, die hier als mensch wordt beschouwd, dat de heiligen mogen weten, welke God's roeping en erfenis is, en welke de kracht is, die in ons werkt, die Hij gewrocht heeft in Christus, door Hem uit de dooden op te wekken en Hem aan zijne rechterhand in de hemelsche gewesten te zetten, ten einde Hem macht te geven over alle dingen, en de Gemeente tot zijn lichaam en tot zijne vervulling te maken.

Vervolgens ontvouwt de Apostel de levendmaking, de opwekking en de opneming in de hemelsche gewesten in Christus van de heiligen door de souvereine genade, waarin de uitnemende rijkdom van Gods genade in goedertierenheid over ons is geopenbaard. Daarop toont hij aan, dat de Heidenen, die verre, en de Joden, die nabij waren, beiden uit hunne respectieve plaatsen zijn genomen om éenen nieuwen mensch in Christus te vormen, en alzoo te worden de woonstede van God op aarde door den Geest. Aldus zien wij de Gemeente met Christus in den hemel

verbonden als zijn lichaam, en op aarde de woonstede Gods in den Geest uitmakende. Daarop wordt de verborgenheid onthuld, welke nu eerst werd bekend gemaakt als een getuigenis van de veelvoudige wijsheid Gods in de hemelsche gewesten.

De Apostel bidt vervolgens tot den Vader van onzen Heer Jezus Christus, dat de volle zegen hiervan mocht worden verwezenlijkt, door het wonen van Christus in hunne harten; zoodat zij, in de liefde geworteld en gegrond, bekwaam mochten zijn om de oneindige uitgestrektheid te begrijpen van hetgeen de heerlijkheid van God uitmaakt, en tevens de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat zij zouden vervuld worden tot de gansche volheid Gods. Eindelijk geeft hij heerlijkheid aan God in de Gemeente tot in alle geslachten, zoo doende het voortdurend bestaan der Gemeente als zoodanig vaststellende. (In Hoofdstuk III vs. 15 moeten wij in plaats van „de gansche familie” lezen „elke familie.” Let wel op, dat de breedte en diepte en lengte en hoogte, waarvan in vs. 18 gesproken is, niet is van de liefde. Het geheele derde Hoofdstuk is een tusschenzin, en de eerste woorden van het vierde Hoofdstuk zijn verbonden met het begin van Hoofdstuk III.)

In de eerste helft van Hoofdstuk IV onthult de Apostel, in verbinding met het Hoofd Christus, de drievoudige eenheid, waartoe wij gebracht zijn, en de instrumenten tot opbouw en stichting, als gaven, zoowel voor de Gemeente als daarbuiten. Er is een drievoudige eenheid: een wezenlijke, een van belijdenis, en een algemeene in God. De eerste: één lichaam, één Geest, ééne hoop. De tweede: één Heer, één geloof, één doop. De derde: één God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in ons allen. Wij moeten wandelen met alle ootmoedigheid, ons beijverende om de eenheid des Geestes te bewaren in den band des vredes. De gaven komen van den verheerlijkten Mensch, die den duivel overwonnen en gevangen genomen heeft, om degenen, die onder de macht des satans geweest waren, tot werktuigen zijner

macht te maken, en de heiligen te vergaderen en te volmaken. Tevens is Hij, die opgevaren is, dezelfde, die ook nedergedaald is in de benedenste deelen der aarde, opdat Hij alle dingen vervullen zou. De maat, tot welke de heiligen moeten opwassen, is die van den vollen wasdom der volheid van Christus zelven; het lichaam te zamen gevoegd en verbonden door alle ondersteunende geledingen tot zijns zelfs opbouwning in de liefde.

Daarna komen de vermaningen, welke gericht worden tot den nieuwen mensch, die naar God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid. Alleen de nieuwe mensch heeft te doen met gerechtigheid en heiligheid; daarom moeten zij navolgers van God zijn, en handelen, zooals Christus gehandeld heeft in liefde, welke de volmaakte uitdrukking van God is. In dezen nieuwen mensch zijn zij licht in den Heer. De maatstaf voor hunnen wandel en voor hunne werken is het licht zelf, van hetwelk Christus, indien zij ontwaakt zijn, het volmaaktste afschijnsel is. Daarom moeten zij als wijzen wandelen in het midden dezer wereld.

De wederkeerige verplichtingen van man en vrouw beschrijvende, ontvouwt de Apostel de betrekking van de Gemeente tot Christus, gegrond op de werking zijner liefde. Ten eerste, gaf hij zichzelve voor haar; dan heiligt en reinigt Hij haar door het Woord, en eindelijk stelt Hij haar zichzelve voor, verheerlijkt, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks. Twee dingen zijn hierbij op te merken: 1°. dat in de vergelijking met Adam en Eva, Christus zoowel de plaats van Adam als van God inneemt; en 2°. dat er een nauw verband bestaat tusschen Christus' tegenwoordige werkzaamheid en de toekomstige heerlijkheid. Hij heiligt en reinigt de Gemeente, opdat Hij haar zichzelve zou kunnen voorstellen. Maar behalve dat de Gemeente de vrouw van Christus is, wordt zij ook overeenkomstig de vergelijking met Eva, zijn lichaam genoemd, en Christus wordt voorgesteld als dit lichaam te voeden en te koesteren, gelijk een mensch zulks met zijn eigen vleesch doet. Ten slotte worden de Christenen ver-

maand om de geheele wapenrusting van God aan te doen, en in de sterkte zijner macht te strijden in volkomene afhankelijkheid van Hem.

De brief aan de Filippiërs.

In dezen brief wordt ons de christelijke ervaring geschetst, waarbij de zonde en het vleesch in het geheel niet genoemd worden, dan alleen om de gerechtigheid in het vleesch te verwerpen. Wij aanschouwen een mensch, die verheven is boven alles, waarmede hij in deze wereld te doen heeft. Hoofdstuk II spreekt in het bijzonder van een liefderijk en gehoorzaam karakter door heenwijzing naar Christus, die op aarde kwam en gehoorzaam was tot den dood, in tegenstelling met den eersten mensch. In Hoofdstuk III vinden wij de kracht des goddelijken levens, 't welk den verheerlijkten Christus aanschouwt als een voorwerp, tot hetwelk hij aangetrokken wordt. In elk opzicht staat hij boven de omstandigheden: zijne banden hebben meer tot bevordering van het evangelie gediend; wordt Christus uit ijverzucht gepredikt, hij verheugt er zich nochtans over, en gelooft dat alles tot zijn heil zal uitloopen.

In dezen geheelen brief is de behoudenis de verkrijging van de geheele verlossing in heerlijkheid; en dit is ook de kracht van het woord „Heiland” in Hoofdst. III : 20. Het leven en de dood zijn beiden van zulke gezegende gevolgen, dat het eigen-ik geheel verdwijnt, omdat hij geen begeerte hebben kan, hoewel op zichzelf het sterven verreweg het beste is. Hij geeft, wat voor hem beter was, op tot het welzijn van de Gemeente. Voor hem te leven is Christus. Alles is schade en drek bij de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus; en hij doet niet anders dan één ding — zich uitstrekken naar de heerlijkheid. Hoewel hij vier jaren aan een soldaat was vastgeklonken, zoo wist hij nochtans, wat het

was, zich altijd in den Heer te verblijden, en voor niets bezorgd te zijn. De vrede Gods bewaarde zijn hart, zoodat hij in alle dingen kon onderwezen worden, verzadigd te zijn en honger te lijden, overvloed te hebben en gebrek te lijden; hij was in staat om alle dingen te doen door Christus, die hem kracht gaf. Daarom rekende hij op *zijn* God voor een zegen over de Filippiërs.

De brief aan de Kolossers.

In den brief aan de geloovigen te Kolosse, die het Hoofd niet vasthiielden, wordt de persoonlijke heerlijkheid van het Hoofd uitvoerig en heerlijk ontwikkeld. De hoop is in de hemelen, en de heiligen worden hier niet als in den hemel gezeten gezien. Het leven van den nieuwen mensch wordt meer bijzonder aan het licht gesteld, waar wij in den brief aan de Efeziërs den Geest vinden. Behalve in ééne plaats: „uwe liefde in den Geest,” wordt in den brief aan de Kolossers niet van den Geest gesproken.

Na het gebed van den Apostel, waarin hij smeekt om een wandel waardig den Heere en naar zijne kracht, en waarin wij worden aangemerkt als bekwaam voor de erfenis der heiligen in het licht, stelt hij ons Christus voor als het Hoofd over de schepping en over het lichaam, tegelijk met zijne goddelijke heerlijkheid. Christus is het beeld des onzienlijken Gods; alle dingen bestaan te zamen door Hem; en het was het welbehagen der gansche volheid in Hem te wonen. Daarna vinden wij de verzoening van de schepping, welke nog geschieden mocht, en die der heiligen, welke reeds geschied is. Ook spreekt de Apostel over zijne tweeledige bediening: hij predikt het evangelie in de gansche schepping, en hij verkondigt het woord aan de Gemeente, die de verborgenheid is, tot daartoe in God verborgen, doch nu bekend gemaakt onder de volken door Christus, die in hen is de hoop der heerlijkheid.

In Hoofdstuk II worden de Kolossers gewaarschuwd tegen de filosofie en tegen de menschelijke inzettingen, welke ons scheiden van het Hoofd, in Wien al de volheid lichamelijk woont, en in Wien wij volmaakt zijn. Daar alle vijandelijke machten door Hem overwonnen zijn, zoo zijn zij — de geloovigen — gestorven en opgestaan, opdat zij niet onderworpen zijn zouden aan de inzettingen des vleesches. Daar deze vrijheid gegrond is op hun gestorven zijn met Christus, zoo steunt het geheele christelijke leven op hunne opstanding met Christus, die hun leven is, en met Wien zij geheel verbonden zijn, zoodat Christus is alles en in allen; en wat zij ook doen mochten, zij moesten het alles doen in den naam van den Heer Jezus.

De eerste brief aan de Thessalonikers.

Als algemeene regel vinden wij in dezen brief de komst des Heeren ons voorgesteld ten zegen voor de heiligen; terwijl in den tweeden brief die komst voorkomt ten oordeel over de goddeloozen. In dezen eersten brief zijn de heiligen verbonden met den Vader, den eenigen waarachtigen God, tegenover de valsche goden, voor wie zij zich vroeger neerbogen. Zij zijn bekeerd geworden, en door hun geloof zijn zij in de geheele wereld een getuigenis, dat zij bekeerd zijn om den levenden en waarachtigen God te dienen en zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten. Het vroegere volk van den waren God is in vijandschap tegen het evangelie, 't welk den Vader en de genade voor de volken aan het licht brengt. In het tweede Hoofdstuk is de komst van den Heer Jezus verbonden met des Apostels vreugde en kroon in de heiligen, voor wie hij tot zegen geweest was. In Hoofdstuk III staat die komst in verband met de heiligheid voor den Vader; de Heer komt met al zijne heiligen. In Hoofdstuk IV vinden wij de volle openbaring omtrent de opname der Gemeente om den Heer in de lucht te

ontmoeten. De verzen 15—18 moeten als een tusschenzin worden aangemerkt, zoodat vs. 14 in verband staat met het eerste vers van Hoofdstuk V, waar het karakter van Christus' komst voor de zijnen in tegenstelling staat tot zijne komst voor de wereld. Daarna wordt, met verschillende vermaningen, tot God opgezien als Dengene, die hen bewaren zal, totdat Jezus komt.

De tweede brief aan de Thessalonikers.

In dezen brief worden de heiligen in de eerste plaats teruggebracht van de verwarring, waarin zij gekomen waren door verkeerde leeringen, alsof de schrikkelijke vervolgingen, waaronder zij leden, een bewijs waren, dat de dag van Christus er reeds was, terwijl de Apostel hun leert, dat *zij* in dien dag rust zouden hebben, terwijl *de goddeloozen* zouden lijden. In Hoofdstuk II doet de Apostel een beroep op de komst van Christus en op hunne vergadering tot Hem, als op een bewijs, dat de dag van Christus er onmogelijk kon zijn. Daarna toont hij aan, hoe de goddeloosheid op aarde zal toenemen, voordat die dag komen zou. In het derde Hoofdstuk vraagt hij hunne gebeden, en geeft hun verschillende vermaningen. Hun toestand was zeer geestelijk in den eersten brief; en wij vinden in 1 Thess. I : 3 het volledige karakter van den christelijken toestand en van de christelijke dienst.

De eerste brief aan Timotheüs.

In dezen brief wordt ons de ware orde van de Gemeente in haren normalen toestand voorgesteld; in den tweeden daarentegen de weg des geloofs aangewezen, wanneer de Gemeente in een abnormalen toestand, in wanorde, verkeert. In 1 Tim. III : 15 vinden wij het beginsel voor den wandel en het gedrag van Timotheüs.

Deze brieven, evenals die aan Titus, zijn niet gericht aan gemeenten, ook werden zij niet aan gemeenten als zoodanig medegedeeld; (de gemeente Gods bezit ze, maar dat is een geheel andere zaak) hoewel hetgeen in hen vervat is, en het gedrag van den Christen persoonlijk bestuurt, van altijddurende beteekenis en verplichting is.

De tweede brief aan Timotheüs.

In dezen tweeden brief aan Timotheüs ziet Paulus zich aan het eind zijner loopbaan; en hoewel in de Gemeente alles in verwarring was, en hij zijnen loop als geëindigd beschouwt, zoo is er geen brief, waarin hij zoozeer aandringt op onwrikbaren moed en kracht in de heiligen, hen vermanende om de verdrukkingen des evangelies te verdragen in de kracht Gods. Wij hooren evenwel, dat hij de vereeniging van de uitwendige kerk met het lichaam van Christus verbreekt, en godzaligheid en vroomheid erkent overal, waar hij die vindt. Hoofdstuk III: 18—22 moge strekken als aanwijzing voor de strekking van zijn onderwijs in dezen brief.

Ten aanzien van den toestand der Gemeente, nu het geloof van sommigen heeft schipbreuk geleden, wijst hij in de eerste plaats op het vaste fundament Gods: de Heer kent degenen, die de zijnen zijn; daarna wijst hij op de persoonlijke verantwoordelijkheid: een iegelijk, die den naam des Heeren aanroept, moet van alle ongerechtigheid afstand doen. Vervolgens vergelijkt hij de Gemeente bij een groot huis, en toont aan, dat in zulk een huis vaten ter oneer zijn, en dat iemand zich van dezen moet reinigen om een vat ter eer te zijn, en dat hij gerechtigheid, enz. moet najagen met allen, die den Heer aanroepen uit een rein hart, hen als ware heiligen erkennende en zich met hen vereenigende.

Eindelijk waarschuwt hij voor de zware tijden, die in de laatste dagen komen zullen; voor de gedaante der godzaligheid, terwijl de kracht daarvan verloochend wordt.

Hij dringt aan, behalve op zijn persoonlijk gezag, op de kennis van de Schriften, gelijk een kind die leest, en verklaart, dat zij voldoende zijn om ons wijs te maken tot behoudenis, door het geloof, dat in Christus Jezus is; er tevens bijvoegende, dat al wat recht heeft om den naam van Heilige Schrift te dragen, als ingegeven door God, bekwaam is om den mensch Gods te volmaken en hem tot alle goed werk ten volle toe te rusten.

De brief aan Titus.

Timotheüs werd door den Apostel achtergelaten om te waken over de leer, en ontving aanwijzingen voor de orde in de gemeente. Titus werd achtergelaten om het ontbrekende in orde te brengen en ouderlingen aan te stellen, en ontving onderwijzingen omtrent de zuivere leer. Wij vinden in dezen brief een volledige voorstelling van wat wij een schets der christelijke leer zouden kunnen noemen, in Hoofdstuk II : 11—14. Hoofdstuk III bevat vermaningen tot geduld en zachtmoedigheid jegens alle menschen, op grond van het bewustzijn der genade, die wijzelven zijn deelachtig zijn geworden.

In deze drie brieven komt God voor in het bijzonder karakter van God, onzen Heiland, met een toepassing van dezen titel op alle menschen.

De brief aan Filémon.

Geen groote beginselen der leer treffen wij hier aan, maar de mededeeling van de treffende wijze, waarop Paulus met den geest der genade kan ingaan in de bijzonderheden van het dagelijksche leven. De wereld met al hare erkende rechten latende voor hetgeen zij is, leidt de Apostel den Christen om te handelen naar genade ten opzichte van de betrekkingen, waarin hij door de wereld gebracht is.

De brief aan de Hebreërs.

De onderwijzingen in dezen brief zijn gegrond op den persoon van Christus in zijne goddelijke en menschelijke natuur. Aan het woord wordt het persoonlijk gezag van goddelijke mededeeling toegekend, en alle menschelijke sympathiën zijn afhankelijk van het priesterschap daarboven. Zoo doende worden de heiligen, die op aarde wandelen, verbonden met den hemel, zonder nochtans te worden voorgesteld als het lichaam van Christus in zijne vereeniging met Christus. Het oude Jodendom wordt ter zijde gesteld, en een tegenwoordige hemelsche roeping aangewezen, waardoor tevens de grond gelegd wordt voor de wederoprichting van Israël door het nieuwe verbond. Uit dit oogpunt gezien, wordt al wat in het Christendom is in tegenstelling tot hetgeen vroeger was voorgesteld, hoewel de vorige dingen typen en voorafschaduwingen van de werkelijkheid waren, en er zelfs in zooverre verband bestond, als het medegedeelde woord door de profeten zag op Christus.

In Hoofdstuk I hebben wij den grondslag van het gezag van het medegedeelde woord in de Godheid van Christus. Dit wordt voortgezet in Hoofdstuk III, waar er bijgevoegd wordt het gezag van Christus als Zoon over zijn eigen huis, in tegenstelling met Mozes. Met de belofte van de rust, die er overblijft voor het volk van God, wordt dit in Hoofdstuk IV : 13 besloten.

Hoofdstuk II legt den grond voor de toekomstige heerschappij en het tegenwoordig priesterschap in de menschelijke natuur van Christus. Dit wordt voortgezet in Hoofdstuk IV : 17; terwijl de heerlijkheid hiervan ontvouwd wordt in Hoofdstuk V ten aanzien van den persoon en het ambt van Christus. Vervolgens wordt de onmogelijkheid aangetoond van terug te keeren tot de joodsche beginselen, op grond dat, wanneer de hemelsche, christelijke dingen werden prijsgegeven, er geen andere macht was, die kon terugbrengen. De vermaning om van de eerste beginselen tot de volmaaktheid voort te varen, volgt dan; en God be-

moedigt hen door de verklaring van de onveranderlijkheid van zijne raadsbesluiten ten aanzien van de erfgenamen der belofte, door woord en eedzwering, zoo doende ons sterkende om binnen het voorhangsel in te gaan, waar als voorlooper voor ons is ingegaan Christus, die een hoogepriester geworden is naar de ordening van Melchizédek.

Dit karakter van Melchizédek sluit de noodzakelijkheid in van de terzijdestelling van het geheele stelsel der wet; het priesterschap zelf overgegaan zijnde van sterfelijke menschen op den levenden Zoon. Het priesterschap, dat voor ons geschikt was, moest dat zijn van een Hoogepriester, die heilig was, onschuldig, onbesmet, gescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden.

Nadat de Hoogepriester is voorgesteld als gezeten aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de hemelen, als een bedienaar des heiligdoms en des waren tabernakels, moesten de offeranden volgen. Doch voordat de Apostel over de offeranden spreekt, wordt de verandering van het verbond aangekondigd, waarop deze bediening was gegrond, in zooverre Hij de middelaar daarvan is. (VIII.) Welnu, voor den beteren en hemelschen tabernakel moesten wij betere offeranden hebben. Doch in den tabernakel zelve had een verandering plaats gevonden. Het voorhangsel was niet gescheurd in den joodschen tabernakel; nu evenwel is het voorhangsel gescheurd, waarmede de Heilige Geest aanduidt, dat de weg tot het heiligdom nog niet geopenbaard was, zoolang de eerste tabernakel nog stand hield. Merk op, dat alleen in vs. 16 en 17 het grieksche woord de beteekenis heeft van *testament*; in het overige gedeelte die van *verbond*. Het bloed van Christus reinigt het geweten, en niet alleen van de zonden.

De volgende tegenstelling is, dat Hij zichzelven niet dikmaals behoefde op te offeren om in den hemelschen tabernakel in te gaan, want dan had Hij dikmaals moeten lijden; maar aan het einde van de wegen Gods om de wereld op de proef te stellen, verscheen Hij om de zonde te niet te doen door zijns zelfs offerande. De Apostel stelt

daarop het lot van den mensch, die aan dood en oordeel onderworpen is, tegenover Christus, die eenmaal werd opgeofferd om de zonden van velen weg te nemen, en die zonder zonde zal verschijnen aan hen, die Hem verwachten tot behoudenis.

Daarna toont de Apostel ons de kracht dezer offerande, door te bewijzen, dat iemand, die eenmaal is gereinigd geworden, geen geweten van zonden meer heeft, terwijl door de telkens herhaalde offers voortdurend herinnering aan de zonden was. De grond dezer offerande is de wil van God, die een lichaam toebereidde voor Christus, die zichzelf vrijwillig opofferde. Hij volbracht dit werk, en zette zich voor altijd aan Gods rechterhand, in plaats van, gelijk de hoogepriester des ouden verbonds, te staan. Door ééne offerande heeft Hij voor altijd volmaakt degenen, die geheiligd worden. De Heilige Geest geeft hieraan een goddelijk getuigenis, door te verklaren: hunne zonden en hunne wetteloosheden zal Ik geenszins meer gedenken. Aldus hebben wij den wil van God, het werk van Christus en de getuigenis des Heiligen Geestes, om ons goddelijke zekerheid van onveranderlijken vrede te geven. De Apostel vermaant daarop de heiligen om in het heiligdom in te gaan op den nieuwen en levenden weg van het gescheurde voorhangsel, in volle verzekerdheid des geloofs; waarschuwt hen om dezelfde reden, dat indien deze ééne offerande verworpen wordt, er geen ander meer overblijft; toont hun aan, dat zij volharding noodig hebben, en dat zij tot de komst van Christus moesten leven door het geloof.

Om dit doel bij hen te bereiken, toont hij aan, dat al de heiligen, die onder hen zoo hoog geschat werden, door het geloof hadden geleefd en overwonnen. In deze opsomming der geloofshelden vinden wij eerst de groote beginselen der waarheid: de schepping, door het geloof gekend; het offer, gebracht om de gerechtigheid door het geloof te verkrijgen; de wandel met God door het geloof in de kracht des levens; en de daden des geloofs op de voorzegging van toekomstige gebeurtenissen. Daarna vin-

den wij twee soorten van geloof — vertrouwen op God en geduldige afwachting des geloofs, en de energie des geloofs. Al de bijzondere gevallen zijn genomen, toen zij niet in het land waren. Vervolgens somt hij het verschillende lijden op, dat de heiligen door het geloof hebben verdragen, bewijzende, dat de wereld hen niet waardig was, en dat zij stierven zonder de vervulling der belofte te zien, aangezien God iets beters voor ons had voorzien, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

Hij stelt ons daarop Christus voor als de laatste groote getuige, die overwonnen heeft, en gezeten is aan de rechterhand van God, en daar heerlijkheid heeft verkregen. Hieraan voegt hij toe, dat het lijden ook heeft het karakter van vaderlijke tucht, doch dat zij gekomen zijn tot de genade, en niet tot de wet en de vrees. Vervolgens toont hij aan, dat alle dingen bewogen zullen worden; en dringt er bij hen op aan, dat zij de joodsche legerplaats, dat is, het beginsel van de vereeniging tusschen de godsdienst en de wereld, zullen verlaten; en uit zullen gaan tot Jezus op grond van de waarheid, dat Hij het zondoffer is; aangezien zij, naar het beginsel van het zondoffer, òf in den hemel, waar het bloed is, òf buiten de poort, waar het zondoffer werd verbrand, moesten zijn.

Met enkele vermaningen wordt dan de brief besloten.

Correspondentie.

39. J. N. te 's Hage vraagt een verklaring van de woorden in Kol. I : 18: „De eerstgeborene uit de dooden, opdat hij in alle dingen de eerste plaats zou innemen.”

De Heer Jezus is de eerste, die *uit* de dooden is opgestaan. De opwekkingen, welke vóór dien tijd, zoowel in het Oude Testament als gedurende Jezus' omwandeling op aarde, hebben plaats gehad, waren geen opwekkingen *uit* de dooden. De gestorvenen traden terug in hetzelfde leven, dat zij vroeger hadden, en zijn later wederom gestorven.

Henoch en Elia zijn zonder te sterven weggenomen. Zij zullen later, met de andere heiligen, bij Jezus' komst, een nieuw lichaam ontvangen, evenals zulks met de ontslapenen en met de levend overgeblevenen het geval zal zijn.

De zielen der ontslapen heiligen wachten in den hades op de komst van Christus, wanneer zij uit de dooden zullen worden opgewekt. Zij zijn in den hades evenwel in een afzonderlijke plaats, gelijk uit de gelijkenis van den rijken man en Lazarus blijkt; en deze plaats wordt door den Heer, nadat het verzoeningswerk volbracht was, het paradijs, dat is de plaats der vreugde en des geluks, genoemd.

40. A. Q. te Breskens vraagt: *a* „wil Gen. I:1 zeggen, dat God de aarde bracht in den toestand, waarin zij nu verkeert?”

Gen. I:1 bericht ons de schepping van den hemel en de aarde *in den beginne*; wanneer weten wij niet; het kan vele duizende jaren geleden zijn. In vs. 2 wordt dan medegedeeld, dat de aarde woest en ledig was, en dat er duisternis op den afgrond was. Zóó was de aarde niet uit Gods hand gekomen, maar zóó was zij geworden, gelijk de woorden in het Hebreuwsch aanduiden, door een oordeel des Heeren. In het verdere gedeelte van het Hoofdstuk hooren wij dan, hoe de Heere God die woeste en ledige aarde, in zes dagen, in den toestand bracht, waarin zij nu is.

b. Een verklaring van Rom. XIII:8—10.

Alle geboden worden samengevat in dit woord: „Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelf.” Wie dus liefheeft, doet den naaste geen kwaad, en vervult zoo doende de wet. „Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.” Daarom moeten wij niemand iets schuldig zijn dan elkander lief te hebben. De eenige schuld, die de Christen hebben mag, is de schuld der liefde, aan welks afbetaling hij zijn leven lang bezig is.

41. B. L. te Zaandam vraagt: „Wat heeft men te verstaan onder: vergaderen in den naam van Jezus; en welke van onze vergaderingen voldoen daaraan?”

De Heer zegt: „Waar twee of drie vergaderd zijn in, of tot, mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.” Dat wil zeggen: waar twee of drie vergaderd zijn geworden tot Mij als het eenige middelpunt; waar mijn naam, die mijn Persoon vertegenwoordigt met al het aantrekkelijke daaraan verbonden,

de eenige is, die de ziel aantrekt en het hart vervult, daar ben ik in het midden van hen.

Uit het verband, waarin deze woorden van den Heer voorkomen, blijkt, dat bedoeld wordt de vergadering der Gemeente. Wanneer de Gemeente als zoodanig bijeenkomt, hetzij om de tucht uit te oefenen, hetzij om den dood des Heeren te verkondigen, of om te bidden, daar is zij vergaderd in den naam van Jezus, en is de Heer in haar midden. Een bijeenkomst tot bijbelverklaring of bespreking of tot prediking des evangelies is geen vergadering in den naam van Jezus, zooals zulks in Matth. XVIII door den Heer bedoeld wordt. In een meer algemeen zin is al wat wij doen, zelfs hetzij wij eten of drinken, in den naam van Jezus. In den naam van Jezus komen wij tot den Vader. Alleen uit kracht van dien naam zijn wij aangenaam voor Hem, en verkrijgt al, wat wij verrichten, waarde en aangenaamheid. Doch in de woorden des Heeren in Matth. XVIII wordt iets geheel bijzonders bedoeld, 't welk alleen betrekking heeft op de bijeenkomsten der Gemeente, waar zij om niemand anders dan om Hem als het Middelpunt is geschaard, en elke andere persoon op den achtergrond treedt voor den eenigen Naam, die alles in zich bevat, wat onze ziel gelukkig maakt en aantrekt — voor den eenigen Naam, die het middelpunt is van al Gods plannen en gedachten.

42. A. V. te Middelburg vraagt, hoe Spreuken XXI:6 moet verstaan worden.

In plaats van „Geeft sterken drank *dengene, die verloren gaan*”, moeten wij lezen: „Geeft sterken drank *den ellendigen*; en wijn dengenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn.”

In de Schrift is sterke drank gegiste drank, zooals onze bessen- en appelwijn. Jenever, brandewijn en andere overgehaalde dranken waren toen niet bekend.

Van den wijn wordt in Ps. CIV:15 gezegd, dat hij het hart des menschen verheugt.

Onze opname door den Bruidegom en onze verschijning met Christus, den Koning.

Waarde lezer! weet gij reeds, dat *de Heer Jezus Christus zal wederkomen?*

Duizenden worden in onze dagen overal tot het geloof aan deze ernstige en toch zoo gezegende waarheid opgewekt; en ofschoon in de laatste dagen „spotters” zullen vragen: „Waar is de belofte van zijne komst?” (2 Petr. III : 4.) en de „booze dienstknecht” in zijn hart zal zeggen: „mijn heer vertoeft te komen,” (Matth. XXIV : 48.) zoo zal nochtans „Hij die komt, komen en niet vertoeven.” (Hebr. X : 37.) „Want in welke ure gij het niet meent, komt de Zoon des menschen”. (Matth. XXIV : 44.)

Er is een onmiskenbare en toenemende overtuiging in de gemoederen van het volk Gods over de geheele wereld, — een overtuiging, die gegrond is op de de waarheden van zijn Woord — dat de geschiedenis van de Kerk op aarde ten einde spoedt; en dat de Heer Jezus spoedig zal komen om zijne bruid in het Vaderhuis op te nemen.

Lezer! leeft *gij* in het bewustzijn van die ernstige waarheid en van hetgeen zij in zich sluit? Zoo niet, moge dan de Heilige Geest deze weinige regels gebruiken om uwe ziel te doen ontwaken, „opdat Hij niet, plotseling komende, u slapende vinde.” (Mark. XIII : 36.)

Vier waarheden, op dit onderwerp betrekking hebbende, wil ik u kortelijk voorstellen.

1. De *belofte* zijner komst.
3. De *Persoon*, die komen zal.
2. Het *doel* zijner komst.
4. De *voorbereiding* tot zijne komst.

1. De belofte zijner komst.

Er was een tijd, toen zijne komst als de nederige lijder nog een onvervulde profetie was. Menig geslacht was gekomen en weer verdwenen; rijken waren ontstaan en weer tot niet vergaan; Israëel en Juda waren „verstrooid” geweest of in ballingschap weggevoerd; en een overblijfsel des volks was in hun land teruggevoerd; maar de beloofde Messias was nog niet verschenen. De groote meerderheid van hen, die uit de Babylonische ballingschap waren teruggekeerd, leefde onbekommerd voort, en dacht weinig meer aan den beloofden Messias, toen, ziet! op zekeren morgen een groote beweging te Jeruzalem ontstond. Er waren vreemde bezoekers gekomen, die de heerlijke tijding brachten, *dat de lang beloofde Koning was geboren*. Die tijding werd spoedig verspreid van Herodes' paleis tot de priesters in den tempel, en van de priesters tot het volk.

Maar wat was de uitwerking van die tijding? Was het een algemeene juichkreet van de zonen Sions, om God te prijzen, dat Hij eindelijk zijn woord vervuld had, door den Messias te zenden? Straalde ieders gelaat van verrukking en sprong ieders hart van vreugde op? Helaas! neen. Juist het tegendeel had plaats. Droefheid vervulde de stad. „De koning Herodes werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem.” (Matth. II : 3.)

Maar hoe was dat mogelijk? Wel, indien zij maar iets van de Schrift verstaan hadden, dan moesten zij weten, dat Jesaja geprofeteerd had: „Ziet een koning zal regeeren in gerechtigheid.” En hoewel er nu te Jeruzalem toen ter tijd eigengerechtigheid genoeg was, zoo was er toch ongetwijfeld in de meeste harten een inwendig bewustzijn, dat zij niet bereid waren voor de tegenwoordigheid van den Rechtvaardige; en daarom bracht de tijding, die ieder hart in Jeruzalem met dankbaarheid en vreugde had moeten vervullen, slechts onrust en verslagenheid teweeg.

Maar of men bereid was Hem te verwelkomen of niet, *Hij was gekomen*; gekomen om den Vader te open-

baren; gekomen niet alleen als de Messias van Israël, maar als „de Heiland der wereld.” Wat er gebeurde, is u genoeg bekend. Gods Geliefde werd gehaat en verstootten, en zijn wondervolle lijdensweg op aarde eindigde met Golgotha, waar Hij door zondige handen gekruisigd en gedood werd.

Tot dusverre had God de belofte, aan de vaders gegeven, vervuld door Jezus te verwekken; maar *zij* hadden, door Hem te oordeelen, de stemmen der profeten vervuld. (Hand. XIII : 27, 32, 33.)

Vóór zijnen dood schonk de Heer den zijnen een heerlijke belofte. Hij had zijne geliefde discipelen rondom zich vergaderd. De verrader Judas had juist den kleinen kring verlaten. De donkere schaduw des kruises was nabij, en Hij had er hen op gewezen. Welk een oogenblik was dit! Bedenk hoe droevig de uitdrukking van hun gelaat moet geweest zijn, toen zij zich rondom hem schaarden om de volgende woorden tot afscheid te vernemen! „Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.” Als wilde Hij zeggen: „Gij hebt op God vertrouwd zonder Hem te zien, hebt datzelfde vertrouwen nu in mij, nu ik van u word weggenomen. *God* gaf u een belofte door de profeten, en getrouw heeft Hij die belofte vervuld door mij te verwekken; nu zal *ik* u ook een belofte geven, en gij moet mij evenzoo vertrouwen.”

Wat was die nieuwe belofte? Lees Joh. XIV : 2, 3: „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; ware het anders, ik zou het u gezegd hebben; want ik ga heen om u plaats te bereiden. En wanneer ik heengegaan ben, en u plaats bereid heb, kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben.”

Zij, die meenen, dat deze zijne tweede „komst” de „dood” is, vergissen zich schromelijk. Laat mij u door een voorbeeld dit onderscheid duidelijk maken. Een teederlievend vader heeft voor het eerst zijnen zoon op de een of ander vergelegen kostschool gebracht. Bij het afscheid nemen, ziet hij welk een strijd er omgaat in het bin-

nenste van den knaap, hoe hij zijn uiterste best doet om zijne tranen in te houden. Om hem nu te troosten zegt de vader: „Kom, mijn jongen! heb goeden moed, thans *moet* ik u verlaten, en naar huis terugkeeren, maar zoodra de vacantie aanvangt, *zal ik zelf terugkomen*, en u met mij mede naar huis nemen.”

Zou er omtrent deze woorden van den vader vergissing mogelijk zijn? Neen, niet waar? En de woorden van den Heiland tot zijne treurende discipelen zijn niet minder duidelijk. Hij zegt niet: „Ik ga naar den hemel, en gij zult sterven, en daar tot mij komen, maar, wanneer ik heengegaan ben, en u plaats bereid heb, kom ik weder, en zal u tot mij nemen.”

Van de geloovigen, die sterven, spreekt de Schrift als „uit het lichaam uitwonende, en bij den Heer inwonende.” (2 Kor. V : 8.) Bij de komst des Heeren evenwel, zullen zij in plaats van *uit* het lichaam uit te wonen (of zooals vers 4 het uitdrukt „*onthleed*”) veranderd worden tot gelijkvormigheid aan het lichaam zijner heerlijkheid. (Fil. III : 21; 1 Kor. XV : 52.) In een punt des tijds, in een oogenblik, zal ieder, die in Christus sterft, worden opgewekt, en zullen de levenden veranderd worden, zoodat de komst des Heeren te niet zal doen al wat de dood heeft uitgewerkt op de lichamen van Gods volk sedert ongeveer zes duizend jaren. Welk een dag van vreugde en overwinning, zoowel voor den Heer als voor hen, die Hem kennen!

2. De Persoon, die komen zal.

Velen, die iets van de leer van de komst des Heeren verstaan, schijnen meer vervuld te zijn met gebeurtenissen, die zij meenen, dat vervuld zijn of moeten worden, dan met den gezegenden Persoon, die komen zal.

Een moeder, die weduwe was, stond aan de haven eener zeestad naar de zee te staren. Zij had gehoord, dat er schepen met troepen uit de Oost zouden binnenkomen; en op een van die schepen hoopt zij vurig haar

veelgeliefden zoon te zullen zien. Toeberheidselen voor een groote parade, die dadelijk plaats zal hebben na de ontscheping der manschappen, worden op een groote schaal gemaakt. Al deze dingen hebben echter weinig aantrekkelijks voor haar. Militaire muziek, wapperende banieren en eerebogen mogen de aandacht trekken van hen, die alleen acht geven op voorbijgaande gebeurtenissen. Zij wacht op haren innig geliefden zoon; sedert zijn vertrek had zij dag en nacht om zijne behouden terugkomst gebeden; en wat kon haar meer vreugde verschaffen dan die behouden terugkomst. Niet dat zij er iets op tegen heeft, hem geëerd te zien bij de aanstaande parade; want zij gelooft wel, dat hij alle mogelijke eerbewijzen waardig was, maar dit alles zou geschieden, *nadat* hij geland was; en de eenige gedachte, die haar hart nu vervult, is: hij komt.

Welnu, lieve lezer! er kunnen vandaag gebeurtenissen plaats hebben, die schijnen aan te duiden, dat de tijd niet meer ver is, dat de „*Zon der gerechtigheid* op zal gaan met genezing onder zijne vleugelen voor het overblijfsel van Israël, dat zijnen naam vreest,” en met een vernietigend oordeel voor de goddeloozen. Lees het in het laatste Hoofdstuk van Maleachi. „Die dag komt brandende als een oven, die groote en ontzettende dag des Heeren.” Maar de hoop van den Christen is de wederkomst *van Christus zelven* als de blinkende morgenster, zooals Hij zelf zich uitdrukt in Openb. XXII : 16. „Ik, Jezus, heb mijnen engel gezonden, om u deze dingen te betuigen in de gemeenten. Ik ben de wortel en het geslacht Davids, *de blinkende Morgenster.*”

De morgenster nu verschijnt aan den hemel *voor* het opgaan van de zon, somtijds een geruimen tijd van te voren. En in de tusschenruimte, dat Hij komt als de Morgenster, en dat Hij verschijnt als de „Zon der gerechtigheid”, zullen de verschrikkelijke oordeelen, waarvan in de Openbaring melding wordt gemaakt, over de aarde komen. Dan zal de mensch der zonde, de Antichrist, geopenbaard worden, (2 Thess. II.) dan komt „de tijd van benauwdheid voor

Jakob," (Jer. XXX : 7) en de groote verdrukking; (Matth. XXI : 21, 22.) en te midden hiervan zal een overblijfsel behouden worden, gelijk de drie Hebreewsche jongelingen in den gloeienden oven; dan zullen de naamchristenen, die de liefde tot de waarheid niet aangenomen hebben om behouden te worden, overgegeven worden door God zelf tot een werking der dwaling, ten einde zij de leugen gelooven, opdat allen geoordeeld worden, die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid." (2 Thess. II : 11, 12.)

Dan zullen er tallooze teekenen plaats hebben — teekenen, die een verschrikkelijk karakter dragen, vele hartverscheurende rampen, met gezichten en geluiden, die de stoutmoedigsten zullen doen ineenkrimpen; zoodat de menschen den dood zullen zoeken, maar dien geenszins zullen vinden; en zij zullen begeeren te sterven, en de dood vliedt van hen. (Openb. IX : 6.) Maar bedenk wel, dat dit alles moet verwacht worden, *nadat de morgenster is verschenen*, en *niet voor dien tijd*; *nadat de gemeente, zijne hemelsche bruid, van de aarde zal weggenomen zijn om den Heer in de lucht tegemoet te gaan.*

O, laat ons nimmer vergeten, dat Hij het zelf is, die spoedig zal komen „om zijne vrijgekochten naar het Vaderhuis te voeren!” Het uitzien naar *gebeurtenissen* in plaats van naar *Hem* berooft, helaas! het hart van die frischheid en troost, welke het waarachtige deel zijn van den geloovige met betrekking tot deze hemelsche hoop. Het is den vijand maar al te goed gelukt om de belofte van Jezus' komst zooveel mogelijk te doen voorkomen als een komst ten oordeel; terwijl die integendeel, zooals wij in Joh. XIV gezien hebben, de heerlijkste vertroosting is van den grooten Geneesheer voor de twijfelmoedige harten zijner angstige volgelingen. En wanneer de geïnspireerde Apostel, jaren later, zijn eersten brief aan de vervolgde pas bekeerden van Thessalonika schrijft, voegt hij aan hetgeen hij hun medegedeeld had over de komst van den Heer, deze beteekenisvolle woorden toe: „*Zoo vertroost dan elkander met deze woorden.*”

Staan wij nu stil bij 1 Thess. IV : 16, en overdenken wij nauwkeurig die woorden van troost: „Want *de Heer zelf* zal met een geroep, met de stem eens aartsengels, en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; en de dooden in Christus zullen eerst opstaan, daarna zullen wij, de levenden, die overblijven, te zamen met hen in wolken opgenomen worden *den Heer te ontmoet* in de lucht; en aldus zullen wij altijd *met den Heer* zijn.”

Merken wij op, dat het een werkelijk levend Persoon is, de *Heer zelf*, die *van den hemel zal nederdalen*. Het is *de Heer zelf*, dien zij te ontmoet zouden gaan in de lucht. Bij hunne bekeering was hun bekend gemaakt, dat „*dezelfde Jezus*”, die hen door zijn dood en opstanding verlost had van „den toekomstigen toorn”, terug zou komen; en dat zij van de afgoden tot God bekeerd waren om den levenden en waarachtigen God te dienen, en om te wachten (niet op sommige gebeurtenissen, die zouden vervuld worden) maar op zijnen *Zoon, die van den hemel zou nederdalen*. (1 Thess. I : 9, 10.)

En wederom zegt Paulus tot de Filippiërs: „Want onze wandel (ons burgerschap) is in de hemelen, waaruit wij ook als Heiland den Heer Jezus Christus verwachten;” dat wil zeggen, zij zagen uit naar een persoon, en die persoon was de bekende en geliefde Zoon van God. Waar nu die gezegende Heer niet gekend is; waar men op zijn volbracht werk niet vertrouwt; waar men zich niet in gehoorzaamheid voor zijn gezag buigt; daar is het niet te verwonderen, dat de tijding van zijne spoedige komst het geweten met schrik en angst vervult. Maar, geliefde mede-christen, met u moest dit niet het geval zijn. Onze wandel moet zeer zeker in overeenstemming zijn met de verwachting zijner komst. „Een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, reinigt zichzelf, gelijk hij rein is”. (1 Joh. III : 3.) En wij moeten nooit vergeten, dat „wij allen zullen geopenbaard worden voor zijnen rechterstoel;” wanneer al onze werken aan het licht zullen komen, en ieder mensch loon naar werken zal ontvangen. Doch dit zal, evenals de „groote paradedag” in

ons voorbeeld, plaats vinden *daarna*. En bovendien, evenals bij een militaire „parade” al de soldaten in hun beste kleeding voor den dag komen, zoo zullen wij voor zijnen rechterstoel verschijnen met verheerlijkte lichamen gelijk aan het zijne — wij zullen in heerlijkheid opgenomen worden. (1 Kor. XV: 43.) Maar eerst komt Hij voor ons als een geliefde Bruidegom om zijne Bruid in hare hemelsche woning te brengen; en ik herhaal het: er is voor den waren geloovige *niets te vreezen*, maar overvloedige reden voor den meest getrouwe onder ons om zich te verootmoedigen.

Eenige jaren geleden ontmoette ik een knaap van ongeveer 6 jaren, die langzaam over straat de slenterde. Toen ik hem tegenkwam, zong hij een liedje, ik denk van zijn eigen maaksel. Het bestond enkel uit drie woorden: „om tien uur! om tien uur! om tien uur!” Hij was zoo geheel hiermede vervuld, en herhaalde het zoo dikwerf, dat mijn nieuwsgierigheid werd opgewekt, om te weten, wat hij hiermede eigenlijk meende. Na eenige vriendelijke woorden opende hij mij zijn jeugdig hart. Het bleek, dat zijne moeder eenigen tijd van huis was geweest, maar dat zijn vader een brief had ontvangen om hem te melden, dat zij op dien dag ten tien ure te huis zou zijn. De tijding van de terugkomst zijner moeder vervulde zijn hart met vreugde. Zonder twijfel had hij haar gemist, en getreurd over haar afwezigheid en vurig naar hare terugkomst verlangd. Maar zij zou *komen*; „om tien uur” zou zij komen. Wie zou er zich over verwonderen, dat die tijding hem met vreugde vervulde. En hoe zou het anders kunnen zijn met u en mij, lezer! wanneer de tijding van de terugkomst van onzen Heer ons ter oore komt? Hebben wij het genot van zijne liefde niet gesmaakt? Heeft Hij niet voor ons geleden, is Hij niet voor ons gestorven? Heeft Hij ons niet gedurende den geheelen levensweg bewaard, sedert wij Hem het eerst leerden kennen, ons menigen last verlicht, ons geholpen, in menige droefheid getroost, en ons na menigen val weer opgericht? Geen woorden kunnen uitdrukken, hoe dierbaar

wij Hem zijn. O, geliefde broeders of zusters! wanneer wij aan Hem denken, dan branden onze harten van verlangen om Hem te zien.

Niet lang geleden zeide een Christen tot mij: Wanneer ik somtijds aan de komst van den Heer denk, dan springt mijn hart in mij op. En een klein meisje, dat ik ken, zeide jaren geleden, toen zij op een donkeren avond van een wandeling terugkwam: „ik zag de wolken zeer snel langs den hemel zweven; toen stond ik stil, en zag naar boven, want ik dacht: als de Heer Jezus nu op het oogenblik komt, hoe gaarne zou ik dan de allereerste willen zijn om Hem te aanschouwen.”

Welnu, wat was het geheim van dien vrede en die vreugde in het gemoed van dat lieve kind, toen zij daar geheel alleen, in de avondschemering, verlangde naar een blik van zijn gezegend gelaat? Het was, omdat zij den Persoon kende en vertrouwde, die komen zou. Zij wist, dat al hare zonden niet alleen vergeven, maar ook voor eeuwig vergeten waren, daar Hij voor haar gestorven was.

Wellicht zegt iemand: „ik zou niet in zulk een kalme rust verkeerem, als ik kon denken, dat Hij plotseling komen zal, ofschoon ik van harte in zijn kostbaar bloed vertrouwen stel.”

O, dan vergeet gij, wie er komen moet. Het is *dezelfde Jezus*, die eens, vermoeid van de reis, de Samaritaansche vrouw een dronk water vroeg; die aan de zondares in Simon's huis toeliet om hare liefde in tranen en kussen aan zijne gezegende voeten uit te storten; dezelfde Jezus, die zulke heerlijke woorden van liefde en genade sprak tot den stervenden moordenaar. Hij is het, Hij-zelf, die komt.

Wilt gij hier een bewijs van hebben? Lees in Handelingen I, wat die twee engelen aan de discipelen op den Olijfberg zeiden. Hun meester had hen juist verlaten, en was ten hemel opgevaren, maar niet zonder zich bijzonder veel moeite gegeven te hebben om hen goed te laten gevoelen, dat Hij geen geest was, maar een levend

mensch met vleesch en beenen, welken zij, indien zij aan zijn woord twijfelden, konden betasten. (Luk. XXIV : 39.) „Mannen van Galilea”, zeiden de engelen, „deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal aldus komen, gelijkerwijs gij hem naar den hemel hebt zien henengaan!”

Achttien honderd jaren in de heerlijkheid hebben Hem in het minst niet veranderd! Hij, dien wij verwachtten, is volkomen dezelfde Persoon, dien Martha te gemoet ging na den dood van haren broeder. En zouden wij „ontslapen,” voordat Hij terugkomt, dezelfde „Opstanding en het Leven”, die gezegd heeft: „Lazarus, onze vriend slaapt; maar ik ga heen, om hem uit den slaap op te wekken,” zal ons, wanneer Hij komt, ook opwekken; opdat wij gelijk Lazarus, met Hem mochten zitten aan het feest in de hemelsche gewesten. (zie Joh. XI en XII.) Waarom zouden wij dus vreezen, wanneer zulk een gezegende vriend van den hemel zal komen om ons te ontmoeten? Zie, *ik* kom haastelijk, is de blijde belofte; en is het niet natuurlijk, dat onze harten aan zulk een bruidegom antwoorden: „Amen! kom, Heer Jezus!” (Openb. XXII : 20.)

3. Het doel van zijne komst.

Van gewicht is het op te merken, dat na het verwerpen en ter dood brengen van den Messias, God aan den Apostel Paulus openbaarde hetgeen de Schrift *de verborgenheid* noemt. Die „verborgenheid,” wordt ons gezegd, is in de tijden der eeuwen verzwegen, (Rom. XVI : 25.) „verborgen in God;” (Efez. III : 9.) dat wil zeggen, dat er behalve al hetgeen in het Oude Testament was openbaar, een geheim plan in het hart van God aanwezig was om een bruid voor zijnen geliefden Zoon te hebben, en dat die Bruid bestaan zou uit „behouden Joden en heidenen in één lichaam” (de Gemeente), door den Heiligen Geest met Christus, het Hoofd in den hemel vereenigd. (Zie Kol. I : 18; Efez. I : 22, 23; III : 6; V : 30—32.) Op het Pinksterfeest begon de Heilige Geest dit te bewerken door diezelfde discipelen, aan wie die bijzon-

dere belofte gedaan was, tot „één lichaam” te doopen.

Maar om het onderwerp, dat wij behandelen, goed te verstaan, is het gewichtig, te zien, dat die verwerping van Christus door de Joden nog vele belangrijke beloften aangaande de aardsche zegening van het Israëlietische volk onvervuld heeft gelaten. Lees b.v. wat gezegd wordt van de regeering van den Zoon van Isaï in Jesaja XI, wanneer Hij „de verdrevenen van Israël verzamelen, en de verstrooiden uit Juda vergaderen zal van de vier einden des aardrijks.”

„De wolf zal met het lam verkeereren, en de luipaard bij den geitenbok nederliggen; en het kalf, en de jonge leeuw, en het mestvee te zamen en een klein jongskene zal ze drijven. De koe en de beerin zullen te zamen weiden, hare jongen zullen te zamen nederliggen, en de leeuw zal stroo eten, gelijk de os, en een zoogkind zal zich vermaken over het hol van een adder; en een gespeend kind zal zijne hand uitsteken in den kuil van den basilisk. Men zal nergens leed doen, noch verderven op den ganschen berg mijner heiligheid; want de aarde zal vol zijn van kennis des Heeren, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken.” (vers 6—9.) Lees ook Jes. LXV : 25; XXXV : 1; Amos IX : 13—15; Micha IV : 3, Hab. II : 14, waar ons gezegd wordt, dat de wildernis zich zal verheugen, en zal bloeien als een roos, en dat de volken hunne zwaarden zullen slaan tot spaden, en hunne spiesen tot sikkelen, en zij zullen den krijg niet meer leeren. Lees ook met betrekking tot den terugkeer van het volk in hun eigen land de volgende teksten Jes. XXXV : 10; Jeremia XXXIII : 5, 6; Ezech. XXXVI : 24; Jer. XXXI : 10.

Bij nauwkeurig onderzoek van deze en dergelijke gedeelten der Schrift zult gij vinden, dat deze beloofde zegeningen niet het gevolg zijn van de bekeering der wereld door het verkondigen van het evangelie, maar dat zij integendeel vooraf zullen gegaan en ingeleid worden door verschrikkelijke oordeelen over de bozen. Laat mij hier opmerken, dat er twee groote punten zijn, die het onderwerp uitmaken van de profetische getui-

genis in het Oude Testament, te weten: *Het lijden* van Christus en het *heerschen* van Christus: of zooals Petrus het uitdrukt, „het *lijden*, dat op Christus komen zou, en de *heerlijkheid* daarna volgende.” (1 Petr. I : 11.) Voor de Joden van het Oude Verbond nu is het eerste gedeelte van die getuigenis een struikelblok, terwijl zij het tweede gedeelte volkomen aannemen. Zij hadden geen moeite om te gelooven, wat de profeten met betrekking tot een heerschenden Messias voorspeld hadden, maar zij hadden geheel de waarheid verworpen van een lijdenden Christus. Hiertegenover staat, dat, terwijl ieder waar Christen volkomen de profetische getuigenis aanneemt met betrekking tot een lijdenden Messias, menigeen verwerpt of tracht weg te cijferen, de waarheid van zijne aanstaande heerschappij. Maar bedenk, „totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.” (Matth. V : 18.)

Wij zien dus, dat, toen de Heer ten hemel opvoer, Hij twee reeksen van beloften achterliet, namelijk die aan de Gemeente en die aan Israël, ieder in het bijzonder van elkander gescheiden. Wanneer Hij *de eene* belofte zal vervullen, zal Hij spoedig komen, niet als een rechter, die oordeelt, of als een koning, die krijgvoert, maar uit de teedere genegenheid van een liefhebbend bruidegom; terwijl wanneer Hij de tweede zal vervullen, Hij zal komen evenals David, de machtige overwinnaar, om zijne groote macht en heerschappij te aanvaarden; met andere woorden, Hij is de Bruidegom der Gemeente, en Hij is de Koning van Israël.

Er zijn derhalve twee verschillende tijdperken van de tweede komst van den Heer. Eerst zal Hij nederdalen om zijne heiligen op te nemen; daarna, na verloop van een korten tijd, zal Hij terugkomen om te heerschen, wanneer zijne hemelsche heiligen zullen deelen in de glorie van zijn koninkrijk, en met Hem zullen heerschen.

Wij hebben geen bewijs in de Schrift om ons te doen vooronderstellen, dat zij, die niet behouden zijn, zijne

komst in de lucht zullen zien. Vermoedelijk zal de ontdekking, dat zij allen gemist worden, de eerste verkon- diging zijn van hetgeen heeft plaats gehad. Henoch werd niet gevonden, omdat God hem had weggenomen. (Hebr. XI : 5.) Maar wanneer de Gemeente in de heerlijkheid zal opgenomen zijn, dan zal zij daarna „met Hem verschijnen” wanneer, zooals er geschreven staat, „alle oog Hem zien zal.” (Openb. I : 7.)

Onze Heer heeft zelf, in één hoofdstuk, een zeer duidelijc beeld van de twee tijdperken zijner komst gegeven. Ik bedoel Matth. XXV. In de gelijkenis van de „tien maagden” stelt Hij ons het een en in de gelijkenis van de schapen het ander voor.

In de eene ziet men de wijze maagden met den bruidegom tot de bruiloft ingaan; in de andere ziet men den koning, komende om te oordeelen. Geeft wel acht op de scherpe tegenstelling. In de eerste gelijkenis worden degenen, die behouden worden, ten hemel opgenomen, en degenen, die niet behouden zijn, op aarde achtergelaten voor het toekomstige oordeel. In de laatste zijn het de vervloekten, die voor het oordeel worden weggenomen, terwijl de rechtvaardigen op aarde worden gelaten om de zegeningen van het koninkrijk te deelen.

In het eene geval gaan de heiligen in, en de deur wordt gesloten; in het andere wordt de hemel geopend, en de heiligen komen er uit. In Openbaring IV, V en XIX wordt ons medegedeeld, wat er in den hemel plaats grijpt, *nadat* de Gemeente opgenomen en ingegaan is. In Hoofdstuk IV : 4 worden de heiligen gezien als oudsten zittende rondom den troon, bekleed met witte kleederen, en zij hadden gouden kronen op hunne hoofden, en in de verzen 10 en 11 ziet men ze in aanbidding, vallende voor Hem, die op den troon zit, en hunne kroon werpende voor zijne voeten, en zeggende: „Gij, Heere! zijt waardig.” In Hoofdst. XIX lezen wij: „Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en zijne vrouw heeft zichzelf bereid.” Zoo ziet gij, dat Matth. XXV

ons de weeklage van de dwaze maagden, die buiten zijn, mededeelt, en Openb. XIX ons spreekt over de vreugde van hen, die behouden zijn. Lezer, in welk gezelschap zult gij u bevinden?

Verder zien wij in Openbaring XIX : 11—16 den Koning der koningen en den Heer der heeren, van zijne heirscharen vergezeld, uit de geopende hemelen komen *om krijg te voeren en te oordeelen*. Maar laat ons nog een blik werpen op Matth. XXV. Een vrij algemeene, maar geheel verkeerde gedachte over de laatste gelijkenis in dit Hoofdstuk is, dat zij een voorstelling is van het laatste oordeel; en men vraagt dikwerf: Zullen wij niet allen voor Hem staan om geoordeeld te worden, en onze plaats ons aangewezen worden bij de schapen aan zijne rechterhand of bij de bokken aan zijne linkerhand? Ik antwoord: Neen! wat hier beschreven wordt is het oordeel over de volken, die op aarde leven, wanneer de Koning komt om te heerschen.

Israël zal onder de volken niet gerekend worden; (Num. XXIII : 9.) en nog veel minder de heiligen, die de Gemeente vormen. (zie Kol. III : 11; Hand. XV : 14.)

Misschien vraagt men: indien Israël noch de Gemeente deel uitmaken van de volken, die hier geoordeeld worden, waar zullen zij dan hunne plaats vinden bij dat gewichtige tooneel.

De Schrift geeft daarop het antwoord:

I. Van de heiligen dezer bedeeeling zegt zij: „Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, *dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.*” (Kol. III : 4.) „Ziet, de Heer is gekomen *met zijne vele duizenden*, om gericht te houden,” enz. (Judas 14, 15.) „Dan zal de Heer, mijn God, komen, en *al de heiligen met U . . .* en de Heer zal tot Koning over de gansche aarde zijn”. (Zach. XIV : 5, 9.)

Wat kon duidelijker zijn dan dit!

2. Aangaande Israël. — Herinner u in de eerste plaats, dat dit volk „van het zaad van Abraham was naar het vleesch.” Merk tevens op, dat in Matth. I : 1 gemeld

wordt, dat Jezus Christus, de zoon van David, was „de zoon van Abraham;” en in Hebr. II: „Hij neemt het zaad van Abraham aan.” Dus terwijl Hij als zoon van David hun Koning is, kan Hij als zoon van Abraham over hen spreken als „broeders;” en ter vervulling van de profetie over Abraham’s zoon Izaäk, zegent Hij allen, die de zonen van Jakob goedgunstig waren, en vervloekt allen, die het niet zijn. „Vervloekt moet hij zijn, die u vervloekt; en wie u zegent, zij gezegend”. (vergelijk Gen. XXVII : 29 met Matth. XXV : 34, 41.)

Wij zien dus, dat behalve van de heiligen, die met Hem in heerlijkheid zullen verschijnen, de Heer hier duidelijk melding maakt van drie onderscheiden soorten, namelijk „schapen”, „bokken” en „broeders.” Wij hebben ook gezien, dat „de broeders”, van wie hier sprake is, van zijn eigen volk naar het vleesch zijn. Doch nu kan men nog vragen, wie zijn de schapen en wie de bokken?

Andere Schriftuurplaatsen toonen ons, dat, nadat de Gemeente in de heerlijkheid zal zijn opgenomen, er een bijzonder evangelie zal worden verkondigd door Joodsche zendelingen „tot een getuigenis allen volken,” door den Heer zelve in Matth. XXIV : 14 „*het Evangelie des Koninkrijks*” genoemd, waarvan de hoofdinhoud wezen zal de aanstaande komst van den wettigen „Koning.” Sommigen van die „volken” zullen het aannemen, en dientengevolge alles in het werk stellen om hen, die het verkondigen, te begunstigen, terwijl anderen niet alleen dit evangelie verwerpen, maar ook aan de vervolgde boden alle hulp weigeren zullen.

Alleen van de wijze, waarop zijne broederen behandeld worden, hangt het oordeel af, ’twelk door den Koning over de volken zal worden uitgesproken. De schapen zullen evenals Ruth, de Moabietische, die genade bewees aan de arme weduwe van Israël, beloond worden, doordien hun zal vergund worden deel te hebben aan de zegeningen van het duizendjarige rijk, terwijl de bokken door het oordeel zullen afgesneden worden.

Er is geen sprake hoegenaamd in deze gelijkenis van

de opstanding uit de dooden, of van het einde der wereld; evenmin als in Openb. XIX, waar hetzelfde tooneel voorgesteld wordt. De opstanding der heiligen zal plaats hebben, zooals wij zagen uit 1 Thess. IV : 16 en 1 Kor. XV : 51, *voor*, de opstanding der boozen daarentegen *na* het duizendjarige rijk. In Openb. XX lezen wij: „Maar de overige der dooden werden niet levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Dit is de eerste opstanding. Zalig en heilig die deel heeft aan de eerste opstanding; over dezen heeft de tweede dood geen macht; maar zij zullen priesters van God en van Christus zijn, en zij zullen met hem heerschen duizend jaren.”

Het is daarom duidelijk, dat er twee opstandingen zullen zijn. *De eerste omvat allen, die met Hem de duizend jaren zullen heerschen*, en die daarom noodzakelijk moet plaats hebben *voor* de duizend jaren; de tweede „*de overige der dooden*,” welke niet levend zullen worden, totdat de duizend jaren geëindigd zullen zijn, wanneer de eerste hemel en de eerste aarde voorbijgegaan zullen zijn, en „de dooden, klein en groot,” ten oordeel zullen staan voor den grooten witten troon, en voor eeuwig in den poel des vuurs zullen geworpen worden. Johannes voegt er dan bij: „Ik zag een nieuwen hemel en een nieuwe aarde . . . en de zee was niet meer.” God zij geloofd, dat Hij deze heerlijke waarheden aan ons heeft geopenbaard!

4. De voorbereiding tot zijne komst.

Op tweederlei wijze spreekt de Schrift over ons „gereed zijn.”

1°. „En die *gereed* waren, gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten.” (Matth. XXV : 10.)

2°. „Want ik word nu tot een drankoffer geofferd . . . Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heer, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal: en niet alleen mij, maar ook allen, die zijne verschijning lief hebben.” (2 Tim. IV : 6—8.)

In de eerste beteekenis zijn „allen, die van Christus zijn, gereed.” (1 Kor. XV : 25.) Zij hebben in Hem geloofd; zij zijn door Hem van hunne zonden gewasschen; zij zijn in Hem begenadigd. (Efeze I : 6.) De Heilige Geest woont in hen. (Rom. VIII : 9.) En dit alles zonder een enkele verdienste van henzelven. „Zij danken den Vader, die hen bekwaam heeft gemaakt om deel te hebben aan de erfenis der heiligen in het licht.” (Kol. I : 12—14.)

Maar in den tweeden zin was Paulus gereed, niet alleen omdat hij behouden was — dit wist hij jaren van te voren — maar omdat zijn dienst en getuigenis van dien aard waren, dat hij zich bewust was, dat zijn Meester in dien dag voldaan zou zijn.

Ik wil trachten u dit duidelijk te maken door een voorbeeld. Vooronderstel, dat gij uwen zoon voor zaken van gewicht naar de markt zendt van een verwijderde stad. Bij zijn vertrek voorziet gij hem van een retourbiljet. Gij geeft hem al de noodige inlichtingen, zoowel van de plaats, waar hij heengaat, als van hetgeen hij er doen moet, terwijl gij hem tevens aanbeveelt, om zijn best te doen in het volbrengen van uwen last, vooral omdat hij slechts weinig tijd heeft. Als hij de stad bereikt, schijnt hij voor een korten tijd ernstig en ijverig te zijn; maar nadat hij nog slechts een klein deel van zijne zaken had verricht, ontmoet hij eenige oude kennissen, vergeet uwe vriendelijke vermaning om ijverig te zijn, en vertoeft met hen, totdat eindelijk het luiden van de stadsklok hem overvalt, 't welk hem, helaas! aanduidt, dat hij geen minuut te verliezen heeft, wil hij nog den laatsten trein naar huis halen. Hij ijlt naar het station, en komt juist bijtijds aan om plaats in den trein te nemen. Het portier wordt gesloten, het sein gegeven en in het volgende oogenblik gaat hij goed en wel huiswaarts. Was hij nu gereed om de reis naar huis te aanvaarden? Het antwoord is tweeledig: Ja en neen. Ja, wat de eischen van de spoorwegmaatschappij betreft; want hij had zijn plaatskaart, dien gij voor hem genomen hadt. Geen enkele beampte op den trein zou hem het recht betwisten om rustig zijne reis huiswaarts te vervolgen.

Maar ten aanzien van uwe wenschen, neen! Helaas! Hij heeft hiervoor elke goedkeuring verbeurd! Gij kunt niet zeggen: „het is wel, gij trouwe dienstknecht!” en toch zal hij nog heden avond als uw zoon een plaats met de huisgenooten aan uwen disch hebben.

Ieder geloovige nu heeft in Christus, eenmaal gekruisigd en nu verheerlijkt gezeten aan Gods rechterhand, als het ware een plaatskaartje; namelijk een onloochenbaar bewijs, dat de volle vracht betaald is; maar ofschoon „een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd is,” (Hand. XIII : 39.) „en die gerechtvaardigd is, ook verheerlijkt is;” (Rom. VIII : 40.) zoo zullen toch al de geloovigen te dien dage niet dezelfde belooning ontvangen. „Een iegelijk zal zijn eigen loon ontvangen naar zijn eigen arbeid.” (I Kor. III : 8.) God zal zoowel de hoeveelheid als den aard van ons werk in aanmerking nemen „hoeveel een iegelijk met handelen gewonnen heeft,” (Luk. XIX : 15.) en „hoedanig eens iegelijks werk is.” (I Kor. III : 13.)

Geve God, geliefde lezer! dat uw gelukkig deel en het mijne niet slechts zij „om met Hem tot de bruiloft in te gaan,” en daar in het Vaderhuis met Hem aan te zitten, maar dat wij hier, wakende, wachtende en arbeidende voor Hem mochten gevonden worden, zijne wenschen raadplegende, en voor zijne belangen zorgende, in de kracht zijner onveranderlijke liefde, totdat Hij komt Bedenken wij, dat, indien wij ons kruis opnemen en Hem volgen willen in toegewijde liefde, het *nu* moet zijn.

Het is een moeielijke tijd; en gevaarlijke tijden zijn op handen. „Booze menschen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, misleidende en wordende misleid.” (2 Tim. III : 13.) Het is een tijd van groote woorden en van weinig daden; een tijd, waarin een geest van wetteloosheid de overhand in de wereld neemt, en waarin losheid van beginselen en gebrek aan oprechtheid in de kerk heerscht.

Trots alles, zullen wij God en het woord zijner genade tot het einde toe hebben — zijn woord tot rechtsnoer onzer schreden, en zijne genade tot steun op het rechte pad. Laat ons onszelf niet bedriegen door den schijn,

noch wanhopen, indien wij op het pad van gehoorzaamheid niet vinden, hetgeen op voorspoed gelijk. „Gehoorzamen is beter dan offerande.”

Mochten wij gehoor geven aan de vermaning van onzen Meester: „Dat uwe lendenen omgord zijn, en de lampen brandende. En zijt gij gelijk aan menschen, die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomt van de bruiloft, opdat, als hij komt en klopt, zij hem terstond open doen. Welgelukzalig die slaven, welke de heer, als hij komt, wakende zal vinden: Voorwaar, ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en hen zal doen aanzitten, en naderkomende, zal hij hen dienen.” (Luk. XII : 35—37.)

Een woord tot u, lezer! die nog niet behouden zijt. Laat mij u het plotselinge van 's Heeren komst in herinnering brengen, en u wijzen op de zekerheid, dat, indien gij geen olie in uwe lamp hebt, gij achtergelaten zult worden. Richt uwe blikken even op de eeuwigheid. Bedenk, hoe spoedig de vleugelen des tijds u in de eeuwigheid zullen voeren. Eerst wordt gij op aarde achtergelaten; zij die behouden zijn (wellicht uw vriend of een familielid) zijn opgenomen in den hemel zonder u; gij hebt uw oor gesloten voor de laatste vermaning, voor de laatste, tot u gerichte evangelieverkondiging; gij wordt gestraft; en later, uit de dooden opgewekt door de stem van den Zoon van God, volgt het rechtvaardig oordeel voor den grooten witten troon. Van ieder ijdel woord, van hetgeen elken dag is voorgevallen, zult gij rekenschap moeten geven; en daar God waarachtig is, zal uw lot in den poel des vuurs zijn! Behandel dit niet lichtvaardig. De deur is nog steeds geopend. Jezus noodigt u nog uit. Zijn volk is nog steeds hier. Maar plechtig waarschuw ik u voor het gevaar; en ernstig raad ik u aan naar de schuilplaats te vluchten, terwijl er nog plaats is. Wellicht komt Hij, voordat gij deze regelen zult gelezen hebben! Val aan zijne voeten neder, en belijd voor Hem uw zondigen toestand. Nu nog wil Hij u redden. „Het woord is getrouw en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren te behouden.”

Correspondentie.

43. B. L. te Zaandam vraagt, wat er in Hebr. X : 26 onder „kennis der waarheid” moet verstaan worden.

Onder „kennis der waarheid” moeten wij daar verstaan de kennis van de christelijke leer, van de leerstellingen des Christendoms. Heeft iemand de christelijke leer aangenomen, en hij verwerpt later die christelijke leer, dan blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over, omdat hij het eenige slachtoffer, dat de zonden wegnemen kan, verwerpt. Deze verwerping van de waarheid, dit onrein achten van het bloed van Christus is het willens zondigen, waarvan de Apostel spreekt.

44. H. L. G. te 's Hage. — De Heer Jezus kon niet zondigen, omdat Hij „de Heilige” was, dat is, de volmaakt afgezonderde van het kwaad. Hij heeft niet alleen niet gezondigd, maar Hij heeft geen zonde in zich gekend. Geen enkel oogenblik was zijn wil in tegenspraak met den wil zijns Vaders. Die wil *kon* niet in tegenspraak met den wil zijns Vaders zijn, omdat Hij de Zoon van God was, en zeggen kon: „Ik en de Vader zijn één.”

Wanneer van den uit God geboren mensch gezegd wordt: Hij zondigt niet, en hij *kan* niet zondigen, (1 Joh. III.) in hoeveel hooger zin moet dit dan niet gezegd worden van Hem, die God geopenbaard in het vleesch was!

Hij moest verzocht worden door den duivel, opdat Hij den duivel verslaan zou, die dan ook van Hem week; opdat Hij de wereld, en al wat in de wereld is, overwinnen zou; (zie 1 Joh. II : 16; de drie verzoeken in de woestijn betreffen deze beginselen der wereld;) en opdat Hij zoo doende ons zou kunnen helpen en troosten in onzen strijd met den duivel en de wereld.

Vergeet daarbij niet, dat verzoeking niet eerst verzoeking wordt, als men geneigd is gehoor te geven. Dit verkeerde begrip brengt velen in moeielijkheid. Het zou godslastering zijn te vooronderstellen, dat de Heer één oogenblik zou hebben overlegd, of Hij van steenen brood zou maken, ja of neen; want dan ware zijn wil, al was het maar voor één seconde, in strijd met Gods wil geweest. En toch was het voorstel, dat Hem gedaan werd, van den kant des duivels een verzoeking.

Korte inhoud van de boeken des Bijbels.

(*Vervolg van bladz. 158.*)

De brief van Jakobus.

In den brief van Jakobus vinden wij de volmaakte wet, die der vrijheid, toegepast op den wandel des Christens. De geloovige wordt gewezen op de volharding, zoodat de eigen wil zich niet zou laten gelden, en op het vertrouwen op God, zoodat vrijheid en kracht zijn deel zouden worden. Indien er iets kwaads aanwezig is, dan komt het van den mensch; is er iets goeds, het daalt neder van den onveranderlijken God, die ons naar zijn eigen wil gebaard heeft door het woord der waarheid. Daarop waarschuwt de schrijver, evenals later in den brief, op hoogst ernstige wijze tegen den geest der wereld en des rijkdoms. Hij spreekt van drieërlei wet — de wet van God, waarbij wij, wanneer wij in één opzicht struikelen, schuldig worden aan allen; de koninklijke wet: „Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfven;” en de wet der vrijheid, waardoor ons gedrag geoordeeld moet worden, en waar de wil van God en de natuur, die wij ontvangen hebben, met elkander in overeenstemming zijn. Geloof, dat alleen in het verstand zetelt, wordt als van geen waarde beschouwd. Brengt het echter werken voort, zoo is dit *voor den mensch* het bewijs, dat het geloof levend is. Maar deze werken worden alleen beschouwd als *werken des geloofs*; want de werken, die Jakobus opnoemt, zouden slechte werken geweest zijn, indien zij niet volgens dat beginsel — het beginsel des geloofs — geschied waren.

Over verlossing wordt in dezen brief niet gesproken. Maar wel wordt er op zelfbedwang aangedrongen, vooral wat aangaat de tong. Vandaar de waarschuwing, niet vele

leermeeesters te zijn, en de uiteenzetting van het ware karakter der hemelsche wijsheid. De vruchten der gerechtigheid worden in vrede gezaaid.

De brief sluit met een duidelijke voorstelling van de kracht, die er in het gebed des geloofs gelegen is. Hij is gericht tot de twaalf stammen; maar toch wordt het geloof in Christus en het bestaan der gemeente onomwonden erkend, hoewel de synagoge eveneens als nog bestaande erkend wordt.

De eerste brief van Petrus.

De brieven van Petrus, de verlossing als vaststaande beschouwende, houden zich voornamelijk bezig met Gods regeering — de eerste brief met zijne regeering ten gunste der heiligen; de tweede met zijne regeering als oordeel over de goddeloozen. De heiligen worden hier niet beschouwd als met Christus opgestaan uit de dooden, maar als de zoodanigen, die wedergeboren zijn tot een levende hoop door zijne opstanding, en die als vreemdelingen hunne pelgrimsreis door deze woestijn voortzetten, naar een onverderfelijke erfenis, die in de hemelen voor hen bewaard wordt, terwijl zijzelf in de kracht Gods door het geloof bewaard worden, en wachten op de verschijning van Christus tot volkomene verlossing. Er wordt echter van hen gezegd, dat zij het einde huns geloofs, de behoudenis der zielen, wegdragen. De Apostel zet daarop de tragsgewijze ontwikkeling der openbaring hiervan uiteen. Vooreerst hadden de profeten te voren getuigd van het lijden van Christus en van de heerlijkheid daarna. Vervolgens toont hij aan, dat dezelfde dingen hun in het evangelie waren aangekondigd door den Heiligen Geest, die uit den hemel gezonden werd. En eindelijk zegt hij, dat zij moesten volharden, totdat de openbaring van Jezus Christus deze dingen tot hen brengen zou: „hoopt volkomen op de genade, die u aangebracht wordt bij de openbaring van Jezus Christus.” Om deze reden zijn zij geroepen,

te wandelen in matigheid, gehoorzaamheid en heiligheid, vooreerst omdat Hij, die hen geroepen heeft, heilig is, en ten andere, omdat zij als Vader aanroepen Hem, die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk. Maar dit is alleen daarom mogelijk, omdat zij verlost zijn door het bloed van Christus, en wedergeboren zijn uit het onvergankelijke zaad van Gods Woord, geloovende in God door Christus, wien Hij uit de dooden heeft opgewekt, en aan wien Hij heerlijkheid gegeven heeft — waarbij alle vleesch is als gras, terwijl het Woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid.

De personen, tot wie de Apostel zich richt, behooren tot het verstrooide, geloovige overblijfsel van Israël in verschillende streken van Klein-Azië. Vandaar dat hij hen noemt levende steenen, die gebouwd worden op den levenden steen, die voor God en voor henzelfen kostbaar is, maar voor het ongehoorzame Israël een steen des aanstoots en een rots der ergernis. Daarop haalt hij Exodus XIX en Hosea II : 22 aan, en vermaant hen op dien grond, hunnen wandel eerlijk te houden onder de volken, die, hoewel thans kwaad van hen sprekende, daardoor genoodzaakt zouden zijn, eenmaal God te verheerlijken ten dage der bezoeking. Daarop vermaant hij hen, geduldig te lijden, terwijl hij er op wijst, dat het eens Christens plaats is, het goede te doen, gelijk Christus deed, er voor te lijden, en dit lijden geduldig op zich te nemen. Dit brengt hem er toe, weder van Christus te spreken, hoe Hij onze zonden droeg in zijn lichaam op het hout, daarbij Jesaja LIII aanhalende.

Bij de verschillende vermaningen, welke de Apostel voor ons gedrag in allerlei betrekkingen geeft, wijst hij op Gods regeering, die ons in vreedzaamheid doet wonen. Wanneer wij lijden om der gerechtigheid wil, zijn wij welgelukzalig; want ook Christus heeft eens voor de zonden geleden, en dit moet ons genoeg zijn. Indien wij lijden, dan moet het alleen een lijden zijn om der gerechtigheid wil. Christus is gedood in het vleesch, en dit is voor ons de reden, om ons met dezelfde gedachte te wapenen, in

zooverre degene, die in den dood geweest is, afgedaan heeft met de zonde. Al hetgeen wij doen, het moge een geestelijk karakter dragen of in verband staan met de dagelijksche dingen van dit leven, het moet alles geschieden als uit kracht, die van God komt, en die Hij verleent.

Daarop vermaant de Apostel hen, smaad en vervolging te verdragen om Christus' wil, wat nog een schrede verder gaat dan het lijden om der gerechtigheid wil. (Dit is de eenige plaats, waar wij Christenen genoemd worden.) Op deze wijze te lijden is een reden tot blijdschap, want dan hebben wij gemeenschap aan het lijden van Christus. Echter moet daarbij tevens niet vergeten worden, dat de tijd reeds gekomen is, dat het oordeel begint van het huis Gods.

Wij ontvangen dan vermaningen aan oudsten en aan jongeren, vermaningen tot vernedering onder de krachtige hand Gods, tot nuchterheid en waakzaamheid, en eindelijk om den duivel te wederstaan. Ten slotte beveelt de Apostel hen aan den God aller genade aan.

De tweede brief van Petrus.

In dezen tweeden brief, dien de Apostel schrijft aan degenen, die wel is waar den Messias niet in heerlijkheid ontvangen, maar toch een even dierbaar geloof verkregen hadden als hijzelf door Gods rechtvaardigheid, wordt ons aangetoond, dat te midden van het binnendringende kwaad de goddelijke kracht ons alles, wat tot het leven en de godzaligheid behoort, geschonken heeft door de kennis van Hem, die ons geroepen heeft door heerlijkheid en deugd. Daarop vermaant de Apostel hen, zich te beijveren in al hetgeen hun een ruimen ingang zou verleenen in het koninkrijk, en zonder hetwelk zij als Christenen kortzichtig zouden zijn. Hij deelt hun mede, dat de aflegging zijns tabernakels niet meer ver verwijderd was, en schrijft hun dezen brief, opdat zij, ook nadat hij zou heengegaan zijn,

het getuigenis mochten bezitten. Hij toont hun aan, dat de verheerlijking van Christus op den berg het getuigenis der profeten bevestigd had aangaande het koninkrijk, 't welk zij verwachtten; en verzekert hun, dat de geheele Schrift één en hetzelfde doel voor oogen had, de vrucht zijnde van éénen Geest, niet ontstaan door den wil eens menschen.

Daarop waarschuwt de Apostel hen voor valsche leeraars, die het gezag van Christus ontkennen, en wier losbandigheid velen zouden navolgen. De godzaligen weet God echter te verlossen, de onrechtvaardigen daarentegen worden bewaard tot den dag des oordeels om gestraft te worden. De Apostel teekent het karakter dezer valsche leeraars, vooral bestaande in het volgen van den eigen wil, in onreine begeerlijkheid en opstand tegen God; terwijl hij er later nog een anderen karaktertrek aan toevoegt — het spotten met de leer aangaande de wederkomst des Heeren. Daarop spreekt hij over den zondvloed als een oordeel, dat reeds eenmaal uitgevoerd werd, en over den dag des Heeren, waarop het oordeel door vuur zou komen, en alles, waarop de natuur haar vertrouwen stelde, zou verdwijnen. En dit gebruikt hij ten slotte als beweegreden voor de heiligen, om in heiligen wandel en godzaligheid te leven.

De eerste brief van Johannes.

Deze brief stelt ons voornamelijk voor het goddelijk leven in den persoon van Christus, medegedeeld aan ons; en geeft ons de karaktertrekken op, welke als bewijs dienen, dat dit leven aanwezig is. De Apostel spreekt eerst van dit leven, gelijk hij het aanschouwd had in Christus op aarde; en toont aan, dat het middel van gemeenschap met den Vader en den Zoon in dit leven gelegen is, opdat onze blijdschap volkomen zou zijn. Maar Hij, die dit leven was en is, heeft ook de volkomene openbaring van God als het licht gegeven, ja is zelf de

openbaring er van geweest, zoodat wij geplaatst zijn in het licht, gelijk God in het licht is. Het bloed van Christus, 't welk ons van alle zonde reinigt, stelt ons daartoe in staat. Hierin hebben wij gemeenschap met elkander. Dit licht toont ons echter alle zonde in onszelfen. Daarop wordt de voorspraak of tusschenkomst van Christus bij den Vader behandeld, gegrond op het feit, dat Hij de rechtvaardige is, en wordt over het zoenoffer voor onze zonden gesproken — beide middelen om ons weder tot de gemeenschap in het licht terug te brengen, wanneer wij hier beneden in onzen wandel door zwakheid gefaald hebben.

Gehoorzaamheid aan de geboden van Christus, of praktische rechtvaardigheid en liefde tot de broeders worden ons vervolgens voorgesteld als bewijzen van het bezit van dit leven. Voordat de Apostel dit nader ontwikkelt, geeft hij eerst de reden op, waarom hij aan de heiligen schrijft — allen hadden vergeving ontvangen, en zelfs kleine kinderen in Christus hebben den geest der aanneming. Hij verdeelt de Christenen in drie klassen — vaders, jongelingen en kinderkens. Deze verdeling in verschillende klassen herhaalt hij tweemaal. De vaders hebben slechts één kenmerk — zij kennen Hem, die van den beginne is. De jongelingen zijn sterk, bevinden zich in den strijd, en hebben den booze overwonnen, terwijl het woord Gods in hen blijft. Zij worden gewaarschuwd, de wereld niet lief te hebben. De kinderkens kennen den Vader, en worden de tweede maal ernstig gewaarschuwd voor degenen, die hen konden misleiden. Het voorrecht, dat zij ontvangen hadden in het bezit van den Heiligen Geest, en hunne verantwoordelijkheid om het kwade te oordeelen, wordt hun ernstig voorgehouden.

De Apostel stelt hun dan voor, dat zij nu reeds kinderen zijn, denzelfden naam als Christus hebben, en weten, dat zij Hem zouden gelijk zijn bij zijne komst, en daarom zichzelf reinigen, gelijk Hij rein is. De tegenstelling tusschen de nieuwe natuur en de zonde wordt daarop duidelijk uiteengezet. De zonde is ongerechtigheid,

wetteloosheid, geenszins overtreding der wet. Deze nieuwe natuur openbaart zich in praktische gerechtigheid en in liefde tot de broeders. Bovendien hij, die gehoorzaam is, blijft in God, en God in hem. Het bewijs van Gods blijven in ons is, dat Hij ons den Heiligen Geest gegeven heeft. De Apostel geeft dan aanwijzingen, hoe men den Heiligen Geest onderscheiden kon van valsche geesten, namelijk door te onderzoeken, of men Christus als in het vleesch gekomen belijdt of niet. Zooals wij zagen, had hij te voren reeds over den Heiligen Geest gesproken in verband met onze nieuwe natuur; thans toont hij aan, dat deze nieuwe natuur deel heeft aan de goddelijke natuur, die liefde is. Vandaar dat hij, die liefheeft, uit God geboren is, en God kent; want God is liefde.

Deze liefde ontvouwt zich op driecërlei wijze. Vooreerst *jegens* ons, doordien God zijnen eeniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat wij zouden leven door Hem, en opdat er een zoenoffer voor onze zonden zou plaats vinden. Ten tweede blijven wij in God, en God in ons, voorzoover wij in de liefde blijven. God heeft ons van zijnen Geest gegeven, en aldus is zijne liefde *in* ons volmaakt. Dit is waar van een iegelijk, die waarlijk belijdt, dat Jezus de Zoon van God is. En ten derde daarin, dat de liefde Gods volmaakt is geworden *bij* ons, dat wij vrijmoedigheid hebben in den dag des oordeels. Want wij zijn, daar Christus ons leven is, en de Geest van God in ons woont, in deze wereld, gelijk Hij is. Wij hebben God lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad; en dientengevolge hebben wij ook de broeders lief, gelijk God ons geboden heeft.

De uitdrukking broeders sluit allen in, die uit God geboren zijn; maar de waarheid van deze liefde tot de broeders wordt erkend door de liefde tot God, welke men bewijst te bezitten door het houden zijner geboden. Vandaar dat het geloof de wereld overwint.

Hierop wordt ons voor oogen gesteld, dat het eeuwige leven ons gegeven is, en dat dit leven is in den Zoon, zoodat die den Zoon heeft, ook het leven heeft, en die

den Zoon niet heeft, ook het leven niet heeft. De getuigen hiervan — namelijk dat het leven in Christus is, en niet in den eersten Adam — zijn drie: de Geest, het water en het bloed — het water en het bloed stroomende uit de zijde van Christus bij zijnen dood, en de Heilige Geest gegeven als vrucht zijner opstanding. Dit geeft ons vrijmoedigheid, om in overeenstemming met Gods wil te bidden, ook voor een broeder te bidden, die gefaald heeft, tenzij hij een zonde tot den dood zou hebben begaan. De nieuwe natuur, welke wij bezitten, is niet in staat te zondigen; en hij, die deze nieuwe natuur bezit, bewaart zichzelve, en de booze tast hem niet aan. Ten slotte wordt er een besliste onderscheiding gemaakt tusschen de Christenen en de wereld. „Wij weten, dat wij uit God zijn, en de geheele wereld in den booze ligt.” En verder, wij kennen den Waarachtige, en wij zijn in den Waarachtige, namelijk in zijnen Zoon Jezus Christus, die de waarachtige God en het eeuwige leven is.

De tweede brief van Johannes.

In dezen brief wordt aangedrongen op de liefde, bestuurd door de waarheid. Een iegelijk, die niet blijft in de leer van Christus, heeft God niet; en hij, die een leer brengt, waardoor God verloochend wordt, mocht niet in huis toegelaten of gegroet worden. Een vrouw was daartoe in staat.

De derde brief van Johannes

dringt daarentegen aan op het ontvangen van hen, die uitgingen om de waarheid te verkondigen; verklaart zich tegen de hinderpalen, die aan het plaatselijk gezag in den weg gelegd worden, en prijst Gajus als een medearbeider van de waarheid zelve. De leer omtrent het loon

van den arbeider, door het volharden van hen, die de vruchten van zijn werk zijn, wordt in het 8ste vers, evenals in hoofdst. II: 28 van den eersten brief, aan het licht gesteld.

De brief van Judas.

Deze brief heeft wel is waar groote overeenkomst met 2 Petrus II, maar gaat toch van een geheel verschillend beginsel uit. Petrus spreekt van goddeloosheid, Judas daarentegen van het verlaten van den oorspronkelijken toestand, van afval. Hij beschrijft, hoe deze in het christelijk systeem zijn loop neemt, van het binnensluipen der valsche broeders af tot aan het oordeel, dat Christus bij zijne wederkomst zal ten uitvoer brengen; en hij verklaart, dat de voorwerpen van dat oordeel dezelfde personen zijn. Tegelijkertijd geeft hij in Kaïn, Bileam en Korach voorbeelden van de verschillende wijze, waarop het kwaad zich kenmerkt. Afwijking van God in natuurlijke dingen; verdorvenheid in geestelijke dingen of het leeren der dwaling voor loon; en eindelijk openlijke opstand tegen God. Losbandigheid en eigenwaan worden opnieuw als de groote beginselen er van op den voorgrond geplaatst. De heiligen worden daarop vermaand, zichzelve op te bouwen in hun allerheiligst geloof, biddende in de kracht des Heiligen Geestes, en zichzelve te bewaren in de liefde Gods, verbeidende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven. Zij hebben een onderscheid te maken tusschen hen, die tegenspreken, en hen, die vlekken genoemd worden, welke zij redden moeten door vrees. Hij ziet op de heiligen, die, ten spijt van al het verderf om hen heen, nochtans voor struikelen bewaard worden, en onberispelijk in tegenwoordigheid van Gods heerlijkheid gesteld zijn met blijdschap; want God is machtig dit te bewerken.

De Openbaring.

In het boek der Openbaring keert de Heilige Geest terug tot de betrekking, die God met deze aarde heeft. De gemeente, als een getuigenis hier op aarde, wordt eerst in hare verschillende achtereenvolgende toestanden beschouwd; daarna zien wij de hemelsche heiligen, de deelgenooten der hemelsche roeping, in den hemel. De voorbereiding tot het inbrengen van den Eerstgeborene in de wereld wordt gemaakt. De oordeelen Gods treden in profetische visioenen voor onze oogen. En eindelijk wordt de Koning der koningen en de Heer der heeren zelf ingevoerd, begeleid door de hemelsche heiligen, om het oordeel ten uitvoer te brengen en het koninkrijk op te richten, dat nimmer wankelen zal. In het begin en aan het einde van het Boek vinden wij de gedachten en de gevoelens der heiligen, aan wie de mededeeling der Openbaring gedaan wordt.

Het eerste hoofdstuk stelt God voor als de Almachtige en Eeuwige, den Heiligen Geest in zijne eigenschappen van goddelijke regeering, en Christus in de heerlijkheid, waarin Hij zich bevindt in betrekking tot de aarde. Hij staat te komen. Dan zien wij Hem in het midden van de gouden luchters, de dragers van het licht in de wereld, hun toestand oordeelende. Wij aanschouwen een goddelijk persoon, maar als Zoon des menschen, die het gezag, dat aan Hem onderworpen en in de sterren of engelen der gemeenten verpersoonlijkt is, in zijne hand houdt. Na deze dingen, die Johannes zag, komt *hetgeen is*. De geschiedenis der kerk: in de vier eerste gemeenten, in haar kerkelijk karakter; vervolgens in een toestand, gescheiden van het groote verderf, dat binnengedrongen was, waar persoonlijke getrouwheid aan Christus op den voorgrond treedt. In de eerste vier gemeenten vinden wij het verlaten van de eerste liefde; de vervolging; de wereld als haar woonplaats; valsche leeraars, die de heiligen misleiden; hare verdorvenheid is ten volle openbaar, en de heiligen wachten op de komst van Christus.

Hij wordt aan hen geschonken in zijne hemelsche, onzichtbare heerlijkheid, terwijl zij ook het zichtbare koninkrijk ontvangen zullen. De verschillende karakters, waarin Christus in het midden der gouden luchters wandelt, vormen den grondslag voor de vermaningen en beloften. In de drie laatste brieven vinden wij nieuwe karaktertrekken, behalve de sterren, welke evenwel niet in de handen van den Heer gezien worden. Zij staan allen, meer of minder, in verband met 's Heeren komst, waarvan gesproken wordt als waarschuwing of als belofte. In den laatsten brief vinden wij niet, gelijk bij Thyatire, het oordeel, maar het spuwen uit den mond van Jezus.

Na de geschiedenis der kerk wordt de Profeet in den hemel verplaatst, van waar de oordeelen komen over de aarde. De heiligen worden daar gezien, verheerlijkt en gekroond. Gods rechterstoel is opgericht; de dienaren zijner regeering verkondigen zijne heerlijkheid, en de heiligen aanbidden. Het Lam verschijnt. Zijn recht, om het boek van Gods oordeelen te ontsluiten, wordt erkend, en zijne heerlijkheid wordt geprezen. Voor de eerste maal verschijnen de engelen; zij staan rondom den binnensten cirkel, welke met den troon op het nauwst verbonden is.

Merk op, dat de oudsten gedurig reden geven van hunne aanbedding. Het Lam opent daarna het boek. De providentieele geschiedenis van Gods handelingen in het Westersch Romeinsche rijk wordt daarna gegeven. Vervolgens zien wij de martelaren, die om wraak roepen. Een algemeene omverwerping van bestaande koninkrijken volgt, waardoor de menschen meenen, dat de dag des Heeren gekomen is.

Het overblijfsel van Israël en de groote schaar uit de volken, gedurende de oordeelen gespaard, worden erkend.

De vier eerste bazuinen brengen oordeelen over het Westersch Romeinsche rijk, over elken aardschen voorspoed en macht; de twee volgende bevatten de oordeelen over de menschen in het Oosten. Een tusschenzin toont aan de verbinding van het groote Westersche beest met

het Oosten. Het getuigenis, dat daar gegeven wordt, gaat tot aan het einde; terwijl dan de zevende bazuin het geheele tooneel besluit.

Een nieuw gezicht wordt nu geopend, 't welk meer in verband staat met den godsdienstigen toestand der menschen; terwijl de Joden boven allen ten tooneele verschijnen.

Het joodsche volk wordt gezien naar de raadsbesluiten en plannen van God. Er wordt een zoon geboren, die al de volken hoeden zou met een ijzeren staf; dit is Christus, en naar ik niet twijfel, de Gemeente vereenigd met Hem. Hij wordt voor den draak weggenomen in den hemel naar den troon van God. De vrouw, het joodsche volk in de laatste dagen der groote verdrukking, vlucht in de woestijn gedurende $3\frac{1}{2}$ jaar. Op deze wijze zijn de groote beginselen van het geheel voor onze oogen gesteld. Dit wordt dan historisch meegedeeld. Er is krijg in den hemel. De satan wordt uit den hemel geworpen. Hij heeft groote woede, daar hij weet, dat zijn tijd kort is. Zijn loopbaan in den hemel is geëindigd; de beschuldiging der heiligen op aarde is gedaan; doch hij vervolgt nu de Joden, die op de vlucht gaan. Daarna zien wij de aardsche werktuigen. Het beest met zeven hoofden en tien hoornen ontvangt zijne macht van den satan gedurende 1260 dagen; het lastert die in den hemel zijn, en vervolgt de heiligen. Een tweede beest, in het profetisch en koninklijk karakter van den Messias, oefent zijne macht uit, en maakt, dat de aarde hem aanbidt; het doet daartoe wonderen, en geeft aan het beeld, dat hij opgericht heeft, een adem des levens.

Vervolgens vinden wij het lijdende overblijfsel; het getuigenis, de oordeelen en de waarschuwingen van God; en eindelijk het oordeel over de aarde en de verdelging der goddeloozen door den Zoon des menschen. Hiermede wordt het visioen besloten. Er volgt een ander groot teeken; 't welk terugkeert tot het derde deel van het voorgaande hoofdstuk.

De heiligen, die door de groote verdrukking gaan,

worden hier in rust gezien. De glazen zee is met vuur gemengd. Daarna worden de schalen uitgegoten. Zij treffen hoofdzakelijk het koninkrijk van het beest en hen, die op de aarde wonen. Al de koningen der aarde vergaderen zich, want de oordeelen vermeerderen hun trots, in plaats van hen te bekeeren. Het laatste oordeel van God wordt aan Babylon uitgeoefend, terwijl het oordeel over het beest door het Lam wordt uitgevoerd. Dit geeft aanleiding tot de beschrijving van hetgeen Babylon is; hoe zij zit op het beest, en al de volken verderft; terwijl ons tevens wordt gegeven de beschrijving van het beest en zijne hoornen, voor hetwelk het oordeel nog is voorbehouden. Het Lam zal hen overwinnen. Babylon is Rome. Als Babylon geoordeeld is, vindt de bruiloft des Lams plaats; want de Heer verlaat nu zijne hemelsche verblijfplaats om op aarde te verschijnen. (De opname der Gemeente behoort tot hetgeen aan de Gemeente geopenbaard is, en kon daarom in de Openbaring niet voorkomen, hoewel wij het resultaat er van — de heiligen in den hemel — zien.) Daarna verschijnt de Heer als de Koning der koningen en de Heer der heeren, als het Woord Gods; terwijl de heiligen, bekleed met de praktische gerechtigheid, Hem vergezellen. Het beest en de valsche profeet worden gegrepen en geworpen in den poel des vuurs; terwijl de overigen worden gedood. De satan wordt dan gebonden, en duizend jaren in den afgrond gesloten. Al de hemelsche heiligen zitten op tronen, en het oordeel wordt hun gegeven. Dit is de eerste opstanding. De tweede opstanding, in welke de dooden worden opgewekt, niet om te leven en te oordeelen, maar om geoordeeld te worden, volgt na de duizend jaren. De hemel en de aarde vlieden weg; de dood en de hades geven de dooden, die in hen waren; en God is alles in allen in een nieuwen hemel en op een nieuwe aarde.

De Geest keert daarop terug om de beschrijving te geven van het hemelsche Jeruzalem gedurende de duizend jaren, gelijk Hij vroeger deed van Babylon en hare betrekking tot de aarde. Na vele waarschuwingen voor hen,

die leven in den tijd, waarover dit boek handelt, en tot allen, komt Christus zelf te voorschijn als degeen, die de Openbaring gegeven heeft. Dit doet bij de bruid, met wie de Heilige Geest vereenigd is, het verlangen naar Jezus' komst ontstaan; en hare positie tegenover Christus, tegenover hen, die het woord hooren, en tegenover de zondaren wordt duidelijk aangegeven. Johannes vereenigt zijn eigen verlangen met het verlangen der Gemeente, dat Jezus haastelijk mocht komen.

De wederinvoering van Gods regeering op deze aarde in Christus, en de ontvouwing van de plaats, welke de Gemeente innemen zal, is van uitnemend gewicht.

De canon der Heilige Schrift is hiermede gesloten, en is geheel compleet met de leer omtrent de Gemeente. Leerstellig wordt dit door Paulus ontwikkeld; terwijl het oordeel van God en de loop der wereldsche gebeurtenissen aan de Gemeente worden meegedeeld; en zoo doende Gods Boek historisch besloten wordt.

Correspondentie.

45. J. N. te 's Hage vraagt, hoe men verstaan moet, dat Paulus in 1 Kor. XV : 5 zegt, dat de Heer verschenen is *aan de twaalven*, terwijl er toch maar elf apostelen waren, aangezien Judas weg en Matthias nog niet gekozen was.

Mij dunkt, dat Paulus het gewone spraakgebruik bezigt. Er was altijd van de *twaalven* gesproken, en hoewel Judas uitgevalen was, zoo hield Paulus zich toch aan deze gewone uitdrukking. Bovendien blijkt het, dat, naar de gedachte des Heeren, het twaalfstal compleet moest zijn, en daarom ook, zoo spoedig mogelijk, een ander in de plaats van Judas verkoren werd, zoodat in Openb. XXI : 14 de fondamenten van het hemelsche Jeruzalem de namen dragen der *twaalf* apostelen des Lams.

Lees 1 Kor. IV : 9 in de nieuwe vertaling, dan zult gij zien, dat daar niet gezegd wordt, dat zij de laatste apostelen waren, als zouden er na hen geen meer komen; maar dat zij, de apostelen, als de laatsten waren gesteld om ter dood verwezen te

worden. Paulus denkt aan de heidensche schouwspelen, waar men gewoon was om de schoonste acte voor den laatsten dag te bewaren.

46. J. E. R. te Pella, Noord-Amerika, vraagt een verklaring van 1 Tim. V : 9.

In onze nieuwe vertaling staat: „Een weduwe worde *ingeschreven*, niet minder dan zestig jaren oud;” en in vs. 11: „Maar wijs jonge weduwen af.” Paulus geeft aan Timothëus bevelen omtrent het onderhouden der weduwen door de gemeente. Jonge weduwen moesten niet onderhouden worden. (zie vs. 11–15.) Oude weduwen daarentegen wel, indien zij namelijk aan de vereischten, door den Apostel gesteld, beantwoordden; en indien zij geen geloovige bloedverwanten hadden, die in staat waren voor haar te zorgen. Was dit laatste het geval, dan moesten deze haar onderhouden, opdat de gemeente niet bezwaard worde, en opdat zij hulp zou kunnen verleen aan haar, die waarlijk weduwen zijn; dat is, die geheel alleen gelaten waren, en niemand hadden om haar te kunnen onderhouden. (zie vs. 16.)

47. Een bestendige lezeres te Doetinchem vraagt, waarom in de nieuwe vertaling in Rom. VI : 3, Gal. III : 27, enz. staat: „gedoopt *tot*”, in plaats van: „gedoopt *in*.”

Omdat het Grieksche woord, dat in al deze plaatsen gebezigd wordt, het doel uitdrukt, dat met iets wordt beoogd. Men wordt gedoopt *tot*, d. i. men wordt bij iets gevoegd, men sluit zich bij iets aan, men voegt zich bij een persoon door den doop. Zoo wordt men gedoopt *tot* den dood van Christus, *tot* Christus zelve, *tot* Mozes, *tot* de vergeving der zonden, *tot* den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. Men belijdt in den doop den dood van Christus als het einde van den ouden mensch. Men sluit zich door den doop bij Christus aan. Men komt door den doop, op zinnebeeldige wijze, tot de vergeving der zonden. Men wordt gedoopt tot de belijdenis van den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest.

48. J. C. B. te Leiden vraagt, welke de beteekenis is van de fabel in Richteren IX door Jotham den inwoners van Sichem verhaald.

De inwoners van Sichem hadden Abimélech, die de zeventig

zonen van Gideon gedood had, tot koning over zich gemaakt. Jotham brengt hun daarop het schandelijke van hun gedrag door een gelijkenis onder het oog. Evenals de vijgeboom en de olijboom en de wijnstok weigerden om koning te worden over de boomen des wouds, zoo had Gideon indertijd, uit belangeloosheid en godsvrucht, geweigerd koning over Israël te worden; en gelijk de doornenbosch, de minste onder de boomen, ja een schadelijke plant, het koningschap aannam, zoo hadden de inwoners van Sichem den ondankbaren en goddeloozen Abimélech tot koning over zich gezalfd.

49. D. O. te Haarlemmermeer. — Reeds meermalen gaf ik in den Bode een verklaring van het woord *hades*. Het is de plaats, waar de zielen der afgestorvenen heengaan. Deze plaats is in twee deelen verdeeld, die door een onoverkomelijke kloof van elkander gescheiden zijn. (Luk. XVI.) In het eene gedeelte zijn de zielen der verlorenen; in het andere gedeelte, 't welk in de gelijkenis van den rijken man en Lazarus *de schoot van Abraham*, en door den Heer op het kruis *het paradijs* wordt genoemd, zijn de zielen der heiligen. Van den Heer Jezus wordt gezegd, dat, terwijl zijn lichaam in het graf werd gelegd, waar het geen verderving heeft gezien, zijne ziel in den hades niet is gebleven. (Zie Hand. II : 31.) Hieruit blijkt dus duidelijk, dat *de hades* niet alleen de plaats der verdoemden is, want de ziel van onzen Heer heeft er vertoefd, en Hij zegt tot den moordenaar: „Heden zult gij met mij *in het paradijs* zijn.”

50. W. M. te Amsterdam vraagt, wat in Matth. III : 11, enz. het doopen met vuur beteekent.

„Vuur” is in de Schrift het zinnebeeld van oordeel. Johannes de dooper zegt, dat Christus doopen zal met den Heiligen Geest, die goddelijke kracht in den mensch, welke hem bevrijdt van alles, wat op het vleesch werkt, en met vuur, met het alles verterende oordeel Gods, welks voltrekking in het 12de vers wordt aangekondigd.

NB. Zoo de Heer wil, hoop ik de nog ingekomen vragen in den volgenden jaargang te beantwoorden.
